

monografia

VÝMENA INFORMÁCIÍ AKO FORMA ADMINISTRATÍVNEJ SPOLUPRÁCE A JEJ REFLEXIA V DAŇOVOPRÁVNEJ REGULÁCII

Andrea Szakács

PRÁVNICKÁ FAKULTA
Univerzita Komenského
v Bratislave

monografia

**VÝMENA INFORMÁCIÍ AKO FORMA
ADMINISTRATÍVNEJ SPOLUPRÁCE A JEJ REFLEXIA
V DAŇOVOPRÁVNEJ REGULÁCII**

Andrea Szakács

PRÁVNICKÁ FAKULTA
Univerzita Komenského
v Bratislave

2025

Vzor citácie: SZAKÁCS, A., Výmena informácií ako forma administratívnej spolupráce a jej reflexia v daňovoprávnej regulácii. 1. vydanie. Bratislava: Vydavateľstvo Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, 2025, 179 s. ISBN 978-80-7160-777-9

© Mgr. Andrea Szakács, PhD.

Andrea Szakács, Katedra finančného práva, Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave

2025

Prvé vydanie

Recenzenti

prof. JUDr. Miroslav Štrkolec, PhD.

doc. JUDr. Karin Čakoci, PhD

doc. JUDr. Michal Janovec, Ph.D.

Návrh obálky: Libuša Nicholson, Jozef Andraško

Vydala Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave v roku 2025.

ISBN (e-verzia): 978-80-7160-777-9

Publikácia je šírená pod licenciou Creative Commons 4.0, Attribution-NonCommercial-NoDerivatives. Dielo je možné opakovanie používať za predpokladu uvedenie mena autorov a len na nekomerčné účely, pričom nie je možné z diela ani jeho jednotlivých častí vyhotoviť odvodené dielo formou spracovania alebo iných zmien.

Obsah

Predhovor	8
Zoznam použitých skratiek	9
ÚVOD	13
1 ADMINISTRATÍVNA SPOLUPRÁCA V OBLASTI DANÍ	20
1.1. Právny základ v oblasti priamych daní	20
1.1.1 Úroveň OECD	22
1.1.2 Úroveň EÚ	26
1.1.3 Úroveň SR	27
1.2 Právny základ v oblasti nepriamych daní	29
1.3 Formy administratívnej pomoci a spolupráce	31
1.4 Zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia	35
2 AUTOMATICKÁ VÝMENA INFORMÁCIÍ V OBLASTI PRIAMYCH DANÍ	38
2.1 Automatická výmena informácií o osobitných druhoch príjmov	38
2.1.1 Úroveň EÚ	38
2.1.2 Úroveň SR	39
2.2 Automatická výmena informácií o finančných účtoch	39
2.2.1 Úroveň OECD	39
2.2.2 Úroveň EÚ	43
2.2.3 FATCA	44
2.2.4 Úroveň SR	46
2.3 Automatická výmena záväzných stanovísk	47
2.3.1 Úroveň OECD	47
2.3.2 Úroveň EÚ	48
2.3.3 Úroveň SR	48
2.4 Automatická výmena správ podľa jednotlivých štátov	49
2.4.1 Úroveň OECD	49
2.4.2 Úroveň EÚ	50
2.4.3 Úroveň SR	51
2.5 Prístup daňových orgánov k informáciám získaným v rámci boja proti praniu špinavých peňazí	52
2.6 Automatická výmena informácií o potenciálne agresívnych daňových schémach	52
2.6.1 Úroveň OECD	52

2.6.2 Úroveň EÚ.....	54
2.6.3 Úroveň SR	55
2.6.3.1 Čo sa oznamuje	55
2.6.3.2 Kto sa považuje za osobu povinnú podávať informácie.....	57
2.6.3.3 Banky ako sprostredkovatelia	59
2.6.3.4 Povinnosť podať informácie	60
2.6.3.5 Kedy sa podávajú informácie o oznamovanom opatrení.....	62
2.6.3.6 LEX CORONA a lehoty.....	63
2.6.3.7 Ako sa podávajú informácie o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu SR.....	64
2.6.3.8 Sankcie	64
2.7 Automatická výmena informácií o príjmoch z digitálnych platforiem	64
2.7.1 Úroveň OECD	64
2.7.2 Úroveň EÚ	66
2.7.3 Úroveň SR	69
2.7.3.1 Kto je osobou s povinnosťou oznamovania	69
2.7.3.2 Čo sa oznamuje	70
2.7.3.3 Hĺbkové preverenie informácií.....	71
2.7.3.4 Kedy a ako sa oznamujú informácie	72
2.8 Automatická výmena informácií o kryptoaktívach	73
2.8.1 Úroveň OECD	73
2.8.1.1 OECD CARF.....	74
2.8.2 Úroveň EÚ.....	75
2.8.3 Úroveň SR	81
2.8.3.1 Kto je osobou s povinnosťou oznamovacou	81
2.8.3.2 Čo sa oznamuje.....	82
2.8.3.3 Kde sa oznamujú informácie	83
2.8.3.4 Ako sa oznamujú informácie	84
2.8.3.5 Kedy sa oznamujú informácie	84
2.8.3.6 Sankcie	85
2.8.3.7 Zdaňovanie kryptoaktív (virtuálnej meny) na SR.....	85
2.8.3.8 Zdaňovanie virtuálnej meny vo svete.....	87
2.9. Automatická výmena informácií potrebných na určenie dorovnávacjej dane.....	88
2.9.1 Dorovnávacía daň.....	89

2.9.1.1 Úroveň OECD.....	89
2.9.1.2 Úroveň EÚ	89
2.9.1.3 Úroveň SR.....	91
2.9.2 Smernica DAC 9	92
2.9.2.1 Úroveň EÚ	92
2.9.2.2 Úroveň SR	93
2.10 Spôsob výmeny informácií.....	95
2.11 Zhrnutie	96
3 VÝMENA INFORMÁCIÍ A OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV	98
3.1 Detailnejšie zakotvenie ochrany osobných údajov na úrovni EÚ a SR	104
3.2 Riziká pre daňovníkov pri výmene informácií.....	105
3.3 Riziko výmeny nesprávnych informácií – Aloe vera case	107
4 ROZHODNUTIA TÝKAJÚCE SA VÝMENY INFORMÁCIÍ	109
4.1 Vec C - 694/20 – prejudiciálna otázka Belgicko proti Belgian Association of Tax Lawyers, Orde van Vlaamse Balies a ďalší	111
4.2 Vec C - 623/22 Belgian Association of Tax Lawyers a i. proti Premier ministre/ Eerste Minister	117
4.3 Vec C - 432/23 F SCS, Ordre des avocats du barreau de Luxembourg proti Administration des contributions directes.....	121
4.4 Vec C - 398/21 Conseil national des barreaux, Conférence des bâtonniers, Ordre des avocats du barreau de Paris proti Premier ministre, Ministre de l'Economie, des Finances et de la Relance.....	122
4.5 Vec C - 437/19 État Luxembourgeois proti L.....	123
4.6 Spojené veci C - 245/19 a C - 246/19 État Luxembourgeois proti B a iným	124
4.7 Vec C - 682/15 Berlioz Investment Fund S.A. proti Directeur de l'administration des contributions directes.....	125
4.8 Vec C - 276/12 Jiří Sabou proti Finančnímu ředitelství pro hlavní město Prahu	127
4.9 Závěry z rozhodnutí SD EÚ	129
5 HODNOTENIE SMERNICE DAC.....	132
5.1 Správa o prehľade a vyhodnotení štatistík a informácií o automatickej výmene informácií v oblasti priamych daní	133
5.1.1 Smernica DAC 1	133
5.1.2 Smernica DAC 2	134
5.1.3 Smernica DAC 3.....	135
5.1.4 Ciele výmeny informácií podľa smernice DAC	135

5.2 Hodnotenie smernice DAC (prvá hodnotiacia správa z roku 2019).....	136
5.2.1 Čiastkový záver z prvej hodnotiacej správy.....	140
5.3 Hodnotenie smernice DAC (druhá hodnotiacia správa z roku 2025).....	141
5.3.1 Čiastkový záver z druhej hodnotiacej správy	147
5.4 Finálne zhrnutie hodnotiacich správ	148
5.5 Nedostatky smernice DAC a odporúčania v súvislosti so zistenými nedostatkami....	149
6 VYUŽÍVANIE INFORMÁCIÍ ZÍSKANÝCH Z VÝMENY	157
ZÁVER	163
Použitá literatúra	168

Predhovor

Oblasť daní a daňového práva je charakteristická svojím dynamickým vývojom, čo je determinované zvyšujúcou sa digitalizáciou, informatizáciou, mobilitou, globalizáciou, čo má eminentný vplyv na neustále prijímanie nových, resp. novelizovaných právnych aktov, či už na globálnej, európskej alebo národnej úrovni. Otázka daní je otázkou ekonomickou, sociálnou, politickou, volebnou, štátnou, rozpočtovou, ale aj vedecko-výskumnou. Dane zatažujú každého a predstavujú najdôležitejší príjem do štátneho rozpočtu a aj do rozpočtu územnej samosprávy. Preto ich agresívne znižovanie zo strany daňových subjektov v podobe daňových únikov, vyhýbania sa daňovým povinnostiam a daňových podvodov predstavuje veľmi citelný zásah do každej sféry hospodárstva, ale aj do životov bežných ľudí. Autor zastáva názor, že najefektívnejším nástrojom boja proti daňovým únikom a proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam je automatická výmena informácií v oblasti daní, ako jedna z foriem administratívnej spolupráce medzi daňovými správami jednotlivých štátov.

V rámci vedeckej monografie autor demonštruje veľmi intenzívny a prudký vývoj automatickej výmeny informácií v oblasti priamych daní od roku 2011 až do roku 2025. Autor preskúmaním *de lege lata* identifikuje potenciálne nedostatky právnej úpravy v tejto oblasti a zisťuje, či automatická výmena informácií môže slúžiť na zabezpečenie a zvyšovanie daňovej spravodlivosti. Ambíciou autora je prispieť ku diskusii a ku zvýšeniu povedomia o tejto problematike v rámci laickej, ale aj odbornej verejnosti, keďže je táto téma medzi daňovými právnikmi často prehliadaná a v rámci širokej verejnosti často nepoznaná. Text vedeckej monografie je spracovaný v súlade s právnym stavom platným a účinným k 30.11.2025.

autor

Zoznam použitých skratiek

SR	Slovenská republika
EÚ	Európska únia
ES	Európske spoločenstvo
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a vývoj
USA	Spojené štáty americké
SD EÚ	Súdny dvor Európskej únie
Komisia	Európska komisia
DAC, resp. DAC 1	Smernica Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní a zrušení smernice 77/799/EHS
DAC 2	Smernica Rady 2014/107/EU z 9. decembra 2014, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ, pokiaľ ide o povinnú automatickú výmenu informácií v oblasti daní
DAC 3	Smernica Rady (EÚ) 2015/2376 z 8. decembra 2015, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ, pokiaľ ide o povinnú automatickú výmenu informácií v oblasti daní
DAC 4	Smernica Rady (EÚ) 2016/881 z 25. mája 2016, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ, pokiaľ ide o povinnú automatickú výmenu informácií v oblasti daní
DAC 5	Smernica Rady (EÚ) 2016/2258 zo 6. decembra 2016, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ, pokiaľ ide o prístup daňových orgánov k informáciám získaným v rámci boja proti praniu špinavých peňazí
DAC 6	Smernica Rady (EÚ) 2018/822 z 25. mája 2018, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ, pokiaľ ide o povinnú automatickú výmenu informácií v oblasti daní v súvislosti s cezhraničnými

	opatreniami podliehajúcimi oznamovaniu
DAC 7	Smernica Rady (EÚ) 2021/514 z 22. marca 2021, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní
DAC 8	Smernica Rady (EÚ) 2023/2226 zo 17. októbra 2023, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní
DAC 9	Smernica Rady (EÚ) 2025/872 zo 14. apríla 2025, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní
ATAD	Smernica Rady (EÚ) 2016/1164 z 12. júla 2016, ktorou sa stanovujú pravidlá proti praktikám vyhýbania sa daňovým povinnostiam, ktoré majú priamy vplyv na fungovanie vnútorného trhu, tzv. Anti-tax avoidance directive
GAAR	Všeobecné pravidlo proti zneužívaniu
CCN	Spoločná komunikačná sieť vytvorená EÚ na výmenu informácií ohľadne DAC, tzv. Common communication network
CTS	Spoločný systém prenosu vytvorený OECD, tzv. Common Transmission System
VIES	Systém výmeny informácií v oblasti DPH, tzv. VAT Information Exchange System
BEPS	Akčný plán proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov, tzv. Base erosion and profit shifting plan
MLI	Multilaterálny inštrument na zavedenie opatrení na zamedzenie narúšania základov dane a presunov ziskov súvisiacich s daňovými zmluvami
CARF	Reportovací rámec pre kryptoaktíva, tzv. The Crypto-Asset Reporting Framework

MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
FR SR	Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky
CRS	Spoločné štandardy reportovania, tzv. Common reporting standards
CBI/RBI	Občianstvo/rezidencia na základe investície, tzv. Citizenship/Residence by Investment
MCAA	Multilateral Competent Authority Agreement
GloBE	Medzinárodné pravidlá proti znižovaniu/narúšaniu základu dane (tzv. Global Anti Base Erosion)
IIR	Pravidlo zahrnutia príjmov, tzv. Income Inclusion Rule
UTPR	Pravidlo nedostatočne zdanených príjmov, tzv. Undertaxed Profit Rule
DPH	Daň z pridanej hodnoty
AML	Pravidlá proti praniu špinavých peňazí
KYC	Poznaj svojho klienta, tzv. Know your costumer
FATCA	Zákon Spojených štátov amerických o dodržiavaní daňových predpisov v prípade zahraničných účtov, tzv. Foreign Account Tax Compliance Act
Dohovor	Dohovor o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach
GDPR	Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov)
Charta	Charta základných práv EÚ (2012/C 326/02)
EDLP	Európsky dohovor o ľudských právach

Smernica o dorovnávačej dani	Smernica Rady (EÚ) 2022/2523 zo 14. decembra 2022 o zabezpečení globálnej minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín v Únii
Zákon o dorovnávačej dani	Zákon č. 507/2023 Z.z. o dorovnávačej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon o dani z príjmov	Zákon č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov
Zákon č. 442/2012 Z.z	Zákon č. 442/2012 Z.z o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní
Zákon č. 359/2015 Z.z.	Zákon č. 359/2015 Z.z. o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov

ÚVOD

V dnešnom globalizovanom svete, ktorý sa vyznačuje vysokou mobilitou daňových subjektov a vysokým počtom cezhraničných finančných transakcií, je pre samotné štáty čoraz náročnejšie zabezpečiť efektívne fungovanie daňového systému. Častokrát dochádza k nárastu prípadov dvojitého zdanenia, ale aj k zvyšujúcemu problému daňových únikov, daňových podvodov a vyhýbania sa daňovým povinnostiam. Preto je v tejto dobe nevyhnuté zabezpečiť komunikáciu medzi príslušnými orgánmi jednotlivých štátov.

Daňové úniky a vyhýbanie sa daňovým povinnostiam predstavujú aktuálne problémy, ktoré majú negatívny vplyv na príjmovú stránku verejných rozpočtov jednotlivých štátov. Tieto problémy spôsobujú, že štáty prichádzajú o nemalú časť príjmov, ktoré by inak smerovali do ich rozpočtu, a z ktorých by inak mohli financovať celospoločensky dôležité oblasti hospodárstva. Za účelom eliminácie alebo aspoň obmedzenia týchto negatívnych javov jednotlivé štáty, organizácie, inštitúcie, právne subjekty prijímajú rôzne nástroje, ktorými by tento cieľ dosiahli. Podľa názoru autora je najefektívnejším nástrojom eliminácie/obmedzenia týchto negatívnych javov automatická výmena informácií v daňovej oblasti medzi príslušnými orgánmi jednotlivých štátov.¹ Automatickú výmenu informácií na globálnej úrovni zabezpečuje OECD, na európskej úrovni je to EÚ a jej inštitúcie, ktoré sa podieľajú na prijímaní sekundárnych právnych aktov – ako napr. nariadení a smerníc, t.j. Európska komisia, Rada EÚ (ďalej len „Rada“) a Európsky parlament, a následne sú to jednotlivé štáty. Národné právne poriadky sú do veľkej miery ovplyvňované práve situáciou a legislatívou globálnou, ale samozrejme aj európskou, keďže najmä smernice musia členské EÚ implementovať do svojich vnútroštátnych právnych poriadkov. Všetky tieto subjekty - OECD, EÚ aj jednotlivé štáty zdôrazňujú dôležitosť výmeny informácií.² OECD a EÚ vytvorili právne základy pre výmenu informácií a štáty na ich podklade uskutočňujú zber informácií, ktoré si následne vymieňajú buď cez systém OECD (CTS) alebo systém EÚ (CCN). Nastavovateľom trendov v tejto oblasti je primárne OECD, ktorá má v oblasti výmeny informácií dlhú históriu. Výmena informácií sa uskutočňuje v oblasti priamych daní aj v oblasti nepriamych daní a kompletné spracovanie v oboch oblastiach by

¹ Autor uznáva, že existujú aj iné nástroje boja proti daňovým únikom a proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Napr. vhodným nástrojom sa javia byť aj zabezpečovacie inštitúty pri správe daní. Pozri: ŠTRKOLEC, M. Security measures in tax administration as a tool to eliminate tax evasions. In: Optimization of organization and legal solutions concerning public revenues and expenditures in public interest: conference proceedings. Białystok: Temida 2, 2018, s. 761-769. Pozri aj: ŠTRKOLEC, M., Zabezpečovacie inštitúty pri správe daní. 1. vyd. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2017, 164 s

² SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. slovensko-české dni daňového práva [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019. s. 207. Pozri aj: SZAKÁCS, A., Vplyv OECD na legislatívne procesy Európskej únie a Slovenskej republiky, Banskobystrické zámocké dni práva [elektronický dokument] : zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem", Víglaš, 22. - 23. november 2018

presahovalo možnosti tejto práce. Zároveň v záujme udržania koherentnosti sa v monografii budeme venovať len výmene informácií v oblasti priamych daní, teda najmä dani z príjmov fyzických a právnických osôb.

Automatická výmena informácií je len jedným z druhov administratívnej spolupráce v oblasti daní medzi jednotlivými štátmi. Existuje aj spontánna výmena informácií, výmena informácií na požiadanie, ako aj iné druhy spolupráce – simultánne audity, spoločné kontroly a pod. V súvislosti s automatickou výmenou informácií môžeme identifikovať túto výmenu v spojitosti s rôznymi druhmi príjmov, ktoré sa *pro futuro* stále rozširujú reagujúc na nové technológie využívané v ekonomike a expandujúcu sa digitalizáciu. Najdôležitejším aspektom v rámci automatickej výmeny informácií je však efektívne využívanie týchto informácií zo strany daňových správ umožňujúce jednoznačnú identifikáciu daňovníka s cieľom preverenia správnosti výslednej daňovej povinnosti príslušného daňovníka.

Stav rozpracovania problematiky. Knižné publikácie v oblasti výmeny informácií v oblasti daní existujú najmä v zahraničnej spisbe. Zahraniční autori preskúmavajú problematiku buď všeobecne venujúc sa medzinárodnej výmene informácií v celistvosti³, alebo so zameraním sa na konkrétny typ automatickej výmeny informácií v oblasti daní.⁴ Niektoré publikácie sú vo forme tzv. národných správ a majú komparatívny charakter.⁵ V podmienkach SR však publikácia, ktorá by sa komplexne venovala skúmanej problematike, neexistuje a daňoví právnici sa venujú prevažne iným oblastiam daňového práva. Monografia zachytávajúca výmenu informácií v oblasti daní reflektujúcu slovenské aspekty absentuje v našom geografickom prostredí. Existujú však viaceré zahraničné aj domáce odborné články⁶, ktoré rovnako ako knižné publikácie rozoberajú problematiku

³ SERRAT ROMANÍ, M., KORVING J., ELIANTONIO M., Exchange of information in the EU, UK: Edward Legar Publishing Limited, 2024

OBERSON, X., International Exchange of Information in Tax Matters, UK: Edward Elgar Publishing Limited, 2023

HAASE, F., EU Tax Disclosure Rules, UK: Edward Legar Publishing Limited, 2021

GÜNTHER, O.CH., TÜCHLER, N. Exchange of Information for Tax Purposes, Linde Verlag Wien, 2013

OATS, L., Principles of International Taxation, Bloomsbury Publishing, 2021

SCHUCH, J., SPIES, K., LANG, M. Introduction to European Tax Law on Direct Taxation, Spiramus Press, 2022

CHRISTENSEN, H., TIRARD, J-M., The Amazing Development of Exchange of Information in Tax Matters : from Double Tax Treaties to FATCA and the CRS.

⁴ Napr. VAZQUEZ J.M., DEMYTTERE, F: DAC 7 Rules for Digital Platforms: Comparing EU Member State's Implementation, Kluwe Law International.

RAMIRO, TROITINO, D., HAMULÁK, O., KERIKMÄA, T., Digital Development of the European Union, An Interdisciplinary Perspective, Springer International Publishing, 2023

BRODZKA, A., DAC 3: mandatory automatic exchange of information on advance cross-border rulings and advance pricing arrangements, In: Exchange of Information in the EU, 2024

⁵ MARINO, G., New exchange of information versus Tax solution of Equivalent Effect, IBFD, EATLP International Tax Series, Volume 13, 2015

⁶ CANNAS, F., BALLANCIN, A., The 'DAC 6' and Its Compatibility with Some of the Founding Principles of the European Legal System(s), In: EC Tax Review, Vol. 29, Issue 3

DEBELVA, F., MOSQUERA, I., Privacy and Confidentiality in Exchange of Information Procedures: Some Uncertainties, Many Issues, but Few Solutions, In: Intertax, Vol. 45, Issue 5, p. 374, 2017, Iusener Law International BV, The Netherlands.

bud' komplexne (všeobecne) alebo selektívne so zameraním sa na konkrétny typ automatickej výmeny daňových informácií (t.j. od DAC 1 až do DAC 9). Vo veľkom rozsahu nachádzame aj odborné články pochádzajúce od daňovo-poradenských firiem, ktoré sa problematike musia venovať aj v praktickej rovine a informácie podať svojim klientom v zrozumiteľnom (laickom) jazyku.

Motívom výberu témy bola najmä predchádzajúca vedecká a výskumná činnosť autora, v rámci ktorej sa okrem problematiky medzinárodného zdaňovania, zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia, daňových únikov, vyhýbania sa daňovým povinnostiam, zneužívaniu práva v oblasti daní, GAAR a pod. aktívne venuje otázkam výmeny informácií v oblasti daní už od čias doktorandského štúdia. Zároveň mal autor možnosť prakticky sa podieľať na transpozícii smernice DAC 6 do slovenského právneho poriadku, v rámci čoho si prešiel všetkými fázami legislatívneho procesu. Z uvedeného dôvodu je autor oboznámený aj s problémami, ktoré vznikli pri transpozícii tejto smernice, čoho následkom je hlbšia analýza smernice DAC 6 v rámci monografie. Autor bol okrem uvedeného súčasťou tímu, ktorý poskytoval technickú pomoc a spoluprácu pre Severné Macedónsko v rámci Rozvojového programu Organizácie spojených národov (tzv. UNDP) v oblasti automatickej výmeny informácií v oblasti daní, s fokusom na DAC 2 a DAC 4. Autor zameriava svoju pozornosť najmä na posledné novelizácie smernice DAC od roku 2018 (DAC 6 – DAC 9), pričom pre komplexnosť a historickú prepojenosť uvádza aj predchádzajúce novelizácie od prijatia smernice (DAC 1 – DAC 5). Jednoznačná, presná a jasná regulácia administratívnej spolupráce je výzvou, s ktorou sa musia popasovať všetky subjekty ako OECD, EÚ aj členské štáty. Ďalšou výzvou, s ktorou sa v praktickej rovine pasujú najmä kompetentné orgány štátov (najmä daňové správy), je vytvorenie efektívnych procesov vyhodnocovania, párovania informácií získaných z výmeny informácií a ich využívania za účelom zabezpečenia daňovej spravodlivosti, čo môže viesť k získaniu dodatočných daňových príjmov do verejných rozpočtov štátov v prípade zistenia nesprávneho výpočtu daňovej povinnosti daňovníkov, v súvislosti s príjmami pri ktorých sa uskutočnila automatická výmena informácií. Pretože len jasná právna regulácia v spojitosti s efektívnym využívaním informácií dokáže priniesť predpokladané a požadované výsledky.

Aktuálnosť témy je daná so zvyšujúcim sa verejným dlhom a deficitom verejnej správy členských štátov EÚ, a teda aj SR, kedy štáty hľadajú možnosti a prostriedky zníženia týchto veličín najmä prostredníctvom daňových opatrení a kedy dodatočné daňové príjmy získané z výmeny informácií by mohli do istej miery finančne prispieť k príjmovej stránke verejných rozpočtov. Aktuálnosť témy vyplýva aj z titulu zvyšujúceho sa problému daňových únikov a vyhýbania sa daňovým povinnostiam, čo má opäť negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy. Aktuálnosť témy je spojená aj s aspektom

CAKOČI, K., FORRAIOVÁ, I. Automatická výmena informácií, In: Právo-obchod-ekonomika VI : zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Suchoža, Jozef [Zostavovateľ, editor] ; Husár, Ján [Zostavovateľ, editor] ; Hučková, Regina [Zostavovateľ, editor]. – 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016.

zvyšujúcej sa globalizácie a digitalizácie, kedy sú cezhraničné transakcie uskutočňované na dennom poriadku a je pre kompetentné orgány (daňové správy) štátov zložitá získať informácie o príjmoch svojich daňových rezidentov dosahujúcich v inom štáte ako v štáte ich daňovej rezidencie, dosahujúcich aj prostredníctvom rôznych digitálnych platforiem.

Predmetom skúmania monografie je prioritne automatická výmena informácií v oblasti priamych daní ako jedna z foriem administratívnej spolupráce daňových správ, resp. iných kompetentných orgánov jednotlivých štátov v kontexte jej historického vývoja až do súčasnej podoby. Ku preskúmaniu výmeny daňových informácií nie je možné pristúpiť izolovane so zameraním sa len na právny poriadok Slovenskej republiky. Dynamický vývoj problematiky je potrebné skúmať na 3 úrovniach: celosvetovej, európskej a národnej, ktoré sa vzájomne do veľkej miery ovplyvňujú a do veľkej miery na seba odkazujú. Iba týmto spôsobom je možné doceliť koherentný prístup ku skúmanej problematike a následne formulovať požadované závery. Keďže v rámci výmeny informácií v oblasti daní dochádza aj k výmene osobných údajov fyzických osôb, otázka ochrany osobných údajov v spojitosti s výmenou daňových informácií fyzických osôb bude v rámci monografie do istej miery tiež predmetom skúmania.

Cieľom monografie je identifikovať problematické aspekty, prípadne nedostatočne upravené prvky automatickej výmeny informácií so zameraním sa na komplexné hodnotenie smernice Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní a zrušení smernice 77/799/EHS, ktorá bola transponovaná do slovenského právneho poriadku SR, a to na základe preskúmania *de lege lata*, t.j. aktuálne platných a účinných právnych aktov OECD, legislatívy EÚ a SR. V nadväznosti na zistené skutočnosti bude autor formulovať odporúčania, resp. návrhy *de lege ferenda* na možné zlepšenie a zefektívnenie automatickej výmeny informácií v oblasti priamych daní. Indikáciou možných nedostatkov a problémov pri aplikácii legislatívy týkajúcej sa výmeny informácií v oblasti priamych daní môžu byť prejudiciálne otázky kladené zo strany členských štátov EÚ, a následne aj s nimi spojené rozsudky SD EÚ.

V nadväznosti na uvedený predmet a ciele považujeme za nosné hypotézy:

Hypotéza 1: Aktuálna právna úprava automatickej výmeny informácií v oblasti priamych daní je jasná a presná bez potreby ďalšej klarifikácie a úprav.

Hypotéza 2: Informácie aktuálne získavané z automatickej výmeny informácií v oblasti priamych daní zvyšujú daňovú spravodlivosť.

V záujme zamietnutia alebo verifikácie stanovených hypotéz autor fokusuje svoju pozornosť na naplnenie cieľa monografie, a to zisteniu problematických aspektov v rámci výmeny informácií v oblasti priamych daní a následnej formulácii odporúčaní, prípadne návrhov *de lege ferenda*, a zároveň si autor v súvislosti s hypotézou č. 2 kladie aj výskumnú otázku, či informácie získavané z výmeny informácií v oblasti priamych daní predstavujú vhodný nástroj pre dodatočné napĺňanie príjmovej stránky verejného

rozpočtu štátu. K daňovej spravodlivosti môžeme pristupovať z rôznych uhlov pohľadu.⁷ Na účely tejto monografie ju budeme definovať ako zaplatenie správnej výšky dane v správnom štáte.⁸

Nepochybne je skúmaná problematika tejto monografie veľmi dynamicky sa rozvíjajúcou oblasťou, pri ktorej dochádza k neustálemu rozširovaniu kategórií príjmov, ohľadne ktorých sa vykonáva automatická výmena informácií (v dôsledku globalizácie a digitalizácie) a dochádza aj k neustálemu zlepšovaniu procesov využívania týchto informácií zo strany daňových správ.⁹

Metodológia a štruktúra práce

Práca je rozdelená na 6 kapitol. **Prvá kapitola** je zameraná na historický vývoj v spojitosti s právnym vymedzením administratívnej spolupráce v oblasti daní ako pojmu subsumujúceho výmenu informácií, a to na úrovni globálnej, ktorú predstavuje OECD; na úrovni európskej, v podobe EÚ a ako aj na národnej úrovni, predstavujúcej SR. V tejto kapitole uvádzame jednotlivé formy administratívnej spolupráce a demonštrujeme, že inštitút administratívnej spolupráce, resp. výmeny informácií nie je výdobytkom súčasnej doby, ale historicky zasahuje do obdobia vzniku medzinárodného obchodu, ktorý je spojený s 19. storočím. Cieľom tejto časti monografie je aj preukázať existenciu vzájomného prepojenia globálnej, európskej a národnej (slovenskej) úrovne, čo sa týka právneho vymedzenia administratívnej spolupráce v oblasti daní. Na dosiahnutie predmetu a cieľa tejto kapitoly bola aplikovaná metóda deskripcie – v prípade nástrojov administratívnej spolupráce, metóda právnej analýzy a historickej a vertikálnej komparácie – pri uvedení právneho zakotvenia administratívnej spolupráce so

⁷ V teórii daňového práva rozlišujeme horizontálnu a vertikálnu spravodlivosť. Horizontálna spravodlivosť znamená, že rovnaké predmety zdanenia by mali byť zdanené rovnako. V inej odbornej spisbe však horizontálnu spravodlivosť spájajú nie s predmetom zdanenia, ale skôr s postavením subjektov, t.j. tí, ktorí sú si rovní, by sa mali zdaňovať rovnako. Vertikálna spravodlivosť znamená, že subjekt s väčším majetkom, vyšším príjmom a väčšou spotrebou, platí vyššie dane. Niektorí autori pri definícii daňovej spravodlivosti vychádzajú z dvoch prístupov – zásada úžitku a zásada schopnosti daňovej úhrady. V týchto otázkach pozri: VARTAŠOVÁ, A., Daňová spravodlivosť ako princíp zdaňovania, In: Daňové právo a jeho rozvoj v národnom a medzinárodnom kontexte, Pavol Jozef Šafárik University in Košice, 2010.; SIDAK, M, DURAČINSKÁ, M. a kol., Finančné právo. 2. vydanie, Bratislava: C.H. Beck, 2014., s. 196; BABČÁK, V., Dane a daňové právo na Slovensku 1., Aprilla s.r.o., Košice, 2008, s. 38; MUSGRAVE, R. A., MUSGRAVEOVÁ, P.B.: Veřejné finance v teorii a praxi, Management Press, Ringier ČR, a.s., 1994, s. 207; SAMUELSON, P.A., NORDHAUS, W.D., Ekonomie. 18. vydání. Praha: Svoboda, 2010, s.350.

⁸ RAMBOLL, Evaluation of the Directive 2011/16 and its Amendments. Final Report - Volume 1 - Main Text, 11.1.2024, Denmark, s. 130. Štúdia dostupná (22.11.2025):

https://taxation-customs.ec.europa.eu/document/download/2206de45-1576-4eab-826a-4cb22aa7f80d_en?filename=240129_DAC_Evaluation_Final%20Report.pdf

⁹ Uvedené je viditeľné aj pri komparácii hodnotení smernice DAC z roku 2019 a z roku 2025. Dynamickosť sa prejavuje v počte novelizácií smernice DAC. Od roku 2011 došlo ku 8 novelizáciám tejto smernice, pričom k poslednej došlo v roku 2025. Ohľadne zlepšovania procesov je z hodnotiacich správ zrejmé, že sa v priebehu rokov jednoznačne zväčšil objem výmeny informácií ročne, dosiahol sa značne väčší objem finančných prostriedkov z výmeny informácií, čo svedčí aj o väčšej schopnosti daňových správ spárovať získané informácie s konkrétnym daňovníkom.

zameraním sa na výmenu informácií na úrovniach OECD, EÚ a SR od jej počiatkov až po súčasnosť.

Druhá kapitola je špecificky zameraná len na jednu z foriem administratívnej spolupráce, a to na formu automatickej výmeny informácií v oblasti priamych daní. Rovnako ako aj v prvej kapitole, aj na tomto mieste je relevantné preukázanie prepojenosti a vzájomného ovplyvňovania tejto otázky na troch už spomenutých úrovniach, na úrovni OECD, EÚ a SR. Pričom „trendsettetom“ je v prevažnej väčšine práve globálny hráč, ktorý usmerňuje a dáva návod na úpravu na nižších stupňoch. Práve na tomto mieste považujeme metódu právnej deskripcie za veľmi podstatnú, a to za účelom pochopenia podstaty jednotlivých druhov automatických výmen informácií. Na niektorých miestach v tejto kapitole bola použitá aj metóda právnej komparácie, kedy boli uvedené odlišnosti pri právnej úprave OECD a EÚ. Zároveň z dôvodu dynamického vývoja automatickej výmeny informácií bola využitá aj historická komparácia, v rámci čoho sa uvádza, čo bolo predmetom automatickej výmeny informácií v roku 2011, kedy bola prijatá smernica DAC₁, a ako sa predmet automatickej výmeny v priebehu rokov stále rozširoval o nové kategórie príjmov, majetku, informácií, až do súčasnosti, kedy v apríli 2025 bola prijatá zatiaľ posledná novelizácia smernice DAC, a to DAC₉. V prvej aj druhej kapitole autor využil aj metódu historického výkladu, ktorých zdrojom sú najmä napr. preambuly právnych aktov, komentáre k nim, dôvodové správy zákonov a pod., z ktorých autor čerpal pri formulovaní poznatkov uvedených v týchto dvoch kapitolách.

V tretej kapitole právne analyzujeme otázku osobných údajov a ich ochrany, keďže pri automatickej výmene informácií v oblasti daní nepochybne dochádza k zberu, uchovávaniu, oznamovaniu, a posielaniu osobných údajov fyzických osôb. Niektorí autori upozorňujú, že otázka ochrany osobných údajov je (bola) v súvislosti s automatickou výmenou informácií prehliadaná a nedostatočná. Metódou abstrakcie sme vyabstrahovali z jednotlivých novelizácií DAC (DAC₁ – DAC₉) informácie týkajúce sa osobných údajov fyzických osôb. A následne metódou dedukcie sme načrtli možné problémy súvisiace s osobnými údajmi s poukázaním aj na jeden súdny prípad.

Štvrtá kapitola sa zamerala na najaktuálnejšie rozhodnutia SD EÚ týkajúce sa smernice DAC a teda výmeny informácií v oblasti priamych daní, najmä na otázky prelomenia povinnosti zachovávať mlčanlivosť a predvídateľnej relevantnosti informácií. Metódou abstrakcie načrtávame najdôležitejšie aspekty rozhodnutí, pričom v závere použitím metódy syntézy a indukcie z parciálnych rozhodnutí formulujeme spoločné črty a hlavné poznatky z nich vyplývajúce. Bola tu použitá aj metóda kauzálnej explanácie, v prípade kedy rozsudok SD EÚ mal za následok potrebu úpravy regulácie DAC 6 ohľadne povinnosti mlčanlivosti sprostredkovateľov, čo vyústilo do úpravy právnych textov v národných legislatívach.

Piata kapitola sa podrobnejšie zameriava na komplexné hodnotenie smernice DAC, pričom vychádza zo správ Komisie, Európskeho dvora audítorov, konzultantskej spoločnosti, verejnej konzultácie aj vlastných poznatkov, avšak len za určité roky. Autor prostredníctvom metódy komparácie, syntézy a indukcie zhŕňa výsledky z hodnotiacich

správ z roku 2019 a 2025 a pomocou využitia metódy kauzálnej explanácie prezentuje dôvody potreby zmien právnej regulácie v podobe možných odporúčaní.

V šiestej kapitole autor prostredníctvom metódy funkcionálnej explanácie vysvetľuje možnosti využívania informácií získaných prostredníctvom výmeny informácií. Tieto možnosti využívania závisia od viacerých aspektov a značne sa líšia medzi členskými štátmi EÚ, ale aj celosvetovo. Avšak v závere metódou syntézy zhrňame ich potenciálne možnosti využitia. V niektorých prípadoch je ich použitie podopreté aj faktami poskytnutými zo strany FR SR. V rámci tejto kapitoly autor použil aj teleologický výklad, ktorým sa skúma zmysel, účel, využitie právnej normy.

Okrem týchto vedeckých metód bola pri spracovaní monografie použitá aj názorová konfrontácia,¹⁰ najmä pri spracovaní literárnych zdrojov a rozhodovacej činnosti SD EÚ. Je potrebné poznamenať, že pri celkovej explanácii skúmaného javu sú požadované čiastkové explanácie, rozbor, analýza, vyhodnotenia a celkové vysvetlenie skúmaného javu nemôže vychádzať z jedného typu explanácie.¹¹ V takmer celom texte používame aj metódu abstrakcie, ktorej podstatou je oddeľovanie podstatných znakov od nepodstatných,¹² čo je pri obrovskej problematike akou je výmena informácií na všetkých troch úrovniach nutné.

¹⁰ ŠTEFANKO, M. Základy všeobecnej metodológie vedy. Študijné materiály. Nitra: Filozofická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa, s. 42, 52.

¹¹ ŠTEFANKO, M. Základy všeobecnej metodológie vedy. Študijné materiály. Nitra: Filozofická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa, s. 77

¹² KNAPP, V. Vědecká propedeutika pro právníky. Praha: EUROLOEX BOHEMIA. 2003, s. 67

1 ADMINISTRATÍVNA SPOLUPRÁCA V OBLASTI DANÍ

1.1. Právny základ v oblasti priamych daní

Spolupráca, komunikácia a kooperácia medzi príslušnými orgánmi jednotlivých štátov v oblasti daní nebola samozrejmosťou. V priebehu rokov si jednotlivé štáty uvedomili, že spoločné úsilie a cieľ dosiahnutý spoločnými silami je omnoho mocnejší nástroj ako národná snaha a individuálny prístup. Predmetné uvedomenie sa vyvinulo najmä v dôsledku a v súvislosti s rozvojom medzinárodného obchodu, celkovej globalizácie, digitalizácie spoločnosti a zvýšenou mobilitou fyzických ako aj právnických osôb, obchodných spoločností nielen v rámci EÚ, ale aj celosvetovo.

Historicky je administratívna spolupráca v oblasti daní, resp. výmena informácií v oblasti daní spojená so snahou štátov zamedziť dvojitému zdaneniu. S rozvojom medzinárodného obchodu Belgicko uzavrelo zmluvu o vzájomnej spolupráci s Francúzskom (rok 1843) a s Holandskom (rok 1845). Hoci sa tieto zmluvy miestami označujú ako daňové zmluvy, ich cieľom však nebolo zamedzenie dvojitého zdanenia, ale zabezpečenie výmeny informácií za účelom podpory pri výbere daní. Zmluvy vytvorené za účelom zamedzenia medzinárodného dvojitého zdanenia sa začali vyskytovať až v poslednom kvartáli 19. storočia.¹³ V rámci historického pozadia administratívnej spolupráce, resp. výmeny informácií v oblasti daní je potrebné spomenúť Report ekonómov ohľadne dvojitého zdanenia vydaný Ligou národov v roku 1923.¹⁴ Report bol vypracovaný na základe požiadavky Medzinárodnej komory obchodu (ICC – International Chamber of Commerce), ako súčasť Ligy národov s cieľom preskúmania problematiky dvojitého zdanenia.¹⁵ Predmetný report predstavoval prvé medzinárodné úsilie daňových expertov z rôznych krajín preskúmať riešenia na rozširujúci sa problém (dvojitého) zdaňovania cezhraničných transakcií. Predmetná správa stanovila štyri všeobecné prístupy pri zamedzovaní cezhraničného dvojitého zdanenia¹⁶ a predstavoval

¹³ AVI-YONAH, R., LEMPERT, E. The Historical Origins of the Multilateral Tax Convention, Law & Economics Working Papers, 2023, s. 7 – 8, dostupné (5.11.2025) na:

https://repository.law.umich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1355&context=law_econ_current

¹⁴ LEAGUE OF NATIONS, Economic and Financial Commission, Report on Double Taxation Submitted to the Financial Committee by Professors Bruins, Einaudi, Seligman and Sir Josiah Stamp, E.F.S.73. F.19 (League of Nations 1923) (the Report).

¹⁵ AVI-YONAH, R. Tax In History: The 1923 Report and the International Tax Revolution, INTERTAX, Volume 51, Issue 5, 2023 Kluwe Law International BV, The Netherlands, s. 427, dostupné (6.11.2025) na:

<https://kluwerlawonline.com/journalarticle/Intertax/51.5/TAXI2023039>

¹⁶ Stanovil metódu zápočtu dane, vyňatia príjmov – čiže výhradné právo zdaníť pre krajinu rezidencie alebo pre krajinu zdroja príjmu. A ďalšie dve metódy spočívali v rozdelení daňových právomocí medzi obe jurisdikcie buď podľa dohodnutého vzorca, alebo podľa rôznych druhov príjmu. Vid' AVI-YONAH, R., LEMPERT, E. The Historical Origins of the Multilateral Tax Convention, Law & Economics Working Papers, 2023, s. 13, dostupné (20.11.2025) na:

https://repository.law.umich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1355&context=law_econ_current

tak východiskový bod pre všetky nasledovné štúdie a správy v tejto oblasti.¹⁷ V správe sa potvrdilo, že by sa mala zabezpečiť výmena informácií medzi príslušnými zainvolvanými krajinami. Výslovne sa uviedlo, že ak je zmluva uzavretá medzi dvoma štátmi, výmena informácií by mala byť pomerne jednoduchá. Ak však ide o zmluvu medzi viacerými štátmi, možným riešením sa zdá byť vytvorenie centrálného orgánu, ktorému by všetky informácie mali byť reportované. Bola to inovatívna myšlienka, ktorá sa však ďalej nerozvíjala. Následne sa Liga národov v rámci svojho reportu z roku 1925 rozhodla preskúmať problém daňových únikov a nástroje na ich riešenie. Na riešenie daňových únikov sa však medzinárodná spolupráca dotýkajúca sa výmeny informácií musela rozvinúť, ale do cesty rozvoja vstúpilo bankové tajomstvo.¹⁸ V rámci tzv. Janovskej konferencie¹⁹ bola Liga národov požiadaná, aby preskúmala nástroje na medzinárodnú spoluprácu za účelom boja proti daňovým únikom, avšak s výhradou, že akýkoľvek návrh, ktorý by mal predstavovať zásah do slobody trhu alebo porušenie bankového tajomstva, mal byť hneď zamietnutý. Záverom bolo, že výmena informácií by mala byť limitovaná len na informácie, ktoré štáty majú v držbe alebo ktoré vedia získať v rámci ich administratívy. V nasledovných rokoch (1928, 1935) Liga národov vytvorila Modelové daňové zmluvy, do ktorých sa však ustanovenia o výmene informácií pre nedostatok podpory nedostali. Až následne v roku 1943 na Regionálnej daňovej konferencii v Mexiko City, Liga národov predstavila novú Modelovú daňovú zmluvu s protokolom, ktorá zaviedla prepracovaný systém výmeny informácií tým, že vypracovala komplexnú Modelovú bilaterálnu dohodu o vzájomnej administratívnej pomoci pri ukladaní a výbere priamych daní. Organizácia pre európsku hospodársku spoluprácu (OEEC – Organisation of European Economic Cooperation), ktorá bola založená v roku 1948 začala intenzívne pracovať na dedičstve Ligy národov v oblasti medzinárodného zdaňovania. Rada OEEC 25. februára 1955 prijala prvé Odporúčanie ohľadne dvojitého zdanenia. V tom čase približne 70 bilaterálnych všeobecných modelových daňových zmlúv bolo uzavretých medzi štátmi, dnes členmi OECD.²⁰ Uvedené nakoniec viedlo k zriadeniu Fiškálneho výboru v 1956, ktorému bolo zverené vypracovanie modelovej daňovej zmluvy. V roku 1961 sa OEEC transformovala na OECD, ktorá v roku 1963 úspešne publikovala Modelovú daňovú zmluvu. OECD Modelová daňová zmluva obsahuje článok 26, ktorý historicky vychádza z modelovej daňovej zmluvy Ligy národov z 1943. OECD modelová daňová

¹⁷ AVI-YONAH, R., LEMPERT, E. The Historical Origins of the Multilateral Tax Convention, Law & Economics Working Papers, 2023, s. 2, dostupné (12.11.2025) na:

https://repository.law.umich.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1355&context=law_econ_current

¹⁸ ASHFAG AHMED, M. UN MTC Article 26: Inequitable Exchange of Information Regime—Questionable Efficacy in Asymmetrical Bilateral Settings. In: Laws, 2022, Volume 11, Issue 5, s. 4. Rovnako aj LEAGUE OF NATIONS. 1923. Report on Double Taxation. Geneva: Economic & Financial Commission a League-of-Nations. 1925. Double Taxation and Tax Evasion: Report and Resolutions Submitted by the Technical Experts to the Financial Committee of the League of Nations. Geneva: Publications of the League of Nations.

¹⁹ Janovská konferencia bola ekonomická a finančná konferencia a predstavovala formálne stretnutie 34 národov, v Janove, Taliansku od 10. apríla do 19. mája 1922 za účelom vyriešenia hlavných politických a ekonomických povojnových otázok.

²⁰ OECD, Model Double Taxation Convention on Income and on Capital, Repor of the OECD Committee on Fiscal Affairs, 1977, Paris, s. 4

zmluva bola revidovaná v roku 1977, následne 1992,²¹ kedy sa rozhodlo, že OECD modelová daňová zmluva bude aktualizovaná ambulantným (priebežným) prístupom, t.j. podľa potreby a nie v pravidelných intervaloch.²² Report Ligy národov predstavoval prvé spoločné úsilie medzinárodných daňových expertov z rôznych štátov preskúmať možné riešenia vzrastajúceho problému zdaňovania cezhraničných transakcií. Report Ligy národov položil základné prístupy pri riešení medzinárodného dvojitého zdanenia a stal sa základom pre všetky ostatné neskoršie právne štúdie a reporty v danej oblasti, vrátane vytvorenia prvej Modelovej daňovej zmluvy OECD v roku 1963.²³

1.1.1 Úroveň OECD

Globálne sa problematike administratívnej spolupráce v oblasti daní venuje OECD, ktorá udáva v tejto oblasti smer a má v oblasti výmeny informácií dlhú históriu. Len globálne a komplexné riešenia v oblasti výmeny informácií sa zdajú byť najvhodnejším nástrojom boja proti daňovým únikom a proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam.²⁴ Právnym základom výmeny informácií v daňovej oblasti na úrovni OECD je najmä čl. 26 Modelovej daňovej zmluvy OECD o príjmoch a majetku (ďalej len „Modelová daňová zmluva OECD“) a Dohovor o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach (ďalej len „Dohovor“). Do pozornosti je potrebné dať aj pred pár rokmi prijatý BEPS Akčný plán.

Modelová daňová zmluva OECD²⁵ bola vytvorená 30. júla 1963 Fiškálnym výborom OECD, ktorý mal položiť základy pre uzatváranie bilaterálnych zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia medzi jednotlivými štátmi OECD. OECD modelová daňová zmluva je jedným z hlavných dokumentov tvoriacich a formujúcich medzinárodnú daňovú sieť v podobe, v akej ju poznáme v súčasnosti.²⁶ Revidované znenie bolo prijaté Výborom pre fiškálne záležitosti OECD (právnym nástupcom Fiškálneho výboru OECD) v roku 1977. Má charakter vzoru, šablóny, podľa ktorej štáty medzi sebou uzatvárajú záväzné bilaterálne medzinárodné zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia. Hlavným cieľom zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia je zamedziť dvojitému zdaneniu, dvojitému nezdaneniu

²¹ Od publikácie verzie OECD modelovej daňovej zmluvy s ambulantným prístupom bola OECD modelová daňová zmluva aktualizovaná ešte niekoľkokrát v rokoch: 1994, 1995, 1997, 2000, 2002, 2005, 2008, 2010, 2014, 2017 a 2025. OECD (2025), The 2025 Update to the OECD Model Tax Convention, OECD Publishing, Paris

²² ASHFAG AHMED, M. UN MTC Article 26: Inequitable Exchange of Information Regime—Questionable Efficacy in Asymmetrical Bilateral Settings. In: *Laws*, 2022, Volume 11, Issue 5, s. 4-7

²³ FISHBIEN, N., LEMPERT, E., The 1963 OECD Model Tax Convention: Now and Then, In: *Intertax*: volume 51, Issue 12, 2023, p. 870

²⁴ VARTAŠOVÁ, A., BUJŇÁKOVÁ, M. The role of tax administration within securing fiscal interests of state (in respect of fight against tax evasion and tax frauds). Conference: *Prawo finansowe wobec wyzwań XXI wieku=The financial law towards challenges of the XXI century=Problemy i zadaści finansovogo prava b XXI veke*At: Gdyna, Poland, 2015, s. 5

²⁵ Návrh Modelovej daňovej zmluvy OSN bol vytvorený v 1979 a prijatý v roku 1980. Pozri: NAROTZKI, D., Tax Treaty Models - Past, Present, and a Suggested Future, In: *Akron Law Review*: Vol. 50 : Iss. 3 , Article 1, 2017, p. 386

²⁶ FISHBIEN, N., LEMPERT, E., The 1963 OECD Model Tax Convention: Now and Then, In: *Intertax*: volume 51, Issue 12, 2023, p. 870

a od roku 2003 je v čl. 1 ods. 7 Komentára k OECD modelovej daňovej zmluve aj uvedené: *že "hlavným účelom medzinárodných zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia je podporovať, prostredníctvom vylúčenia dvojitého zdanenia, výmenu tovarov a služieb a pohyb kapitálu a osôb" a že "je tiež účelom medzinárodných zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia predchádzať daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovej povinnosti."*²⁷ Zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia majú vo väčšine štátov prednosť pred zákonmi.²⁸ Podľa vzoru Modelovej daňovej zmluvy OECD boli vytvorené aj niektoré iné modelové daňové zmluvy, napr. OSN, EÚ²⁹ a do určitej miery aj USA³⁰. Následne sa o konkrétne modely opierali individuálne štáty pri uzatváraní bilaterálnych medzinárodných zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia. V súčasnosti³¹ má SR uzavretých 75 zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia.

Dohovor o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach³² (ďalej len „Dohovor“) bol vytvorený spoločne OECD a Radou Európy v roku 1988 a otvorený na podpis členským štátom oboch inštitúcií 25. januára 1988. Pôvodný Dohovor bol upravený Protokolom v roku 2010 (ktorý nadobudol účinnosť 1. júna 2011) za účelom jeho prispôbeniu sa medzinárodným štandardom v oblasti výmeny daňových informácií a otvoreniu sa na podpis a pristúpenie všetkým štátom, ktoré majú záujem o výhody vyplývajúce zo spolupracujúceho daňového prostredia.³³ Ide o multilaterálny inštrument

²⁷ Čl. 1 ods. 7 Komentára k OECD modelovej daňovej zmluve znel: "zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia nemajú napomáhať vyhýbaniu sa daňovej povinnosti a daňovým únikom [...] je na jednotlivých štátoch, aby si do svojich zmlúv zapracovali pravidlá uplatnenia domácich pravidiel bojujúcich s takými praktikami."

²⁸ Uvedené platí aj v Slovenskej republike. Podľa čl. 7 ods. 5 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky „Medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.“ Rovnako aj podľa § 1 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov: Medzinárodná zmluva, ktorá bola schválená, ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo dohoda, ktorá bola uzatvorená alebo schválená vládou Slovenskej republiky a ktorá upravuje zdanenie a s tým súvisiace právne vzťahy vo vzťahu k nesamosprávnym územiám, ktoré v medzinárodných vzťahoch vystupujú samostatne (ďalej len „medzinárodná zmluva“), má prednosť pred týmto zákonom.“ Aj § 162 zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní ((daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov ustanovuje: „Ustanovenia tohto zákona sa použijú, ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak.“

²⁹ Okrem OECD a OSN modelovej zmluvy sa aj EÚ snažila vytvoriť v roku 2005 modelovú daňovú zmluvu EÚ. Táto zmluva mala predstavovať jedinú zmluvu, ktorú by podpísali všetky členské štáty EÚ a mala nahradiť všetky doteraz existujúce bilaterálne zmluvy medzi členskými štátmi. Tento návrh však nebol prijatý. Pozri bližšie: Európska komisia: COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL, THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE; Towards an Internal Market without tax obstacles; A strategy for providing companies with a consolidated corporate tax base for their EU-wide activities; Brussels, 23.10.2001, COM(2001) 582 final. Bližšie rozobrané tiež : PISTONE, P., An EU Model Tax Convention, In: EC Tax Review, 2002, Volume 11, Issue 3, p. 129

³⁰ NAROTZKI, D., Tax Treaty Models - Past, Present, and a Suggested Future, In: Akron Law Review: Vol. 50: Issue 3, Article 1, 2017, p. 385-390

³¹ Stav k 30.11. 2025

³² Ku dňu 31.7.2025 Dohovor podpísalo 151 jurisdikcií. Dostupné na oficiálnej stránke OECD (3.11.2025): <https://www.oecd.org/tax/exchange-of-tax-information/convention-on-mutual-administrative-assistance-in-tax-matters.htm>

³³ OECD and Council of Europe (2011), The Multilateral Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters: Amended by the 2010 Protocol, OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264115606-en>

zakotvujúci všetky formy administratívnej spolupráce medzi jeho signatármi pri ukladaní a výbere daní s cieľom zabránenia daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Táto spolupráca obsahuje výmenu informácií, vrátane automatickej výmeny informácií až po vymáhanie zahraničných daňových pohľadávok. Predmetný Dohovor je pre štáty záväzný a má prednosť pred zákonmi len v prípade, že ho prijali a ratifikovali spôsobom ustanoveným národnými právnymi predpismi. Signatárom Dohovoru je aj SR, čo vyplýva z Oznámenia Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí o uzavretí Dohovoru o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach č. 461/2013 Z. z.. Dohovor predstavuje zastrešujúci dokument, pod záštitou ktorého sú prijaté ďalšie právne akty zabezpečujúce výmenu informácií, konkrétne napr. Multilaterálne dohoda kompetentných orgánov ohľadne: automatickej výmeny informácií o finančných účtoch (tzv. CRS MCAA); ohľadne výmeny CARF informácií (CARF MCAA), ohľadne výmeny správy podľa štátov, tzv. country – by – country reports (tzv. CbC MCAA), a ohľadne výmeny informácií podľa Modelových pravidiel oznamovanie pre digitálne platformy.

Mnohé štáty vrátane SR si však uplatnili výhrady k Dohovoru podľa čl. 30 ods. 1 písm. a) Dohovoru. Následkom uplatnenia výhrad je neposkytnutie administratívnej pomoci v súvislosti s daňami uvedenými vo výhradách.³⁴ Ak si jeden štát vyhradzuje právo neposkytovať (v žiadnej forme) administratívnu pomoc v súvislosti s daňami, ktoré uvádza v spomínaných výhradách, tak ani druhý štát neposkytne tomuto štátu administratívnu pomoc ohľadne predmetných daní. V zmysle Dohovoru ide o vzájomnú administratívnu pomoc, ktorou sa podľa vysvetľujúcej správy OECD rozumie pomoc na princípe reciprocity. Napríklad, SR si uplatnila výhrady, podľa ktorých neposkytne žiadnu formu pomoci ohľadne daní druhej zmluvnej strany, ktoré sú uložené politickými celkami alebo miestnymi orgánmi, ohľadne povinných príspevkov sociálneho zabezpečenia, a navyše, SR neposkytne administratívnu pomoc ani pri iných daniach, a to: dane z dedičstva a darovania, dane z nehnuteľností, daní z používania alebo vlastníctva hnutelného majetku iného ako motorové vozidlá a iných daní.³⁵ USA napr. vôbec neratifikovala Dohovor a zakotvila pomoc pri vymáhaní daní len v zopár zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia, ktoré uzatvorila alebo zmenila po roku 2003.³⁶

Dňa 19. júla 2013 OECD prijala Akčný plán boja proti znižovaniu základu dane a presunu ziskov (ďalej len „BEPS“), pričom záverečné správy k jednotlivým Opatreniam boli publikované v roku 2015. BEPS má do určitej miery nezáväzný odporúčací charakter,

³⁴ Komplettný zoznam výhrad a vyhlásení k Dohovoru je možné nájsť tu: Reservations and Declarations for Treaty No.127 - Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters (ETS No. 127), dostupné (6.11.2025): <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-%20list?module=declarations-by-treaty&numSte=127&codeNature=o>

³⁵ Pozri: Komplettný zoznam výhrad a vyhlásení k Dohovoru a aj SZAKÁCS, A., HLINKA, T., Niekoľko poznámok k vymáhaniu pohľadávok v nadväznosti na novelu zákona č. 222/2004 Z. z., In: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov. Bratislava (Slovensko) : Slovenská komora daňových poradcov. č. 4 (2021), s. 24-28

³⁶ IVANOV, I. Can we talk about digital economy taxation without Improved administrative cooperation between countries?. In: PRAVNI ZAPISI, God. XIII, br. 2, 2022, s. 489.

ale napriek tomu sa ho snažia štáty sledovať, dodržiavať a byť v súlade. K máju 2024 sa členmi Inkluzívneho rámca BEPS plánu stalo 147 štátov sveta, ktoré sa rozhodli zohľadňovať a postupne zahŕňať do svojho vnútroštátneho právneho poriadku 15 opatrení BEPS Plánu, ktorých cieľom je zamedziť znižovaniu základu dane a presunu ziskov a uvedeným bojovať proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. V rámci 15 opatrení existujú 4 opatrenia, ktoré predstavujú minimálne štandardy. Každý zo štyroch minimálnych štandardov BEPS podlieha preskúmaniu zo strany OECD aj ostatných členských štátov Inkluzívneho rámca s cieľom zabezpečiť včasnú a presnú implementáciu daného opatrenia/minimálneho štandardu, čím sa majú zabezpečiť rovnaké podmienky v každom štáte. Všetci členovia Inkluzívneho rámca BEPS sa zaväzujú implementovať minimálne štandardy do svojho vnútroštátneho právneho poriadku a zaväzujú sa, že sa podrobia preskúmaniu a hodnoteniu zo strany OECD a ostatných členov. Medzi tieto 4 opatrenia predstavujúce minimálne štandardy patrí Opatrenie č. 5 – Boj proti škodlivým daňovým praktikám³⁷, Opatrenie č. 6 – Prevencia pred zneužívaním zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia (tzv. aj treaty shopping),³⁸ Opatrenie č. 13 – Zvyšovanie daňovej transparentnosti prostredníctvom výmeny správ podľa jednotlivých štátov³⁹ a Opatrenie č. 14 – Zvyšovanie efektívnosti riešenia daňových sporov medzi jednotlivými štátmi.⁴⁰ Opatrenie č. 15 síce nie je minimálnym štandardom, ale je ho dôležité spomenúť, pretože obsahuje viaceré Opatrenia BEPS Plánu, a to konkrétne Opatrenie č. 2 – Neutralizácia hybridných nesúládov, spomínané Opatrenie č. 6, Opatrenie č. 7 – Vyhýbanie sa vzniku/existencii stálej prevádzkarne a na rovnako už spomínané Opatrenie č. 14. Opatrenie č. 15 predstavuje Multilaterálny inštrument na zavedenie opatrení na zamedzenie narúšania

³⁷ Slovenská republika bola v roku 2020 hodnotená ostatnými členmi Inkluzívneho rámca BEPS ohľadne implementácie Opatrenia č. 5. V rámci hodnotenia sa nezistili žiadne nedostatky a preto je neboli uložené žiadne odporúčania na zlepšenie alebo úpravu. Pozri: OECD (2021), Harmful Tax Practices – 2020 Peer Review Reports on the Exchange of Information on Tax Rulings: Inclusive Framework on BEPS: Action 5, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

³⁸ Slovenská republika bola v roku 2022 hodnotená ostatnými členmi Inkluzívneho rámca BEPS ohľadne implementácie Opatrenia č. 6. Hodnotením sa zistilo, že 32 zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia je v súlade s minimálnym štandardom. V ostatných prípadoch Slovenská republika implementuje tento minimálny štandard prostredníctvom zahrnutia preambulového vyhlásenia a zakotvením testu hlavného účelu – tzv. PPT (principal purpose test) v kombinácii s ustanovením o obmedzení výhod - tzv. LOB (limitation of benefits). Pozri: OECD (2022), Prevention of Tax Treaty Abuse – Fourth Peer Review Report on Treaty Shopping : Inclusive Framework on BEPS: Action 6, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

³⁹ Slovenská republika bola v roku 2021 hodnotená ostatnými členmi Inkluzívneho rámca BEPS ohľadne implementácie Opatrenia č. 13. Hodnotením sa zistilo, že Slovenská republika v plnej miere implementovala minimálny štandard Opatrenia č. 13 a spĺňa všetky požiadavky dané kladené týmto minimálnym štandardom a referenčnými podmienkami. Z uvedeného dôvodu jej neboli uložené žiadne odporúčania na zlepšenie alebo úpravu. Pozri: OECD (2021), Country-by-Country Reporting – Compilation of 2021 Peer Review Reports: Inclusive Framework on BEPS: Action 13, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

⁴⁰ Slovenská republika bola v roku 2021 hodnotená ostatnými členmi Inkluzívneho rámca BEPS ohľadne implementácie Opatrenia č. 14. V rámci hodnotenia sa zistilo pár nedostatkov a preto boli Slovenskej republike uložené určité odporúčania na zlepšenie, úpravu. Pozri: OECD (2021), Making Dispute Resolution More Effective – MAP Peer Review Report, The Slovak Republic (Stage 2): Inclusive Framework on BEPS: Action 14, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

základov dane a presunov ziskov súvisiacich s daňovými zmluvami, tzv. MLI. MLI je nástroj, ktorým sa umožňuje efektívne a rýchlo implementovať vybrané Opatrenia BEPS Plánu (Opatrenia č. 2, 6, 7 a 14) do bilaterálnych zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia bez toho, aby ich bolo potrebné individuálne meniť a dojednávať prostredníctvom napr. protokolov k zmluvám.

1.1.2 Úroveň EÚ

Na úrovni EÚ sa výmena informácií v priamych daniach zakotvila už v 70.-tych rokoch a to smernicou Rady 77/799/EHS z 19. decembra 1977 o vzájomnej pomoci príslušných úradov členských štátov v oblasti priamych daní. Už v tomto období si členské štáty Európskeho spoločenstva uvedomovali škodlivosť medzinárodných daňových únikov a vyhýbania sa daňovým povinnostiam, čo zapríčiňovalo straty rozpočtových príjmov, porušovanie zásady spravodlivého zdaňovania, deformácie pohybu kapitálu a celkový negatívny vplyv na spoločný trh. Tento medzinárodný problém presahujúci národné hranice bolo potrebné riešiť nadnárodne a preto bola nevyhnutná spolupráca medzi príslušnými orgánmi členských štátov aj formou výmeny informácií. Predmetná smernica upravovala výmenu informácií na požiadanie, spontánnu aj automatickú výmenu informácií. V roku 2003 EÚ prijala smernicu Rady 2003/48/ES z 3. júna 2003 o zdaňovaní príjmu z úspor v podobe výplaty úrokov, ktorá do praxe zaviedla mechanizmus automatickej výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov EÚ ohľadne výplat úrokov nerezidentov. Predmetná smernica bola zrušená smernicou Rady (EÚ) 2015/2060 z 10. novembra 2015. K uvedenému kroku došlo v dôsledku prijatia smernice Rady 2014/107/EÚ, ktorou sa mení smernica Rady 2011/16/EÚ, pokiaľ ide o povinnú automatickú výmenu informácií v oblasti priamych daní (tzv. DAC2). DAC 2 rozšírila povinnú automatickú výmenu informácií „na širšie spektrum príjmov v súlade s globálnym štandardom uverejneným Radou OECD v júli 2014, a zabezpečila ucelený, jednotný a komplexný prístup v rámci celej Únie v oblasti automatickej výmeny informácií o finančných účtoch na vnútornom trhu.“⁴¹ DAC 2 mala širší rozsah pôsobnosti ako smernica Rady 2003/48/ES a v prípade prekrývania rozsahu pôsobnosti mala prednosť DAC 2. V určitom období teda existencia týchto dvoch smerníc súčasne viedla k dvojakým povinnostiam a štandardom týkajúcim sa oznamovania v rámci EÚ a vyhodnotilo sa, že pri zachovaní tohto dvojakého oznamovania by náklady prevýšili prínosy. Z uvedeného dôvodu Európska rada začiatkom roka 2014 vyzvala Radu, aby zabezpečila úplný súlad práva EÚ s celosvetovým Štandardom OECD pre automatickú výmenu informácií a Rada vyzvala Komisiu, aby prijala smernicu na zrušenie smernice 2003/48/ES, ktorou sa stala smernica Rady (EÚ) 2015/2060 z 10. novembra 2015.⁴²

Míľnikom v oblasti výmeny informácií v priamych daniach sa však stala práve smernica Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní

⁴¹ Bod 4 preambuly Smernice Rady (EÚ) 2015/2060 z 10. novembra 2015, ktorou sa zrušuje smernica 2003/48/ES o zdaňovaní príjmu z úspor v podobe výplaty úrokov

⁴² Body 5 a 6 preambuly Smernice Rady (EÚ) 2015/2060 z 10. novembra 2015, ktorou sa zrušuje smernica 2003/48/ES o zdaňovaní príjmu z úspor v podobe výplaty úrokov

a zrušení smernice 77/799/EHS (tzv. DAC). Smernica DAC bola už viac krát novelizovaná⁴³, čo je prejavom rozširujúcej sa miery spolupráce a výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov EÚ a snahy EÚ prispôbiť sa vyvíjajúcej sa dobe a technológiám. Je potrebné spomenúť, že EÚ sa vo veľkej miere necháva inšpirovať OECD (napr. BEPS OECD/ATAD, Opatrenie 12 BEPS (MDR)/DAC 6, Opatrenie č. 5 BEPS/DAC 3 a pod.) a prijíma právne akty najmä v podobe smerníc. Je potrebné poznamenať, že smernica DAC sa uplatňuje na priame dane, čo vyplýva z čl. 2 bod 2 smernice DAC, kde je negatívne vymedzenie predmetu úpravy, t.j. smernica DAC sa neuplatňuje na DPH, clá, spotrebné dane, poistné na sociálne poistenie a sociálne zabezpečenie a ani na poplatky vyberané orgánmi verejnej správy a poplatky zmluvnej povahy.⁴⁴ Členské štáty EÚ sú povinné implementovať do ich vnútroštátnych právnych poriadkov smernice EÚ, ktoré sú im určené.⁴⁵ Na úrovni jednotlivých štátov sú právnym základom výmeny informácií vnútroštátne právne predpisy vo forme zákonov, ktoré sú dopĺňané podzákonnými právnymi predpismi.

Na tomto mieste je možné spomenúť aj formu administratívnej spolupráce v podobe pomoci pri vymáhaní pohľadávok v oblasti daní. Mechanizmus vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok, ktoré majú členské štáty EÚ voči sebe, sa prvýkrát objavil už v roku 1976 v podobe Smernice Rady 76/308/EEC o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z operácií, ktoré tvoria súčasť systému financovania Európskeho poľnohospodárskeho garančného fondu, a z poľnohospodárskych odvodov a colných poplatkov. K zásadnejšej zmene, doplneniu a úplnému nahradeniu tejto smernice z roku 1976 došlo smernicou Rady 2008/55/ES z 26. mája 2008 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa určitých poplatkov, odvodov, daní a ďalších opatrení. Avšak aj tieto mechanizmy zavedené smernicou z roku 2008 sa ukázali byť nedostatočné, nereflektujúce dynamický vývoj počas desiatok rokov. Z uvedeného dôvodu, ako aj s cieľom zabezpečenia efektívnej, účinnej a v praxi ľahšie uplatniteľnej vzájomnej pomoci pri vymáhaní a so záujmom o rozšírenie rozsahu uplatňovania vzájomnej pomoci pri vymáhaní na pohľadávky týkajúce daní a poplatkov sa zaviedla smernica Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení (ďalej len „Smernica Rady 2010/24/EÚ“).

1.1.3 Úroveň SR

Otázka výmeny informácií bola v našich podmienkach zakotvená už v najstarších zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia, do ktorých SR nevstupovala ešte ako

⁴³ Pozri aj: ČUNDERLÍK, L., SZAKÁCS, A., Exchange and provision of information in the field of tax administration and prevention of tax evasion, In: Institutiones Administrationis [elektronický dokument] : journal of administrative sciences. – Győr (Maďarsko) : Universitas Győr., Roč. 3, č. 1 (2023), s. 6-26

⁴⁴ Upravené aj v § 3 ods. 2 zákona č. 442/2012 Z.z.

⁴⁵ SZAKÁCS, A., Výmena informácií na účely správy daní : so zameraním sa na smernicu DAC 6 v podmienkach Slovenskej republiky. In: *Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov*. (Slovensko) : Slovenská komora daňových poradcov. č. 1 (2021), s. 15-23

samostatný štát, ale v podobe Československej socialistickej republiky. Už Zmluva medzi Československou socialistickou republikou a Holandským kráľovstvom o zamedzení dvojakého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmu a z majetku (Vyhláška č. 138/1974 Zb.), Zmluva medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Francúzskej republiky o zamedzení dvojakého zdanenia v odbore daní z príjmu (Vyhláška č. 73/1975 Zb.), Zmluva medzi Československou socialistickou republikou a Japonskom o zamedzení dvojakého zdanenia v odbore daní z príjmu (Vyhláška č. 46/1979 Zb.), Zmluva medzi vládou Československej socialistickej republiky a vládou Republiky Srí Lanka o zamedzení dvojakého zdanenia a zabránení daňovému úniku v odbore daní z príjmu a z majetku (Vyhláška č. 132/1979 Zb.) a pod. obsahujú ustanovenia týkajúce sa výmeny informácií.

Predchodca smernice DAC, smernica Rady 77/799/EHS z 19. decembra 1977 o vzájomnej pomoci príslušných orgánov členských štátov v oblasti priamych daní a dane poistnej prémie, bola transponovaná do zákona č. 511/1992 Zb. Následne bol tento zákon zrušený predpisom č. 563/2009 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V nadväznosti na prijatie novej smernice DAC, aj SR prijala nový zákon č. 442/2012 Z.z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní, ktorým túto smernicu transponovala do vnútroštátneho právneho poriadku. V súčasnosti zákon č. 442/2012 Z.z. predstavuje transpozičný právny akt pre smernice DAC₁, DAC 3, DAC 4, DAC 6, DAC 7 a DAC 9. Prvá novelizácia smernice, tzv. DAC 2 bola transponovaná do nového zákona č. 359/2015 Z.z. o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a zároveň predstavuje transpozičný právny akt aj pre smernicu DAC 8. Smernica DAC 5, ktorá zabezpečuje prístup daňových orgánov k informáciám získaným v rámci boja proti praniu špinavých peňazí, bola transponovaná do vnútroštátneho právneho poriadku SR zákonom č. 267/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

Smernica Rady 2010/24/EÚ bola transponovaná do právneho poriadku SR zákonom č. 466/2009 Z. z. o medzinárodnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 466/2009 Z. z.“). Z vyššie uvedeného tak vyplýva, že v priestore EÚ už v súčasnosti existuje pomerne efektívny systém cezhraničného vymáhania daňových pohľadávok, čo členským štátom v podstate umožňuje vo zvýšenej miere navrhovať normy daňového práva s extrateritoriálnou pôsobnosťou.

Dohovor o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach SR podpísala dňa 29. mája 2013. Národná rada SR vyslovila súhlas s Dohovorom uznesením č. 743 zo 4. septembra 2013 a rozhodla o tom, že Dohovor podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR (zákon č. 460/1992 Zb.) predstavuje medzinárodnú zmluvu, ktorá má prednosť pred zákonmi. Prezident SR Dohovor ratifikoval dňa 31. októbra 2013. Ratifikačná listina bola uložená u generálneho tajomníka OECD, ktorý je depozitárom, a to dňa 21. novembra

2013. Pre SR nadobudol Dohovor platnosť dňa 1. marca 2014 a ustanovenia Dohovoru sa začali vykonávať od 1. januára 2015.

Opatrenia a odporúčania Akčného plánu BEPS SR implementovala do rôznych právnych predpisov. Napríklad otázky hybridných nesúládov (Opatrenie č. 2), kontrolovaných zahraničných spoločností (Opatrenie č. 3) a pod. do zákona o dani z príjmov. Otázky pravidiel povinného zverejňovania (Opatrenie č. 12) alebo správ podľa jednotlivých štátov (Opatrenie č. 13), do zákona č. 442/2012 Z.z.. Z dôvodu efektivity a rýchlosti zmien v zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia a ich zosúladenia s opatreniami BEPS Plánu sa aj SR rozhodla prijať a ratifikovať MLI, hoci opatrenie č. 15 BEPS Plánu nepredstavuje minimálny štandard. MLI bol za SR podpísaný v Paríži dňa 7. júna 2017. Národná rada SR vyslovila súhlas s MLI, a to uznesením č. 859 z 11. októbra 2017. MLI predstavuje medzinárodnú zmluvu, ktorá má prednosť pre zákonmi podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR. Dňa 30. júla 2018 prezident SR ratifikoval MLI a ratifikačná listina spolu so zoznamom výhrad a oznámení k MLI boli uložené dňa 20. septembra 2018 u depozitára, ktorým je generálny tajomník OECD. MLI pre SR nadobudol platnosť 1. januára 2019. MLI bol publikovaný v Zbierke zákonov, a to prostredníctvom Oznámenia Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR č. 339/2018 Z.z.⁴⁶

V súvislosti s MLI je potrebné uviesť, že zmeny a úpravy v notifikovaných ustanoveniach notifikovaných zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia, ktoré sa majú uskutočniť prostredníctvom MLI a ktoré SR notifikovala v národnej pozícii, ktorá bola uložená u depozitára, sa uskutočnia len vtedy, ak sa stretnú s finálnou pozíciou druhého zmluvného štátu, ktorú predložil depozitárovi pri uložení vnútroštátneho nástroja o ratifikácii MLI.⁴⁷

1.2 Právny základ v oblasti nepriamych daní

V otázkach administratívnej spolupráce v oblasti nepriamych daní má mimoriadny význam Nariadenie Rady (EÚ) 904/2010 zo 7. októbra 2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti dane z pridanej hodnoty a Nariadenie Rady (EÚ) 389/2012 o administratívnej spolupráci v oblasti spotrebných daní a zrušení nariadenia (ES) č. 2073/2004.⁴⁸

Predchodcom Nariadenia Rady (EÚ) 904/2010 bolo Nariadenie Rady (ES) č. 1798/2003 zo 7. októbra 2003 o administratívnej spolupráci v oblasti dane z pridanej hodnoty. Zmena nariadenia bola potrebná z dôvodu potreby jej doplnenia o závery Rady zo 7. októbra 2008, o oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu

⁴⁶ Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky č. 339/2018 Z.z.

⁴⁷ MFSR, Mnohostranný dohovor na zavedenie opatrení na zamedzenie narúšania základov dane a presunov ziskov súvisiacich s daňovými zmluvami ("MLI"), dostupné (21.11.2025) na: <https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/priame-dane/dane-z-prijmu/zmluvy-zamedzeni-dvojiteho-zdanenia/multilateralny-nastroj/multilateralny-nastroj-2.html>

⁴⁸ Téma výmeny informácií v oblasti nepriamych daní sa venoval napr. VAN VERSEVELD, L., Exchange of Information in the Field of Indirect Tax, Erasmus Law Review, Vol. 15, Issue 2, 2022

*hospodárskemu a sociálnemu výboru o koordinovanej stratégii na zefektívnenie boja proti podvodom v oblasti DPH v Európskej únii a o správu Komisie Rade a Európskemu parlamentu o uplatňovaní nariadenia Rady (ES) č. 1798/2003 o administratívnej spolupráci v oblasti dane z pridanej hodnoty.*⁴⁹ Členské štáty si aj v oblasti nepriamych daní, teda aj DPH, uvedomujú, že daňové podvody s DPH prekračujú hranice jednotlivých štátov, znižujú rozpočtové príjmy a porušujú zásadu daňovej spravodlivosti. Preto je nevyhnutná úzka spolupráca medzi príslušnými orgánmi jednotlivých štátov, v rámci ktorej si štáty majú navzájom pomáhať, spolupracovať a v rámci toho efektívne vymieňať informácie. Predmetné nariadenie ustanovuje pravidlá a postupy, ktoré majú dopomôcť ku kontrole riadneho a správneho uplatňovania DPH, k určeniu správneho výmeru DPH a aj v boji proti podvodom v súvislosti s DPH. Nariadenie zakotvuje všetky druhy výmeny informácií: na požiadanie, spontánnu a automatickú, ako aj ďalšie druhy administratívnej spolupráce - napr. súčasne vykonávané kontroly; prítomnosť v úradných priestoroch a počas administratívnych vyšetrovaní; žiadosť o administratívne oznamovanie aktov a rozhodnutí a pod.

Predchodcom Nariadenia Rady (EÚ) 389/2012 bolo Nariadenie Rady (ES) č. 2073/2004 zo 16. novembra 2004 o správnej spolupráci v oblasti spotrebných daní, ktorým sa zakotvil spoločný systém, na základe ktorého si členské štáty EÚ s cieľom zabezpečenia správnej a jednotnej aplikácie právnych predpisov v oblasti spotrebných daní a s cieľom zamedziť daňovým únikom v súvislosti so spotrebnou daňou navzájom pomáhajú a spolupracujú, rovnako ako spolupracujú aj s Komisiou. Avšak počet potrebných zmien si vyžiadalo prijatie nového nariadenia Rady (EÚ) 389/2012. Nariadenie vyjadruje potrebu rozsiahlej výmeny informácií týkajúcich sa spotrebných daní. Zároveň však vyjadruje, že sa *však členské štáty nemôžu angažovať v nenáležitom vyhľadávaní informácií alebo požadovať informácie, v prípade ktorých je nepravdepodobné, že budú relevantné v súvislosti so situáciou danej osoby alebo zistiteľnej skupiny či kategórie osôb v súvislosti so spotrebnými daňami.*⁵⁰ Predmetné nariadenie zakotvuje všetky druhy výmeny informácií – spontánnu, na požiadanie, automatickú a zároveň pamätá aj na ďalšie druhy administratívnej spolupráce – ako napr. poskytovanie dokumentov; Účasť úradníkov z iných členských štátov na administratívnych zisťovaniach; Simultánne kontroly; žiadosť o oznámenie administratívnych rozhodnutí a opatrení.

V monografii sa však kvôli rozsahu budeme venovať len administratívnej spolupráci so zameraním sa na automatickú výmenu informácií v oblasti priamych daní.

⁴⁹ Bod 2 Preambuly Nariadenia Rady (EÚ) 904/2010 zo 7. októbra 2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti dane z pridanej hodnoty

⁵⁰ Bod 4 Preambuly Nariadenia Rady (EÚ) 389/2012 o administratívnej spolupráci v oblasti spotrebných daní a zrušení nariadenia (ES) č. 2073/2004

1.3 Formy administratívnej pomoci a spolupráce

Formy administratívnej pomoci sú uvedené v Kapitole III Dohovoru a formy administratívnej spolupráce v Kapitole II a III smernice DAC v znení neskorších novelizácií.

Formy administratívnej pomoci podľa Dohovoru možno rozdeliť na: A. Výmena informácií: 1. výmena informácií na základe žiadosti, 2. automatická výmena informácií a 3. spontánna výmena informácií, 4. Simultánne daňové kontroly, 5. Prítomnosť na daňových/administratívnych zisťovaniach v zahraničí, B. Pomoc pri vymáhaní (daňových) pohľadávok⁵¹, C. Doručovanie písomností.

Formy administratívnej spolupráce podľa smernice DAC možno rozdeliť na: A. Výmena informácií: 1. výmena informácií na požiadanie, 2. automatická výmena informácií a 3. spontánna výmena informácií, B. Iné formy administratívnej spolupráce: 1. Prítomnosť v správnych úradoch a účasť na administratívnych zisťovaniach; 2. Simultánne kontroly; 3. Spoločné kontroly; 4. Administratívne oznamovanie; 5. Výmena najlepších postupov a výmena skúseností.

- **Výmena informácií na požiadanie**

Výmena informácií na požiadanie znamená *výmenu informácií na základe žiadosti dožadujúceho (členského) štátu predloženej dožiadávanému (členskému) štátu v konkrétnom prípade*.⁵² S účinnosťou od 1. januára 2023 žiadosť o informáciu obsahuje dôvod predloženia žiadosti, ako aj uvedenie opisu informácií, ktoré sa požadujú na účely správy daní. Požadované informácie by mali byť v súlade s princípom predvídateľnej relevantnosti, t.j. mali by byť významné pre správu daní fyzickej osoby alebo subjektu a odôvodnené pre zisťovanie. Zapracovaním tohto medzinárodného štandardu výmeny informácií sa má zabrániť neodôvodneným informáciám, ktoré nemajú žiadnym význam a ani súvis s konkrétnym daňovým prípadom, tzv. fishing expeditions.⁵³ Ak je žiadosť neúplná, príslušný orgán SR vyzve príslušný orgán druhého štátu na doplnenie žiadosti, a to do 1 mesiaca od obdržania žiadosti a poskytnutie informácie. Ak je na poskytnutie požadovanej informácie potrebné vykonanie zisťovania, tak ho príslušný orgán SR môže vykonať. Od 1. januára 2023 nie je potrebné v žiadosti o poskytnutie informácie bližšie špecifikovať, o aký druh zisťovania má ísť. Príslušný orgán SR môže oznámiť príslušnému orgánu druhého štátu, že zisťovanie nepovažuje za potrebné, pričom uvedie aj dôvody takého oznámenia. Príslušný orgán SR sa zaväzuje poskytnúť príslušnému orgánu

⁵¹ V zmysle Dohovoru ide o vzájomnú administratívnu pomoc, ktorou sa podľa vysvetľujúcej správy OECD rozumie pomoc na princípe reciprocity. Ak si jeden štát vyhradzuje právo neposkytovať (v žiadnej forme) administratívnu pomoc pri vymáhaní určitých daní (ktoré uvádza v spomínaných výhradách), tak ani druhý štát neposkytne tomuto štátu administratívnu pomoc ohľadne predmetných daní. Mnohé štáty si však uplatnili výhrady podľa čl. 30 ods. 1 písm. b) Dohovoru. Následkom uplatnenia výhrad je neposkytnutie administratívnej pomoci pri vymáhaní daňovej pohľadávky alebo správnej sankcie, a to ohľadom daní uvedených vo výhradách. Bližšie pozri: SZAKÁCS, A., HLINKA, T.: Niekoľko poznámok k vymáhaniu pohľadávok v nadväznosti na novelu zákona č. 222/2004 Z. z. [elektronický dokument] In: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov - č. 4 (2021), s. 24-28

⁵² § 6 zákona č. 442/2012 Z.z., čl. 3 bod 8 smernice DAC, čl. 5 Dohovoru

⁵³ Dôvodová správa – osobitná časť k zákonu č. 250/2022 Z.z. k bodu 3 - §6

druhého štátu požadovanú informáciu do 6 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti a dostupnú informáciu do 2 mesiacov odo dňa prijatia žiadosti. S účinnosťou od 1. januára 2023 došlo však ku skráteniu lehoty poskytnutia požadovanej informácie zo 6 mesiacov na 3 mesiace, z dôvodu zosúladenia so smernicou DAC v znení DAC 7.⁵⁴ Príslušné orgány sa však môžu dohodnúť aj na iných lehotách. Ak však príslušný orgán SR už v čase obdržania žiadosti o informáciu vie, že nebude schopný poskytnúť informáciu do stanovenej lehoty, oznámi to príslušnému orgánu druhého štátu najneskôr do 3 mesiacov od obdržania žiadosti a zároveň aj oznámi lehotu, v akej predpokladá poskytnutie informácie, ktorá však nemôže byť dlhšia ako 6 mesiacov od prijatia žiadosti.⁵⁵ Ak príslušný orgán SR nemôže poskytnúť informáciu, tak to oznámi do 1 mesiaca od obdržania žiadosti.

- **Automatická výmena informácií**

Automatická výmena informácií znamená *systematické oznamovanie vopred určených informácií inému členskému (zmluvnému) štátu, a to bez predchádzajúcej žiadosti a vo vopred stanovených pravidelných intervaloch.*⁵⁶ Automatickej výmene informácií sa budeme venovať v ďalších častiach monografie.

- **Spontánna výmena informácií**

Spontánna výmena informácií znamená *nesystematické oznamovanie informácií ďalšiemu členskému (zmluvnému) štátu kedykoľvek a bez predchádzajúcej žiadosti.*⁵⁷ V zákone č. 442/2012 Z. z. sa uvedené nazýva aj ako výmena informácií bez žiadosti. Tzn. že príslušný orgán SR poskytne druhému štátu informácie, bez toho, aby druhý štát o to musel požiadať, keďže o tejto informácii pravdepodobne ten druhý štát ani nevie. Príslušný orgán SR poskytne druhému štátu informácie, ktoré by podľa SR mohli ovplyvniť daňové povinnosti osôb (či už fyzických, právnických alebo rôznych entít) so sídlom alebo pobytom v tom druhom štáte, alebo majúcich vzťah k druhému štátu. Účelom tejto výmeny je efektívny boj proti daňovým únikom a podvodom. Príslušný orgán SR poskytne informácie druhému štátu spontánne, bez žiadosti ak napr.

- by táto informácia mohla byť dôležitá pre určenie dane v druhom štáte,
- možno predpokladať, že dôjde alebo by mohlo dôjsť ku skráteniu dane v druhom štáte, alebo dochádza k zníženiu dane na základe fiktívnych obchodov, fiktívnych prevodov ziskov medzi podnikmi,
- obchodné styky a operácie medzi osobou zdaňovanou v SR a osobou zdaňovanou v druhom štáte sú usporiadané tak, že existuje predpoklad zníženia dane v SR, v druhom štáte, alebo dokonca v oboch štátoch,
- osoba bola oslobodená od dane alebo jej bola poskytnutá úľava od dane v SR a možno predpokladať, že uvedené by mohlo viesť k vyrubeniu dane v druhom štáte.

⁵⁴ Dôvodová správa – osobitná časť k zákonu č. 250/2022 Z.z. k bodu 5 - §6 ods. 8

⁵⁵ Doplňenie od 1.1.2023 ustanovením § 6 ods. 12 zákona č. 250/2022 Z.z.

⁵⁶ § 7, §8, § 8a – 8h, § 22a -§22t zákona č. 442/2012 Z.z. (od 1.1.2026), zákon č. 359/2015 Z.z., Čl. 3 bod 9 smernice DAC, čl. 6 Dohovoru

⁵⁷ §9 zákona č. 442/2012, Čl. 3 bod 10 smernice DAC, čl. 7 Dohovoru

Samozrejme, informáciu možno poskytnúť druhému štátu aj v iných ako vyššie uvedených prípadoch, ak by SR mala za to, že táto informácia môže byť užitočná a významná pre druhý štát. Spontánne poskytnutie informácie sa uskutoční do 1 mesiaca od kedy ju príslušný orgán štátu získal, resp. sa o nej dozvedel. Aj SR prijíma informácie od iných štátov, ktoré majú za to, že informácia by mohla byť pre SR prospešná z daňového hľadiska. Prijatie informácie musí SR potvrdiť do 7 dní odo dňa ich prijatia.

- **Simultánna daňová kontrola**

Príslušné orgány dvoch alebo viacerých štátov sa môžu dohodnúť na vykonaní simultánnej daňovej kontroly u jednej alebo viacerých osôb, pričom každý štát vykoná daňovú kontrolu na svojom území. Návrh na vykonanie simultánnej daňovej kontroly podáva príslušný orgán jedného štátu príslušnému orgánu druhého štátu, v ktorom uvedie identifikačnú údaje osoby, u ktorej sa má kontrola vykonať, dôvod vykonania takejto kontroly a lehotu, v ktorej sa má kontrola vykonať. Ak príslušný orgán SR obdrží návrh od iného štátu na vykonanie takejto kontroly, SR svoju účasť potvrdí alebo odmietne s uvedením dôvodov. Ak účasť potvrdí, tak určí aj osobu zodpovednú za dohľad a za koordináciu tejto kontroly.⁵⁸

- **Spoločné kontroly**

Príslušné orgány dvoch alebo viacerých členských štátov sa môžu dohodnúť na vykonaní spoločnej kontroly. Dožiadaný príslušný orgán má 60 dní odo dňa doručenia žiadosti na to, aby na žiadosť odpovedal, pričom túto žiadosť môže odmietnuť na základe opodstatnených dôvodov. Príslušné orgány vykonajú spoločnú kontrolu vopred dohodnutým a koordinovaným spôsobom vrátane jazykového režimu. Výkon činnosti spoločnej kontroly, ako aj práva a povinnosti úradníkov vykonávajúcich spoločnú kontrolu sú v súlade s právnymi aj procesnými požiadavkami toho členského štátu, v ktorom sa spoločná kontrola vykonáva. Príslušné orgány vykonávajúce spoločnú kontrolu sa usilujú dohodnúť sa na faktoch, ktoré sú podstatné pre danú spoločnú kontrolu a usilujú sa dosiahnuť dohodu ohľadne daňovej situácie kontrolovanej osoby. Následne vypracujú záverečnú správu, do ktorej zahrnú všetky zistenia zo spoločnej kontroly a o ktorej informujú kontrolovanú osobu, vrátane zaslania kópie záverečnej správy.⁵⁹

- **Prítomnosť na daňových/administratívnych zisťovaniach v zahraničí**

Za účelom zabezpečenia väčšej spolupráce medzi štátmi sa zamestnanec príslušného orgánu SR na základe písomného poverenia môže zúčastniť pri zisťovaní a úkonoch, ktoré vykonáva príslušný orgán druhého štátu, môže klásť otázky ako aj nazerať do dokumentácie a spisov, za predpokladu, že sa príslušné orgány štátov na predmetnej prítomnosti dohodnú. Uvedené platí aj vice versa, t.j. poverenému zamestnancovi príslušného orgánu druhého štátu sa môže povoliť prítomnosť na zisťovaní a na úkonoch

⁵⁸ §12 zákona č. 442/2012, Čl. 12 smernice DAC, čl. 8 Dohovoru

⁵⁹ § 12a zákona č. 442/2012 Z.z., čl.12a smernice DAC

vykonávaných príslušným orgánom SR a spolupráca s ním alebo so správcou dane. Príslušný orgán SR má 60 dní odo dňa prijatia žiadosti na to, aby na žiadosť odpovedal, pričom túto žiadosť môže odmietnuť na základe opodstatnených dôvodov. Poverený zamestnanec príslušného orgánu dožadujúceho členského štátu, ktorému príslušný orgán SR povolil prítomnosť, zastáva pozíciu zamestnanca správcu dane SR.⁶⁰

- **Oznamovanie/doručovanie písomností**

Príslušný orgán SR môže požiadať príslušný orgán druhého štátu o doručenie rozhodnutia resp. inej písomnosti súvisiacej s uplatnením dane osobe zdržiavajúcej sa v druhom štáte, v prípade že písomnosť nemôže príslušný orgán SR doručiť sám alebo by doručenie bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami. Táto žiadosť o doručenie má identifikovať osobu vrátane adresy sídla alebo trvalého pobytu, kde sa má písomnosť doručiť a predmet písomnosti. Aj príslušný orgán SR môže byť požiadaný zo strany druhého štátu o doručenie písomnosti osobe zdržiavajúcej sa na SR za rovnakých podmienok – t.j. druhý štát nemôže doručiť písomnosť sám alebo by to bolo spojené s neprimeranými ťažkosťami. Ak je takto požiadaný, musí bez zbytočného odkladu oznámiť druhému štátu ako jeho žiadosť o doručenie bola vybavená, dátum doručenia písomnosti.⁶¹

- **Pomoc pri vymáhaní (daňových) pohľadávok**

V zmysle tejto administratívnej pomoci má dožiadaný štát uskutočniť všetky potrebné kroky na pomoc pri vymáhaní daňovej pohľadávky dožadujúceho štátu akoby to bola jeho vlastná daňová pohľadávka.⁶² S ohľadom na proces globalizácie sveta, ktorý je príznačný najmä stieraním akýchkoľvek hraníc v akomkoľvek sektore a pôsobením toho-ktorého subjektu bez väčšej námahy či fyzickej prítomnosti prakticky v reálnom čase kdekoľvek, je nevyhnutné sa zamýšľať nad pojmom jurisdikcia v kontexte 21. storočia. Inými slovami, je potrebné začať vykladať a uplatňovať pojem jurisdikcia nielen so zreteľom na vnútroštátne potreby štátu, ale aj v medzinárodných súvislostiach. Z pohľadu daňového práva a vymáhania pohľadávok daňových dlžníkov bola historicky zakorenená neochota štátov vzájomne si asistovať pri vymáhaní daňových pohľadávok, ktorá bola aj v teórii a súdnej praxi zhmotnená v tzv. zdaňovacom pravidle (revenue rule).⁶³ Podľa tohto pravidla výber a správa daní bola, resp. je možná iba v rámci jurisdikcie štátu, do ktorej daňový dlžník patrí. Dlho zakorenené pravidlo nekooperácie štátov pri vymáhaní pohľadávok (revenue rule) je v súčasnosti zjemnené a postupne prelomené prostredníctvom i) bilaterálnych nástrojov – t. j. zmluvami o zamedzení dvojitého

⁶⁰ § 11 zákona č. 442/2012 Z.z., čl. 11 smernice DAC, čl. 9 Dohovoru

⁶¹ § 13 zákona č. 442/2012 Z.z., čl. 13 smernice DAC, čl. 17 Dohovoru

⁶² Čl. 11 ods. 1 Dohovoru. Pozri aj: SZAKÁCS, A., HLINKA, T.: Niekoľko poznámok k vymáhaniu pohľadávok v nadväznosti na novelu zákona č. 222/2004 Z. z. [elektronický dokument] In: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov - č. 4 (2021), s. 24-28

⁶³ AVI-YONAH, Reuven S., XU, H., Evaluating BEPS, In: U of Michigan Public Law Research Paper No. 493, s.15. 2016

zdanenia, ii) nástrojov EÚ⁶⁴ – t. j. smernicou Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení⁶⁵ a iii) globálnych nástrojov (OECD) – t. j. Dohovorom o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach.⁶⁶

- **Výmena najlepších postupov a výmena skúseností**

Členské štáty si spolu s Komisiou navzájom vymieňajú skúsenosti a najlepšie postupy v oblasti administratívnej spolupráce, hodnotia ju, skúmajú ju za účelom jej zlepšenia a odstránenia prípadných nedostatkov. Za účelom efektívnej výmeny postupov a skúseností môžu členské štáty spolu s Komisiou vypracovať konkrétne usmernenia.⁶⁷ Na účel hodnotenia medzinárodnej pomoci a spolupráce pri správe daní v rámci boja proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam FR SR oznamuje Komisii aj príslušnému orgánu iného členského štátu informácie získané podľa zákona č. 442/2012 Z.z., ktorým sa implementovala smernica DAC do právneho poriadku SR, ako aj ročné hodnotenie efektívnosti a výsledky dosiahnuté prostredníctvom automatickej výmeny informácií. Rovnako aj FR SR môže požadovať od príslušného orgánu členského štátu, ako aj od Komisie predmetné informácie.⁶⁸

1.4 Zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia

Zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia predstavujú bilaterálne zmluvy prezidentskej povahy vytvorené podľa niektorej modelovej daňovej zmluvy (OECD, OSN, USA), ktoré majú podľa čl. 7 ods. 5 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava SR prednosť pred zákonom.⁶⁹ Táto prednosť je prejavovaná aj vo viacerých zákonoch SR.⁷⁰ V čl. 26 zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia vytvorenej či už podľa vzoru OECD alebo OSN je prevažne zakotvená „výmena informácií“. V rámci tohto článku sa má zabezpečiť, aby si príslušné orgány zmluvných štátov vymieňali informácie nevyhnutné na vykonanie ustanovení príslušnej zmluvy alebo vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sa týkajú

⁶⁴ V tejto súvislosti je potrebné aj pozrieť prípad C-233/08, Kyrian (14. January 2010). Pozri aj: BAKER, P., CZAKERT, E. EIJSSEN, A. GRAU RUIZ, M. A., KANA, L. International Assistance in the Collection of Taxes, In: Bulletin for International Taxation, April/May 2011, s.283-284

⁶⁵ Prvá úprava týkajúca sa poskytovania vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok týkajúcich sa poplatkov, odvodov, daní bola prijatá už Smernicou Rady 76/308/EHS z 15. marca 1976, ktorá neskôr v priebehu rokov bola podstatne menená a doplnená a následne úplne nahradená smernicou Rady 2008/55/ES z 26. mája 2008, ktorú koniec koncov nahradila aktuálne platná a účinná smernica Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010.

⁶⁶ Pozri aj : SZAKÁCS, A., HLINKA, T.: Niekoľko poznámok k vymáhaniu pohľadávok v nadväznosti na novelu zákona č. 222/2004 Z. z. [elektronický dokument] In: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov, č. 4 (2021), s. 24-28

⁶⁷ Čl. 15 smernice DAC

⁶⁸ § 20 zákona č. 442/2012 Z.z., čl. 8b ods. 1, Čl. 23 a čl. 27 smernice DAC v znení smernice DAC 9.

⁶⁹ Problematiku prednosti vnútroštátneho práva pred zmluvou o zamedzení dvojitého zdanenia v spojitosti s GAAR riešili autori v tomto článku: SZAKÁCS, A., KAČALJAK, M., GAAR as tax treaty override - Slovak perspective. In: Danube: Law, Economics and Social Issues Review. – Varšava (Poľsko) : De Gruyter. De Gruyter Open. Roč. 8, č. 3 (2017), s. 139-155

⁷⁰ Pozri poznámku pod čiarou č. 25

daní ukladaných v mene štátu alebo samospráv, pokiaľ takého zdanenie nie je v rozpore so zmluvou. Na všetky informácie získané výmenou sa vzťahuje daňové tajomstvo a možno ich poskytnúť len osobám a orgánom využívajúcich tieto informácie len na účely ukladania a výberu daní, vykonávania právnych predpisov a trestné stíhanie v daňovej oblasti alebo rozhodovania v daňových veciach. Vykonanie tohto ustanovenia o výmene informácií však neznamená, že štát má povinnosť vykonať opatrenia, ktoré sú v rozpore s právnymi predpismi zmluvných štátov; že štát má poskytnúť informácie, ktoré sa nedajú získať zákonným spôsobom v riadnom správnom konaní; a že štát má poskytnúť informácie, ktoré sú predmetom obchodného, hospodárskeho, daňového, profesijného, priemyselného, komerčného tajomstva, alebo ktoré by bolo v rozpore s verejným poriadkom. Štát však nemôže zamietnuť poskytnutie informácie z dôvodu, že informácie má k dispozícii finančná inštitúcia, poverená osoba a pod.⁷¹

V čl. 27 bilaterálnej zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia je zvyčajne zakotvená „pomoc pri výbere daní“, ktorá by v bilaterálnych vzťahoch mala zabezpečiť aj vymáhanie pohľadávok v daňovej oblasti. Uvedené platí či už je bilaterálna zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia vytvorená podľa vzoru OECD alebo OSN. Čl. 27 ods. 1 modelovej zmluvy OECD aj OSN znie nasledovne: *„Zmluvné štáty si poskytnú vzájomnú pomoc pri vyberaní daňových pohľadávok. ... Príslušné orgány zmluvných štátov môžu upraviť spôsob uplatňovania tohto článku vzájomnou dohodou.“* Čl. 27 ods. 2 definuje, čo si je potrebné predstaviť pod daňovou pohľadávkou: *„označuje dlžnú sumu súvisiacu s daňami každého druhu a označenia, ktoré sa ukladajú v mene zmluvných štátov alebo ich nižších správnych útvarov alebo samospráv...“*.

Zakotvenie článku 27 pojednávajúceho o vymáhaní pohľadávok nie je však v zmluvách o zamedzení dvojitého zdanenia veľmi rozšírené. Je to z toho dôvodu, že ide pomerne o nové ustanovenie, ktoré bolo zavedené do OECD modelovej zmluvy v roku 2003 a do OSN zmluvy ešte neskôr. Väčšina zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia (aj v podmienkach SR) je však staršieho dáta.⁷² Zakotvenie predmetného článku do existujúcich bilaterálnych zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia je vecou negociácie, dohôd a hlavne záujmu a efektívnej spolupráce a súčinnosti jednotlivých zmluvných štátov.⁷³ V prípade ustanovení zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia však treba mať na pamäti, že sa jedná o bilaterálne zmluvy a teda zmluva predstavuje právny základ na recipročnú výmenu príslušných daňových informácií len medzi dvomi konkrétnymi

⁷¹ DEBELVA, F., DIEPVENS, N. Exchange of Information. An Analysis of the Scope of Article 26 OECD Model and Its Requirements: In Search for an Efficient but Balanced Procedure., Intertax, Vol. 44, Issue 4, 2016 Kluwer Law International BV, The Netherlands

⁷² IVANOV, I. Can we talk about digital economy taxation without Improved administrative cooperation between countries?. In: PRAVNI ZAPISI, God. XIII, br. 2, 2022, s. 489

⁷³ Z celkového počtu 75 zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia, ktoré Slovenská republika bilaterálne uzavrela so 75 zmluvnými partnermi (štátmi/jurisdikciami) obsahuje čl. 27 – Pomoc pri výbere daní – len 5 zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia. Ide konkrétne o zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia s týmito štátmi: s Arménskom (oznámenie MZVEZ SR č. 6/2017 z.z.), s Belgickom (oznámenie MZV SR č. 92/2007 Z. z., s Novým Zélandom (oznámenie MZVEZ SR č. 243/2024 Z. z.), s Ománom (oznámenie MZVEZ SR č. 548/2021 Z. z.) a so Spojenými štátmi americkými (oznámenie MZV SR č. 74/1994 Z. z.). Tento stav je platný k 30.11.2025.

zmluvnými štátmi. Administratívna spolupráca na účely pomoci pri výbere daní je predmetom článku 27, avšak výmena informácií na účely výberu daní je predmetom článku 26. Rovnako, riešenie daňových prípadov dohodou je predmetom článku 25, ale výmena informácií na účely riešenia prípadov dohodovou je predmetom článku 26.⁷⁴ V rámci komentára k modelovej daňovej zmluve sa OECD zameriava aj na otázky podstatné v rámci výmeny informácií a to otázky predvídateľnej relevantnosti informácií a „fishing expeditions“.⁷⁵

⁷⁴ Komentár k článku 26 OECD modelovej zmluvy, úvodné ustanovenia

⁷⁵ DEBELVA, F., DIEPVENS, N. Exchange of Information. An Analysis of the Scope of Article 26 OECD Model and Its Requirements: In Search for an Efficient but Balanced Procedure., Intertax, Vol. 44, Issue 4, p. 300-302, 2016 Kluwer Law International BV, The Netherlands

2 AUTOMATICKÁ VÝMENA INFORMÁCIÍ V OBLASTI PRIAMÝCH DANÍ

2.1 Automatická výmena informácií o osobitných druhoch príjmov⁷⁶

2.1.1 Úroveň EÚ

Smernica DAC 1 bola prijatá na úrovni EÚ v roku 2011. Ako už bolo spomenuté, táto smernica nebola prvou smernicou zabezpečujúcou administratívnu spoluprácu v oblasti daní. Smernica DAC nadviazala na Smernicu Rady z 19. decembra 1977 o vzájomnej pomoci príslušných úradov členských štátov v oblasti priamych daní, ktorú zrušila a zrušila sa ňou aj Smernica Rady 2003/48/ES z 3. júna 2003 o zdaňovaní príjmu z úspor v podobe výplaty úrokov, ktorá zaviedla mechanizmus automatickej výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov o príjmoch z úspor nerezidentov. DAC rozšírila a upevnila administratívnu spoluprácu vo forme: spontánnej výmeny informácií, výmeny informácií na požiadanie, automatickej výmeny informácií a iných druhov administratívnej spolupráce – napr. simultánne daňové kontroly; prítomnosť v správnych úradoch a účasť na administratívnych zisťovaniach; administratívne oznamovanie a pod. Smernica DAC 1 prvý krát zaviedla v čl. 8 bode 1 **automatickú výmenu informácií** na daňové účely týkajúcu sa nasledovných príjmov: **príjmy zo závislej činnosti, dôchodky, tantiémy, vlastníctvo a príjem z nehnuteľnosti, príjmy z produktov životného poistenia**. Šiestou novelizáciou smernice DAC 1, tzv. DAC 7, sa zaviedla automatická výmena informácií aj ohľadne **licenčných poplatkov**. Siedmou novelizáciou smernice DAC 1, tzv. DAC 8, sa zaviedla aj automatická výmena informácií ohľadne **príjmov z dividendy, ktorý je vyplatený na iný ako správcovský účet**.

Pôvodne mali členské štáty povinnosť vymeniť informácie len o tých kategóriách príjmov, ktoré mali k dispozícii⁷⁷ a ktoré sa nachádzali v daňových spisoch/príslušných registroch správcu dane členského štátu oznamujúceho informácie a ktoré bolo možné získať v súlade s postupmi zberu a spracovania informácií v tomto členskom štáte⁷⁸. Zároveň sa však mohli štáty bilaterálne, ale aj multilaterálne dohodnúť na automatickej výmene informácií o ďalších kategóriách príjmov⁷⁹. Následne sa s rozširujúcim okruhom informácií, ktoré sa mali automaticky vymieňať, menilo aj znenie predmetného ustanovenia v zmysle rozširovania počtu kategórií príjmov, ohľadne ktorých mali členské štáty automaticky vymieňať informácie. Smernica DAC 7 zaviedla, že členské štáty EÚ

⁷⁶ SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. *slovensko-české dni daňového práva* [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019, s. 209

⁷⁷ Pozri čl. 8 ods. 2 smernice DAC v znení smernice DAC 1

⁷⁸ Pozri čl. 3 ods. 9 smernice DAC1, § 7 ods. 2 zákona č. 442/2012 Z.z., pozri tiež: European Commission, Evaluation of Administrative Cooperation in Direct Taxation, Final report, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019, s. 22

⁷⁹ Pozri čl. 8 ods. 8 smernice DAC1 a tiež § 7 ods. 4 zákona č. 442/2012 Z.z.

majú informovať Komisiu aspoň o 4 kategóriách príjmov a majetku, ohľadne ktorých budú automaticky vymieňať informácie s kompetentným orgánom druhého členského štátu, a to týkajúc sa zdaňovacích období od 1. januára 2025.⁸⁰ Následne DAC 8 tento rozsah rozšírila a stanovila, že členské štáty majú informovať Komisiu do 1. januára 2026 aspoň o 5 kategóriách príjmov a majetku, v súvislosti s ktorými budú automaticky vymieňať informácie s kompetentným orgánom druhého členského štátu, a to týkajúc sa zdaňovacích období od 1. januára 2026.⁸¹

2.1.2 Úroveň SR

Smernica DAC 1 bola implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku SR zákonom č. 442/2012 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2013. Išlo o úplnú transpozíciu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku. V § 7 je výslovne zakotvené, že príslušný orgán SR, ktorým je FR SR, poskytuje príslušnému orgánu iného členského štátu EÚ informácie týkajúce sa fyzickej osoby alebo subjektu s trvalým pobytom alebo sídlom v tomto inom členskom štáte týkajúce sa nasledovných druhov príjmov: príjmov zo závislej činnosti, tantiém, príjmov z poistného plnenia, dôchodkov, vlastníctva nehnuteľného majetku a príjmov z nehnuteľného majetku, licenčných poplatkov a príjmov z dividend, ktoré sú vyplatené na iný ako správcovský účet a sú iné ako príjmy z dividend, ktorú sú oslobodené od dane z príjmov právnických osôb podľa zákona o dani z príjmov. Podľa vyjadrenia FR SR, SR podľa § 7 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 442/2012 Z. z. v nadväznosti na § 24d ods. 2 zákona č. 442/2012 Z. z. aktuálne (k 29. júlu 2025) poskytuje 3 druhy informácií (§7 ods. 1 písm. a), d) a e), t.j. príjmy zo závislej činnosti, dôchodky a vlastníctvo nehnuteľného majetku a príjmy z nehnuteľného majetku). SR nevyužila ustanovenie § 7 ods. 3 zákona č. 442/2012 Z.z. a neinformovala Komisiu, že nemá záujem prijímať niektoré z druhov informácií podľa § 7 ods. 1 zákona. Rovnako nevyužila možnosť na rozšírenie výmeny informácií podľa § 7 ods. 5 zákona č. 442/2012 Z.z.. Bolo by veľmi zaujímavé vedieť, koľko finančných prostriedkov v EUR bolo získaných z výmeny konkrétneho druhu príjmu (t.j. koľko finančných prostriedkov bolo získaných z výmeny informácií o príjmoch zo závislej činnosti, z výmeny informácií o príjmoch z vlastníctva nehnuteľného majetku a pod.) Podľa FR SR však nie je možné kvantifikovať koľko finančných prostriedkov v EUR bolo získaných z výmeny konkrétneho druhu príjmu.⁸²

2.2 Automatická výmena informácií o finančných účtoch

2.2.1 Úroveň OECD

Štandard pre automatickú výmenu informácií o finančných účtoch na daňové účely⁸³

⁸⁰ Čl. 8 ods. 2 smernice DAC v znení smernice DAC 7

⁸¹ Čl. 8. ods. 2, druhý pododsek smernice DAC v znení smernice DAC 8

⁸² Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutá na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

⁸³ SZAKÁCS, A.: Vplyv OECD na legislatívne procesy Európskej únie a Slovenskej republiky [elektronický dokument]. In: Banskobystrické zámocké dni práva: zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie

Štandard pre automatickú výmenu informácií o finančných účtoch na daňové účely (ďalej len „štandard“) bol prijatý OECD v roku 2014 a vyzýva jednotlivé štáty, aby získavali od svojich finančných inštitúcií, t.j. od inštitúcií, ktoré sú jednak rezidentmi na daňové účely v danom štáte alebo ktoré majú sídlo na ich území, informácie o oznamovaných, aj vylúčených finančných účtoch, o ich majiteľoch, pri právnických osobách a iných právnych usporiadaniach majetku aj o skutočných vlastníkoch, a aby získavali aj informácie o oznamujúcich a neoznamujúcich finančných inštitúciách. Pri identifikácii a verifikácii majiteľov finančných účtov, hlavne skutočných vlastníkov príjmov, finančné inštitúcie sledujú postupy v rámci tzv. AML legislatívy, t.j. legislatívy proti praniu špinavých peňazí a to postupy KYC – „know your customer“, teda poznaj svojho klienta. Získané informácie sú finančné inštitúcie povinné oznámiť príslušným orgánom v rámci daného štátu, ktorý tieto informácie následne automaticky vymení s príslušnými orgánmi iných štátov. Štandard ako taký pozostáva z modelovej zmluvy kompetentných orgánov (Multilateral Competent Authority Agreement – „MCAA“), ako medzinárodného právneho rámca pre výmenu informácií o finančných účtoch, zo Spoločného štandardu oznamovania (tzv. Common Reporting Standard - „CRS“), z komentárov k MCAA a k CRS a z používateľského manuálu k CRS XML schéme.⁸⁴

Právnym základom výmeny informácií o finančných účtoch je Dohovor a CRS MCAA. Podľa čl. 28 ods. 1 Dohovoru je tento dohovor otvorený na podpis členským štátom Rady Európy a členským štátom OECD. Podľa čl. 28 ods. 5 Dohovoru „*po nadobudnutí platnosti protokolu v roku 2010 môže každý štát, ktorý nie je členom Rady Európy ani OECD, požiadať o pozvanie na podpis a ratifikáciu tohto dohovoru v znení protokolu z roku 2010. Každá žiadosť s týmto účelom sa adresuje jednému z depozitárov, a ten ju zašle všetkým zmluvným stranám. Depozitár takisto informuje Výbor ministrov Rady Európy a Radu OECD. Rozhodnutie vyzvať štáty, ktoré takto žiadajú, aby sa stali zmluvnými stranami tohto dohovoru, sa prijme zhodou všetkých zmluvných strán dohovoru prostredníctvom koordinačného orgánu.*“ Aby sa predmetná výmena informácií mohla uskutočňovať je potrebné, aby príslušný štát Dohovor najprv podpísal, následne ratifikoval, prijal alebo schválil. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí alebo schválení sa uložia u jedného z depozitárov a predmetný Dohovor musí nadobudnúť platnosť. Po tom, čo Dohovor v predmetnom štáte nadobudol platnosť, štát musí podpísať CRS MCAA na základe článku 6 Dohovoru. V tomto kroku v prvom rade musí kompetentný orgán daného štátu podpísať jednostranné vyhlásenie/ deklaráciu o pripojení sa k CRS MCAA. V čase podpisu CRS MCAA alebo bezodkladne po podpise musí príslušný orgán štátu notifikovať sekretariátu OECD Koordinačného orgánu, že daný štát má zavedený potrebný právny rámec a infraštruktúru na zabezpečenie štandardov požadovanej dôverynosti a ochrany údajov, ako aj vhodného využitia informácií. CRS MCAA je

na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem", Víglaš, 22. - 23. november 2018. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2019. - S. 98-110

⁸⁴ OECD (2017) Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters, Second Edition.

rámcovou zmluvou, ktorá sa začne vykonávať len ak sú splnené všetky požiadavky zakotvené v článku 7 CRS MCAA a sú plne notifikované koordináčnému orgánu OECD. Po týchto krokoch štát musí aktivovať CRS MCAA pre výmenu informácií vo vzťahu ku každému štátu, s ktorým si želá vymieňať informácie o finančných účtoch. Bilaterálny vzťah medzi dvoma štátmi na výmenu informácií vznikne len vtedy, ak oba štáty majú podpísaný Dohovor, predložili potrebné vyhlásenia a notifikácie a navzájom sa uviedli ako partneri na výmenu informácií.

Ešte predtým ako sa štát rozhodne zaviesť do svojho právneho poriadku a uplatňovať automatickú výmenu informácií o finančných účtoch, musí sa rozhodnúť či bude uplatňovať široký alebo úzky prístup k náležitej starostlivosti (due diligence) ich finančných inštitúcií. Všetky finančné inštitúcie v rámci štátu, ktorý zaviedol automatickú výmenu informácií o finančných účtoch, sú povinné vykonávať procedúry náležitej starostlivosti (due diligence) za účelom identifikácie daňovej rezidencie držiteľov finančných účtov a ovládajúcej osoby určitých finančných účtov. **Široký prístup znamená**, že oznamujúca finančná inštitúcia je povinná rozšíriť svoje procedúry náležitej starostlivosti na všetkých nerezidentov všetkých krajín – bez ohľadu na to, či podpísali Dohovor alebo CRS MCAA alebo nie. Pre finančné inštitúcie je jednoduchšie a lacnejšie zaviesť už hneď na začiatku procedúru náležitej starostlivosti pre každého nerezidenta vo vzťahu ku každému štátu a nie zavádzať procedúru osobitne pre každý štát, ktorý podpíše Dohovor alebo CRS MCAA. Ak sa štát rozhodne uplatňovať široký prístup, jeho finančné inštitúcie zbierajú informácie o všetkých držiteľoch finančných účtov, avšak oznamujú príslušnému orgánu daného štátu len informácie o rezidentoch štátov zapojených do automatickej výmeny informácií. **Úzky prístup znamená**, že finančná inštitúcia zbiera len informácie o finančných účtoch a ich držiteľoch a ovládajúcich osobách, ktoré procedúry náležitej starostlivosti vyhodnotili ako daňových rezidentov participujúcich štátov- teda členských štátov alebo zmluvných štátov Dohovoru, ktoré zaviedli automatickú výmenu CRS. Pre zavedenie úzkeho prístupu musí štát skontrolovať aj národné právo ohľadne ochrany osobných údajov, či mu dané právo umožní zbierať, uchovávať osobné údaje, ktoré inak žiadny právny predpis nevyžaduje zbierať, spravovať a uchovávať.⁸⁵ Aj SR prijala úzky prístup vzhľadom na jej zákon č. 18/2018 Z.z. o ochrane osobných údajov, ktorý neumožňuje zbierať informácie o každom nerezidentovi. SR pristúpila k uvedenému z toho dôvodu, že neexistuje žiadny právny základ pre zbieranie informácií o každom nerezidentovi ak neexistuje žiadna dohoda, zmluva alebo iný právny vzťah ohľadne CRS medzi SR a iným štátom.

Držitelia finančných účtov môžu v niektorých prípadoch využiť **CBI/RBI schémy**. V niektorých prípadoch ide o plne legitímne dôvody ich využitia, ako napr. presun podnikania do daného štátu, väčšia mobilita v dôsledku ľahšieho cestovania bez potreby víz, lepšie vzdelanie pre deti, viac a lepšie pracovné príležitosti, politická stabilita a pod.

⁸⁵ OECD (2018), Standard for Automatic Exchange of Financial Information in Tax Matters - Implementation Handbook – Second Edition, OECD, Paris, s. 23, 66 a 67

Avšak v niektorých prípadoch sa dané schémy môžu využiť aj za účelom skrývania zahraničných finančných aktív s cieľom obchádzania CRS, teda štandardu oznamovania finančných účtov. Predmetné schémy spôsobujú pre finančné inštitúcie problémy pri správnom určení daňovej rezidencie držiteľov finančných účtov, pretože umožňujú uviesť mylné informácie o štáte daňovej rezidencie a tým môžu negatívne ovplyvniť postupy hĺbkového preverovania (due diligence) v zmysle CRS štandardu. Určité štáty ponúkajú tieto schémy osobám na základe určitej lokálnej investície alebo pri platbe fixného poplatku, na základe čoho môžu získať víza, občiansky preukaz, resp. inú identifikačnú kartu alebo získať cestovný pas, na základe čoho zase môžu získať štátnu príslušnosť, prechodný alebo aj trvalý pobyt v danom štáte. OECD už v roku 2018 zverejnila informáciu ohľadne CBI/RBI schém, v ktorej hodnotila viac ako 100 takýchto schém ponúkaných v rámci štátov, ktoré sa zaviazali k automatickej výmene informácií o finančných účtoch. Niektoré z nich vyhodnotila ako vysokorizikové schémy z dôvodu, že umožňujú zdanenie príjmov fyzických osôb nízkou sadzbou dane (menej ako 10%) a zároveň nepožadujú, aby sa osoba fyzicky zdržiavala na území daného štátu viac ako 90 dní. Uvedené schémy ponúkajú napr. štáty ako: Cyprus, Malta, Barbados, Bahamy, Seychely, Vanuatu, Panama, Bahrajn, Grenada a pod.⁸⁶ V čase zverejnenia analýzy OECD v roku 2018 sa medzi tieto štáty zaraďovali aj: Monako, Katar, Kolumbia. Medzičasom tieto štáty predmetné schémy zrušili. Riziko obchádzania oznamovania podľa CRS vzniká najmä v prípade, keď je osoba rezidentom nie len v štáte, ktorá poskytuje CBI/RBI schémy, ale aj iného štátu, ale vo vzťahu k finančným inštitúciám deklaruje, že je na daňové účely rezidentom len štátu poskytujúceho schému, a to predložením občianskeho preukazu, cestovného pasu, potvrdenia o daňovej rezidencii alebo iného identifikačného dokladu. To znamená, že môže dochádzať k nesprávnemu oznamovaniu v zmysle CRS, najmä v situácii keď nie všetky štáty, v ktorých je držiteľ finančného účtu rezidentov, sú oznámené finančnej inštitúcii.

Finančná inštitúcia sa nemôže podľa časti VII CRS spoliehať na čestné vyhlásenie alebo dokumentačné dôkazy ak sa má dôvod domnievať, že uvedené dokumenty sú nesprávne alebo nespoľahlivé. Finančná inštitúcia by mala zobrať do úvahy všetky relevantné informácie, ktoré má k dispozícii, vrátane OECD analýzy o týchto schémach. Ak všetky tieto informácie vedú k pochybnostiam o daňovej rezidencii držiteľa účtu alebo ovládajúcej osoby, finančná inštitúcia by mala vykonať všetky potrebné opatrenia za účelom zistenia daňovej rezidencie takých osôb. Za účelom detailného hĺbkového preverenia daňovej rezidencie držiteľa finančného účtu, najmä ak majú finančné inštitúcie pochybnosti ohľadne jeho daňovej rezidencie, OECD odporúča položiť aj doplňujúce otázky, ako napr.:

- Ste daňovým rezidentom aj v nejakom inom štáte?

⁸⁶ Napr. Cyprus poskytuje občianstvo, ako aj rezidenciu na základe investície na Cypre, napr. Svätá Lucia, Grenada, Dominika, Bahrajn poskytujú občianstvo na základe investície v daných krajinách. Bližšie pozri: OECD, Residence/Citizenship by investment schemes, dostupné (20.10.2025) na: <https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/international-standards-on-tax-transparency/residence-citizenship-by-investment.html#faqs>

- Získali ste povolenie na pobyt, občiansky preukaz, cestovný pas, vízum alebo iný identifikačný doklad podľa CBI/RBI schémy?
- V ktorom štáte/štátoch ste podávali daňové priznanie k dani z príjmov v predchádzajúcom roku?
- Zdržovali ste sa viac ako 90 dní v nejakom inom štáte/štátoch v predchádzajúcom roku?⁸⁷

SR podpísala Deklaráciu o pripojení sa k Multilaterálnej dohode príslušných orgánov o automatickej výmene informácií o finančných účtoch (CRS MCAA) dňa 29. októbra 2014.⁸⁸ Dohovor pre SR nadobudol platnosť 1. marca 2014 a jeho ustanovenia sa začali vykonávať od 1. januára 2015.⁸⁹

2.2.2 Úroveň EÚ⁹⁰

Smernica DAC 2 bola prijatá v roku 2014 a predstavuje prvú novelizáciu smernice DAC1. V súvislosti so smernicou DAC 2 je potrebné spomenúť Štandard⁹¹ pre automatickú výmenu informácií o finančných účtoch na daňové účely. Smernica DAC2 nadväzuje na CRS, ktorý prijala OECD, čo vyplýva priamo z preambuly danej smernice, kde je uvedené: „členské štáty by mali od svojich finančných inštitúcií vyžadovať zavedenie pravidiel oznamovania a hĺbkového preverovania, ktoré sú v plnom súlade s pravidlami stanovenými v spoločnom štandarde oznamovania, ktorý vypracovala OECD. Rozsah pôsobnosti článku 8 smernice 2011/16/EÚ by sa mal okrem toho rozšíriť tak, aby zahŕňal rovnaké informácie, na ktoré sa vzťahuje modelová dohoda medzi príslušnými orgánmi a spoločný štandard oznamovania, ktoré vypracovala OECD. Očakáva sa, že každý členský štát by mal len jeden jednotný zoznam vnútroštátne vymedzených neoznamujúcich finančných inštitúcií a vylúčených účtov...“ Zároveň aj priamo odkazuje na komentáre k MCAA aj k CRS, ktoré by štáty mali použiť ako názornú ukážku a uvádza, že sa v tejto oblasti má zohľadňovať aj vývoj na úrovni OECD. Táto smernica zavádza kategórie oznamujúcich a neoznamujúcich finančných inštitúcií a finančných účtov podliehajúcich

⁸⁷ OECD, Residence/Citizenship by investment schemes, Dostupné (30.10.2025) na: <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>. Pozri tiež MF SR, Informácia a odporúčaný postup detailnejšieho preverenia v prípade schém získania štátnej príslušnosti alebo rezidencie na základe investície (ďalej len „CBI/RBI schémy“), dostupné (4.11.2025) na: https://www.mfsr.sk/files/sk/dane-cla-uctovnictvo/priame-dane/dane-z-prijmu/administrativna-spolupraca-vymena-informacii/informacia-cbi/rbi-schemach/cbi_rbi_info.pdf

⁸⁸ Deklarácia o pripojení sa k Multilaterálnej dohode príslušných orgánov o automatickej výmene informácií o finančných účtoch. Dostupné (15.10.2025) na: <https://www.mfsr.sk/sk/dane-cla-uctovnictvo/priame-dane/dane-z-prijmu/administrativna-spolupraca-vymena-informacii/jednostranne-vyhlasenie-k-automatickej-vymene-informacii-financnych-uctoch-crs-en/sk-verzia/>

⁸⁹ Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR č. 461/2013 Z.z.

⁹⁰ SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. slovensko-české dni daňového práva [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019, s. 210 - 211

⁹¹ OECD (2017) Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters, Second Edition, OECD Publishing

a nepodliehajúcich oznamovaniu, t.j. vylúčené finančné účty⁹². V zmysle tejto smernice každý členský štát vyžaduje od svojich oznamujúcich finančných inštitúcií, aby uplatňovali, efektívne vykonávali a dodržiavali pravidlá oznamovania a hĺbkového preverovania, ktoré sú presne zadefinované v prílohách smernice. V súlade s týmito pravidlami následne príslušný orgán členského štátu oznamuje príslušnému orgánu druhého členského štátu prostredníctvom automatickej výmeny informácie týkajúce sa účtu podliehajúceho oznamovaniu, a to do 9 mesiacov od skončenia kalendárneho roka alebo iného primeraného oznamovacieho obdobia, na ktoré sa informácia vzťahuje. Každý členský štát oznámi Komisii, ktoré finančné inštitúcie sa považujú za neoznamujúce, ako aj účty, ktoré sa považujú za vylúčené, ako aj ich zmeny.

2.2.3 FATCA⁹³

Význam automatickej výmeny informácií je uznaný celosvetovo na medzinárodnej úrovni ako prostriedok boja proti daňovým únikom. Rokovania medzi Spojenými štátmi americkými a viacerými inými krajinami vrátane všetkých členských štátov EÚ o bilaterálnych dohodách o automatickej výmene informácií na účely vykonania zákona Spojených štátov amerických o dodržiavaní daňových predpisov v prípade zahraničných účtov (Foreign Account Tax Compliance Act – „FATCA“) boli spúšťačom pre skupinu G20, ktorá poverila OECD, aby nadviazala na tieto bilaterálne dohody a vypracovala jednotný globálny štandard pre automatickú výmenu informácií v daňovej oblasti.⁹⁴ Globálny štandard – CRS – bol schválený v septembri 2014. Aby sa minimalizovali náklady a administratívne zaťaženie pre členské štáty EÚ a aby bol rozsah automatickej výmeny informácií v EÚ v súlade s medzinárodným vývojom, pravidlá oznamovania a hĺbkového preverovania mali byť rovnaké ako pravidlá zavedené CRS. Členské štáty EÚ už v čase prijímania globálneho CRS, ako aj následne DAC 2 uzatvorili alebo boli blízko uzatvorenia bilaterálnych dohôd s USA v súvislosti so zákonom FATCA. V tejto konotácii je potrebné spomenúť článok 19 smernice DAC, ktorý zakotvuje: „ Ak členský štát ponúkne tretej krajine širšiu spoluprácu, ako je spolupráca ustanovená podľa tejto smernice (DAC), uvedený členský štát nesmie odmietnuť ponúknuť takúto širšiu spoluprácu žiadnemu inému členskému štátu (EÚ), ktorý si želá nadviazať takúto širšiu vzájomnú spoluprácu s týmto členským štátom. “

Americký prezident Barack Obama dňa 18. marca 2010 podpísal Zákon o stimuloch pre obnovenie zamestnanosti (the HIRE Act), prostredníctvom ktorého bola do Zákona o dodržiavaní daňových predpisov v prípade zahraničných účtov (skratka FATCA) doplnená

⁹² Ustanovenia o automatickej výmene informácií o finančných účtoch sú obsiahnuté najmä v čl. 8 ods. 3a) a najmä v prílohe I a prílohe II smernice DAC.

⁹³ Podkapitola 2.2.3 monografie vychádza v plnej miere z článku autora tejto monografie: SZAKÁCS, A.: Právny základ opatrení prijatých zo strany USA na boj proti daňovým únikom v kontexte súčasnej hospodárskej krízy a ich vplyv na členské štáty EÚ, In: Bratislavské právnické fórum. 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2013.

⁹⁴ Bod 2 preambuly k smernici DAC 2

kapitola 4 (ide konkrétne o ustanovenia §1.471 - § 1.474), ktorá vyžaduje, aby americké daňové orgány zrážali daň z určitých finančných transakcií zahraničných finančných inštitúcií, ktoré nesúhlasia s poskytovaním informácií IRS týkajúcich sa amerických účtov a z finančných transakcií určitých zahraničných nefinančných inštitúcií, ktoré neposkytujú informácie IRS ohľadom ich amerických vlastníkov. Tento daňový zákon americké daňové orgány prijali s cieľom zabrániť daňovým únikom zo strany amerických daňovníkov a s cieľom zlepšiť výber daní prostredníctvom získavania informácií o amerických daňovníkoch od spolupracujúcich vlád, resp. od ich finančných/nefinančných inštitúcií. Na základe tohto zákona štáty (t.j. aj členské štáty EÚ vrátane SR, resp. ich (ne)finančné inštitúcie) musia poskytovať informácie ohľadom daňovníkov spĺňajúcich podmienky FATCA, ak nechcú znášať sankcie vo forme 30% zrážkovej dane z transakcií priamo alebo nepriamo spojených s USA.⁹⁵

Kapitola 4 vo všeobecnosti rozširuje rozsah režimu poskytovania informácií zahŕňajúc zahraničné finančné inštitúcie, ktoré vedú americké účty. Zároveň ukladá povinnosti nefinančným zahraničným inštitúciám, ktoré predstavujú rizikové inštitúcie z hľadiska daňových únikov. Americký účet definuje § 1.471(d)(1) FATCA ako akýkoľvek finančný účet vedený v mene jednej alebo viacerých špecifikovaných amerických osôb alebo v mene zahraničnej entity, ktorá je vo vlastníctve amerického daňovníka. Orgánom zodpovedným za zhromažďovanie informácií o amerických daňovníkoch od zahraničných subjektov je IRS – Internal Revenue Service. Právnym základom pre uplatňovanie ustanovení FATCA je medzivládna dohoda uzavretá medzi SR a Spojenými štátmi americkými. FATCA zakotvuje dva návrhy modelovej medzivládnej dohody (Model Intergovernmental Agreement (IGA) to Improve Tax Compliance and to Implement FATCA)

☐ Model 1 s recipročnými opatreniami

☐ Model 2 bez recipročných opatrení

Väčšina štátov, vrátane SR, sa rozhodla pre Model 1. Tento model je založený na princípe reciprocity - t.j. zahraničné finančné inštitúcie poskytujú informácie o amerických daňovníkoch a *vice versa* americké finančné inštitúcie poskytujú informácie o rezidentoch zmluvných štátov. Tento model obsahuje záväzok prijatia legislatívy umožňujúcej obojstrannú a rovnocennú výmenu informácií. Avšak podmienkou uzavretia tohto modelu medzivládnej dohody je už účinná zmluva o zamedzení dvojitého zdanenia s USA alebo zmluva o výmene informácií na daňové účely. Na základe týchto dokumentov následne IRS bude zisťovať od prípadu k prípadu, či partnerský (zmluvný štát) dostatočne uplatňuje systém zabezpečenia dôverylosti vymieňaných informácií. Vzhľadom na to, že SR, ako aj všetky ostatné členské štáty EÚ zabezpečujú vysokú ochranu údajov, pristúpilo sa k modelu 1 s recipročnými opatreniami. Model medzivládnej dohody s recipročnými opatreniami obsahuje prílohu I zakotvujúcu povinnosť starostlivosti (due diligence)

⁹⁵ AVI-YONAH, Reuven S., XU, H., Evaluating BEPS, In: U of Michigan Public Law Research Paper No. 493, s.10. 2016

zahraničných finančných inštitúcií a prílohu II obsahujúcu zoznam finančných inštitúcií a produktov, ktoré sú buď vyňaté z pôsobnosti FATCA, alebo sú považované za automaticky splňajúce ustanovenia FATCA. Model 1 predpokladá, že štát, ako zmluvná strana dohody zabezpečí, že jeho finančné inštitúcie si budú plniť oznamovaciu povinnosť ohľadne amerických účtov voči vlastným vnútroštátnym daňovým orgánom, a tie následne poskytnú informácie IRS. Model 2 predpokladá, že štát, ako zmluvná strana dohody, nariadi a umožní, aby sa jeho finančné inštitúcie registrovali priamo v rámci IRS a poskytovali informácie IRS.⁹⁶

Každý štát sa môže rozhodnúť či sa vyberie cestou uzavretia medzivládnej dohody s USA na základe modelu I, ktorej súčasťou je implementácia FATCA. Avšak z pohľadu vnútorného trhu v rámci európskeho priestoru bolo najvhodnejšie, aby sa dohody jednotlivých členských štátov s USA medzi sebou výrazne neodlišovali. Hoci Príloha II dohody obsahujúca vyňaté finančné inštitúcie a produkty sa v prípade jednotlivých štátov môže líšiť. Dohoda vychádza z ustanovení zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia a zmlúv o výmene informácií v daňovej oblasti, ako aj z iných nástrojov daňovej spolupráce s USA. SR a aj ostatné členské štáty EÚ majú v súčasnosti uzavreté s USA takéto zmluvy.

Medzivládna dohoda (IGA) zakotvuje vo viacerých ustanoveniach práva a povinnosti pre fyzické aj právnické osoby. Z obsahovej stránky má znaky tzv. prezidentskej zmluvy, keďže podľa čl. 7 ods. 4 Ústavy SR ide o medzinárodnú zmluvu, na platnosť ktorej pred ratifikáciou prezidenta je potrebný súhlas Národnej rady SR. V súlade s čl. 7 ods. 5 Ústavy SR ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má prednosť pred zákonmi SR.

2.2.4 Úroveň SR

Smernica DAC 2, ako aj dohoda medzi SR a Spojenými štátmi americkými na zlepšenie dodržiavania medzinárodných predpisov v oblasti daní a na implementáciu zákona FATCA vrátane jej príloh, boli transponované do vnútroštátneho právneho poriadku SR zákonom č. 359/2015 Z. z. o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podrobnosti preverovania finančných účtov oznamujúcimi finančnými inštitúciami zakotvilo MF SR vo vyhláške č. 446/2015 Z. z.. Zákon, ako aj vyhláška, nadobudli účinnosť 1. januára 2016.

Dohoda (IGA) medzi SR a Spojenými štátmi americkými na zlepšenie dodržiavania medzinárodných predpisov v oblasti daní a na implementáciu zákona FATCA bola podpísaná na MF SR dňa 31. júla 2015. Za SR Dohodu podpísal štátny tajomník MF SR Ivan Lesay, ktorý bol na uvedené splnomocnený a za USA Dohodu podpísal Chargé d'Affaires z Veľvyslanectva USA v Bratislave, Rudolf Perina.⁹⁷ Po podpise bola Dohoda predložená na vyslovenie súhlasu Národnej rady SR a ratifikáciu. Podľa

⁹⁶ CAKOCI, K., FORRAIOVÁ, I. Automatická výmena informácií, In: Právo-obchod-ekonomika VI : zborník príspevkov z vedeckej konferencie, Suchoža, Jozef [Zostavovateľ, editor] ; Husár, Ján [Zostavovateľ, editor] ; Hučková, Regina [Zostavovateľ, editor]. – 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016.

⁹⁷ MFSR, Ministerstvo financií SR podpísalo s USA dohodu FATCA, dostupné (1.10.2025) na: <https://www.mfsr.sk/sk/media/tlacove-spravy/ministerstvo-financii-sr-podpisalo-usa-dohodu-fatca.html>

Oznámenia Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR č. 48/2016 Z.z. Národná rada SR vyslovila s Dohodou uznesením č. 1918 z 22. septembra 2015 súhlas. Zároveň Národná rada SR rozhodla, že podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má prednosť pred zákonmi. Dohodu ratifikoval prezident SR dňa 3. novembra 2015 a Dohoda nadobudla platnosť 17. novembra 2015, v súlade s článkom 10 ods. 1.

2.3 Automatická výmena záväzných stanovísk

2.3.1 Úroveň OECD⁹⁸

Najvýznamnejším dokumentom v daňovej oblasti je v poslednom období tzv. Akčný plán proti znižovaniu základu dane a presunu ziskov (BEPS Plan). Obsahuje 15 opatrení a cieľom každého z nich je zamedzenie aktivitám smerujúcim k vyhýbaniu sa daňovej povinnosti. Opatrenie č. 5 je jedným zo 4 minimálnych štandardov, ktoré sa členské štáty Inkluzívneho rámca BEPS zaviazali implementovať do svojho vnútroštátneho právneho poriadku. Správnosť a rýchlosť implementácie Opatrenia č. 5 je predmetom hodnotenia zo strany OECD (peer-review process). Cieľom Opatrenia č. 5 je efektívnejší boj proti škodlivým daňovým praktikám. Tento cieľ sleduje OECD v dvoch úrovniach: jednak sleduje a hodnotí, či preferenčné daňové režimy nie/sú škodlivé pri negatívnom ovplyvňovaní základov dane iných štátov a pri presune ziskov a v druhom rade zakotvuje rámec transparentnosti (t.j. **povinnú spontánnu výmenu informácií**), ktorý sa vzťahuje na špecifické rozhodnutia týkajúce sa daňovníka, v prípade ktorých by absencia ich povinnej výmeny informácií (výmeny týchto rozhodnutí) mohla smerovať k obavám znižovania základu dane a presunu ziskov. Ide o tieto rozhodnutia napr. jednostranné, mnohostranné záväzné stanoviská k stanoveniu metódy ocenenia alebo iné rozhodnutia (napr. jednostranné, mnohostranné APA), stanoviská alebo rozhodnutia týkajúce sa stálej prevádzkarne – ich existencie, alebo existencie skutočností majúcich vplyv na jej základ dane a pod.⁹⁹ Rámec transparentnosti je hodnotený Fórom o škodlivých daňových praktikách v rámci OECD. Podmienky hodnotenia sú rozdelené do 4 okruhov: proces zhromažďovania informácií; výmena informácií; dôvernosť získaných informácií; štatistiky. V rámci správy o hodnotení rámca transparentnosti z roku 2020 neboli SR uložené žiadne Odporúčania na zlepšenie, t.j. SR nemala žiadne nedostatky v tejto oblasti.¹⁰⁰

⁹⁸ SZAKÁCS, A.: Vplyv OECD na legislatívne procesy Európskej únie a Slovenskej republiky [elektronický dokument]. In: Banskobystrické zámocké dni práva: zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem", Víglaš, 22. - 23. november 2018. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2019. - S. 98-110

⁹⁹ OECD/G20 Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting (BEPS), OECD, Countering Harmful Tax Practices More Effectively, Taking into Account Transparency and Substance, Action 5 - 2015 Final Report

¹⁰⁰ OECD (2021), Harmful Tax Practices – 2020 Peer Review Reports on the Exchange of Information on Tax Rulings: Inclusive Framework on BEPS: Action 5 , OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

2.3.2 Úroveň EÚ¹⁰¹

Smernica DAC 3 bola prijatá v roku 2015 a predstavuje druhú novelizáciu smernice DAC. Už smernica DAC 1 zakotvila povinnú spontánnu výmenu informácií o cezhraničných záväzných stanoviskách a záväzných stanoviskách k stanoveniu metódy ocenenia. Avšak účinnú výmenu týchto informácií brzdila diskrečná právomoc členských štátov, ktorá „vydávajúcemu členskému štátu umožňuje rozhodnúť o tom, ktoré iné členské štáty by mali byť informované.“ Smernicou DAC 3 sa odstránila táto prekážka efektívnej výmeny, a to tým, že zakotvila **povinnú automatickú výmenu cezhraničných záväzných stanovísk medzi všetkými členskými štátmi**. Predmetná smernica definuje pojmy ako cezhraničné záväzné stanovisko alebo záväzné stanovisko k stanoveniu metódy ocenenia ¹⁰², ako aj rozsah a podmienky automatickej výmeny týchto stanovísk¹⁰³. V rámci preambuly opätovne vidieť nadväznosť na právny dokument prijatý OECD, konkrétne na Opatrenie č. 5 BEPS Plánu (Škodlivé daňové praktiky), ktorá však zaviedla len povinnú spontánnu výmenu informácií o špecifických rozhodnutiach týkajúcich sa daňovníkov. V preambule DAC 3 sa uvádza „na povinnú automatickú výmenu informácií je vhodné zohľadniť prácu vykonanú v rámci fóra OECD venovaného škodlivým daňovým praktikám, kde sa vypracúva vzorový formulár na výmenu informácií, a to v kontexte akčného plánu týkajúceho sa narúšania základu dane a presunu ziskov. Je tiež vhodné úzko spolupracovať s OECD koordinovaným spôsobom...“.

Príslušný orgán členského štátu EÚ, v ktorom bolo vydané, zmenené alebo obnovené cezhraničné záväzné stanovisko alebo záväzné stanovisko k stanoveniu metódy ocenenia, oznámi informácie o týchto stanoviskách príslušným orgánom ostatných členských štátov EÚ, rovnako aj Komisii prostredníctvom automatickej výmeny informácií, a to do 3 mesiacov od skončenia polovice kalendárneho roka, počas ktorého boli tieto stanoviská vydané, zmenené alebo obnovené.¹⁰⁴

2.3.3 Úroveň SR

Smernica DAC 3 bola transponovaná do vnútroštátneho právneho poriadku SR zákonom č. 300/2016 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2012 Z. z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní v znení zákona č. 359/2015 Z. z. a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 359/2015 Z. z. o automatickej výmene informácií o

¹⁰¹ SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. slovensko-české dni daňového práva [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019, s. 212

¹⁰² Pojmy „cezhraničné záväzné stanovisko“ a „záväzné stanovisko k stanoveniu metódy ocenenia“ sú definované v čl. 3 ods. 14 – 16 smernice DAC. Pojem „záväzné stanovisko“ v spojitosti s „cezhraničnou transakciou“ je definované v § 2 písm. k) a písm. m) zákona č. 442/2012 Z. z.

¹⁰³ Rozsah a podmienky automatickej výmeny záväzných stanovísk sú zakotvené v čl. 8a smernice DAC.

¹⁰⁴ Čl. 8a bod 1 a bod 5 smernice DAC v znení smernice DAC 3

finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2017¹⁰⁵.

2.4 Automatická výmena správ podľa jednotlivých štátov

2.4.1 Úroveň OECD

Opatrenie č. 13 Akčného plánu proti znižovaniu základu dane a presunu ziskov¹⁰⁶

Opatrenie č. 13 BEPS Plánu je opätovne jedným zo 4 minimálnych štandardov, ktoré členské štáty Inkluzívneho rámca BEPS plánu musia implementovať do svojho vnútroštátneho právneho poriadku a správnosť a rýchlosť tejto implementácie je predmetom hodnotenia OECD. Opatrenie č. 13 BEPS Plánu sa zameriava na Dokumentáciu transferového oceňovania a automatickú výmenu správ podľa jednotlivých štátov. Správa podľa jednotlivých štátov v rámci Opatrenia č. 13 BEPS Plánu predstavuje povinnosť nadnárodných spoločností vykonávajúcich podnikateľskú činnosť vo viacerých štátoch každoročne oznámiť finančnej správe každého štátu, v ktorom vykonávajú činnosť, informácie o výnosoch, ziskoch alebo stratách pred zdanením, o zaplatenej dani z príjmu, o základnom imaní a iných skutočnostiach ekonomickej aktivity. Túto správu podľa jednotlivých štátov podáva príslušnému orgánu konkrétneho štátu hlavný materský subjekt, základný subjekt, alebo náhradný materský subjekt.¹⁰⁷ Táto povinnosť sa nevzťahuje na všetky nadnárodné spoločnosti. Len na tie, ktoré majú za predchádzajúci finančný rok celkové konsolidované výnosy skupiny vyššie ako 750 mil. EUR. Ak majú nižšie, ide o vylúčenú nadnárodnú skupinu spoločností, pri ktorých sa správa podľa jednotlivých štátov nemusí podávať.

Správa podľa jednotlivých štátov je jednou časťou z trojstupňovej štruktúry. Štruktúra obsahuje ešte globálnu všeobecnú dokumentáciu (Master file) a špecifickú dokumentáciu (Local file). Tieto tri zložky „*spolu predstavujú štandardizovaný prístup dokumentácie transferového oceňovania, ktorý bude poskytovať daňovým správam relevantné a spoľahlivé informácie na vykonávanie účinnej a silnej rizikovej analýzy transferových cien.*“¹⁰⁸

Právnym základom na automatickú výmenu správ podľa jednotlivých štátov môže byť Dohovor o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach, bilaterálne zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia a aj zmluvy o výmene daňových informácií, a medzi členskými štátmi EÚ je to smernica DAC 4. Aby sa mohla vykonávať výmena správ podľa jednotlivých štátov podľa Dohovoru, je potrebné, aby Dohovor nadobudol

¹⁰⁵ Automatická výmena záväzných stanovísk je zakotvená v § 8 zákona č. 442/2012 Z.z.

¹⁰⁶ SZAKÁCS, A.: Vplyv OECD na legislatívne procesy Európskej únie a Slovenskej republiky [elektronický dokument]. In: Banskobystrické zámocké dni práva: zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem", Víglaš, 22. - 23. november 2018. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2019. - S. 98-110

¹⁰⁷ OECD (2015), Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting, Action 13 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

¹⁰⁸ Preambula CbC MCAA

platnosť a účinnosť v danom štáte a aby sa podľa čl. 6 Dohovoru podpísala multilaterálna dohoda príslušných orgánov o automatickej výmene správ podľa jednotlivých štátov (tzv. „CbC MCAA“). Rovnako ako aj pri CRS MCAA v tomto kroku v prvom rade musí kompetentný orgán daného štátu podpísať jednostranné vyhlásenie/ deklaráciu o pripojení sa k CbC MCAA. V čase podpisu CbC MCAA alebo bezodkladne po podpise musí príslušný orgán štátu notifikovať Sekretariátu koordinačného orgánu OECD, že daný štát má zavedený potrebný právny rámec a aj infraštruktúru na zabezpečenie štandardov požadovanej dôverylosti a ochrany údajov, ako aj vhodného využitia informácií. CbC MCAA je rámcovou zmluvou, ktorá sa začne vykonávať len ak sú splnené všetky požiadavky zakotvené v článku 8 CbC MCAA a sú plne notifikované koordinačnému orgánu OECD. Po týchto krokoch štát musí aktivovať CbC MCAA pre výmenu informácií vo vzťahu ku každému štátu, s ktorým si želá vymieňať informácie o finančných účtoch. Bilaterálny vzťah medzi dvoma štátmi na výmenu informácií vznikne len vtedy, ak oba štáty majú podpísaný, platný a účinný Dohovor, predložili potrebné vyhlásenia a notifikácie podľa čl. 8 CbC MCAA a navzájom sa uviedli ako partnerov na výmenu informácií.

SR podpísala Deklaráciu o pripojení sa k Multilaterálnej dohode príslušných orgánov o automatickej výmene správ podľa jednotlivých štátov (ďalej len „CbC MCAA“) dňa 27. januára 2016.

2.4.2 Úroveň EÚ¹⁰⁹

Smernica DAC 4 predstavuje tretiu novelizáciu smernice DAC 1. Predmetná smernica má reagovať na situáciu, v rámci ktorej nadnárodné spoločnosti pôsobiace vo viacerých štátoch využívajú praktiky agresívneho daňového plánovania. Týmto správaním môžu znižovať svoje daňové zaťaženie v štátoch, v ktorých pôsobia, čo na druhej strane môže spôsobiť vyššie daňové zaťaženie národných malých a stredných podnikov. Určité informácie o globálnych obchodných operáciách a politikách transferového oceňovania („všeobecná dokumentácia“) a informácie o konkrétnych transakciách miestneho subjektu („špecifická dokumentácia“) sa daňovým orgánom mali poskytovať už pred prijatím smernice DAC 4, a to na základe Uznesenia Rady a zástupcov vlád členských štátov o kódexe správania pre dokumentáciu o transferovom oceňovaní pre prepojené podniky v EÚ¹¹⁰. Avšak neobsahovala žiadne správy podľa jednotlivých krajín.

¹⁰⁹ SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. slovensko-české dni daňového práva [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019. s. 213 -214

¹¹⁰ Uznesenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, z 27. júna 2006 o kódexe správania pre dokumentáciu o transferovom oceňovaní pre pridružené podniky v Európskej únii (DTO EÚ) (Ú. v. EÚ C 176, 28.7.2006, s. 1)

Smernica DAC 4 vo svojej preambule jednoznačne uvádza, že nadviazala na prácu OECD v rámci BEPS Plánu, konkrétne na Opatrenie č. 13.¹¹¹ Smernica DAC 4 upravuje rozsah a podmienky povinnej automatickej výmeny správ podľa jednotlivých krajín, ako aj pravidiel podávania správ.¹¹² V zmysle DAC 4 hlavný materský subjekt skupiny nadnárodných podnikov alebo za určitých podmienok aj iný subjekt (základný subjekt alebo náhradný materský subjekt) je povinný podať správu podľa jednotlivých štátov príslušnému orgánu toho členského štátu EÚ, na ktorého území je tento subjekt rezidentom. Správu je povinný subjekt povinný podať do 12 mesiacov od posledného dňa oznamovaného finančného roka skupiny nadnárodných podnikov. Príslušný orgán členského štátu, v ktorom bola správa podľa jednotlivých štátov prijatá, oznámi túto správu prostredníctvom automatickej výmeny informácií všetkým ostatným členským štátom, v ktorých je jeden alebo viacero základných subjektov hlavného materského subjektu, teda oznamujúceho subjektu, daňovým rezidentom, alebo podlieha daňovej povinnosti v súvislosti so svojou činnosťou vykonávanou v podobe stálej prevádzkarne, a to do 15 mesiacov od posledného dňa príslušného finančného roka skupiny nadnárodných podnikov, na ktorý sa správa podľa jednotlivých krajín vzťahuje. Keďže DAC 4 nadväzuje na Opatrenie č. 13 BEPS Plánu, aj v tomto prípade je z oznamovania vylúčená tá nadnárodná skupina podnikov, ktorej celkový konsolidovaný výnos skupiny za predchádzajúci finančný rok je podľa konsolidovanej účtovnej závierky nižší ako 750 mil. EUR.¹¹³

2.4.3 Úroveň SR

Smernica DAC 4 bola transponovaná do vnútroštátneho právneho poriadku SR zákonom č. 43/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2012 Z. z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. marca 2017¹¹⁴.

¹¹¹ Bod 13 preambuly, Smernica DAC 4: „S cieľom minimalizovať náklady a administratívne zaťaženie pre daňové správy a skupiny nadnárodných podnikov je potrebné stanoviť pravidlá, ktoré sú v súlade s medzinárodným vývojom, a konštruktívne prispieť k ich vykonávaniu. OECD uverejnila 19. júla 2013 svoj Akčný plán na zabránenie narúšaniu základu dane a presunu ziskov (akčný plán BEPS), ktorý je významnou iniciatívou na zmenu existujúcich medzinárodných daňových pravidiel.“

Bod 17 Preambuly, Smernica DAC 4: „Opatrenia Únie v oblasti podávania správ podľa jednotlivých krajín by aj naďalej mali brať osobitný ohľad na budúci vývoj na úrovni OECD. Pri vykonávaní tejto smernice by členské štáty mali použiť záverečnú správu z roku 2015 o opatrení 13 projektu OECD a skupiny G20 zameraného na narúšanie základu dane a presun ziskov, ktorú vypracovala OECD, ako zdroj na ilustráciu alebo výklad tejto smernice a v záujme zabezpečenia konzistentnosti pri jej uplatňovaní v jednotlivých členských štátoch.“

¹¹² Rozsah a podmienky povinnej automatickej výmeny informácií o správe podľa jednotlivých krajín upravuje čl. 8aa smernice DAC a konkrétne pravidlá podávania správ sú upravené v prílohe III smernice DAC.

¹¹³ Čl. 8aa ods. 1, 2 a 4 a Oddiel 1 prílohy III smernice DAC v znení DAC 4

¹¹⁴ Medzinárodnú pomoc a spoluprácu pri správe daní v oblasti automatickej výmeny správ podľa jednotlivých štátov zakotvuje § 22a - § 22g zákon č. 442/2012 Z.z., pričom vysvetlivky k vyplneniu správy podľa jednotlivých štátov upravuje príloha č. 1 k zákonu č. 442/2012 Z.z.

2.5 Prístup daňových orgánov k informáciám získaným v rámci boja proti praniu špinavých peňazí¹¹⁵

Smernica DAC 5 predstavuje štvrtú novelizáciu smernice DAC 1. Smernica DAC 5 veľmi úzko súvisí so smernicou DAC 2 a tým pádom aj so Štandardom OECD (CRS), ktorými sa zabezpečuje, že informácie o držiteľoch finančných účtov sa oznamujú členskému štátu, v ktorom je držiteľ účtu rezidentom. V rámci smernice DAC 2 sa zakotvuje, že ak je držiteľ účtu len akýmsi sprostredkovateľským subjektom, finančné inštitúcie majú preveriť takýto subjekt a identifikovať a oznámiť daňovým orgánom jeho skutočných vlastníkov. Tieto informácie sa získavajú v rámci boja proti praniu špinavých peňazí na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849, ktoré slúžia na identifikáciu skutočných vlastníkov príjmov. Aby daňové orgány mohli skontrolovať, či si finančné inštitúcie plnia riadne svoje povinnosti v rámci DAC 2 a uskutočňujú procesy hĺbkového preverenia a či na základe nich správne identifikujú a oznamujú skutočných vlastníkov finančných účtov, musia mať prístup k týmto informáciám, ktoré boli získané v rámci boja proti praniu špinavých peňazí. Smernica DAC 5 má daňovým orgánom zabezpečiť prístup k relevantným informáciám, za účelom kontroly správnej identifikácie skutočného vlastníka finančného účtu zo strany finančnej inštitúcie¹¹⁶, čím sa má zabezpečiť účinnejší boj proti daňovým únikom a podvodom.

Smernica DAC 5 bola transponovaná do vnútroštátneho právneho poriadku SR zákonom č. 267/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony¹¹⁷, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2018.

2.6 Automatická výmena informácií o potenciálne agresívnych daňových schémach

2.6.1 Úroveň OECD

Opatrenie č. 12 Akčného plánu proti znižovaniu základu dane a presunu ziskov¹¹⁸

¹¹⁵ SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. slovensko-české dni daňového práva [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019. s. 214 - 215

¹¹⁶ Prístup daňových orgánov k relevantným informáciám je zabezpečený prostredníctvom čl. 22 ods. 1a smernice DAC.

¹¹⁷ Podľa § 26 ods. 17 zákona č. 563/2009 Z.z. je povinná osoba povinná na účely správy daní poskytnúť finančnej správe na výzvu údaje získané pri plnení povinností podľa osobitného predpisu. Týmto osobitným predpisom je zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

¹¹⁸ Podkapitola 2.6.1 monografie vychádza v plnej miere z článku autora tejto monografie: SZAKÁCS, A.: Vplyv OECD na legislatívne procesy Európskej únie a Slovenskej republiky [elektronický dokument]. In: Banskobystrické zámokové dni práva: zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem", Víglaš, 22. - 23. november 2018. - Banská Bystrica : Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici - Belianum, 2019. - S. 98-110

Pravidlo povinného zverejňovania informácií (tzv. Mandatory Disclosure Rule – MDR)¹¹⁹ je zakotvené v Opatrení č. 12 BEPS Plánu. Hlavným cieľom tohto Opatrenia je poskytnúť finančnej správe včasné a komplexné informácie o potenciálne agresívnej daňovej štruktúre¹²⁰, ktorej následkom by bolo vyhýbanie sa daňovým povinnostiam alebo daňové úniky. Uvedeným by sa mala dosiahnuť zvýšená transparentnosť, ako aj spravodlivosť v daňovej oblasti. Predmetné Opatrenie má zároveň slúžiť ako nejaká hrozba, varovný prst jednak pre sprostredkovateľov, ale aj pre daňovníkov/používateľov potenciálne agresívnych daňových schém, pretože daňovníci, ale aj sprostredkovatelia pri hrozbe ich odhalenia finančnou správou, si rozmyslia, či budú agresívne daňovo plánovať. Ide o automatickú výmenu informácií o agresívnych cezhraničných transakciách. V rámci uvedeného pravidla zverejňovania sa jasne hovorí o jeho základných elementoch, ktoré vzhľadom na aktuálnosť rozoberiem trochu širšie v porovnaní s ostatnými druhmi automatickej výmeny informácií:

- 1) Kto má podať informácie – Opatrenie č. 12 pri tvorení tohto pravidla dáva na výber dve možnosti, a to: A. povinnosť zverejňovania, podávania informácií sa vzťahuje na „promotéra“ teda sprostredkovateľa A AJ na používateľa, teda daňovníka osobitne alebo B. povinnosť sa vzťahuje na sprostredkovateľa ALEBO na používateľa. V prípade A. si teda oba subjekty musia splniť svoju povinnosť podať informácie a v prípade B. iba jeden z uvedených subjektov, pričom sa primárna povinnosť vzťahuje na sprostredkovateľa. Ak však tento sprostredkovateľ má sídlo v „offshore“ jurisdikciách, alebo sprostredkovateľ neexistuje, pretože si schému daňovník navrhol sám, tzv. „in-house“ alebo sa na sprostredkovateľa vzťahuje povinnosť zachovávanie mlčanlivosti, tak sa povinnosť podávania informácií vzťahuje na samotného daňovníka/používateľa. Za promotéra/sprostredkovateľa možno považovať osobu, ktorá nie len vytvorila, navrhla, predala, implementovala schému, ale aj osobu, ktorá poskytla pomoc, podporu pri navrhovaní, vytváraní, implementovaní a pod. schémy.
- 2) Čo má táto osoba zverejňovať, resp. aké informácie podávať – táto otázka má 2 úrovne. Prvá úroveň: aké opatrenie, aká transakcia, schéma, štruktúra sa má jednak nahlasovať príslušným orgánom štátov a druhá úroveň: po zadefinovaní a určení schémy, štruktúry je druhou otázkou aké presné informácie o tejto schéme sa vyžadujú (napr. identifikácia používateľov, sprostredkovateľov, opis transakcie a jednotlivých znakov, na základe ktorých sa stala oznamovanou transakciou, opis daňovej výhody, uvedenie ustanovení právnych predpisov, na ktorých je transakcia založená a pod.). Prvá úroveň: na to, aby bolo potrebné určitú transakciu oznamovať príslušným orgánom musí splniť určité všeobecné a osobitné charakteristické znaky, podmienky. Medzi všeobecné znaky, ktoré sú nadizajnované tak, aby sa týkali transakcií, schém, ktoré sú ponúkané verejnosti bez potreby ich prispôsobenia

¹¹⁹ SZAKÁCS, A., BONK, F., Mandatory disclosure rules in the Slovak republic, In: Mandatory disclosure rules, Lang, Michael [Zostavovateľ, editor]. 1. vyd., Amsterdam (Holandsko) : IBFD, 2023. – (European and international tax law and policy series ; 26)

¹²⁰ V prípade Opatrenia č. 12 BEPS plánu, ako aj DAC 6 sa pojmy „opatrenie, transakcia, štruktúra, schéma“ používajú ako synonymá, len za účelom lepšieho pochopenia zo strany čitateľa.

konkrétne klientovi, patrí napr. znak mlčanlivosti o schéme, znak odmeny alebo znak tzv. prémie za vytvorenie schémy a znak určitej štandardizovanosti schémy. Medzi osobitné znaky, ktoré sú navrhnuté tak, aby zachytili špecifickejšie transakcie, patrí napr.: znak využívania strát, resp. stratových spoločností, znak zmeny charakteru príjmu, znak využívania subjektov usadených v jurisdikciách s nízkym zdaňovaním a pod.

- 3) Kedy sa majú podávať informácie – opätovne sú 2 možnosti. Prvá možnosť – do určitého času, od kedy bola schéma/transakcia daná k dispozícii používateľovi, t.j. daňovníkovi, alebo druhá možnosť – kedy sa ponúknutá transakcia/schéma začala uplatňovať, implementovať.
- 4) Následky nedodržania povinnosti oznámiť transakcie príslušnému orgánu – logickým následkom je uvalenie sankcií, ktoré môžu mať povahu peňažnej pokuty – a to napr. za každý deň neoznámenia danej transakcie, schémy, opatrenia, alebo v závislosti od výšky daňovej výhody, ale môže ísť aj o nepeňažnú sankciu – v podobe, že sa daňovníkovi pozastaví účinnosť schémy.
- 5) Ako sa vymenia informácie – spoluprácu a výmenu informácií medzi finančnými správami štátov považuje aj OECD za veľmi dôležitý inštrument pri boji proti daňovými únikom a praktikám vyhýbania sa daňovým povinnostiam a preto sa na Fóre finančných správ vytvorila Spoločná medzinárodná sieť informácií a spolupráce finančnej správy (tzv. Joint International Tax Shelter Information and Collaboration Network), ktorá umožní výmenu informácií získaných v rámci povinného zverejňovania cezhraničných daňových schém.¹²¹

2.6.2 Úroveň EÚ¹²²

Smernica DAC 6 je v poradí piatou novelizáciou smernice DAC 1. Smernica DAC 1 bola viackrát novelizovaná za účelom posilnenia prostriedkov, ktoré daňové orgány môžu využívať v boji proti daňovým únikom, agresívnemu daňovému plánovaniu. Napriek tomu je potrebné ešte stále pracovať na posilnení týchto prostriedkov aj prostredníctvom zabezpečenia transparentnosti v daňových záležitostiach. Aj za tým účelom bola prijatá táto smernica, ktorej hlavným cieľom je poskytnúť finančnej správe včasné a relevantné informácie o potenciálne agresívnej daňovej schéme, prostredníctvom ktorej by dochádzalo k vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam alebo k daňovým únikom, ako aj identifikovať sprostredkovateľov, ktorí poskytujú všeobecné alebo na mieru šité „daňové schémy“ svojim klientom a identifikovať aj samotných používateľov týchto schém. Predmetnou smernicou sa zabezpečuje automatická výmena ucelených a relevantných informácií o opatreniach potenciálne agresívneho

¹²¹ OECD (2015), Mandatory Disclosure Rules, Action 12 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

¹²² SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. slovensko-české dni daňového práva [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019. s. 215 - 216

daňového plánovania, t.j. o cezhraničných opatreniach. Takéto informácie by uvedeným orgánom umožnili okamžite reagovať na škodlivé daňové praktiky a odstrániť existujúce medzery prostredníctvom právnych predpisov alebo tak, že vykonajú zodpovedajúce posúdenia rizika a daňové audity. Svojim obsahom smernica DAC 6 nadväzuje na Opatrenie č. 12 BEPS Plánu, ktoré upravuje pravidlo povinného zverejňovania¹²³.

2.6.3 Úroveň SR¹²⁴

Smernica DAC 6 je transponovaná do vnútroštátneho právneho poriadku SR zákonom č. 305/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2012 Z. z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony¹²⁵, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2020.

V tejto časti sa zameriam na to, akým spôsobom bola DAC 6 implementovaná do slovenského právneho poriadku. Smernice ako sekundárny právny akt EÚ, členské štáty EÚ musia implementovať do ich vnútroštátnych právnych poriadkov. SR bola rovnako povinná tak urobiť, inak by sa vystavila riziku začatia procedúry zo strany Komisie za porušenie povinnosti implementovať smernicu, tzv. infringement procedure. SR v plnej miere transponovala smernicu DAC 6 a preto základné znaky DAC 6 a zákona SR, ktorým sa DAC 6 transponovala, sú rovnaké. V prípadoch, kde SR nejakým spôsobom váhala nad právnou úpravou, uvediem priamo pri analýze v texte. Za účelom prehľadnosti analýzy DAC 6 v slovenskom právnom poriadku použijem štruktúru: čo, kto, kedy, ako a sankcie.

2.6.3.1 Čo sa oznamuje

Oznamovaniu podlieha cezhraničné opatrenie, ktoré spĺňa aspoň jeden charakteristický znak uvedený v Prílohe č. 1a zákona č. 442/2012 Z.z. Cezhraničné opatrenie môžeme považovať za schému potenciálne agresívneho daňového plánovania. Je definované v § 8a písm. a) zákona č. 442/2012 Z.z. a ide o opatrenie, schému, usporiadanie, ktoré sa týka aspoň dvoch členských štátov alebo členského a nečlenského štátu, v ktorých majú fyzické osoby alebo subjekty zapojené do opatrenia daňovú rezidenciu; vykonávajú cezhraničnú podnikateľskú činnosť prostredníctvom stálej prevádzkarne alebo činnosť vo všeobecnosti, ktorá je súčasťou opatrenia; alebo opatrenie vytvára možnosti vyhýbania sa povinnostiam vyplývajúcim z výmeny informácií o finančných účtoch alebo pri identifikácii skutočného vlastníka príjmu. Ak by

¹²³ Bod 4 Preambuly smernice DAC v znení DAC 6: „... Komisia (bola) vyzvaná, aby prikrčila k iniciatívam týkajúcim sa povinného zverejňovania informácií o opatreniach potenciálne agresívneho daňového plánovania v súlade s akciou 12 projektu OECD na zabránenie narušaniu základu dane a presunu ziskov (BEPS).“

¹²⁴ Podkapitola 2.6.3 monografie vychádza v plnej miere z článku autora tejto monografie: SZAKÁCS, A. Výmena informácií na účely správy daní : so zameraním sa na smernicu DAC 6 v podmienkach Slovenskej republiky, In: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov, Bratislava (Slovensko) : Slovenská komora daňových poradcov. č. 1 (2021), s. 15-23

¹²⁵ Automatická výmena informácií o cezhraničných opatreniach podliehajúcich oznamovaniu je zakotvená v § 8a – 8h zákona č. 442/2012 Z.z. s účinnosťou od 1. júla 2020.

sa schéma týkala dvoch nečlenských štátov bez akéhokoľvek zapojenia členského štátu EÚ, tak predmetná schéma nespadá pod smernicu DAC 6 a ani pod zákon č. 442/2012 Z.z.

Na to, aby cezhraničné opatrenie podliehalo oznamovaniu, musí spĺňať aspoň jeden charakteristický znak uvedený v prílohe č. 1a zákona č. 442/2012 Z.z.. Charakteristický znak predstavuje prvok, aspekt cezhraničného opatrenia, ktorý môže byť signálom existencie rizika vyhýbania sa daňovým povinnostiam. Pri niektorých charakteristických znakoch sa vyžaduje, aby bol súčasne splnený aj test hlavného účelu. Test hlavného účelu znamená, že hlavným alebo jedným z hlavných účelov je získanie daňovej výhody pre používateľa oznamovaného opatrenia, pričom takúto daňovú výhodu používateľ odôvodnene očakáva, vzhľadom na všetky skutočnosti a okolnosti.

Test hlavného účelu sa vyžaduje v spojitosti:

- so všeobecnými charakteristickými znakmi uvedenými v časti A – znak dôvernosti, znak odmeny, znak štandardizovanosti,

- s osobitnými charakteristickými znakmi uvedenými v časti B – znak využitia strát, znak zmeny charakteru príjmu a znak kruhových transakcií a

- v určitom rozsahu aj v spojitosti s osobitnými charakteristickými znakmi uvedenými v časti C – znak odpočítania výdavku (nákladu) bez zahrnutia do príjmu (výnosu) medzi závislými osobami – ak príjemca platby je rezidentom štátu, ktorý nemá zavedenú žiadnu daň z príjmov právnických osôb alebo má zavedenú takúto daň, avšak jej sadzba je nulová alebo takmer nulová; ak príjemca platby je rezidentom štátu, na území ktorého sa na platbu uplatňuje úplné oslobodenie od dane alebo preferenčný daňový režim. Ak cezhraničné opatrenie spĺňa niektorý z týchto znakov, avšak test hlavného účelu (ako primárny predpoklad oznamovania) nie je naplnený, o uvedenom cezhraničnom opatrení nie je potrebné podať informácie príslušnému orgánu členského štátu EÚ.

Príloha č. 1a zákona č. 442/2012 Z.z. obsahuje aj také charakteristické znaky, ktoré ak sú naplnené, robia z cezhraničného opatrenia oznamované opatrenie bez nutnosti splnenia testu hlavného účelu, t.j. stačí, že také opatrenie existuje, spĺňa určené charakteristické znaky a jeho účelom nemusí byť získanie daňovej výhody. Sú to osobitné charakteristické znaky zakotvené:

- v určitom rozsahu v časti C - znak odpočítania výdavku (nákladu) bez zahrnutia do príjmu (výnosu) medzi závislými osobami, ak príjemca platby nie je rezidentom na daňové účely v žiadnom štáte (v členskom, nečlenskom a ani v zmluvnom štáte) alebo je rezidentom v štáte, ktorý sa uvádza v zoznamoch nespolutracujúcich štátov na daňové účely vydaných EÚ alebo OECD; znak viacnásobného odpisovania, znak viacnásobného zamedzenia dvojitého zdanenia, znak významného rozdielu pri ocenení protiplnenia,

- v časti D - znak obchádzania automatickej výmeny informácií a identifikácie skutočného vlastníctva, znak netransparentného skutočného vlastníctva a

- v časti E- znak bezpečného prístavu, znak ťažko oceníteľného majetku a znak vnútrogrupinových cezhraničných presunov.

Cezhraničné opatrenie, ktoré naplní niektorý z charakteristických znakov, nie je možné automaticky charakterizovať ako nelegálne opatrenie. Skutočnosť, že cezhraničné opatrenie (daňová schéma, štruktúra) naplní niektorý z charakteristických znakov uvedených v zákone znamená len väčšiu pravdepodobnosť, že sa opatrenie využíva v súvislosti s agresívnym daňovým plánovaním. Nie je však možné definitívne dôjsť k uvedenému záveru. Daňové orgány pri hodnotení opatrenia, alebo z neho plynúceho konania jeho používateľa, nemôžu z naplnenia niektorého charakteristického znaku bez ďalšieho šetrenia dospieť k záveru, že dochádza k agresívnemu daňovému plánovaniu.

Každému oznamovanému opatreniu, ktoré povinná osoba oznámi FR SR, je pridelené jedinečné referenčné číslo opatrenia, ktoré slúži na jednoznačnú identifikáciu opatrenia v SR aj v zahraničí. Čo sa oznamuje v súvislosti s oznamovaným opatrením, aké konkrétne informácie: to je špecifikované v § 8f zákona č. 442/2012 Z.z.

2.6.3.2 Kto sa považuje za osobu povinnú podávať informácie

Za účelom zabezpečenia efektívneho fungovania vnútorného trhu EÚ, ako aj za účelom odstránenia možných „dier“ v pravidlách zakotvených v smernici DAC 6, je potrebné, aby sa povinnosť podať informácie o oznamovaných opatreniach vzťahovala na všetky osoby zapojené do oznamovaného opatrenia. V prvom rade považujeme za osobu povinnú podávať informácie o oznamovanom cezhraničnom opatrení sprostredkovateľa a za určitých okolností používateľa samotného. Príslušným orgánom SR na podávanie informácií o opatreniach podliehajúcich oznamovaniu, ako aj na následnú výmenu informácií, je FR SR.

Za sprostredkovateľa sa považuje osoba, ktorá cezhraničné opatrenie podliehajúce oznamovaniu navrhuje, ponúka na trhu, organizuje, sprístupňuje na implementáciu alebo riadi jeho zavedenie. Rovnako je ním aj osoba, ktorá na základe odborných vedomostí vie alebo by mohla vedieť, že poskytla priamo alebo prostredníctvom inej osoby pomoc, podporu alebo poradenstvo v súvislosti s týmto opatrením. Samozrejme, ak táto osoba preukáže, že nevedela a ani nemohla vedieť, že je zapojená do oznamovaného opatrenia, tak sa nebude považovať za sprostredkovateľa a nebude sa na ňu vzťahovať povinnosť oznamovania/podávania informácií. Na preukázanie tejto skutočnosti osoba môže použiť akýkoľvek dôkaz. Hlavnou premisou, aby sa osoba mohla považovať za sprostredkovateľa na účely DAC 6/ zákona č. 442/2012 Z.z. je, že sprostredkovateľ musí byť z členského štátu EÚ (teda buď tu musí mať daňovú rezidenciu, stálu prevádzkareň, alebo musí byť zriadený, založený alebo zaregistrovaný podľa právneho poriadku členského štátu EÚ).

Za sprostredkovateľa sa v reálnom živote môžu považovať osoby, ktoré majú dostatok odborných vedomostí na to, aby dané cezhraničné opatrenie/daňovú schému vytvorili, ponúkali na trhu, sprístupnili atď. Sú to najmä, ale nielen, daňoví poradcovia,

právnici (advokáti, notári), účtovníci. Sprostredkovateľov nie je možné v právnom akte taxatívne vymenovať, pretože sprostredkovateľom môže byť akákoľvek fyzická osoba alebo subjekt, ktorý napĺňa definičné znaky sprostredkovateľa. Na niektoré povolania/profesie sa vzťahuje zo zákona povinnosť zachovávať mlčanlivosť (tzv. profesijná mlčanlivosť)¹²⁶. Podotýkam, že táto povinnosť zachovávať mlčanlivosť musí vyplývať zo zákona a nie zo zmluvnej dohody medzi sprostredkovateľom a klientom. Napríklad takáto povinnosť zachovávať mlčanlivosť vyplýva zo zákona Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcoch a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o daňových poradcoch“), ako aj zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov. Avšak v nadväznosti na rozsudky SD EÚ vo veci C- 694/20, aj vo veci C – 623/22 a na smernicu DAC 8, ktorá reagovala na predmetné rozsudky SD EÚ, SR musela zmeniť vnútroštátny právny predpis, špecificky zákon o daňových poradcoch, kedy v § 18 ods. 2 vylúčila od 1. januára 2026 povinnosť daňových poradcov zachovávať mlčanlivosť ak plnia povinnosti súvisiace s medzinárodnou spoluprácou v oblasti daní podľa zákona č. 442/2012 Z.z. alebo podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná.

¹²⁷Ak sa na sprostredkovateľa vzťahuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť vyplývajúca z právnych predpisov SR alebo z právnych predpisov iného členského štátu EÚ, tak je povinný bezodkladne informovať podľa §8d zákona č. 442/2012 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2025 ďalších sprostredkovateľov o ich povinnosti podať informácie príslušnému orgánu SR. To znamená, že sa povinnosť presúva na ďalších sprostredkovateľov zapojených do predmetného cezhraničného opatrenia. Ak všetci sprostredkovatelia zapojení do opatrenia sú viazaní zákonnou povinnosťou mlčanlivosti, resp. takýto ďalší sprostredkovateľ neexistuje, tak je veľmi podstatné, aby sa informácie o oznamovanom opatrení dostali do sféry dispozície príslušného orgánu a aby tento príslušný orgán nestratil možnosť získať informácie o cezhraničnom opatrení, ktoré by mohlo byť potenciálne použité na agresívne daňové plánovanie. Preto sa táto povinnosť podať informácie následne presúva na samotného používateľa takého opatrenia, z ktorého sa stáva povinná osoba. Používateľa o jeho povinnosti podať informácie o oznamovanom opatrení bezodkladne informuje ten sprostredkovateľ, na ktorého sa vzťahuje zákonná povinnosť mlčanlivosti a zároveň poskytne používateľovi všetky informácie o oznamovanom opatrení. Opätovne v dôsledku rozsudkov SD EÚ vo veci C- 694/20, aj vo veci C – 623/22 sa muselo upraviť aj ustanovenie § 8d zákona č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z., ktoré sa týka informačnej povinnosti sprostredkovateľov. V tomto prípade sa nadväzujúc na rozsudky SD EÚ určilo, že sprostredkovateľ viazaný povinnosťou mlčanlivosti (je to len komerčný právnik, advokát)

¹²⁶ Otázkam profesijnej mlčanlivosti v súvislosti s DAC 6 sa autor monografie venoval aj v jeho článku: SZAKÁCS, A. Legal professional privilege and DAC 6., In: Bratislava legal forum 2020, 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2020.

¹²⁷ Bližšie o zmenách v právnych predpisoch SR v dôsledku rozsudkov SD EÚ v spojitosti s DAC 6 sa autor venuje v 4. časti monografie.

je od 1. januára 2026 povinný bezodkladne informovať len klienta – ktorý je buď sprostredkovateľom alebo používateľom o oznamovacích povinnostiach, teda nie ďalších sprostredkovateľov zapojených do cezhraničného opatrenia, ktorí nie sú jeho klientmi.

Používateľ sa považuje za povinnú osobu aj v prípade, ak do oznamovaného opatrenia je síce zapojený sprostredkovateľ, ale ten má daňovú rezidenciu, stálu prevádzkareň, sídlo, alebo je zriadený, založený, zaregistrovaný mimo územia EÚ, čiže ide o sprostredkovateľa z tretieho štátu mimo EÚ bez akéhokoľvek prepojenia na EÚ (nesplňa definíciu sprostredkovateľa podľa smernice DAC 6 a teda ani podľa zákona SR). Používateľ sa považuje za povinnú osobu ešte v jednom prípade, a to ak si opatrenie navrhuje sám, t.j. in-house. Uvedené platí aj za predpokladu, že mu opatrenie navrhujú právnicki, účtovníci a pod. ktorí sú jeho zamestnancami. Ak by si na vytvorenie cezhraničného opatrenia objednal externú advokátsku kanceláriu, daňovo poradenskú firmu alebo účtovnú firmu a pod., tak v tomto prípade by sa za povinnú osobu považovala táto externá firma .

Je nevyhnuté uviesť, že zákonná povinnosť zachovávať mlčanlivosť sa vzťahuje prevažne na individualizované opatrenia , t.j. opatrenia, ktoré sprostredkovateľ navrhol pre konkrétneho používateľa a obsahujú údaje týkajúce sa klienta. Ak sprostredkovateľ, na ktorého sa inak vzťahuje zákonná povinnosť zachovávať mlčanlivosť, navrhne opatrenie určené pre trh (t.j. všeobecné, štandardizované opatrenia), je povinný podať o tomto opatrení informácie príslušnému orgánu SR. Takého opatrenie nebolo šité na mieru konkrétneho používateľa, neobsahuje údaje týkajúce sa konkrétneho klienta a preto neexistujú informácie, nad ktorými by mal zachovávať mlčanlivosť. Ak by opatrenie určené pre trh obsahovalo aj konkrétne údaje klienta, tieto by podliehali povinnosti mlčanlivosti a o týchto by nebol povinný podať informáciu.

2.6.3.3 Banky ako sprostredkovatelia

Ako už bolo povedané, v prvom rade sú to sprostredkovatelia, ktorí sú povinní podať informácie príslušnému orgánu SR (FR SR). Ak sa na sprostredkovateľa vzťahuje zákonná povinnosť mlčanlivosti, tak sa táto povinnosť pôvodne v znení do 31.12.2025 presúvala na ďalších sprostredkovateľov zapojených do cezhraničného opatrenia (na tých, na ktorých sa nevzťahuje povinnosť mlčanlivosti). Nadväzne na takéto nastavenie ľahko mohla vzniknúť situácia, kedy napr. advokát navrhol, implementoval a pod. cezhraničné individualizované opatrenie. Na advokáta sa vzťahuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť vyplývajúca zo zákona a preto sa povinnosť podať informácie presúva na ďalšieho sprostredkovateľa. Pri cezhraničnom opatrení je vysoko pravdepodobné, že do tohto opatrenia bude zapojená aj banka, ktorá otvorila napr. bankové účty, a mohla by byť považovaná za sprostredkovateľa s povinnosťou podať informácie o oznamovanom opatrení. Banky však väčšinou nemajú vedomosť o ich zapojení do takého cezhraničného opatrenia. Podľa Európskej bankovej federácie „finančné inštitúcie nemajú dostatok informácií na určenie toho, či cezhraničné opatrenie obsahuje charakteristický znak uvedený v prílohe Smernice .“ Avšak mám za to, že aj banky môžu byť za určitých

okolností sprostredkovateľmi. A to najmä v spojitosti s charakteristickým znakom uvedeným v časti D prílohy č. 1a zákona č. 442/2012 Z.z., ktorý by mali vedieť posúdiť a vyhodnotiť. Časť D prílohy č. 1a zákona č. 442/2012 Z.z. obsahuje osobitné charakteristické znaky súvisiace s automatickou výmenou informácií o finančných účtoch a identifikácie skutočného vlastníka príjmov. Opatrenie naplňajúce znaky z časti D prílohy nemusí súčasne prejsť testom hlavného účelu, teda plne postačuje existencia skutočností uvedených v časti D na to, aby sa opatrenie oznamovalo.

Banky samozrejme nie sú oprávnené poskytovať daňové poradenstvo v zmysle zákona o daňových poradcov, ani právne poradenstvo v zmysle zákona o advokácii, teda nie sú oprávnené navrhovať, ponúkať na trh, implementovať a riadiť zavedenie daňových schém/cezhraničných opatrení. Môžu však poskytovať pomoc, podporu pri tvorbe cezhraničných daňových schém/opatrení a to prostredníctvom poskytovania bankových služieb v podobe vytvárania bankových účtov a investičné banky aj v podobe poskytovania investičného poradenstva. Hlavnou otázkou v tomto prípade je, či banka na základe svojich odborných vedomostí vie alebo by mohla vedieť, že poskytla pomoc, podporu alebo poradenstvo v súvislosti s týmto opatrením. Ak o tom banka vie alebo by mohla vedieť, tak sa bude považovať za sprostredkovateľa. Ak nevie a ani by nemohla vedieť o svojom zapojení do cezhraničného oznamovaného opatrenia, tak nemá povinnosť podať informácie o opatrení príslušnému orgánu konkrétneho štátu a nebude sa za sprostredkovateľa považovať. Banky už v súčasnosti zbierajú a overujú veľké množstvo údajov o svojich klientoch – a to na základe OECD Štandardu, DAC 2, DAC 5, FATCA, AML legislatívy a pod. Podľa Európskej bankovej federácie: v súvislosti s povinnosťou zachovávať mlčanlivosť, Európska banková federácia (EBF) vyjadruje svoje obavy, že sprostredkovatelia a/alebo ich klienti budú náchylní použiť dané ustanovenie na presun povinnosti spočívajúcej v podaní informácie podľa DAC 6 na finančné inštitúcie. EBF poukazuje na to, že ak sa na poradcu vzťahuje profesijná mlčanlivosť, pričom žiadny ďalší sprostredkovateľ neexistuje, hlavná povinnosť podať informáciu o cezhraničnom opatrení by sa mala presunúť na používateľa, t.j. príslušného daňovníka. EBF preto vyzýva Komisiu a členské štáty na zabezpečenie toho, aby sprostredkovatelia, na ktorých sa vzťahuje profesijná mlčanlivosť, nemohli preniesť povinnosť podať informáciu (o oznamovanom opatrení) na finančné inštitúcie.“ Ako som spomínala vyššie, osobne si myslím, že banky v niektorých prípadoch môžu spĺňať definíciu sprostredkovateľa a v niektorých prípadoch vie alebo by mohla vedieť, že je zapojená do cezhraničného opatrenia.

2.6.3.4 Povinnosť podať informácie

Sprostredkovateľ, ktorý je povinnou osobou a pôsobí vo viacerých členských štátoch EÚ, je povinný podať informácie o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu SR len v prípade, ak má prepojenie na SR. Tým prepojením sa rozumie, že je daňovým rezidentom SR; alebo má stálu prevádzkareň v SR; alebo je zriadený, založený alebo zaregistrovaný podľa právneho poriadku SR.

Ak by mal „prepojenie“ súčasne aj na iný členský štát, informácie je povinný podať príslušnému orgánu toho členského štátu, ktorý sa nachádza v poradí pred druhým členským štátom podľa kritérií určenia poradia členských štátov uvedených v čl. 8ab ods. 3 smernice DAC 6. Rebríček je podľa smernice DAC 6 nasledovný:

- členský štát daňovej rezidencie sprostredkovateľa;
- členský štát, v ktorom má sprostredkovateľ stálu prevádzkareň, ktorá poskytuje služby v súvislosti s cezhraničným opatrením;
- členský štát, podľa právnych predpisov ktorého je sprostredkovateľ zriadený alebo založený;
- členský štát, podľa právnych predpisov ktorého je registrovaný.

Napr. sprostredkovateľ je daňovým rezidentom v Českej republike, na území SR má stálu prevádzkareň, cez ktorú poskytuje služby v súvislosti s cezhraničným opatrením. V tomto prípade by mal podať informácie príslušnému orgánu ČR, pretože členský štát daňovej rezidencie sprostredkovateľa je v rebríčku uvedený pred členským štátom stálej prevádzkarne sprostredkovateľa. Samozrejme, že zákon č. 442/2012 Z.z. sa zameria len na situáciu, kedy je sprostredkovateľ povinný podať informácie príslušnému orgánu SR, kde v § 8c ods. 2 zákona č. 442/2012 Z.z. sú presne uvedené kritériá (nadväzujúce na kritériá uvedené v čl. 8ab ods. 3 smernice DAC 6). Ak by sprostredkovateľ mal napr. daňovú rezidenciu v 2 členských štátoch súčasne (čiže jedno kritérium by spĺňalo súčasne viac štátov), v tom prípade by sa mohol rozhodnúť, príslušnému orgánu ktorého členského štátu bude podávať informácie o oznamovanom opatrení. Ak by sa rozhodol pre druhý členský štát, príslušnému orgánu SR by potom musel predložiť vyhlásenie.

Sprostredkovateľ, ktorý je inak povinný podať informácie FR SR ako príslušnému orgánu SR, a ktorý pôsobí vo viacerých členských štátoch, je oslobodený od tejto povinnosti, ak predloží FR SR vyhlásenie preukazujúce, že tieto informácie už ním boli podané príslušnému orgánu iného členského štátu EÚ .

Používateľ, ktorý je povinnou osobou a pôsobí vo viacerých členských štátoch, je povinný podať informácie o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu SR len v prípade, ak má prepojenie na SR. Tým prepojením sa rozumie, že je daňovým rezidentom SR; má stálu prevádzkareň v SR; má príjem zo zdrojov na území SR alebo vykonáva činnosť v SR. Ak by mal „prepojenie“ súčasne aj na iný členský štát, informácie je povinný podať príslušnému orgánu toho členského štátu, ktorý sa nachádza v poradí pred druhým členským štátom podľa kritérií určenia poradia členských štátov uvedených v čl. 8ab ods. 7 smernice DAC 6. Analogicky sa použije príklad z druhého odseku tohto bodu 4.3. Zákon č. 442/2012 Z.z. v § 8c ods. 5 zdefinoval kritériá určujúce, kedy je používateľ povinný podať informácie príslušnému orgánu SR (nadväzujúce na kritériá uvedené v čl. 8ab ods. 7 smernice DAC 6). Ak by mal používateľ napr. daňovú rezidenciu v 2 členských štátoch súčasne (teda jedno kritérium by súčasne spĺňalo viac členských štátov), v tom prípade by sa mohol rozhodnúť, príslušnému orgánu ktorého členského štátu bude podávať

informácie o oznamovanom opatrení. Ak by sa rozhodol pre druhý členský štát, príslušnému orgánu SR potom musí predložiť vyhlásenie.

Používateľ, ktorý je inak povinný podať informácie FR SR ako príslušnému orgánu SR, a ktorý pôsobí vo viacerých členských štátoch, je oslobodený od tejto povinnosti, ak predloží FR SR vyhlásenie preukazujúce, že tieto informácie už ním boli podané príslušnému orgánu iného členského štátu EÚ.

Ak je do oznamovaného opatrenia zapojených viac sprostredkovateľov, základným pravidlom je, že všetci majú povinnosť podať informácie o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu SR. Avšak existuje výnimka a sprostredkovateľ nie je povinný podať informácie (oznámenie DAC6), ak predloží príslušnému orgánu SR vyhlásenie, v ktorom preukáže, že informácie o oznamovanom opatrení už podal iný sprostredkovateľ. Zároveň sa títo sprostredkovatelia zapojení do toho istého oznamovaného opatrenia môžu dohodnúť na spoločnom zástupcovi, ktorý v mene svojom aj v mene ostatných podá vyhlásenie preukazujúce, že tie isté informácie o oznamovanom opatrení už podal iný sprostredkovateľ. Za predloženie vyhlásenia sú zodpovední všetci sprostredkovatelia, ktorí sa dohodli na spoločnom zástupcovi, spoločne a nerozdielne .

Ak je do oznamovaného opatrenia zapojených viac používateľov, informácie o oznamovanom opatrení podá ten používateľ, ktorý opatrenie so sprostredkovateľom dohodol, alebo ak taký neexistuje, tak používateľ, ktorý riadi zavedenie oznamovaného opatrenia. Takýto používateľ však nemusí podať informácie (oznámenie DAC6), ak príslušnému orgánu SR predloží vyhlásenie, že tie isté informácie o oznamovanom opatrení už boli podané iným používateľom. Aj v tomto prípade sa viac používateľov môže dohodnúť na spoločnom zástupcovi, ktorý predloží spoločné vyhlásenie preukazujúce, že tie isté informácie už boli podané iným používateľom. Za predloženie vyhlásenia sú zodpovední všetci používatelia, ktorí sa dohodli na spoločnom zástupcovi, spoločne a nerozdielne.

2.6.3.5 Kedy sa podávajú informácie o oznamovanom opatrení

V smernici DAC 6 a tým pádom aj v zákone č. 442/2012 Z.z. je zakotvených niekoľko lehôt. Lehoty na podanie informácie o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu SR sú nasledovné: Lehota na podanie informácie povinnou osobou – sprostredkovateľom (ktorý cezhraničné opatrenie navrhne, ponúka na trhu, organizuje, sprístupňuje na implementáciu alebo riadi jeho zavedenie) je 30 dní odo dňa nasledujúceho po dni, keď sa oznamované opatrenie sprístupní na zavedenie; je pripravené na zavedenie; alebo sa urobil prvý úkon v zavedení oznamovaného opatrenia, pričom rozhodujúcim je deň, ktorý nastal najskôr.

Lehota na podanie informácie povinnou osobou – sprostredkovateľom (ktorý poskytol priamo alebo prostredníctvom iných osôb pomoc, podporu alebo poradenstvo v súvislosti s oznamovaným opatrením) je 30 dní odo dňa nasledujúceho po dni, keď

poskytol priamo alebo prostredníctvom inej osoby túto pomoc, podporu alebo poradenstvo.

Lehota pre sprostredkovateľa na podávanie pravidelných správ o aktualizovaných opatreniach určených pre trh – je každý kalendárny štvrtrok (t.j. každé 3 mesiace) do 30 dní od posledného dňa kalendárneho štvrtroka. Tieto správy sa však podávajú len vtedy, ak došlo k doplneniu, aktualizácii už oznámeného opatrenia určeného pre trh, t.j. ide o informácie, ktoré sú nové oproti už podaným informáciám v poslednej správe.

Lehota na podanie informácie povinnou osobou – používateľom je 30 dní odo dňa nasledujúceho po dni, keď sa oznamované opatrenie sprístupní tomuto používateľovi; keď je opatrenie pripravené na zavedenie týmto používateľom; keď sa vo vzťahu k príslušnému používateľovi uskutočnil prvý úkon v zavedení oznamovaného opatrenia, pričom rozhodujúci je deň, ktorý nastal najskôr.

Lehota na podanie informácií povinnou osobou o oznamovaných opatreniach, pri ktorých sa prvý úkon pri zavedení vykonal od 25. júna 2018 do 30. júna 2020, bola do 31. augusta 2020.

Lehota na prvú výmenu informácií medzi príslušným orgánom SR a príslušnými orgánmi členských štátov EÚ bola v zákone č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 305/2019 Z.z. stanovená do 31. októbra 2020. Výmena sa následne uskutočňuje na pravidelnej báze do 30 dní od posledného dňa kalendárneho štvrtroka. Výmena sa týkala informácií o oznamovaných opatreniach, ktoré povinné osoby oznámili príslušnému orgánu SR za mesiace júl, august, september.

2.6.3.6 LEX CORONA a lehoty

Pandémia ochorenia COVID – 19 ovplyvnila aj oblasť výmeny informácií na účely správy daní a na zmiernenie týchto negatívnych následkov EÚ a v nadväznosti samozrejme aj SR zareagovala úpravou lehôt pri podávaní informácií o oznamovaných opatreniach. Hoci sa smernica DAC 6 začala uplatňovať a zákon č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 305/2019 Z.z. nadobudol účinnosť už 1. júla 2020, v dôsledku vrcholiacej pandémie si povinné osoby ešte nemuseli plniť svoje povinnosť podať informácie o oznamovaných opatreniach k danému dátumu. Bolo to v dôsledku úpravy lehôt v smernici DAC COVID- Smernica Rady (EÚ) 2020/876 z 24. júna 2020, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ s cieľom riešiť naliehavú potrebu odkladu určitých lehôt na podávanie a výmenu informácií v oblasti daní v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 a v nadväznosti na implementáciu tejto smernice do právneho poriadku SR aj v zákone č. 67/2020 Z.z. v znení zákona č. 198/2020 Z.z. V zmysle uvedených právnych aktov začali povinným osobám plynúť lehoty na podanie informácie o oznamovaných opatreniach zavedených medzi 1.7.2020 a 31.12.2020 príslušnému orgánu SR od 1. januára 2021 a mali ich podať najneskôr do 31. januára 2021. Lehota pre sprostredkovateľa na predloženie pravidelnej správy o aktualizovaných opatreniach sa stanovila do 30. apríla 2021. Lehota na podanie informácie o oznamovaných opatreniach, pri ktorých sa vykonal prvý úkon pri zavedení oznamovaného opatrenia od 25. júna 2018 do 30. júna 2020, sa stanovila do 28. februára 2021.

Lehota na výmenu informácií medzi príslušným orgánom SR a príslušnými orgánmi členských štátov EÚ sa určila do 30. apríla 2021. Príslušný orgán SR v stanovenej lehote oznámi príslušným orgánom ostatných členských štátov EÚ informácie o oznamovaných opatreniach, ktoré povinné osoby oznámili príslušnému orgánu SR za prvé 3 mesiace 2021 – január, február, marec.

2.6.3.7 Ako sa podávajú informácie o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu SR

Povinná osoba podáva informácie o cezhraničnom opatrení podliehajúcim oznamovaniu elektronickými prostriedkami vo formáte uvedenom na webovom sídle FR SR. Požadované informácie povinná osoba podáva cez formulár Oznámenie DAC 6, ktorý je prístupný len pre osoby registrované na Portáli finančnej správy (ďalej len „PFS“). Štruktúrovaný formulár sa nachádza v Katalógu formulárov v časti Katalógy, ku ktorému sa príkladá XML príloha. Nástroj na vytvorenie XML súboru je rovnako prístupný pre povinné osoby na PFS. Na webovom sídle FR SR, konkrétne na PFS, je zverejnený aj formulár Vyhlásenie DAC 6, ktorým povinná osoba preukazuje, že tie isté informácie o oznamovanom opatrení už podala iná povinná osoba, alebo boli ňou podané príslušnému orgánu iného členského štátu. Výmena informácií o cezhraničných opatreniach podliehajúcich oznamovaniu sa medzi príslušnými orgánmi členských štátov EÚ uskutoční prostredníctvom spoločnej komunikačnej siete „CCN“, ktorá bola vytvorená EÚ. Ide o zabezpečený centrálny register, na ktorom sa informácie zaznamenávajú.

2.6.3.8 Sankcie

Povinná osoba je povinná podať informácie o oznamovanom opatrení v zákonom stanovenej lehote, v zákonom stanovenom rozsahu. Ak tak neurobí, daňový úrad jej uloží pokutu do 30 000 EUR, a to aj opakovane, pričom prihliada na závažnosť, trvanie, následky protiprávneho konania. Rovnaká sankcia sa vzťahuje na prípady nesplnenia povinnosti povinnej osoby podať vyhlásenie alebo spoločné vyhlásenie.

2.7 Automatická výmena informácií o príjmoch z digitálnych platforiem

2.7.1 Úroveň OECD¹²⁸

OECD vydala dňa 3. júla 2020 dokument s názvom Modelové pravidlá podávania správ prevádzkovateľmi platforiem vo vzťahu k predajcom v zdieľanej a „gig“ ekonomike¹²⁹ (*Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy*), ktorý nadväzuje na Opatrenie č. 1 BEPS plánu. Spôsob

¹²⁸ OECD (2020), Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy, OECD, Paris. S. 3, 6-8

¹²⁹ Podľa OECD gig ekonomika označuje digitálne, dvojstranné platformy, ktoré sprostredkujú krátkodobé platené úlohy tým, že spájajú nezávislých pracovníkov na jednej strane trhu so zákazníkmi (konečnými spotrebiteľmi alebo podnikmi) na druhej strane. Pozri bližšie: OECD (2019), The Sharing and Gig Economy: Effective Taxation of Platform Sellers : Forum on Tax Administration , OECD Publishing, Paris. s 11.

vykonávania podnikania sa v posledných rokoch rapídne menil, aj v dôsledku pandémie sa presunul skôr do online sveta. Tovary a služby sú ponúkané cez rôzne platformy, prostredníctvom ktorých daňovníci (predávajúci) dosahujú zdaniteľné príjmy. Na jednej strane tento prechod môže znamenať pre daňovú správu lepšie možnosti odsledovania finančných transakcií, keďže je všetko elektronicky zaznamenávané. Na druhej strane nie všetky aktivity vykonávané cez digitálne/online platformy musia byť viditeľné pre daňovú správu, pretože v tomto prípade dochádza k prechodu od tradičných pracovných zmlúv na zmluvy o poskytovaní služieb na nezávislej báze, príjem z ktorých by si mal daňovník nahlasovať sám. Uvedené môže predstavovať riziko znižovania zdaniteľných príjmov. Niekoľko štátov sa už rozhodlo prijať národné opatrenia vyžadujúce od prevádzkovateľov digitálnych platforiem oznamovanie príjmov dosiahnutých predávajúcimi cez tieto platformy.

Avšak pri celosvetovej činnosti prevádzkovateľov digitálnych platforiem sú národné opatrenia nedostatočné a neefektívne z viacerých dôvodov. Napr. z dôvodu, ak prevádzkovateľ platformy vôbec nemá sídlo v danom štáte, alebo prevádzkovateľ platformy vykonávajúci činnosti vo viacerých štátoch musí dodržiavať pravidlá všetkých týchto štátov, ktoré nemusia byť rovnaké a pre prevádzkovateľa to môže znamenať zvýšené administratívne, byrokratické a právne náklady, ako aj prípadnú bariéru rozvoja podnikania. Práve aj z uvedeného dôvodu bolo potrebné vytvoriť jednotné celosvetové modelové pravidlá oznamovania, ktoré by jednotlivé štáty mohli prijať a tým tak jednotným spôsobom zbierať a automaticky vymieňať informácie o transakciách a príjmoch dosiahnutých predávajúcimi cez digitálne platformy. Tieto modelové pravidlá sú štruktúrované nasledovne:

1. definície rozsahu prevádzkovateľov digitálnych platforiem, ktoré sú subjektom týchto pravidiel. Tento rozsah bol účelovo stanovený všeobecne a široko, aby sa sem zmestilo čo najviac platforiem, softvérových produktov, ktoré sú prístupné používateľom a ponúkajú predávajúcim spojenie s používateľmi za účelom poskytovania služieb za poskytnutie finančného protiplnenia. Definujú sa aj prevádzkovatelia platforiem, ktorí sú vylúčení z týchto pravidiel,
2. definície rozsahu predávajúcich cez digitálne platformy, medzi ktorých zaradíme fyzické osoby a aj entity,
3. postupy identifikácie vylúčených predávajúcich, t.j. predávajúcich, ktorých údaje nepodliehajú požiadavkám zberu a verifikácie. nie sú predmetom oznamovania,
4. informácie o predávajúcich, ktoré sú prevádzkovatelia platforiem povinní zbierať a overovať,
5. pravidlá určovania vzťahu medzi predávajúcim a štátom za účelom oznámenia získaných informácií o predávajúcich príslušnému orgánu štátu,
6. lehoty a platnosť postupov hĺbkového overovania,
7. výkon hĺbkového overovania vo vzťahu ku aktívnym predávajúcim cez digitálne platformy

8. výpočet informácií, ktoré sú oznamované príslušnému orgánu štátu o platformách, prevádzkovateľoch platforiem, predávajúcich a transakciách, a to do 31. januára každého roka, ako aj formu oznamovania.

Modelové pravidlá sú navrhnuté tak, aby sa mohla uskutočňovať automatická výmena informácií medzi štátom rezidencie prevádzkovateľa platformy a štátom rezidencie predávajúceho cez platformu, za účelom zistenia jeho zdaniteľných príjmov a správnosti ich zdanenia v štáte rezidencie predávajúceho. Rozsah modelových pravidiel sa vzťahuje na prenájom nehnuteľností, osobné služby vrátane prepravných a doručovaných služieb, preto rozsah zostáva účinný a cielený. Avšak aj OECD do budúcnosti nevyklúča rozšírenie rozsahu aj na iné typy transakcií – napr. prenájom hnutel'nych vecí, alebo predaj tovaru.

2.7.2 Úroveň EÚ

Smernica, tzv. DAC 7 je už v poradí šiesta obsahová novelizácia smernice DAC. Bola prijatá v marci roku 2021. V roku 2020 sa prijala tzv. DAC COVID¹³⁰, je v podstate šiestou novelizáciou smernice, ktorá však obsahovo nemenila smernicu DAC¹³¹, nezavádzala nový druh výmeny informácií a preto nie je ani nazvaná ako DAC 7. Bola prijatá len s cieľom riešiť naliehavú potrebu odkladu určitých lehôt na podávanie a výmenu informácií v oblasti daní v dôsledku nepriaznivej pandemickej situácie ochorenia COVID-19. EÚ smernicou DAC 7 reaguje na problém vyhýbania sa daňovým povinnostiam subjektov využívajúcich digitálne platformy operujúce vo viacerých štátoch bez vytvorenia stálej prevádzkarne. Digitálne platformy poskytujú pre fyzické aj právnické osoby zázemie pre poskytovanie svojich služieb a tovarov. Fyzické aj právnické osoby dosahujú príjem prostredníctvom využívania týchto platforiem, ktoré fungujú online/digitálne vo viacerých štátoch. Digitálna platforma nemala (v niektorých štátoch existovala táto povinnosť už skôr) povinnosť oznamovať príjem týchto osôb žiadnej inštitúcii a teda priznanie príjmov dosiahnutých prostredníctvom digitálnych platforiem je ponechané na samotné fyzické a právnické osoby. Tieto osoby však často predmetné príjmy nepriznávajú, nezahrnú do svojho daňového priznania a koniec koncov ani nezdania. V tomto prípade štáty prichádzajú o nemalú čiastku finančných prostriedkov, ktoré by za normálnych okolností smerovali v podobe vybraných daní do verejného rozpočtu. Dane predstavujú hlavný príjem do štátneho rozpočtu a preto pre každý štát je ich efektívny, dôsledný výber podstatný a rozhodujúci pre fungovanie, modernizovanie samotného štátu. Preto je viac ako dôležité, aby štáty mali vedomosť o príjmoch predávajúcich, resp. poskytovateľov služieb, ktoré dosahujú cez tieto digitálne platformy. Štáty následne majú možnosť na základe získaných informácií preveriť, či osoba tieto príjmy priznala v daňovom priznaní a príslušnú čiastku dane zaplatila. V prípade zistenia, že to osoba

¹³⁰ DAC COVID - SMERNICA RADY (EÚ) 2020/876 z 24. júna 2020. Ide o skratku zavedenú autorom článku.

¹³¹ Pozri bližšie k téme automatickej výmene informácií napr: OBERSON, X. *International Exchange of information in Tax Matters, Towards Global Transparency*. Elgar Tax Law and Practice, Second Edition, 2018. Pozri bližšie aj: GÜNTHER, O.CH., TÜCHLER, N. *Exchange of Information for Tax Purposes*, Linde Verlag Wien, 2013

neurobila, by existovala možnosť dodania tejto osoby. Smernica DAC 7 rieši vyššie uvedený problém a zavádza postup, ako sa informácie o príjmoch týchto osôb získané cez digitálne platformy dostanú k príslušným orgánom určitého členského štátu EÚ a ako sa následne tieto informácie vymenia medzi príslušnými orgánmi členských štátov EÚ. Cieľom je, aby sa informácie dostali k príslušnému orgánu toho členského štátu EÚ, v ktorom má predávajúci, resp. poskytovateľ služieb cez digitálne platformy daňovú rezidenciu, resp. v ktorom predávajúci poskytuje služby prenájmu nehnuteľnosti a v každom prípade, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza.

Súčasný trend digitalizácie podnikateľských činností si vyžaduje neustály vývoj daňovej legislatívy. Niekoľko členských štátov EÚ už má zavedené vo svojich vnútroštátnych právnych poriadkoch ustanovenia, v zmysle ktorých sú digitálne platformy, resp. ich prevádzkovatelia, povinní oznamovať informácie o ich používateľoch príslušným daňovým správam. Prax však ukázala, že jednostranné, národné pravidlá sú nedostatočné a málo efektívne na boj proti daňovým únikom. Na zabezpečenie daňovej transparentnosti, dodržiavania daňových predpisov (compliance), spravodlivého a jednoduchšieho zdaňovania bol na úrovni EÚ prijatý nový daňový balík. Daňový balíček EÚ bol prijatý 15. júla 2020¹³² s cieľom zabezpečenia spravodlivejšieho, jednoduchšieho a efektívnejšieho zdaňovania prispôbeného modernému digitálnemu svetu. Súčasťou balíčka sú: 1. Akčný plán pre spravodlivé a jednoduché zdaňovanie podporujúce stratégiu obnovy – obsahuje 25 iniciatív na roky 2021 – 2024, ktoré okrem iného majú napomôcť členským štátom EÚ k získaniu spravodlivého podielu daní; 2. Dobrá správa v daňových záležitostiach v EÚ a mimo nej – má obsahovať reformu Kódexu správania zakotvujúceho parametre pre spravodlivú súťaž v oblasti daní v EÚ a vylepšenie EÚ zoznamu nespolupracujúcich štátov; 3. Zlepšenie administratívnej spolupráce – v podobe návrhu smernice DAC 7.

Pri tvorbe návrhu smernice DAC 7 EÚ postupovala podľa „Princípov dobre regulácie“¹³³ a v súvislosti s tvorbou návrhu textu smernice sa rozhodla začať verejnú konzultáciu 7. februára 2020, ktorá bola zameraná na zber a výmenu údajov od prevádzkovateľov digitálnych platforiem. DAC 7 nadväzuje na Opatrenie 1 OECD BEPS plánu, ale hlavne na dokument OECD z júla 2020 - *Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy*, avšak smernica má širší rozsah, pretože sa vzťahuje aj na predaj tovaru a prenájom dopravného prostriedku. Smernica Rady (EÚ) 2021/514, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní, tzv. DAC 7, bola prijatá 22. marca 2021. V zmysle smernice mali členské štáty implementovať DAC 7 do svojho vnútroštátneho právneho poriadku do 31.12.2022, jej ustanovenia sa mali začať uplatňovať od 1.1.2023 a prvá výmena

¹³² COM (2020) 312 FINAL. European Commission, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL, An Action Plan for fair and simple taxation supporting the recovery strategy, Brussels, 15.7.2020

¹³³ European Commission, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Better regulation guidelines, Brussels, 3.11.2021, SWD(2021) 305 final.

informácií sa mala uskutočniť 31.3.2024. V prípade ustanovení týkajúcich sa spoločných kontrol mali členské štáty prijať národnú legislatívu v zmysle DAC 7 do 31.12.2023, ktoré sa začali uplatňovať od 1.1.2024.

Medzi dva hlavné ciele smernice patrí:

- posilnenie existujúcich pravidiel: zavedenie automatickej výmeny informácií aj o licenčných poplatkoch¹³⁴, zavedenie spoločných kontrol¹³⁵;
- zabezpečenie automatickej výmeny informácií o príjmoch predávajúcich dosiahnutých prostredníctvom digitálnych platforiem prostredníctvom predaja svojich tovarov a služieb cez tieto digitálne platformy.

Prostredníctvom DAC 7 dôjde k získaniu kompletných informácií o predávajúcich poskytujúcich svoje tovary a služby cez digitálnu platformu prostredníctvom výmeny týchto informácií, čím sa členským štátom dopomôže k efektívnemu zdaňovaniu svojich rezidentov. Jednotná harmonizovaná legislatíva v celej EÚ poskytne aj pre prevádzkovateľov digitálnych platforiem právnu istotu a jasné pravidlá zdaňovania. Aktuálne môžu byť subjektom pravidiel oznamovania odlišných v každom členskom štáte EÚ. Smernica sa týka aj prevádzkovateľov digitálnych platforiem mimo EÚ, cez ktoré poskytujú svoje tovary a služby predávajúci z EÚ, smernica má teda akoby celosvetový dosah.

Finálne znenie DAC 7 obsahuje pár zmien oproti návrhu –

- z rozsahu smernice sa vylúčili crowdfundingové aktivity¹³⁶
- smernica sa začala uplatňovať od 1.1.2023, a v prípade spoločných kontrol¹³⁷ od 1.1.2024, v návrhu bolo, že sa mala začať uplatňovať od roku 2022,

¹³⁴ V rámci DAC1 bola Čl. 8 ods. 1 zavedená automatická výmena informácií o 5 druhoch príjmov – príjmy zo závislej činnosti, tantiémy, príjmy z poistného plnenia; dôchodky; vlastníctvo nehnuteľného majetku a príjmy z nehnuteľného majetku. Uvedené bolo v podmienkach SR implementované do zákona č. 442/2012 Z.z., konkrétne do § 7 ods. 1.

¹³⁵ Podľa smernice DAC7 čl. 1 ods. 1 písm. d) bod 26 sa spoločnou kontrolou rozumie: „administratívne zisťovanie, ktoré spoločne vykonávajú príslušné orgány dvoch alebo viacerých členských štátov, pričom je spojené s jednou alebo viacerými osobami, o ktoré majú príslušné orgány týchto členských štátov spoločný alebo doplňajúci sa záujem.“

¹³⁶ Pozri viac o crowdfundingu a o peer to peer lendingu napr. HESEKOVÁ, S. *Peer to peer lending ako inovatívna forma financovania*. Inovatívne a atypické modely správy majetku na finančnom trhu a súvisiace otázky. - : 1. vyd. Praha : Nakladatelství Leges, 2019.

HESEKOVÁ, S. *Poskytovanie pôžičiek peer to peer spôsobom v kontexte legislatívy upravujúcej poskytovanie úverov spotrebiteľom*, In: Wolters Kluwer ; Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2. vyd. – Bratislava (Slovensko). 2023.

HESEKOVÁ, S., SZAKÁCS, A. Služby hromadného financovania založené na požíčianí a ich daňové aspekty In Slovensko-české dni daňového práva: Zdaňovanie virtuálnych platidiel a digitálnych služieb. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021, s. 156 – 171;

HESEKOVÁ, S. Požíčovanie formou peer to peer. In Justičná revue. 2018, č. 10, s. 1076 – 1085;

HESEKOVÁ, S., KATKOVČIN, M. Právne vzťahy v rámci peer to peer lendingu. In Justičná revue. 2021, č. 11, s. 1312 – 1326.

¹³⁷ Problematikou spoločných kontrol v kontexte DAC 7 sa zaoberajú aj články: ENGLISCH, J., ČIČIN-ŠAIN, N. DAC 7: An Entire New Framework for Joint Audits in the EU: How Do the Taxpayers Fare?, In: Intertax, Vol. 50, Issue 1, s. 7-27, 2022; ČIČIC-ŠAIN, N., EHRKE-RABEL, T., ENGLISCH, J., Joint Audits: Applicable Law and

- Mimo EÚ platformy nemusia oznamovať informácie príslušnému orgánu EÚ, (t.j. oznámia to príslušnému orgánu v štáte, v ktorom sídli a z ktorého poskytujú služby), ak je medzi tretím štátom a členským štátom EÚ zabezpečená výmena informácií.¹³⁸

2.7.3 Úroveň SR

Smernicu Rady (EÚ) 2021/514, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní, tzv. DAC 7, SR transponovala zákonom č. 442/2012 Z.z., konkrétne zákonom č. 250/2022 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2012 Z. z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s účinnosťou od 1. januára 2023. Medzinárodná pomoc a spolupráca pri správe daní v oblasti automatickej výmeny informácií oznamovaných prevádzkovateľmi platforiem bola zakotvená v § 22h – 22p zákona č. 442/2012 Z.z. Tento nový druh automatickej výmeny informácií by mal pomôcť daňovým správam správne vyčíslieť zdaniteľné príjmy osôb, ktoré predávajú tovary a poskytujú služby cez digitálne platformy bez fyzickej prítomnosti. Pravidlá úpravy pokrývajú cezhraničné využívanie platforiem a aj informácie o domácich predávajúcich využívajúcich domáce platformy.¹³⁹ Právnu úpravou sa zaviedla povinnosť pre oznamujúcich prevádzkovateľov platforiem zbierať a poskytovať príslušnému orgánu SR (FR SR) informácie o aktívnych predávajúcich využívajúcich na predaj a poskytovanie služieb digitálne platformy.¹⁴⁰ Porovnateľné pravidlá boli prijaté aj na úrovni OECD. Vzhľadom k tomu, že SR v plnej miere implementovala DAC 7, tak základné atribúty výmeny informácií upravené v zákone sú totožné s úpravou zakotvenou v smernici DAC 7.¹⁴¹

2.7.3.1 Kto je osobou s povinnosťou oznamovania

Subjekt, ktorý má povinnosť oznamovať príslušným orgánom členského štátu informácie vyžadujúce smernicou DAC7, a teda aj zákonom č. 442/2012 Z.z., sa nazýva ako **oznamujúci prevádzkovateľ platformy**¹⁴². Ide o subjekt, ktorý uzatvára zmluvy s predávajúcimi, ktorým sprístupní platformu na poskytovanie tovarov a služieb

Taxpayer Rights, In: World Tax Journal, Vol. 10, Issue 4, 2018; CRICLIVAIA, D. Joint Audits – Ten Years of Experience: A Literature Review, In: World Tax Journal, Vol. 12, Issue 3, 2020

¹³⁸ ZILLI. G., The OECD Model Rules and DAC7: A Critical Assessment of Selected Design and Enforcement Issues. In: European Taxation, Vol. 62, Issue 12, 2022

¹³⁹ Výhody aj nevýhody poskytovania služieb cez digitálne platformy, ako aj otázky zdaňovania digitálnych platforiem rozoberajú bližšie: ČAKOČI, K., ČERVENÁ, K., Tax Transparency in the Context of a Shared Economy, [in:] Finansovoje pravo vcifrovuju epochu: materijaly meždunarodnoj naučno-praktičeskoj konferencii, Moscow 2021, pp. 174–183

¹⁴⁰ Dôvodová správa - všeobecná časť k zákonu č. 250/2022 Z.z.

¹⁴¹ Bližšie sa otázkam zdaňovania digitálnych služieb venoval autor: SIMIČ BALLOVÁ, S. Zdaňovanie digitálnych služieb – iniciatívy, problémy a možnosti smerovania ich daňovo-právnej regulácie. Praha: Leges, 2023. 204 s.

¹⁴² Zákon č. 442/2012 Z.z. v § 22h písm. a) definuje aj pojem platforma ako „*softvér vrátane webového sídla alebo jeho časti a aplikácií vrátane mobilných aplikácií, ktorý je prístupný používateľom a ktorý predávajúcim umožňuje spojiť sa s inými používateľmi s cieľom vykonať, priamo alebo nepriamo, vybranú činnosť v prospech týchto používateľov a zahŕňa aj všetky postupy na výber a zaplatenie odplaty v súvislosti s vybranou činnosťou.*“

používateľom a ktorý má súčasne prepojenie na SR (t.j. je v SR daňovým rezidentom – má sídlo alebo miesto skutočného vedenia, členského štátu, alebo je podľa právnych predpisov v SR založený alebo zriadený, alebo má v SR miesto vedenia, alebo má v SR stálu prevádzkareň a nie je kvalifikovaným prevádzkovateľom platformy kvalifikovaného nečlenského štátu). Za oznamujúceho prevádzkovateľa platformy sa považuje aj taký prevádzkovateľ platformy, ktorý síce nie je usadený v SR a ani v inom členskom štáte EÚ, ale sprostredkúva vykonávanie príslušnej činnosti zo strany predávajúcich podliehajúcich oznamovaniu a nie je kvalifikovaným prevádzkovateľom platformy mimo EÚ. Od uvedeného prevádzkovateľa platformy sa vyžaduje registrácia v členskom štáte EÚ a môže sa rozhodnúť na príslušnom orgáne, ktorého jediného členského štátu EÚ, sa registruje. **Kvalifikovaným prevádzkovateľom platformy kvalifikovaného nečlenského štátu** je prevádzkovateľ platformy, ktorý sprostredkúva len vybrané činnosti (definované nižšie) a je daňovým rezidentom v kvalifikovanom nečlenskom štáte EÚ, alebo je tam zaregistrovaný alebo tam má miesto vedenia. Kvalifikovaným nečlenským štátom Únie je štát mimo EÚ, ktorý má uzavretú kvalifikovanú dohodu s príslušnými orgánmi členských štátov o automatickej výmene informácií. Pričom tieto informácie musia byť rovnocenné s informáciami, ktoré vyžaduje smernica DAC 7, teda aj § 22i ods. 1 zákona č. 442/2012 Z.z.. Ak pôjde o kvalifikovaného prevádzkovateľa platformy kvalifikovaného nečlenského štátu, ten je povinný oznámiť informácie o predávajúcom podliehajúcim oznamovaniu príslušnému orgánu svojho štátu mimo EÚ a následne dôjde k výmene informácií medzi príslušnými orgánmi. Ak by prevádzkovateľ platformy vopred uspokojivo preukázal, že v rámci svojej platformy nemá predávajúcich podliehajúcich oznamovaniu, tak by sa považoval za **vylúčeného prevádzkovateľa platformy** z oznamovania.¹⁴³

Ak je **oznamujúcich prevádzkovateľov platformy viac**, ktorýkoľvek z nich je oslobodený od povinnosti podať informácie príslušnému orgánu ak predloží dôkaz, že tie isté informácie o aktívnom predávajúcom, ktorý podlieha oznamovaniu už oznámil iný oznamujúci prevádzkovateľ platformy. Ak **oznamujúci prevádzkovateľ platformy pôsobí vo viacerých štátoch** vyberie si jeden z týchto členských štátov, v ktorom si splní svoju oznamovaciu povinnosť a ostatné členské štáty, v ktorých pôsobí, informuje o svojej voľbe¹⁴⁴.

2.7.3.2 Čo sa oznamuje

Oznamujúci prevádzkovateľ platformy oznamuje príslušnému orgánu SR (FR SR) informácie o **aktívnom predávajúcom, ktorý podlieha oznamovaniu**. Ide o každého predávajúceho (či už fyzickú osobu alebo subjekt), ktorý je zaregistrovaný na platforme, počas oznamovacieho obdobia poskytuje vybranú činnosť alebo sa mu v súvislosti s vybranou činnosťou počas oznamovacieho obdobia vypláca alebo pripisuje odplata a **súčasne** je rezidentom členského štátu EÚ, vrátane SR alebo prenajal nehnuteľnosť,

¹⁴³ Základné definície pojmov sa nachádzajú v § 22h zákona č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 250/2022 Z.z.

¹⁴⁴ § 22i ods. 3 a 4 zákona č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 250/2022 Z.z.

ktorá sa nachádza v členskom štáte EÚ, vrátane SR. Smernica definuje aj **vylúčeného predávajúceho**, ktorým je vládny subjekt, subjekt, s ktorého akciami sa obchoduje na trhu s cennými papiermi alebo je s takým subjektom prepojený; ďalej subjekt, ktorému prevádzkovateľ platformy počas oznamovacieho obdobia sprostredkoval viac ako 2000 príslušných činností spočívajúcich v prenájme nehnuteľnosti; alebo subjekt, ktorému prevádzkovateľ platformy počas oznamovacieho obdobia sprostredkoval menej ako 30 príslušných činností spočívajúcich v predaji tovaru, pri ktorých suma odplaty neprekročila 2000 EUR.

Vybranou činnosťou sa podľa § 22h písm. i) zákona č. 442/2012 Z.z. rozumie činnosť vykonávaná za odplatu, pričom môže ísť o ktorúkoľvek z týchto činností:

- a) prenájom nehnuteľného majetku
- b) osobné služby - poskytovanie služby prepravy, doručovania
- c) predaj tovaru;
- d) prenájom akýchkoľvek dopravných prostriedkov.

2.7.3.3 Hĺbkové preverenie informácií

Oznamujúci prevádzkovateľ platformy uplatňuje v súlade s § 22k zákona č. 442/2012 Z.z. postupy hĺbkového preverovania s cieľom identifikácie predávajúcich podliehajúcich oznamovaniu. Na určenie toho, či ide o vylúčeného predávajúceho oznamujúci prevádzkovateľ platformy môže použiť verejne dostupné zdroje, potvrdenie od samotného predávajúceho; svoje vlastné záznamy, ktoré má k dispozícii. V predmetnom ustanovení sa stanovuje, ktoré informácie o každom predávajúcom (ktorý je fyzickou osobou, subjektom a nie je vylúčeným predávajúcim) zbiera oznamujúci prevádzkovateľ platformy (napr. meno a priezvisko, obchodné meno, adresu, sídlo, DIČ, IČ DPH, dátum narodenia a pod.). Ak predávajúci poskytuje vybranú činnosť, ktorá zahŕňa prenájom nehnuteľnosti, tak prevádzkovateľ platformy zbiera aj iné informácie – ako napr. adresu nehnuteľnosti, ich katastrálne číslo a pod. Oznamujúci prevádzkovateľ platformy overí spoľahlivosť zozbieraných informácií na základe všetkých jemu dostupných podkladov, ako aj pomocou akéhokoľvek elektronického systému, ktorý sprístupňuje členský štát na overenie DIČ, IČ DPH a pod.

V rámci postupov hĺbkového preverenia informácií oznamujúci prevádzkovateľ platformy má záujem na čo najpresnejšom určení členského štátu alebo členských štátov rezidencie predávajúceho. Oznamujúci prevádzkovateľ platformy preto považuje predávajúceho za rezidenta v členskom štáte, v ktorom má predávajúci primárnu adresu (je možné prezumovať, že pod tým sa bude chápať v podmienkach SR trvalý pobyt). Ak DIČ predávajúcemu prideliť členský štát, ktorý sa líši od členského štátu, v ktorom má predávajúci primárnu adresu, tak sa považuje aj za rezidenta členského štátu, ktorý mu prideliť DIČ. A ak predávajúci poskytol informáciu aj o existencii stálej prevádzkarne, tak sa považuje aj za rezidenta toho štátu, v ktorom má stálu prevádzkareň.

Oznamujúci prevádzkovateľ platformy sa môže rozhodnúť, že svoje povinnosti týkajúce sa hĺbkového preverovania uskutoční treťou stranou, prostredníctvom

poskytovateľov služieb. V tomto prípade však nestráca zodpovednosť a za vykonanie hĺbkového preverovania je naďalej zodpovedný oznamujúci prevádzkovateľ platformy.

Oznamujúci prevádzkovateľ platformy je povinný viesť záznamy o podniknutých krokoch a o všetkých informáciách, na základe ktorých vykonal postupy hĺbkového preverovania, a to najmenej 5 rokov, ale nie dlhšie ako 10 rokov po skončení oznamovacieho obdobia, ktorého sa týkajú.

Ak predávajúci v rámci vyžadanej súčinnosti od prevádzkovateľa platformy na overenie zozbieraných informácií o príslušnom predávajúcom neposkytne požadované informácie (napr. meno, priezvisko, obchodný názov, adresu a pod.) po dvoch výzvach nasledujúcich po prvej žiadosti oznamujúceho prevádzkovateľa platformy, nie však skôr ako uplynie 60 dní, oznamujúci prevádzkovateľ platformy podľa § 22m zákona č. 442/2012 Z.z.

- zruší účet predávajúceho a
- zabráni mu, aby sa opätovne zaregistroval na platforme, alebo
- zadrží vyplatenie odplaty predávajúcemu, kým predávajúci neposkytne požadované informácie.

2.7.3.4 Kedy a ako sa oznamujú informácie

Oznamujúci prevádzkovateľ platformy oznamuje **príslušnému orgánu SR (FR SR)** informácie požadované § 22i ods. 1 zákona č. 442/2012 Z.z. **do 31. januára** roku nasledujúceho po kalendárnom roku, v ktorom bol predávajúci identifikovaný ako predávajúci podliehajúci oznamovaniu.¹⁴⁵ Oznamujúci prevádzkovateľ platformy poskytne podľa § 22i ods. 7 zákona č. 442/2012 Z.z. zozbierané informácie aj **predávajúcemu podliehajúcemu oznamovaniu**, ktorého sa týkajú, a to rovnako **do 31. januára** roku nasledujúceho po kalendárnom roku, v ktorom bol predávajúci identifikovaný ako predávajúci podliehajúci oznamovaniu. **Automatická výmena informácií** medzi príslušnými orgánmi členských štátov sa uskutoční podľa §22l ods. 5 zákona č. 442/2012 Z.z. **do 31. marca**, t.j. do dvoch mesiacov po skončení oznamovacieho obdobia.

Informácie podľa §22i zákona č. 442/2012 Z.z. o predávajúcich podliehajúcich oznamovaniu oznámi oznamujúci prevádzkovateľ platformy FR SR. A následne FR SR oznamuje informácie podľa § 22l zákona č. 442/2012 Z.z. príslušnému orgánu toho členského štátu, v ktorom je predávajúci podliehajúci oznamovaniu daňovým rezidentom a príslušnému orgánu štátu, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza. Automatická výmena týchto informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov sa uskutoční prostredníctvom **štandardného elektronického formuláru**, ktorý prijme Komisia za účelom zabezpečenia jednotného postupu a zjednodušenia výmeny informácií

¹⁴⁵ § 22i ods. 2 a ods. 5 zákona č. 442/2012 Z.z.

2.8 Automatická výmena informácií o kryptoaktívach¹⁴⁶

2.8.1 Úroveň OECD

Aktuálny rozvoj popularity a hlavne pozitívny vývoj hodnoty kryptomien a kryptoaktív, najmä Bitcoin-u, Etherea, ako aj ďalších, spôsobil zvýšenú pozornosť národných, európskych regulátorov ako aj pozornosť OECD. Heterogenita národných pravidiel zdaňovania kryptomien, kryptoaktív, neexistencia jednotných definícií, zvyšujúci sa počet poskytovateľov kryptoaktív, potenciálna anonymita držiteľov kryptoaktív, cezhraničný až celosvetový dosah kryptoaktív, môžu spôsobovať problémy, právnu neistotu (nielen) v oblasti daní, problémy identifikácie a oznamovania zdaniteľného príjmu vedúcich k problému znižovania daňových príjmov do verejných rozpočtov štátov. Z vyššie uvedených dôvodov, ako aj z dôvodu obáv využívania kryptoaktív v rámci šedej ekonomiky, OECD, ako aj EÚ sa rozhodli podniknúť určité kroky. Predmetné kroky smerujú k jednotnému zadefinovaniu pojmu kryptoaktívum, čo je nevyhnutné pre jednoznačné nastavenie systému jeho zdaňovania a aj výmeny informácií o kryptoaktívach na daňové účely.

OECD sa na globálnej úrovni aktívne venuje digitálnej ekonomike a jej jednotlivým aspektom vrátane zdaňovania. Riešenie daňových otázok, ktoré prináša digitalizácia, ako aj nové technológie v podobe kryptoaktív je v súčasnosti jednou z najvyšších priorít OECD. V tejto súvislosti je potrebné spomenúť aj BEPS Plan a jeho Opatrenie č. 1. Už predmetné opatrenie identifikovalo virtuálne meny ako nástroje prispievajúce k digitalizácii globálnej ekonomiky, ktoré je potrebné monitorovať za účelom vyriešenia daňových výziev, ktoré môžu nastať. Ku koncu roka 2020 OECD vypracovala prehľad existujúceho daňového zaťaženia virtuálnych mien¹⁴⁷ pričom zdôrazňuje potrebu zvýšenia transparentnosti a medzinárodnej administratívnej spolupráce, aj v podobe automatickej výmeny informácií, hlavne ohľadne kryptoaktív. Z uvedeného dôvodu výbor pre fiškálne záležitosti OECD v súčasnosti pracuje na aktualizácii Štandardu pre automatickú výmenu informácií o finančných účtoch (ďalej len „Štandard“), ktorá bude v rámci rozsahu Štandardu okrem iného upravovať finančné aktíva (ako elektronické peniaze a kryptoaktíva), produkty, pretože môžu predstavovať potenciálnu alternatívu vo vzťahu ku krytým finančným produktom najmä pre tých, ktorí sa chcú vyhnúť oznamovaniu podľa Štandardu¹⁴⁸.

¹⁴⁶ Predmetná podkapitola monografie do značnej miery vychádza z článku autora monografie: SZAKÁCS, A, DAC 8 a zdaňovanie kryptoaktív a elektronických peňazí, In: 4. Slovensko - české dni daňového práva [elektronický dokument]: Zdaňovanie virtuálnych platidiel a digitálnych služieb: COVID-19 a iné aktuálne výzvy pre daňové právo, 1. vyd. – Košice (Slovensko): Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021

¹⁴⁷ OECD (2020), Taxing Virtual Currencies: An Overview Of Tax Treatments And Emerging Tax Policy Issues, OECD, Paris. Dostupné (1.11.2025) na: www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policy-issues.htm

¹⁴⁸ Štandard ako taký pozostáva z modelovej zmluvy kompetentných orgánov (model Competent Authority Agreement – „MCAA“), ako medzinárodného právneho rámca pre výmenu informácií o finančných účtoch, zo Spoločného štandardu oznamovania (tzv. Common Reporting Standard – „CRS“), z komentárov k MCAA a k CRS a z používateľského manuálu k CRS XML schéme.

Finančná akčná skupina (Financial Action Task Force, ďalej len „FATF“) je medzivládna organizácia, ktorá vydáva všeobecné štandardy, odporúčania a usmernenia, ktoré predstavujú ucelený a konzistentný medzinárodný rámec opatrení, ktoré by štáty mali prijať s cieľom boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu. Vplyvom globalizácie, internacionalizácie, digitalizácie, dynamického vývoja aj v oblasti finančného trhu a pod. došlo ku viacerým novelizáciám daných odporúčaní, štandardov, usmernení. FATF sa venuje problematike virtuálnych aktív, kryptoaktív a ich poskytovateľov už od roku 2014, kedy identifikovala, že virtuálne meny a ich poskytovatelia môžu predstavovať hrozbu v súvislosti s ich využívaním na pranie špinavých peňazí a na financovanie terorizmu. Výrazná zmena finančného priestoru, vývoj nových finančných technológií, ich rýchlosť vývoja a anonymita môžu byť využívané práve s práním špinavých peňazí a s financovaním terorizmu. V roku 2018 sa doplnili do FATF Odporúčania 15 (nové technológie) definície virtuálnych aktív a poskytovateľov virtuálnych aktív, v roku 2019 v 2021 sa doplnili výkladové stanoviská k Odporúčaniu 15.¹⁴⁹ Usmernenia ohľadne virtuálnych mien a ich poskytovateľov vydala v rokoch 2015 a 2019. V roku 2021 došlo k opätovnej novelizácii Výkladového stanoviska k Odporúčaniu č. 15, k návrhu novelizácie usmernenia ako aj štandardu, ktoré sa týkajú virtuálnych aktív a poskytovateľov virtuálnych aktív. Posledná aktualizácia Výkladových stanovísk k FATF Odporúčaniam bola v októbri 2025.

2.8.1.1 OECD CARF

The Crypto-Asset Reporting Framework (ďalej len „CARF“), t.j. rámec reportovania kryptoaktív predstavuje súbor pravidiel vytvorený OECD, ktorý poskytuje usmernenie ako oznamovať transakcie s kryptoaktívami. CARF poskytuje rámec pre uskutočnenie automatickej výmeny informácií ohľadne kryptoaktív na daňové účely a bol vytvorený na riešenie rapídneho rastu trhu s kryptoaktívami a na zabezpečenie toho, aby pokroky v oblasti globálnej daňovej transparentnosti neboli postupne narušené. Vzhľadom na povahu kryptoaktív, ktoré môžu byť prevedené bez akejkoľvek interakcie s tradičnými finančnými sprostredkovateľmi a bez akéhokoľvek centrálného správcu, ktorý by mal úplný prehľad o transakciách s kryptoaktívami, správcovia daní majú znížený prehľad o aktivitách uskutočnených v danom sektore, čo zvyšuje zložitosť verifikácie či súvisiace daňové povinnosti boli vhodne oznámené a uskutočnené. Z uvedeného dôvodu OECD vypracovala CARF ako globálny rámec daňovej transparentnosti, ktorý zabezpečuje automatickú výmenu informácií o transakciách v kryptoaktívach. CARF pozostáva z 3 komponentov:

1. Pravidlá a súvisiaci Komentár, ktorý možno transponovať do vnútroštátneho právneho poriadku a sú vytvorené okolo 4 blokov:
 - a) rozsah kryptoaktív, na ktoré sa pravidlá vzťahujú,

¹⁴⁹ International Standards On Combating Money Laundering And The Financing Of Terrorism & Proliferation, The Fatf Recommendations, 2025.

- b) subjekty a fyzické osoby, ktoré sú predmetom zberu dát a na ktoré sa vzťahujú požiadavky reportovania;
 - c) transakcie, ako aj informácie ohľadne transakcií, ktoré sú predmetom reportovania;
 - d) procedúry due diligence na identifikáciu používateľov kryptoaktív a kontrolovaných osôb a na určenie príslušnej daňovej rezidencie na účely reportovania a výmeny informácií.
2. Multilaterálna dohoda kompetentných orgánov ohľadne automatickej výmeny informácií v súvislosti s CARF (tzv. CARF MCAA – Multilateral Competent Authority Agreement) a súvisiaci Komentár,
 3. elektronický formát (XML schéma) používaný kompetentnými orgánmi ma účely výmeny CARF informácií; používaný aj Oznamujúcimi poskytovateľmi služieb kryptoaktív na oznámenie CARF informácií správcom dane.¹⁵⁰

V súvislosti s CARF bolo doplnené a aktualizované aj CRS a súvisiaci Komentár. Prostredníctvom CRS jurisdikcie získavajú informácie ohľadne offshore účtov držaných finančnými inštitúciami a vymieňajú tieto informácie s jurisdikciami daňovej rezidencie daňovníka na ročnej báze. Kryptoaktíva v mnohých prípadoch nespádajú do rozsahu CRS, ktorý sa aplikuje na tradičné finančné aktíva a fiat menu držané na účtoch finančných inštitúcií. Dokonca aj keby kryptoaktíva spadli do definície finančných aktív na účely definície „custodial“ účtov v zmysle CRS, mohli by byť vlastnené takými entitami, ktoré však nemajú oznamovaniu povinnosť podľa CRS a preto by neboli oznamované správcom dane. Doplnením CRS pravidiel sa doplnili nové finančné aktíva, produkty, sprostredkovatelia do rozsahu CRS, pretože predstavujú potenciálne alternatívy k tradičným finančným produktom.¹⁵¹

2.8.2 Úroveň EÚ

EÚ v oblasti kryptoaktív, elektronických peňazí uskutočnila už niekoľko krokov a prijala/navrhla niekoľko právnych aktov. Legislatíva zakotvujúca boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, tzv. Anti Money Laundering (**AML**) **legislatíva**¹⁵² sa zaoberá tzv. virtuálnou menou, elektronickými peniazmi a predstavuje snahu o monitorovanie transakcií s použitím týchto inštitútov. Smernica AML 5¹⁵³ sa však

¹⁵⁰ OECD (2023), International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/896d79d1-en>, str. 8-9

¹⁵¹ OECD (2023), International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/896d79d1-en>, str. 9, 11, 12

¹⁵² AML legislatívu na úrovni EÚ predstavuje smernica: Smernica Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES. V podmienkach SR hlavným AML právnym predpisom je zákon č. 297/2008 Z.z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁵³ Pozri bližšie aj DAUDRIKH, Y. Implementation of V. AML Directive into national legislation in the territory of the Slovak republic. In Strategies, models and technologies of economic systems management in the context

nezaoberala virtuálnymi aktívami, kryptoaktívami ako celkom, a tým mala zúžený záber problematiky. Z uvedeného dôvodu sa prijala tzv. smernica AML 6 (Smernica Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1640 z 31. mája 2024 o mechanizmoch, ktoré majú členské štáty zaviesť na predchádzanie využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení smernica (EÚ) 2019/1937 a mení a zrušuje smernica (EÚ) 2015/849).

Smernica **DAC 5**, zakotvila prístup daňových orgánov k mechanizmom, postupom, dokumentom a informáciám finančných inštitúcií, za účelom kontroly splnenia povinností finančnej inštitúcie súvisiacich s identifikáciou skutočného vlastníka v rámci AML legislatívy¹⁵⁴. Smernica **DAC 2** zakotvila automatickú výmenu informácií o finančných účtoch nerezidentov. Predmetná smernica zavádza kategórie oznamujúcich a neoznamujúcich finančných inštitúcií a finančných účtov podliehajúcich a nepodliehajúcich oznamovaniu, t.j. vylúčené finančné účty. DAC 2 nezakotvila povinnosť pre finančné inštitúcie (finančných sprostredkovateľov) oznamovať aj informácie o kryptoaktívach alebo elektronických peniazoch a ich majiteľoch. Daňová transparentnosť bola v súvislosti s týmito novými technológiami veľmi nízka. Vývoj kryptoaktív a elektronických peňazí môže narušiť integritu zavedenej výmeny informácií ako nástroja boja proti daňovým únikom. Preto je potrebné zabezpečiť výmenu informácií v daňovej oblasti v súvislosti s kryptoaktívami, elektronickými peniazmi, na čo by mala reflektovať smernica DAC 8.

EÚ v roku 2020 predstavila návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o trhoch s kryptoaktívami a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937 (tzv. **MiCA**). Cieľom predmetného návrhu nariadenia je harmonizovať pravidlá v rámci vnútorného trhu s finančnými službami, čím sa majú odstrániť vnútroštátne heterogénne pravidlá spôsobujúce fragmentáciu trhu. Uvedeným sa má zlepšiť fungovanie vnútorného trhu a majú sa podporiť inovácie a nové technológie v danej oblasti. Za daným účelom by MiCA mala pokrývať všetky kryptoaktíva „okrem tých, ktoré sa kvalifikujú ako iné nástroje finančného trhu podľa už v súčasnosti platných právnych predpisov o finančných službách.“¹⁵⁵ Podľa návrhu nariadenia bolo kryptoaktívum definované ako „digitálne vyjadrenie hodnoty alebo práv, ktoré možno prenášať a elektronicky uchovávať s použitím technológie distribuovanej databázy transakcií alebo podobnej technológie“¹⁵⁶ a zahŕňalo 3

of international economic integration. Scientific monograph. Riga: Institute of Economics of the Latvian Academy of Sciences Riga, 2020, ISBN 978-9984-774-28-2, s.416.

¹⁵⁴ DAC 5 nadväzuje na DAC 2 - V rámci smernice DAC 2 sa zakotvuje, že ak je držiteľ účtu len sprostredkovateľským subjektom, finančné inštitúcie majú preveriť takýto subjekt a identifikovať a oznámiť daňovým orgánom jeho skutočných vlastníkov. Tieto informácie sa získavajú v rámci boja proti praniu špinavých peňazí na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849, ktoré slúžia na identifikáciu skutočných vlastníkov príjmov. Aby daňové orgány mohli skontrolovať, či si finančné inštitúcie plnia riadne svoje povinnosti v rámci DAC 2 a uskutočňujú procesy hĺbkového preverenia a či na základe nich správne identifikujú a oznamujú skutočných vlastníkov finančných účtov, musia mať prístup k týmto informáciám.

¹⁵⁵ Riadne predbežné stanovisko k návrhu nariadenia o trhoch s kryptoaktívami a o zmene smernice (EÚ) 2019/1937

¹⁵⁶ Čl. 3 ods. 1 bod 2 nariadenia MiCA

typy kryptoaktív: 1. token krytý aktívami, 2. token elektronických peňazí a 3. úžitkový token.¹⁵⁷ Uvedená definícia kryptoaktív s jej typmi následne mala byť (aj bola) použitá aj v ďalších smerniciach (resp. ich návrhoch, novelizáciách) EÚ, aby sa dodržala konzistentnosť a komplexnosť v danej oblasti (napr. AML, DAC 8). V 2023 bol návrh schválený a publikovaný vo Vestníku EÚ ako Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1114 z 31. mája 2023 o trhoch s kryptoaktívami a o zmene nariadení (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 1095/2010 a smerníc 2013/36/EÚ a (EÚ) 2019/193¹⁵⁸. EÚ si v oblasti predchádzania prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, ako aj boja proti daňovým únikom, uvedomovala, že veľmi hodnotným nástrojom je možnosť výsledovateľnosti prevodov finančných prostriedkov a kryptoaktív. Z uvedeného dôvodu prijala Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1113 z 31. mája 2023 o údajoch sprevádzajúcich prevody finančných prostriedkov a určitých kryptoaktív a o zmene smernice (EÚ) 2015/849.¹⁵⁹

Návrh smernice tzv. **DAC 8**, bol súčasťou daňového balíčka, ktorý prijala Európska komisia 15. júla 2020.¹⁶⁰ Cieľom prijatia predmetného balíčka bolo zabezpečenie spravodlivejšieho, jednoduchšieho a efektívnejšieho zdaňovania prispôbeného modernému digitálnemu svetu. Balíček stál na 3 pilieroch: 1. Akčný plán pre spravodlivé a jednoduché zdaňovanie podporujúce stratégiu obnovy – obsahujúc 25 iniciatív na roky 2021 – 2024, ktoré okrem iného napomohli členským štátom EÚ k získaniu spravodlivého podielu daní; 2. Dobrá správa v daňových záležitostiach v EÚ a mimo nej – obsahovala reformu Kódexu správania zakotvujúceho parametre pre spravodlivú súťaž v oblasti daní v EÚ a vylepšenie EÚ zoznamu nespolupracujúcich štátov; 3. Zlepšenie administratívnej spolupráce – v podobe smernice DAC 7 a smernice DAC 8. Smernica DAC 7 bola prijatá 22. marca 2021 a má sa ňou zabezpečiť automatická výmena informácií o príjmoch tzv.

¹⁵⁷ Čl. 3 ods. 1 bod 3, 4, 5 nariadenia MiCA

¹⁵⁸ Pozri aj: GIACOBBE, A., JANOVEC, M., Markets in crypto assets regulation: advantages, challenges and future outlooks, In: Finančné inovácie – determinant súčasnej a anticipovanej regulácie na finančnom trhu (výzvy a riziká). 1. časť. / Ľubomír Čunderlík, Maroš Katkovčín (zost.). Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 2024. s. 103 -109

¹⁵⁹ ČAKOCI, K., OLEXOVÁ, C., Regulácia prevodov kryptoaktív - spôsob ako predchádzať podvodným konaniam?, In: In: 5. slovensko-české dni daňového práva: daňové právo a nové javy v ekonomike : recenzovaný zborník vedeckých prác, Štrkolec, Miroslav [Zostavovateľ, editor] ; Baláži, Filip [Zostavovateľ, editor] ; Priateľová, Natália [Zostavovateľ, editor] ; Vartašová, Anna [Zostavovateľ, editor]. 1. vyd., Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2023.

¹⁶⁰ COM (2020) 312 FINAL. European Commission, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL, An Action Plan for fair and simple taxation supporting the recovery strategy, Brussels, 15.7.2020.

aktívnych predávajúcich¹⁶¹ dosiahnutých z predaja svojich tovarov a služieb cez digitálne platformy¹⁶².

Snahou EÚ v súvislosti s DAC 8 bolo rozšíriť rozsah výmeny informácií medzi daňovými správami členských štátov o daňovníkoch používajúcich kryptoaktíva a elektronické peniaze, investujúcich prostredníctvom nich, ako aj o príjmoch plynúcich z investícií súvisiacich s kryptoaktívami a elektronickými peniazmi alebo o platbách prostredníctvom nich.¹⁶³ Pri tvorbe návrhu smernice DAC 8 EÚ postupovala podľa „Princípov dobre regulácie“¹⁶⁴ a v súvislosti s tvorbou návrhu textu smernice sa rozhodla začať verejnú konzultáciu 10. marca 2021 za účelom zozbierania názorov zainteresovaných subjektov na používanie kryptoaktív a elektronických peňazí, ktorá trvala do 2. júna 2020. Cieľom verejnej konzultácie bolo vyhodnotenie potreby zavedenia nových pravidiel výmeny informácií o kryptoaktívach a elektronických peniazoch na daňové účely, zistenie aké subjekty sú zainvolвованé, aké činnosti vykonávajú, a ako danú problematiku upravujú jednotlivé členské štáty. Získané informácie mali dopomôcť k vytvoreniu a k stanoveniu jednotných požiadaviek výmeny informácií pre všetky členské štáty EÚ, ktoré by nespôsobovali nadmerné administratívne ani finančné zaťaženie a vďaka čomu by sa zabezpečilo spravodlivé zdaňovanie. V rámci verejnej konzultácie sa vyjadrilo 32 subjektov.¹⁶⁵

Otázky v rámci dotazníka boli nasledovné: napr. aké sú typy kryptoaktív používané poskytovateľmi kryptoaktív; aké sú typy činností vykonávané poskytovateľmi kryptoaktív; kde sú poskytovatelia kryptoaktív registrovaní, založení, licencovaní; uvedenie miesta daňovej rezidencie poskytovateľa kryptoaktív; typ kryptoaktíva, do ktorého respondent investoval; znaky kryptoaktív, do ktorých respondent investoval; informácia, či sú kryptoaktíva, do ktorých respondent investoval kryté majetkom (napr. stable coins); či majú kryptoaktíva, do ktorých respondent investoval centralizovanú alebo decentralizovanú štruktúru; výška sumy v eurách investovaná respondentom do

¹⁶¹ Aktívnym predávajúcim je každý predávajúci, ktorý počas oznamovacieho obdobia poskytuje príslušnú činnosť alebo sa mu v súvislosti s príslušnou činnosťou počas oznamovacieho obdobia vypláca alebo pripisuje odplata a súčasne je rezidentom členského štátu EÚ, alebo má nehnuteľnosť v EÚ. Príloha V oddiel 1 časť B bod 2 a bod 3 smernice DAC 7

¹⁶² Prostredníctvom digitálnych platforiem je možné poskytovať rôzne tovary alebo služby, napr. služby prepravy, služby prechodného ubytovania, služby doručovania jedál a nápojov, služby požičiavania peňazí a pod. Problematike kolektívneho požičiavania, ktoré sa poskytujú cez digitálne platformy, známe aj ako peer-to-peer lending sa venuje napr. HESEKOVÁ, S. Požičiavanie formou peer to peer. In: Justičná revue. - Roč. 70, č. 10 (2018), s. 1076-1085

¹⁶³ CFE (Confédération Fiscale Européenne) Tax Technology Committee, Tax Advisers Europe, Opinion Statement: CFE input on extending EU DAC to cryptocurrencies & e-money, submitted to the EU Commission Platform for Tax Good Governance 11 January 2021

¹⁶⁴ European Commission, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, Better regulation guidelines, Brussels, 3.11.2021, SWD(2021) 305 final.

¹⁶⁵ 32 odpovedí: z toho 10 odpovedí od občanov EÚ, 8 odpovedí od záujmových združení, 6 odpovedí od spoločností, 3 odpovedí od odborových organizácií, 3 odpovede od iných subjektov a 2 odpovede od mimovládnych organizácií. Najviac odpovedí prišlo z Nemecka (8), Belgicka (7) a Holandska (4). Následne sa vyjadrili subjekty aj z Francúzska (2), Česka (2) a po jednej odpovedi sa vyjadrili aj subjekty zo Spojeného kráľovstva, Švajčiarska, Švédska, Poľska, Malty, Luxemburska, Talianska, Írska a Bulharska.

kryptoaktív v priemere za rok; a pod. Z odpovedí subjektov vyplynuli viaceré spoločné závery:

- Najdôležitejšie je odstrániť nekonzistentnosť a nejednotnosť právnej regulácie zdaňovania kryptoaktív medzi členskými štátmi EÚ a zaviesť spoluprácu založenú na spoločných pravidlách. Práca na právnej úprave v rámci DAC8 by mala byť koordinovaná s ďalšími právnymi aktmi ako napr. s AML legislatívou aj MiCA návrhom nariadenia. Koordinácia DAC 8 s právnou úpravou v oblasti bankovníctva a finančných inštitúcií je nevyhnutná jednak za účelom odstránenia prípadných nezrovnalostí a prípadnej duplicity oznamovania tých istých informácií podľa viacerých právnych aktov. Nejednotné pravidlá môžu spôsobovať zvýšené administratívne náklady z dôvodu potreby prispôbovania sa právnym poriadkom niekoľkých členských štátov EÚ,
- Zakotvenie jasnej, jednotnej, komplexnej definície kryptoaktív vrátane diferenciácie ich jednotlivých typov naprieč všetkými právnymi aktmi zaoberajúcimi sa problematikou - teda v návrhu MiCA nariadenia a tým pádom aj v DAC 8, ako aj v prípadných ďalších právnych aktoch,
- Zavedené pravidlá výmeny informácií o kryptoaktívach by nemali byť excesívne obmedzujúce, aby sa nezabránilo vývoju a inováciám v danej oblasti a zabránilo zvýšeným nákladom začínajúcich podnikov (často start-upov),
- Jasné a presné určenie „povinnnej osoby“, t.j. osoby, ktorá bude relevantné informácie o kryptoaktívach oznamovať príslušnému orgánu členského štátu. Otázkou bolo, či bude povinnou osobou sprostredkovateľ (v podobe poskytovateľa) a či bude mať ultimátnu povinnosť aj samotný daňovník v prípade neexistencie sprostredkovateľa (analogický prístup ako v prípade DAC 6). Povinnou osobou mohol byť poskytovateľ kryptoaktív, poskytovateľ elektronických peňazí, finančné inštitúcie a pod. Bolo povedané, že bude vhodné, aby všetky tieto povinné osoby mali rovnaké povinnosti vyplývajúce z DAC 8. Aj v rámci DAC 8 by sa mal vyžadovať identifikátor právnickej osoby (tzv. LEI), ktorý by pomohol jednoznačne určiť poskytovateľa kryptoaktív, elektronických peňazí a pod., jeho sídlo a prípadne aj určenie štátu a tým pádom aj správcu dane, voči ktorému by mal povinnosť oznamovania. Tento LEI by mal byť jednotný pre EÚ, najlepšie globálne. Zároveň bolo aj otázkou, či by niektoré osoby nemali požívať výnimku z oznamovania (ako napr. pri DAC 2 neoznamujúce finančné inštitúcie alebo napr. pri DAC 6 sprostredkovatelia, ktorí požívajú zákonnú povinnosť mlčanlivosti),
- Presné stanovenie, ktoré transakcie obsahujúce kryptokatíva a elektronické peniaze sa majú oznamovať príslušným orgánom a na ktoré sa prípadne vzťahuje výnimka z oznamovania. Výnimky pri transakciách, aj pri povinných osobách môžu spôsobiť nežiadané legislatívne medzery spôsobujúce potenciálne daňové úniky.

EÚ prijala smernicu Rady (EÚ) 2023/2226, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní, tzv. DAC 8, dňa 17. októbra 2023 a bol publikovaný vo Vestníku EÚ dňa 24. októbra 2023. Členské štáty mali povinnosť

implementovať a transponovať DAC 8 do vnútroštátneho právneho poriadku do 31. decembra 2025 a DAC 8 sa začne uplatňovať od 1. januára 2026, s tým, že prvé oznamovacie obdobie bude rok 2026.

Smernica DAC 8¹⁶⁶ vo svojej preambule ustanovuje, že nadväzuje na prácu OECD a vychádza z Rámca pre výmenu informácií o kryptoaktívach na daňové účely (OECD CARF), ako aj z CARF MCAA, a z doplnenia rozsahu pôsobnosti CRS. Smernica DAC 8 vo svojej preambule aj jasne odkazuje na prácu OECD keď stanovuje, že CARF by sa mal zohľadniť v pravidlách EÚ a to v záujme zvýšenia účinnosti výmeny informácií a zníženia administratívnej záťaže. Aj členským štátom EÚ sa v smernici DAC 8 odporúča používať pri vykonávaní smernice komentáre ku CARF MCAA, a aj samotný CARF ako zdroj ukážky, výkladu za účelom zabezpečenia koherentnosti pri uplatňovaní pravidiel. Rovnako aj Európsky dvor audítorov vo svojej správe z 26. januára 2021 dospel k záveru, že právny rámec výmeny smernice DAC stojí na pevných základoch, ale niektoré ustanovenia je potrebné posilniť a rozsah pôsobnosti rozšíriť o ďalšie kategórie aktív a príjmov, napr. kryptoaktíva.¹⁶⁷

Regulačný rámec EÚ do roku 2023 neupravoval otázky kryptoaktív. Stalo sa tak až prijatím nariadenia MiCA a smernica DAC 8 vo svojom texte využíva definície a právnu reguláciu zavedenú nariadením MiCA.¹⁶⁸ Rovnako aj AML oblasť reagovala na inštitút kryptoaktív, keď sa stanovilo, že rozsah povinných subjektov, na ktoré sa vzťahujú AML pravidlá, sa rozširuje o poskytovateľov služieb kryptoaktív regulovaných nariadením MiCA. V bode 8 preambuly smernice DAC 8 sa uvádza „*nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1113 rozširuje na poskytovateľov služieb kryptoaktív povinnosť poskytovateľov platobných služieb poskytovať pri prevodoch finančných prostriedkov informácie o platiteľovi a príjemcovi platby, čím sa má zabezpečiť výsledovateľnosť prevodov kryptoaktív na účely boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu.*“ Smernica zároveň aj rozširuje povinnosti, ktoré boli zakotvené smernicou DAC 2. Smernica v znení DAC 2 zakotvila povinnosť finančných inštitúcií zisťovať a oznamovať informácie o finančných účtoch daňovým správam a následne ich automaticky vymieňať s príslušnými orgánmi členských štátov EÚ. Väčšina kryptoaktív však v pôvodných definíciách a znení DAC2 nebola predmetom oznamovania, pretože nepredstavovali peniaze držané na vkladových účtoch ani vo finančných aktívach. A rovnako ani definície vymedzujúce finančné inštitúcie neobsahovala v sebe poskytovateľov služieb kryptoaktív a prevádzkovateľov kryptoaktív. Smernicou DAC 8 sa predmetné definície, ale aj povinnosti rozšírili tak, aby to zodpovedalo aktuálnej situácii v oblasti kryptoaktív. Je potrebné uviesť, že smernica DAC 8 sa vzťahuje jednak na poskytovateľov služieb kryptoaktív, ktorí sú regulovaní nariadením MiCA a jednak aj na

¹⁶⁶ K problematike DAC 8 pozri aj: SZAKÁCS, A., Výmena informácií v oblasti daní ako nástroj na zvyšovanie transparentnosti, In: Bratislavské právnické fórum 2023, 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2023

¹⁶⁷ Bod 4 Preambuly smernice DAC v znení DAC 8 a zároveň aj EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special Report: Exchanging tax information in the EU: solid foundation, cracks in the implementation, Luxembourg. 2021, s. 16 – 17.

¹⁶⁸ Dôvodová správa – všeobecná časť k zákonu č. 200/2025 Z.z.. Pozri aj bod 7 preambuly k smernici DAC v znení DAC 8

prevádzkovateľov kryptoaktív, ktorí nariadením MiCA nie sú regulovaní a nebolo im udelené povolenie podľa nariadenia MiCA.¹⁶⁹

2.8.3 Úroveň SR

Smernica DAC 8 bola do vnútroštátneho právneho poriadku SR implementovaná zákonom č. 200/2025 Z.z., ktorým sa menil zákon č. 359/2015 Z.z.. Smernica DAC 8 bola zatiaľ jedinou smernicou, ktorej transpozíciou sa SR rozhodla novelizovať zákon č. 359/2015 Z.z., ktorým sa primárne transponovala smernica DAC 2, FATCA a CRS OECD. Všetky ostatné smernice DAC¹⁷⁰ boli transponované zákonom č. 442/2012 Z.z. Je to dané aj prepojením problematiky kryptoaktív a finančných aktív. Aj všeobecná časť dôvodovej správy k zákonu č. 200/2025 Z.z. explicitne stanovuje, že je transpozíciou smernice DAC 8, ktorá nadväzuje na CARF vypracovaný OECD. V súlade so smernicou DAC 8 sa zaviedla pre poskytovateľov služieb kryptoaktív povinnosť oznamovať daňovej správe informácie o kryptoaktívach, ktoré bude daňová správa automaticky vymieňať s príslušnými orgánmi členských štátov EÚ a s príslušnými orgánmi zmluvných štátov podľa Dohovoru.¹⁷¹

2.8.3.1 Kto je osobou s povinnosťou oznamovacou

Subjektom tejto právnej regulácie, ktorému je daná povinnosť oznamovať informácie daňovej správe je podľa § 15b zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. poskytovateľ služieb kryptoaktív alebo prevádzkovateľ kryptoaktív. **Poskytovateľ služieb kryptoaktív** je definovaný v čl. 3 ods. 1 bodu 15 nariadenia MiCA.¹⁷² V zmysle DAC 8 **poskytovanie služieb kryptoaktív** spočíva v profesionálnom poskytovaní jednej alebo viacerých služieb kryptoaktív klientom a je ho možné vykonávať len ak má subjekt vydané povolenie zo strany príslušného orgánu pre účely nariadenia MiCA podľa čl. 59 (v podmienkach SR je príslušným orgánom Národná banka Slovenska) alebo na základe oznámenia príslušnému orgánu podľa čl. 60 nariadenia MiCA. **Prevádzkovateľom kryptoaktív** je iný poskytovateľ, ktorý nespadá pod definíciu v nariadení MiCA a ktorý vykonáva služby kryptoaktív, ktorými sa vykonávajú výmenné transakcie pre používateľa podliehajúceho oznamovaniu alebo v jeho mene.¹⁷³ Zakotvenie prevádzkovateľa kryptoaktív ako oznamujúceho subjektu si vyžiadala skutočnosť, že nariadenie MiCA sa nevzťahuje na kryptoaktíva, ktoré sú jedinečné a nie sú zastupiteľné inými kryptoaktívami. Ak však predmetné kryptoaktíva je možné použiť na platobné a investičné účely, tak sú na daňové účely predmetom smernice DAC 8 a teda aj zákona č. 200/2025 Z.z.¹⁷⁴

¹⁶⁹ Body 10 a 14 Preambuly smernice DAC v znení DAC 8.

¹⁷⁰ Okrem smernice DAC 5, ktorá bola transponovaná zákonom č. 563/2009 Z.z. o správe dané (Daňový poriadok.)

¹⁷¹ Dôvodová správa – všeobecná časť k zákonu č. 200/2025 Z.z.

¹⁷² Definícia znie: „poskytovateľ služieb kryptoaktív“ je právnická osoba alebo iný podnik, ktorého povolanie alebo podnikateľská činnosť spočíva v poskytovaní jednej alebo viacerých služieb kryptoaktív klientom na profesionálnom základe a ktorý má povolenie poskytovať služby kryptoaktív v súlade s článkom 59;“

¹⁷³ § 15a písm. a) a b) zákona č. 359/2015 v znení 200/2025 Z.z.

¹⁷⁴ Dôvodová správa – osobitná časť k bodu 28 (§15a písm. a a písm. b)) k zákonu č. 200/2025 Z.z.

Subjektom tejto právnej regulácie je podľa § 15d zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. aj **používateľ podliehajúci oznamovaniu**, teda osoba, o ktorej bude v rámci automatickej výmeny informácií oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív oznamovať určené informácie kompetentnému orgánu, v našom prípade FR SR. Používateľom podliehajúcim oznamovaniu je používateľ kryptoaktív, ktorý je osobou podliehajúcou oznamovaniu. Osobou podliehajúcou oznamovaniu je osoba z oznamovaného štátu. Osobou z oznamovaného štátu je fyzická osoba alebo subjekt, ktorí sú daňovými rezidentmi v tomto štáte, t.j. rezidentmi SR, rezidentmi členských štátov EÚ, ako aj rezidentmi zmluvných štátov viazaných medzinárodnou dohodou MCAA CARF. Osobou z oznamovaného štátu je aj subjekt, ktorý nie je daňovým rezidentom v žiadnom štáte, ale má v oznamovanom štáte miesto skutočného vedenia alebo osoba, ktorej bola zverená správa dedičstva po poručiťelovi¹⁷⁵, ktorý bol daňovým rezidentom v oznamovanom štáte. **Používateľom kryptoaktív** je fyzická osoba alebo subjekt, ktorí sú klientmi oznamujúceho poskytovateľa služieb kryptoaktív na účely vykonávania oznamovaných transakcií. Ak fyzická osoba alebo subjekt konajúci ako používateľ kryptoaktív koná na účet alebo v mene inej fyzickej osoby alebo subjektu, používateľom kryptoaktív je len fyzická osoba alebo subjekt, na účet ktorých alebo v prospech ktorých koná. Zákon (rovnako ako aj DAC 8) uvádza aj vylúčené osoby, ktorými sú napr. centrálna banka, verejný orgán, medzinárodná organizácia a pod.¹⁷⁶Oznamovaným štátom je SR, členský štát EÚ alebo zmluvný štát medzinárodnej dohody CARF MCAA, pričom zoznam zmluvných štátov zverejňuje MF SR na webovom sídle, a to podľa § 15e ods. 2 zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z..

2.8.3.2 Čo sa oznamuje

V rámci výmeny informácií o kryptoaktívach sa definujú **transakcie**, o ktorých oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív získava informácie a bude ich oznamovať príslušnému orgánu štátu. Medzi oznamované transakcie sa zaraďuje **výmenná transakcia a prevod**. Prevodom sa rozumie prevod kryptoaktív, a to na účet iného používateľa kryptoaktív alebo na účet vedený iným poskytovateľom služieb kryptoaktív alebo na samohostovanú adresu. Transakcie maloobchodných platieb sú zahrnuté v rámci tohto pojmu.¹⁷⁷ **Výmennou transakciou** sa rozumie výmena medzi kryptoaktívami, ktoré podliehajú oznamovaniu a peňažnými prostriedkami a výmena medzi jednou alebo viacerými formami kryptoaktív.¹⁷⁸ Oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív **získava** podľa § 15g ods. 2 zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. **v súvislosti s používateľmi** kryptoaktív podliehajúcimi oznamovaniu **nasledovné informácie**:

¹⁷⁵ Podľa § 182 – 186 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok

¹⁷⁶ § 15d zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z.. Pozri aj dôvodovú správu – osobitnú časť k bodu 28 (§ 15d) k zákonu č. 200/2025 Z.z..

¹⁷⁷ Dôvodová správa – osobitná časť k bodu 28 (§ 15c) k zákonu č. 200/2025 Z.z.

¹⁷⁸ §2 písm. o) zákona č. 200/2025 Z.z.

- Pri fyzickej osobe alebo ovládajúcej osobe: meno, priezvisko, bydlisko, DIČ, označenie štátu daňovej rezidencie, dátum a miesto narodenia, informácie o postavení, na základe ktorého je ovládajúcou osobou subjektu. Pri subjekte: obchodné meno alebo názov, sídlo, DIČ, označenie štátu daňovej rezidencie.

Oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív **oznámi** podľa § 15h ods. 9 a 10 zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. **FR SR za relevantné obdobie tieto informácie:** identifikačné údaje fyzických osôb a subjektov, ktorí sú používateľmi podliehajúcimi oznamovaniu; informácie o oznamujúcom poskytovateľovi služieb kryptoaktív – ako identifikačné údaje, adresa bydliska v prípade fyzickej osoby, adresa sídla alebo miesta podnikania v prípade subjektu, DIČ; pri každom type kryptoaktíva pri ktorom boli vykonané oznamované transakcie zo strany oznamujúceho poskytovateľa služieb kryptoaktív podrobnejšie informácie o kryptoaktíve – ako napr. úplný názov kryptoaktíva podliehajúcemu oznamovaniu, súhrnnú hrubú zaplatenú/prijatú sumu, súhrnnú reálnu trhovú hodnotu nadobudnutých/odpredaných kryptoaktív, súhrnný počet jednotiek, počet oznamovaných transakcií a pod. Zároveň aj uvedie oficiálnu menu, v ktorej sú sumy oznamované.

FR SR ako príslušný orgán SR má podľa § 15h ods. 16 zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. v rámci centrálneho registra pre administratívnu spoluprácu prístup len k tým informáciám, ktoré sa týkajú používateľov/osôb podliehajúcich oznamovaniu s bydliskom alebo sídlom v SR. Kryptoaktívom podliehajúcim oznamovaniu je kryptoaktívum podľa čl. 3 ods. 1 bod 5 nariadenia MiCA, okrem digitálnej meny centrálnej banky, elektronických peňazí a kryptoaktíva, ktoré nemožno použiť na platobné alebo investičné účely.¹⁷⁹

2.8.3.3 Kde sa oznamujú informácie

Oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív **oznamuje informácie o kryptoaktívach v SR**, ak je subjektom, ktorému Národná banka Slovenska vydala povolenie na vykonávanie činnosti alebo vykonáva služby poskytovania kryptoaktív na základe oznámenia Národnej banky Slovenska. Ak nejde o subjekt podľa predchádzajúcej vety, tak sa informácie oznamujú SR ak má prepojenie na SR. T.j. je subjektom alebo fyzickou osobou, ktorí sú daňovými rezidentmi v SR; je subjektom, ktorý je zapísaný v registri právnických osôb, podnikateľov a orgánov verejnej moci, alebo je zriadený podľa práva SR, má právnu subjektivitu v SR alebo má povinnosť podávať daňové priznania v SR, alebo je subjektom riadeným zo SR, alebo je v SR umiestnené obvyklé miesto podnikania. Oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív oznamuje informácie o kryptoaktívach v SR **len vo vzťahu k tým oznamovaným transakciám**, ktoré majú prepojenie na SR, t.j. ktoré sú uskutočnené prostredníctvom pobočky umiestnenej v SR. Oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív však nemusí oznamovať informácie o kryptoaktívach v SR, ak si túto povinnosť plní v inom členskom alebo zmluvnom štáte na základe jeho daňovej rezidencie v tomto štáte, alebo na

¹⁷⁹ § 2 písm. n) zákona č. 200/2025 Z.z.: kryptoaktívom podliehajúcim oznamovaniu je kryptoaktívum okrem digitálnej meny centrálnej banky, elektronických peňazí alebo kryptoaktíva, pre ktoré oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív určil, že ho nemožno použiť na platobné účely alebo na investičné účely.

základe toho, že je tam registrovaný, zriadený, má tam právnu subjektivitu, má povinnosť tam podávať daňové priznania, alebo je riadený z daného štátu. Rovnako to platí, ak oznamovacie povinnosti si plní prostredníctvom pobočky v členskom alebo zmluvnom štáte. Informácie o tom, že si plní svoje povinnosti v inom členskom alebo zmluvnom štáte je povinný oznamujúci subjekt služieb kryptoaktív oznámiť oznámením podaným elektronickými prostriedkami, ktorého formulár zverejní FR SR na svojom webovom sídle.¹⁸⁰ Pri výklade pojmov „riadený z“ alebo obvyklé miesto podnikania“, súhrnné hrubé prijaté/zaplatené sumy“ je potrebné vychádzať z komentára ku globálnym pravidlám CARF.¹⁸¹

Prevádzkovateľ kryptoaktív je povinný požiadať o registráciu buď u slovenského správu dane, ktorým je Daňový úrad Bratislava alebo u príslušného orgánu jedného z členských štátov, podľa toho kde spĺňa podmienky – t.j. kde je daňovým rezidentom, alebo je zapísaným v príslušnom registri, alebo zriadeným podľa práva príslušného štátu, má právnu subjektivitu v niektorom štáte, je riadeným z určitého štátu, alebo kde má miesto obvyklého podnikania. Ak uvedené spĺňa vo viac ako jednom členskom štáte, zaregistruje sa podľa § 15i zákona č. 359/2015 Z.Z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. u príslušného orgánu jedného z týchto štátov. Registrácia prevádzkovateľa kryptoaktív sa vyžaduje z dôvodu, že nie sú regulované nariadením MiCA. Komisia sa v smernici DAC 8 zaväzuje, že zriadi register prevádzkovateľov kryptoaktív, v ktorom sa budú zaznamenávať informácie, o ktorých sa má informovať a ktoré majú oznamovať.¹⁸²

2.8.3.4 Ako sa oznamujú informácie

Smernica DAC 8 zakotvuje, že za účelom zabezpečenia efektívnej výmeny informácií o kryptoaktívach Komisia zriadi do 31. decembra 2026 bezpečný **centrálny register** členských štátov, v ktorom sa budú zaznamenávať informácie, ktoré sa majú oznamovať pri výmene informácií o kryptoaktívach. Do predmetného registra členské štáty vrátane SR budú nahrávať oznamované informácie, v ktorom ich budú uchovávať namiesto toho, aby si ich vymieňali cez zabezpečený email.¹⁸³ Príslušné orgány všetkých členských štátov majú prístup k informáciám zaznamenaným v uvedenom registri. Pokiaľ však ide o informácie, ktoré sa majú oznamovať podľa § 15h ods. 9 zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z., príslušný orgán členského štátu má prístup len k informáciám týkajúcich sa používateľov podliehajúcich oznamovaniu a osôb podliehajúcich oznamovaniu s bydliskom alebo sídlom v danom členskom štáte.¹⁸⁴

2.8.3.5 Kedy sa oznamujú informácie

Oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív oznámi podľa § 15h ods. 13 zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. FR SR ako príslušnému orgánu SR, do **31. mája** kalendárneho roka, ktorý nasleduje po kalendárnom roku, za ktorý plní

¹⁸⁰ §15h ods. 1-8 zákona č. 200/2025 Z.z.

¹⁸¹ Dôvodová správa – osobitná časť k bodu 28 (§15h) k zákonu č. 200/2025 Z.z.

¹⁸² Čl. 8ad ods. 10 smernice DAC v znení DAC 8

¹⁸³ Bod 38 preambuly k smernici DAC v znení DAC 8, a čl. 21 ods. 5 smernice DAC v znení DAC 8

¹⁸⁴ §15h ods. 16 zákona č. 200/2025 Z.z.

oznamovacíu povinnosť všetky zákonom uvedené informácie. Tieto informácie zahŕňajú aj informáciu o tom, že v relevantnom období oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív neuskutočnil žiadnu oznamovanú transakciu pre žiadneho používateľa podliehajúceho oznamovaniu a informácie, že všetky informácie oznámila už pobočka v inom členskom alebo zmluvnom štáte. Lehota je pevná a nie je možné ju predĺžiť. Lehota je stanovená tak, aby príslušné orgány štátov mali dostatočný časový priestor na kontrolu informácií a na ich prípravu na zaslanie partnerským príslušným orgánom štátov.¹⁸⁵ FR SR ako príslušný orgán SR zašle podľa §20a zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. informácie, ktoré mu boli oznámené zo strany oznamujúceho poskytovateľa služieb kryptoaktív, príslušnému orgánu členského alebo zmluvného štátu do **30. septembra** kalendárneho roka, ktorý nasleduje po roku, za ktorý sa plní oznamovania povinnosť.

2.8.3.6 Sankcie

Ak si oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív nesplní svoje povinnosti – napr. povinnosť preverovania informácií o kryptoaktívach, povinnosť získať informácie o kryptoaktívach v súvislosti s používateľmi kryptoaktív, alebo povinnosť oznámiť informácie o kryptoaktívach v stanovenej lehote a pod., tak mu daňový úrad uloží **pokutu** do 30 000 EUR, a to aj opakovanie. A prevádzkovateľovi kryptoaktív za nedodržanie registračnej povinnosti daňový úrad uloží pokutu do 15 000 EUR, a to aj opakovane.¹⁸⁶

2.8.3.7 Zdaňovanie kryptoaktív (virtuálnej meny) na SR

V podmienkach SR do prijatia a nadobudnutia účinnosti nariadenia MiCA a jej implementácie do zákona č. 248/2024 Z.z. neexistovala definícia pojmu „kryptoaktívum“ a používal sa len pojem „virtuálna mena“. Definíciu kryptoaktíva zaviedlo v čl. 3 ods. 5 nariadenie MiCA nasledovne: *„kryptoaktívum“ je digitálne vyjadrenie hodnoty alebo práva, ktoré možno prevádzať a elektronicky uchovávať použitím technológie distribuovanej databázy transakcií alebo podobnej technológie.* Definíciu na účely výmeny informácií o kryptoaktívach na účely daní nachádzame aj v zákone č. 200/2025 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2026. Definícia „virtuálnej meny“ bola zakotvená v Metodickom usmernení MF SR¹⁸⁷ (ďalej len „Usmernenie MFSR“), a absentovala v zákonnom vyjadrení, čo bolo významným nedostatkom tejto právnej úpravy.¹⁸⁸ Virtuálnou menou sa rozumel digitálny nositeľ hodnoty, ktorý je charakterizovaný ďalšími znakmi ustanovenými v Usmernení MFSR. Zákon o dani z príjmov operoval do

¹⁸⁵ Dôvodová správa - osobitná časť k bodu 28 - k §15h ods. 13 zákona č. 200/2025 Z.z.

¹⁸⁶ §23 ods. 4 zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z.

¹⁸⁷ Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Metodické usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/10386/2018-721 k postupu zdaňovania virtuálnych mien.

¹⁸⁸ ŠTRKOLEC, M. Virtuálne meny (právna podstata, regulačný rámec a zdaňovanie). Acta Universitatis Carolinae: Iuridica. 2022, roč. 68, č. 4, s. 99 – 115. Zdaňovaniu virtuálnej meny v podmienkach SR sa venovali aj autori: PUTERA, M., ŠTRKOLEC, M. Taxation of Income from the Sale of Virtual Currencies in the Slovak Republic, In: Interaction of Law and Economics: Sustainable Development, 2024, s. 175 -182

31.12.2024 s pojmom virtuálna mena, ale len v spojitosti s jej predajom.¹⁸⁹ Od 1. januára 2025 sa pojem virtuálna mena zmenil na pojem kryptoaktívum, a to v celom texte zákona o dani z príjmov. Podľa § 2 písm. h) zákona o dani z príjmov je zdaniteľným príjmom príjem, ktorý je predmetom dane a nie je oslobodený od dane podľa zákona o dani z príjmov a ani podľa medzinárodnej zmluvy. Príjem z predaja kryptoaktíva nie je oslobodený od dane a je predmetom dane. Príjem z predaja kryptoaktíva¹⁹⁰ je predmetom dane z príjmov podľa § 3 ods. 1 písm. d) zákona o dani z príjmov ak ide o fyzickú osobu, ktorá nemá kryptoaktívum zaradené do obchodného majetku, teda ide o príjem z predaja kryptoaktíva mimo podnikateľskej činnosti fyzickej osoby. Konkrétne tento príjem zaraďujeme medzi ostatné príjmy podľa § 8 ods. 1 písm. t) zákona o dani z príjmov¹⁹¹. V rámci úprav zákona o dani z príjmov sa pamätalo aj na možnosť získavania/nadobudnutia kryptoaktív nielen vyťažením, ale aj tzv. stakingom, t.j. nadobudnutím prírastkov získaných overovaním transakcií v sieti daného kryptoaktíva. V tejto súvislosti zákon o dani z príjmov zakotvil, že príjem získaný tzv. stakingom kryptoaktíva sa zahrnie do základu dane v zdaňovacom období realizácie predaja kryptoaktíva.¹⁹² Pri predaji kryptoaktíva sa operuje s pojmom „výmena“ kryptoaktíva. Deň výmeny kryptoaktíva nie je definovaný v zákone o dani z príjmov, ale mohol by zodpovedať dňu odpísania z účtu, resp. pripísania kryptoaktíva na účet. Pri fyzickej osobe – nepodnikateľovi je potrebné aj uviesť situáciu, ak by nadobudol kryptoaktívum darovaním alebo dedením. V tomto prípade by tento príjem nebol predmetom dane podľa § 3 ods. 2 písm. a) zákona o dani z príjmov. Až následne, keby toto darované/zdedené kryptoaktívum predal, mal pri ostatný príjem, ktorý by bol už zdaniteľným príjmom. V prípade osôb, ktoré zisťujú základ dane podľa § 17 ods. 1 zákona o dani z príjmov, t.j. fyzická osoba – podnikateľ a právnická osoba, ide rovnako o zdaniteľný príjem podľa § 2 písm. h) zákona o dani z príjmov a podľa § 17 ods. 43 zákona o dani z príjmov je príjem z predaja kryptoaktíva súčasťou základu dane. V zmysle ustanovenia § 19 ods. 2 písm. v) zákona o dani z príjmov nie je možné uplatniť stratu z realizácie kryptoaktíva, t.j. úhrn vstupných cien všetkých kryptoaktív sa porovná s úhrnom príjmom dosiahnutých z predaja kryptoaktív, pričom sa na stratu neprihliada.¹⁹³

¹⁸⁹ ČAKOCI, K., ČERVENÁ, K., Peniaze a mena v čase digitalizácie. In: IV. SLOVENSKO-ČESKÉ DNI DAŇOVÉHO PRÁVA, s. 103, 2021

¹⁹⁰ Podľa § 2 písm. ai) zákona o dani z príjmov sa predajom kryptoaktíva rozumie *výmena kryptoaktíva za majetok, výmena kryptoaktíva za iné kryptoaktívum, výmena kryptoaktíva za poskytnutie služby alebo odplatný prevod kryptoaktíva*.

¹⁹¹ Mnoho štátov považuje z daňového hľadiska virtuálnu menu za majetok. Napr. Česká republika, Austrália, Čile, Francúzsko, Španielsko, Švédsko, Veľká Británia považujú virtuálnu menu za nehmotný majetok. Argentína, Slovensko, Dánsko, Chorvátsko, Izrael považujú virtuálnu menu za finančný majetok. Napr. Rakúsko, Kanada, Čína považujú virtuálnu menu za komoditu/virtuálnu komoditu. Len v niektorých krajinách sa virtuálna mena považuje za menu: napr. Belgicko, Poľsko, Taliansko atď. Vid' bližšie OECD (2020), Taxing Virtual Currencies: An Overview Of Tax Treatments And Emerging Tax Policy Issues, OECD, Paris. Dostupné: www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policy-issues.htm

¹⁹² § 8 ods. 17 zákona o dani z príjmov

¹⁹³ BRNOVÁ, M. Zmeny v zdaňovaní virtuálnej meny – kryptoaktív – od 1. 1. 2025, EPI, dostupné (19.10.2025): <https://www.epi.sk/odborny-clanok/zmeny-v-zdanovani-virtualnej-meny-kryptoaktiv-od-1-1-2025.htm>

Vstupná cena ¹⁹⁴ kryptoaktíva je definovaná podľa toho, ako bolo kryptoaktívum nadobudnuté. Ak bolo nadobudnuté kúpou, tak vstupnou cenou je obstarávacía cena. Ak bolo nadobudnuté výmenou za iné kryptoaktívum, alebo predajom tovaru alebo služby, tak je vstupnou cenou reálna hodnota. Zároveň je potrebné aj definovať vstupnú cenu majetku alebo služby, ktoré boli nadobudnuté výmenou za kryptoaktívum. V tomto prípade je vstupnou cenou reálna hodnota kryptoaktíva ku dňu výmeny.¹⁹⁵

Z hľadiska zákona č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve (ďalej len „zákon o účtovníctve“) sa kryptoaktívum nadobudnuté za odplatu považuje za krátkodobý finančný majetok iný ako peňažné prostriedky, a to len za predpokladu, že napĺňa definičné znaky majetku zakotvené v § 2 ods. 4 písm. a) zákona o účtovníctve¹⁹⁶. Kryptoaktívum z účtovného hľadiska možno oceniť reálnou hodnotou. Reálna hodnota kryptoaktíva je trhovía cena v deň ocenenia podľa § 24 ods. 1 písm. a) zákona o účtovníctve. Zisťuje sa spôsobom určeným účtovnou jednotkou zo zvoleného verejného trhu s kryptoaktívom. Rovnaký spôsob určenia reálnej hodnoty používa účtovná jednotka pre dané kryptoaktívum v priebehu účtovného obdobia.¹⁹⁷ Reálnou cenou sa oceňuje kryptoaktívum, ktorým je odplatne aj bezodplatne nadobudnuté kryptoaktívum, kryptoaktívum nadobudnuté výmenou za iné kryptoaktívum alebo nadobudnuté overovaním transakcií v sieti daného kryptoaktíva ku dňu výmeny za inú službu alebo majetok.¹⁹⁸

2.8.3.8 Zdaňovanie virtuálnej meny vo svete

Príjem zo samotnej ťažby virtuálnej meny/kryptoaktíva nie je v podmienkach SR zdaniteľným príjmom na rozdiel od niektorých iných štátov napr. Chorvátsko, Fínsko, Slovinsko, Rakúsko, Veľká Británia, Spojené štáty americké. Ako bolo aj vyššie uvedené, v SR sa zdaňuje až príjem z predaja kryptoaktíva, teda keď sa prvýkrát začne nakladať s kryptoaktívom po jej vyťažení¹⁹⁹. Vo väčšine krajín je uvedený príjem z nakladania s kryptoaktívom (predaj, výmena a pod.) zdaňovaný ako príjem z kapitálového majetku. V niektorých ďalších štátoch je príjem z nakladania s kryptoaktívom zaradený ako napr. ostatný príjem²⁰⁰ (napr. SR) alebo aj ako príjem z podnikania. V určitých prípadoch vznik

¹⁹⁴ Pri definovaní vstupnej ceny sa odkazuje na zákon č. 431/2002 z.z. o účtovníctve v znení zákona č. 213/2018 Z.z.

¹⁹⁵ § 25b ods. 1 a ods. 2 zákona o dani z príjmov

¹⁹⁶ Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Metodické usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/10386/2018-721 k postupu zdaňovania virtuálnych mien, dostupné (20.10.2025):

<https://www.mfsr.sk/files/archiv/financny-spravodajca/4577/2/Usmernenie-k-virtualnym-menam.pdf>

¹⁹⁷ § 27 ods. 13 zákona č. 431/2002 Z.z.

¹⁹⁸ § 24 ods. 1 písm. h) zákona č. 431/2002 Z.z.

¹⁹⁹ Podľa Hrabčáka „Výnos z ťažby sa zahrňa do základu dane v tom zdaňovacom období, kedy dôjde k predaju digitálneho platidla.“ Pozri: HRABČÁK, L. (2019): „Virtuálna mena“ a právo. In Vplyv moderných technológií na právo (Recenzovaný zborník príspevkov z vedeckej konferencie), Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Košice. Rovnako aj: HRABČÁK, L. a kol.: Blockchain technológia ako činiteľ (faktor) ovplyvňujúci súčasnú podobu práva. Košice: ŠafárikPress, 2021. 116 s.

²⁰⁰ § 8 ods. 1 písm. t) zákona o dani z príjmov

daňovej povinnosti u virtuálnej meny závisí od toho, či je ťažba vykonávaná ako súčasť podnikania alebo súkromne pre vlastnú potrebu.²⁰¹

Pri zdaňovaní kryptoaktív je podstatné zadať čo sa rozumie pod „nakladaním“ s kryptoaktívami, t.j. aký spôsob nakladania sa zdaňuje. V podmienkach SR pod slovom „nakladanie“ s kryptoaktívami rozumieme predaj kryptoaktív v zmysle § 2 písm. ai) zákona o dani z peňímov. Nakladanie s kryptoaktívom môžeme vo všeobecnosti chápať ako výmenu kryptoaktíva za odplatu/protiplnenie – v podobe výmeny za fiat peniaze, výmeny za iné kryptoaktíva; výmeny v podobe platieb za tovary a služby, alebo mzdy. Vo väčšine štátov sú všetky vyššie uvedené spôsoby nakladania s kryptoaktívom za protiplnenia (fiat peniaze, iné kryptoaktívum, platby za tovary a služby) zdaniteľné. Existujú však aj výnimky, kedy akákoľvek výmena kryptovaktív uskutočnená fyzickou osobou - nepodnikateľom nie je zdaniteľným príjmom, t.j. výmena kryptoaktíva podlieha zdaneniu až keď je táto výmena uskutočňovaná v rámci podnikateľskej aktivity. Ak však ide o výmenu kryptoaktíva bez protiplnenia/odplaty, takáto výmena sa vo väčšine prípadov nepovažuje za zdaniteľnú udalosť. Pojem „bez protiplnenia/odplaty“ predstavuje napr. darovanie kryptoaktíva alebo dedenie. Vo všeobecnosti v prípade darovania kryptoaktíva môžu existovať dva prístupy z hľadiska daňového práva. V prvom prípade môže byť darovanie považované pre darcu za nakladanie s kryptoaktívom na daňové účely a môže tým pádom predstavovať aj vznik daňovej povinnosti. V druhom, bežnejšom prípade, darovanie nebude viesť k zdaneniu ani na strane darcu ani na strane obdarovaného. Na území SR boli daň z darovania a daň z dedenia zrušené v roku 2004, preto prípadné darovanie alebo dedenie kryptoaktíva nebude viesť k vzniku daňovej povinnosti. Daň z dedičstva však aj v súčasnosti existuje vo viacerých štátoch (napr. Nemecko, Fínsko, Veľká Británia, Holandsko, Španielsko atď.) a viaceré štáty zároveň považujú aj kryptoaktívum za majetok, ktorý je možné zdediť.²⁰² Aj SR považuje kryptoaktívum za finančný majetok, avšak z dôvodu zrušenia dane z dedičstva ju pri dedení nezdaňuje²⁰³.

2.9. Automatická výmena informácií potrebných na určenie dorovnávacjej dane

Smernica DAC 9 súvisí s problematikou dorovnávacjej dane. Preto stručne uvedieme základné črty a východiská predmetnej dane. Zámerom a ani cieľom tejto úvodnej časti k DAC 9 nie je detailne analyzovať a rozviesť dorovnávaciu daň.

²⁰¹ OECD (2020), Taxing Virtual Currencies: An Overview Of Tax Treatments And Emerging Tax Policy Issues, OECD, Paris. Dostupné <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policy-issues.pdf>

²⁰² OECD (2020), Taxing Virtual Currencies: An Overview Of Tax Treatments And Emerging Tax Policy Issues, OECD, Paris. Dostupné (21.10.2025) <https://www.oecd.org/tax/tax-policy/taxing-virtual-currencies-an-overview-of-tax-treatments-and-emerging-tax-policy-issues.pdf>

²⁰³ Príjem získaný dedením nie je predmetom dane podľa § 3 ods. 2 písm. a) a § 12 ods. 7 písm. b) zákona o dani z príjmov

2.9.1 Dorovnávacia daň

2.9.1.1 Úroveň OECD

OECD vypracovala BEPS plán, ktorého súčasťou je 15 opatrení, z ktorých Opatrenie č. 1 sa venuje výzvam súvisiacich s digitalizáciou ekonomiky. V októbri 2021 sa 137 jurisdikcií pripojilo k prelomovému plánu na modernizáciu kľúčových prvkov medzinárodného daňového systému, ktorý už nie je vhodný pre globalizovanú a digitalizovanú ekonomiku. Dňa 14. decembra 2021 boli inkluzívnym rámcom OECD/G20 k BEPS schválené a následne publikované detailné modelové medzinárodné pravidlá proti znižovaniu/narúšaniu základu dane (tzv. Global Anti Base Erosion - GloBE), ktoré sú kľúčovým komponentom tohto plánu a zabezpečujú, že veľké nadnárodné spoločnosti platia minimálnu daň z príjmov v každej jurisdikcii, v ktorej pôsobia. Pravidlá GloBE, nazývané aj ako Pilier 2 ²⁰⁴ modelové pravidlá, zavádzajú koordinovaný systém zdaňovania, ktorý ukladá dodatočnú (dorovnávaciu) daň z príjmov vzniknutých v jurisdikcii, ak je efektívna sadzba dane určená na úrovni konkrétnej jurisdikcie nižšia ako minimálna sadzba. Podľa týchto pravidiel daňovníci, na ktorých sa pravidlá vzťahujú, vypočítavajú svoju efektívnu sadzbu dane pre každú jurisdikciu, v ktorej pôsobia, a platia dorovnávaciu daň (tzv. top-up tax) za rozdiel medzi ich efektívnou sadzbou dane v danej jurisdikcii a minimálnou sadzbou vo výške 15 %. ²⁰⁵ Ak vznikne povinnosť zaplatiť dorovnávaciu daň, spravidla sa platí v jurisdikcii konečného materského podniku nadnárodnej skupiny. Uplatňuje sa výnimka *de minimis* v prípadoch, keď v jurisdikcii vznikajú len relatívne nízke príjmy a výnosy. Pravidlá sa vzťahujú len na daňovníkov, ktorí majú aj zahraničnú prítomnosť a konsolidované výnosy minimálne 750 mil. EUR. ²⁰⁶ Pravidlá GloBE vytvárajú systém dvoch vzájomne prepojených pravidiel, pričom jedno pravidlo sa nazýva pravidlo zahrnutia príjmov (IIR – Income Inclusion Rule) a druhé pravidlo je pravidlo nedostatočne zdanených príjmov (UTPR – Undertaxed Profit Rule). Niektorí autori uvádzajú, že GloBE pravidlá sú (môžu byť) v rozpore so slobodou usadenia sa ako jednou zo základných slobôd vnútorného trhu EÚ, ktorá je zakotvená v čl. 49 – 55 Zmluvy o fungovaní EÚ. ²⁰⁷

2.9.1.2 Úroveň EÚ

EÚ prijala dňa 14. decembra 2022 tzv. smernicu o dorovnávacíj dani, niektorí ju nazývajú aj ako „Pilier 2 smernica“. EÚ tak nadväzuje na prácu OECD a na jej GloBE (Pilier

²⁰⁴ Pilier 1 ustanovuje koordinované prerozdelenie práv na zdanenie časti ziskov nadnárodných spoločností v prospech tých štátov, v ktorých sa nachádzajú ich zákazníci alebo používatelia, a to aj v prípade, že nadnárodná spoločnosť nemá v danom štáte fyzickú prítomnosť. Pozri bližšie: OECD, The Multilateral convention to implement amount a of Pillar one, Two-pillar solution to address the tax challenges arising from the digitalisation of the economy.

²⁰⁵ Bližšie pozri aj: CAKOI, K., SIMIČ, S. K vybraným otázkam zdaňovania digitálnej ekonomiky. In: Právo obchodu ekonomika XI [online]. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2022, s. 36 – 38.

²⁰⁶ OECD (2021), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two): Inclusive Framework on BEPS, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/782bac33-en>.

²⁰⁷ DE BROE, L., MASSANT, M. Are the OECD/G20 Pillar Two GloBE-Rules Compliant with the Fundamental Freedoms?, In: EC Tax Review, Vol. 30, Issue, 3, s. 86-98, 2021

2), ale aj na svoju predchádzajúcu prácu v oblasti posilnenia boja proti agresívnemu daňovému plánovaniu.²⁰⁸ Sama predmetná smernica vo svojej preambule uvádza, že sa štruktúrou, ale aj obsahom úzko drží modelových pravidiel OECD/pravidiel GloBE. Smernica prevzala do svojho textu dokument tzv. Daňové výzvy vyplývajúce z digitalizácie hospodárstva - globálne modelové pravidlá proti narúšaniu základu dane (druhý pilier). Smernica tiež plne odkazuje a odporúča používať pri jej vykonávaní sprievodné dokumenty OECD k týmto pravidlám – komentár, vysvetlenia a príklady, príručky a pod.²⁰⁹ Vykonávanie Pilieru 2 (GloBE), a teda aj tejto smernice, bude mať nevyhnutný vplyv na smernicu, ktorej hlavným cieľom je boj proti daňovým únikom, tzv. smernicu ATAD a najmä na pravidlá ohľadne kontrolovaných zahraničných spoločností (CFC). Niektorí autori uvádzajú, že zavedenie smernice o dorovnávejacej dani môže vzbudiť otázky ohľadne ďalšej relevantnosti smernice ATAD, a to vzhľadom k tomu, že do určitej miery sledujú rovnaký cieľ, a vzhľadom k tomu, že momentálne je EÚ fokusovaná na znižovanie administratívnej záťaže v podobe aj znižovania reportovacích povinností²¹⁰, najmä ak sa informácie v rámci reportov prelínajú, napr. aj s DAC 6.^{211,212,213} Okrem toho GloBE pravidlá a tým pádom ani táto smernica nezmieňujú to, ako riešiť vplyv vnútroštátnych pravidiel proti zneužívaniu (t.j. GAAR založené na čl. 6 smernice ATAD), najmä pokiaľ ide o (opätovné) prerozdelenie zdaniteľného príjmu alebo ako riešiť možné nesúlady medzi pravidlami GloBE a vnútroštátnym zdanením; alebo to, či je možné použiť domáce GAAR, keďže pravidlá GloBE neobsahujú vlastné GAAR.²¹⁴ Pravidlá uvedené v predmetnej smernici sa podľa bodu 7 preambuly smernice DAC 9 uplatňujú len na „*subjekty nachádzajúce sa v Únii, ktoré sú členmi nadnárodných skupín podnikov, alebo na veľké vnútroštátne skupiny, ktoré dosahujú ročný prah konsolidovaných výnosov aspoň 750 mil. EUR.*“ Efektívna sadzba dane veľkej vnútroštátnej skupiny podnikov alebo nadnárodnej skupiny podnikov v každej jurisdikcii, v ktorej vykonáva svoje činnosti by sa mala komparovať s minimálnou sadzbou dane vo výške 15%,²¹⁵ aby

²⁰⁸ Smernice ATAD, DAC a pod.

²⁰⁹ Komparácii OECD soft law – teda modelových pravidiel, komentára, a administratívnych príručiek a usmernení s relevantnými ustanoveniami smernice o dorovnávejacej dani sa venuje: HRDLICKA, L. The Pillar 2 Directive and the Qualified Domestic (Minimum) Top-up Tax Puzzle, In: Intertax, Vol. 52, Issue 10, s. 602-620

²¹⁰ DRAGHI, M., The Future of European Competitiveness, Part A / A Competitiveness Strategy for Europe 65, 2024

²¹¹ KOFLER, G., The „Decluttering“ of EU Direct Tax Law, In: EC Tax Review, Volume 34, Issue 1 (2025), p. 4

²¹² HEY, J. Editorial: Time for Rethinking: The ATAD experiment and the Conceptual Flaws of Its Hybrid Mismatch Rules, In: Intertax, Volume 52, Issue 11, 2024, p.670

²¹³ SZAKÁCS, A., Výzvy v daňovom práve v súvislosti s digitalizáciou (fokus na výmenu informácií), In: Bratislavské právnické fórum 2025 / Monika Miháliková, Veronika Ťažká (zost.). Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 2025, s. 1 122 - 1131

²¹⁴ KOFLER, G., The Impact of Pillar Two on the Notion of Abuse in International Taxation, In: Abuse of Law in European Taxation, 2025

²¹⁵ Preskúmaniu vplyvu smernice o dorovnávejacej dani a návrhu smernice tzv. DEBRA (Debt-Equity Bias Reduction Allowance Directive – tzv. Smernica Rady o stanovení pravidiel týkajúcich sa úľavy na zníženie zvýhodňovania dlhu voči vlastnému imaniu a obmedzenia odpočítateľnosti úrokov na účely dane z príjmov právnických osôb) COM (2022) 216 final, na efektívnu úroveň zdanenia v jednotlivých krajinách sa venujú autori v článku: GSCHOSSMANN, E., HECKEMEYER, H.J., MULLER, M.J., SPENGEL, CH., SPIX, J., WICKEL, S. The

sa zistilo, či predmetná skupina podnikov má povinnosť zaplatiť dorovnávaciu daň a následne by sa uplatnilo pravidlo IIR alebo UTPR.²¹⁶ Za účelom účinného uplatňovania systému je potrebné zabezpečiť koordináciu postupov v rámci skupiny podnikov. Primárne nesie zodpovednosť za podávanie oznámenia s informáciami na určenie dorovnávej dane základný subjekt. Avšak nadnárodná/veľká vnútroštátna skupina podnikov môže poveriť iný subjekt, aby predmetné oznámenie s relevantnými informáciami podal on ako určený podávajúci subjekt.²¹⁷ V nadväznosti na uvedené bolo potrebné na úrovni EÚ zaviesť automatickú výmenu oznámení medzi členskými štátmi EÚ s informáciami na určenie dorovnávej dane. Podľa čl. 44 ods. 3 smernice o dorovnávej dani základný subjekt nie je povinný podať svojej daňovej správe oznámenie s informáciami na určenie dorovnávej dane, ak takéto oznámenie podal hlavný materský subjekt alebo určený podávajúci subjekt. Podľa čl. 44 ods. 4 smernice o dorovnávej dani, „... základný subjekt (...) alebo určený miestny subjekt oznamuje svojej daňovej správe totožnosť subjektu, ktorý podáva oznámenie s informáciami na určenie dorovnávej dane, ako aj jurisdikciu, v ktorej sa nachádza.“

2.9.1.3 Úroveň SR

SR reagovala na globálne pravidlá prijaté OECD, ako aj transponovala smernicu o dorovnávej dani do tzv. zákona o dorovnávej dani.²¹⁸ SR v plnej miere transponovala smernicu o dorovnávej dani a preto pravidlá na určenie dorovnávej dane sú v úplnom súlade s pravidlami GloBE a s pravidlami stanovenými v smernici. „SR sa vzhľadom na svoje postavenie tzv. zdrojového štátu/dovozcu kapitálu s nízkym počtom materských subjektov a vyšším počtom dcérskych subjektov a zároveň v záujme zamedzenia zdanenia príjmov dotknutých subjektov v zahraničí, rozhodla zabezpečiť minimálne zdanenie vo forme vnútroštátnej dorovnávej dane.“²¹⁹ Ako výkladový prostriedok pri vykonávaní tohto zákona sa použijú modelové pravidlá OECD GloBE a sprievodné dokumenty k nim – komentár, príručka, príklady a pod. Účelom zákona je upraviť dorovnávaciu daň na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia (vo výške sadzby dane 15%) nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín.

Podľa § 37 zákona o dorovnávej dani je daňovníkom dorovnávej dane: základný subjekt, ktorý nie je stálou prevádzkarňou; hlavný subjekt stálej prevádzkarne, ktorá je základným subjektom; a spoločný podnik a subjekt pridružený k spoločnému podniku. Títo daňovníci sú povinní oznamovať prostredníctvom oznámenia príslušnému orgánu SR – správcovi dane, ktorým je FR SR, informácie uvedené v § 39 zákona o dorovnávej dani. Okrem oznámenia s informáciami na určenie dorovnávej dane sú daňovníci povinní podať správcovi dane aj daňové priznane. Oznámenie a aj daňové

EU's new era of "fair company taxation": the impact of DEBRA and Pillar Two on the EU Member States' effective tax rates, In: International Tax and Public Finance, 2025

²¹⁶ Bod 12 preambuly k smernici o dorovnávej dani

²¹⁷ Čl. 3 bod 44, čl. 44 smernice o dorovnávej dani

²¹⁸ Zákon o dorovnávej dani sa novelizoval zákonom č. 355/2024 Z.z. a nepriamo aj zákonom č. 387/2024 Z.z.

²¹⁹ Dôvodová správa – všeobecná časť k zákonu č. 507/2023 Z.z.

priznanie sa majú podať v rovnakej lehote, a to do 15 mesiacov po uplynutí oznamovacieho obdobia/príslušného zdaňovacieho obdobia. Rovnako ako to ustanovuje aj smernica o dorovnávej dani, aj zákon o dorovnávej dani umožňuje, aby oznámenie podal miestne určený subjekt, ktorého si určili daňovníci tej istej nadnárodnej skupiny podnikov alebo veľkej vnútroštátnej skupiny alebo ktorí sú súčasťou skupiny spoločného podniku. Daňovník nemusí podať oznámenie s informáciami, ak za neho tieto informácie oznámil hlavný materský subjekt alebo určený podávajúci subjekt, ktorý sa nachádza v štáte, s ktorým má SR v oznamovanom období účinnú kvalifikovanú dohodu príslušných orgánov. V tomto prípade daňovník oznámi správcovi dane identifikačné údaje hlavného materského subjektu alebo určeného podávajúceho subjektu a štát, v ktorom sa nachádzajú.²²⁰ Ustanovenie § 39 zákona o dorovnávej dani vymedzuje informácie, spôsob a aj lehotu podania oznámenia s informáciami na určenie dorovnávej dane. Predmetný paragraf uvádzame, pretože sa vzťahuje a súvisí s automatickou výmenou informácií podľa DAC 9. Modelové pravidlá GloBE, ako aj smernica EÚ o dorovnávej dani, umožňujú členským štátom, aby zaviedli vlastnú vnútroštátnu dorovnávaciu daň.

2.9.2 Smernica DAC 9

2.9.2.1 Úroveň EÚ

Smernica Rady (EÚ) 2025/872 o 14. apríla 2025, ktorou sa mení smernica 2011/16/EÚ o administratívnej spolupráci v oblasti daní, tzv. DAC 9 úzko nadväzuje na smernicu o dorovnávej dani, ktorá úzko nadväzuje na globálne modelové pravidlá proti narúšaniu základu dane (druhý pilier) – GloBE vytvorených OECD. Smernica o dorovnávej dani už ustanovuje pravidlá na podávanie oznámení s informáciami potrebnými na určenie dorovnávej dane a stanovujú sa aj všeobecné kategórie informácií, ktoré majú príslušné subjekty oznamovať. Oznámenia sú pre daňové správy nevyhnutné na posúdenie správnosti daňovej povinnosti, na posúdenie správnosti uplatňovania pravidiel stanovených v smernici o dorovnávej dani. Všeobecným pravidlom je, že oznámenie s informáciami na určenie dorovnávej dane podáva základný subjekt, s výnimkou, že toto oznámenie podá hlavný materský subjekt alebo určený podávajúci subjekt. Keď členský štát prijme od hlavného materského subjektu alebo určeného podávajúceho subjektu oznámenie s informáciami na určenie dorovnávej dane, tento členský štát by mal oznámiť ostatným členským štátom relevantné špecifické časti tohto oznámenia s informáciami na určenie dorovnávej dane. Smernica DAC 9 zavádza pravidlá na automatickú výmenu informácií v podobe oznámení s informáciami na určenie dorovnávej dane. Informácie v podobe oznámení sa budú automaticky vymieňať používaním štandardných vzorov/formulárov, ktoré sú dostatočne komplexné na to, aby daňové správy vedeli primerane posúdiť riziko a zhodnotiť správnosť daňovej povinnosti subjektu.²²¹ V prílohe VII smernice DAC 9 sú

²²⁰ § 39 ods. 2, 4, 5, 6 a § 40 zákona o dorovnávej dani

²²¹ Preambula smernice DAC v znení DAC 9

zakotvené pravidlá podávania oznámenia s informáciami na určenie dorovnávacjej dane a štandardný vzor tohto oznámenia.

2.9.2.2 Úroveň SR

MF SR predložilo v priebehu júna 2025 do medzirezortného pripomienkového konania (MPK)²²² návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon o dorovnávacjej dani (č. 507/2023 Z.z.), zákon č. 563/2009 Z.z. o správe daní, ako aj zákon č. 442/2012 Z.z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní. Predmetný návrh zákona má za cieľ reagovať na administratívne usmernenia ku globálnym modelovým pravidlám GloBE²²³, ktoré zverejnilo OECD v rokoch 2024 a 2025, ako aj transponovať smernicu DAC 9, ktorá poskytuje rámec pre procesné uplatňovanie smernice o dorovnávacjej dani. Návrh zákona bol schválený 21. októbra 2025 na 40. schôdzi Národnej rady SR a nadobudla účinnosť 1. januára 2026. 79 poslancov hlasovalo za tento návrh, 68 poslancov sa zdržalo a 5 poslancov nebolo prítomných. Zákon č. 291/2025 Z.z. z 21. októbra 2025, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 507/2023 Z. z. o dorovnávacjej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 355/2024 Z. z. a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2012 Z. z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon k DAC 9“) predstavuje transpozičný právny akt pre výmenu oznámení o informáciách pre určenie dorovnávacjej dane na úrovni EÚ, ako aj pre výmenu oznámení na globálnej úrovni, ktorá sa uskutočňuje na základe Multilaterálnej medzinárodnej dohody príslušných orgánov štátov (MCAA) o výmene GloBE informácií, tým že plne reaguje na celosvetové modelové pravidlá GloBE prijaté OECD v rokoch 2024 a 2025.

Zákon k DAC 9 v čl. II implementuje smernicu DAC 9 a v § 22r ods. 1 zákona k DAC 9 jasne stanovuje, že výmena informácií v podobe oznámení o informáciách pre určenie dorovnávacjej dane sa automaticky vykoná medzi príslušným orgánom SR (ktorým je FR SR) a príslušnými orgánmi členských štátov EÚ (na základe DAC 9) a príslušnými orgánmi zmluvných štátov na základe Multilaterálnej medzinárodnej dohody príslušných orgánov (v prípade MCAA k globálnym pravidlám GloBE). Predpokladom predmetnej automatickej výmeny informácií je obdržanie oznámení od príslušných daňovníkov SR. Povinnosť predkladať príslušnému orgánu SR oznámenia o informáciách na určenie dorovnávacjej dane vyplýva z § 39 ods. 1 a ods. 2 zákona o dorovnávacjej dani.

²²² MPK sa ukončilo dňa 4.7.2025 a na webovej stránke www.slov-lex.sk bol tento legislatívny proces vedený pod číslom LP/2025/310

²²³ Usmernenie OECD 06/24 - OECD (2024), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), June 2024, OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS, OECD, Paris; Usmernenie OECD 01/25 - OECD (2025), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on Article 9.1 of the Global Anti-Base Erosion Model Rules, OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS, OECD, Paris

Aj zákon k DAC 9 definuje v § 22q základné pojmy ako: zúčastnený štát (v smernici DAC 9 implementujúci štát), štát uplatňujúci len kvalifikovanú vnútroštátnu dorovnávaciu daň; všeobecná časť oznámenia; časti oznámenia týkajúce sa jednotlivých štátov (v smernici DAC 9 jurisdikčné časti oznámenia) a definície sú plne súladné s definíciami uvedenými v smernici DAC 9.

2.9.2.2.1 Kto je povinnou osobou a aké informácie sa majú oznamovať

Daňovníci, ktorí majú povinnosť predkladať FR SR oznámenia o informáciách pre určenie dorovnávej dane vyplývajú z § 37 zákona o dorovnávej dani. Predmetom automatickej výmeny budú oznámenia o informáciách pre určenie dorovnávej dane, ktoré podali daňovníci SR, „pričom v prvých obdobiach sa zohľadní postavenie Slovenskej republiky ako „štátu, ktorý uplatňuje len kvalifikovanú vnútroštátnu dorovnávaciu daň“.“²²⁴ Aké informácie obsahuje oznámenie ustanovuje § 39 ods. 1 zákona o dorovnávej dani. Oznámenie s informáciami sa podáva prostredníctvom formulára určeného FR SR, ktorý bude kopírovať štandardný vzor oznámenia obsiahnutý v prílohe VII oddiele IV smernice DAC9.

Príslušný orgán SR zašle:

- zúčastnenému štátu všeobecnú časť oznámenia,
- štátu uplatňujúceho len kvalifikovanú vnútroštátnu daň všeobecnú časť oznámenia bez všeobecného zhrnutia,
- štátom, ktoré majú právo zdaňovať, časti týkajúcich sa jednotlivých štátov (jurisdikčné časti) oznámenia, ak sa ich tieto časti týkajú,
- štátom uplatňujúcim pravidlo pre nedostatočne zdanené zisky s nulovou percentuálnou hodnotou podľa tohto pravidla len tú časť oznámenia, ktorá obsahuje informácie o priradení dorovnávej dane vo vzťahu k tomuto štátu, a zúčastnenému štátu, v ktorom sa nachádza hlavný materský subjekt, sa poskytnú všetky časti týkajúce sa jednotlivých štátov.

2.9.2.2.2 Kedy a ako sa majú informácie podávať

Oznámenie s informáciami daňovníci oznamujú podľa § 39 ods. 2 zákona o dorovnávej dani príslušnému orgánu SR najneskôr do 15 mesiacov po uplynutí oznamovaného obdobia. Následne je FR SR povinné do 3 mesiacov po uplynutí lehoty na podanie oznámenia uvedeného v predchádzajúcej vete zaslať informácie príslušným orgánom príslušných štátov. Resp. ak oznámenie bolo podané FR SR po lehote, tak FR zašle oznámenie s informáciami do 3 mesiacov od prijatia oznámenia.²²⁵

²²⁴ Dôvodová správa – osobitná časť k § 22r k zákonu č. 291/2025 Z.z.

²²⁵ § 22r ods. 4 a 5 zákona č. 291/2025 Z.z.

2.10 Spôsob výmeny informácií²²⁶

Informácie oznamované podľa smernice DAC sa medzi členskými štátmi vymieňajú elektronicky prostredníctvom platformy CCN, čo podľa čl. 3 bodu 13 smernice DAC predstavuje spoločnú platformu založenú na spoločnej komunikačnej sieti, ktorú vytvorila EÚ na všetky elektronické prenosy medzi príslušnými orgánmi v oblasti ciel a daní. Príslušné orgány členských štátov automaticky vymieňajú prostredníctvom platformy CCN len niektoré informácie získané v zmysle smernice DAC. Ide o informácie získané podľa DAC 1, DAC 2, DAC 4, DAC 7 a DAC 9. Automatická výmena informácií podľa DAC 3, DAC 6 a DAC 8 sa zabezpečuje prostredníctvom zabezpečeného centrálného registra zriadeného Komisiou, kde členské štáty zaznamenávajú príslušné informácie, ku ktorým príslušné orgány ostatných členských štátov majú prístup²²⁷.

Spôsob výmeny informácií sa odlišuje podľa toho, či ide o výmenu informácií medzi členskými štátmi, alebo výmenu s inými (tretími) štátmi. Medzi členskými štátmi prebieha výmena spôsobom uvedeným vyššie (CCN a centrálny register). S tretími zmluvnými štátmi, prebieha výmena prostredníctvom Spoločného prenosového systému vytvoreného OECD tzv. CTS. Na chod komunikačnej siete CTS prispievajú zmluvné štáty ročným finančným príspevkom a účelom CTS je bezpečný prenos informácií. CTS sieť slúži ako platforma pre viaceré druhy výmeny informácií, napr. na výmeny informácií na základe žiadosti, na spontánnu výmenu informácií, výmena CRS, CbCR, MDR, na výmenu záväzných stanovísk.

Administratívna spolupráca v oblasti dane z pridanej hodnoty sa uskutočňuje cez systém CCN²²⁸ a aj prostredníctvom systému VIES. Systém VIES umožňuje tok informácií v rámci vnútorného trhu EÚ a umožňuje spoločnostiam rýchlo získať potvrdenie o platnosti identifikačného čísla pre DPH ich obchodných partnerov, ktorí vykonávajú cezhraničné transakcie týkajúce sa tovarov alebo služieb. VIES nie je databáza, ale predstavuje vyhľadávač, cez ktorý sa získavajú údaje z databáz členských štátov EÚ. VIES rovnako umožňuje daňovým správam monitorovať a kontrolovať tok vnútro-komunitárneho obchodu a tým identifikovať všetky druhy nezrovnalostí a tak môže slúžiť ako efektívny nástroj boja proti intra-komunitárnym DPH podvodom.²²⁹ Oddelenie, ktoré je v každom členskom štáte EÚ zodpovedné za kontrolu vnútro- komunitárneho obchodu sa nazýva Centrálny kontaktný úrad (Central Liaison Office – tzv. CLO). CLO má

²²⁶ SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. slovensko-české dni daňového práva [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019, s. 214 - 215

²²⁷ Pozri čl. 21 ods. 5 smernice DAC

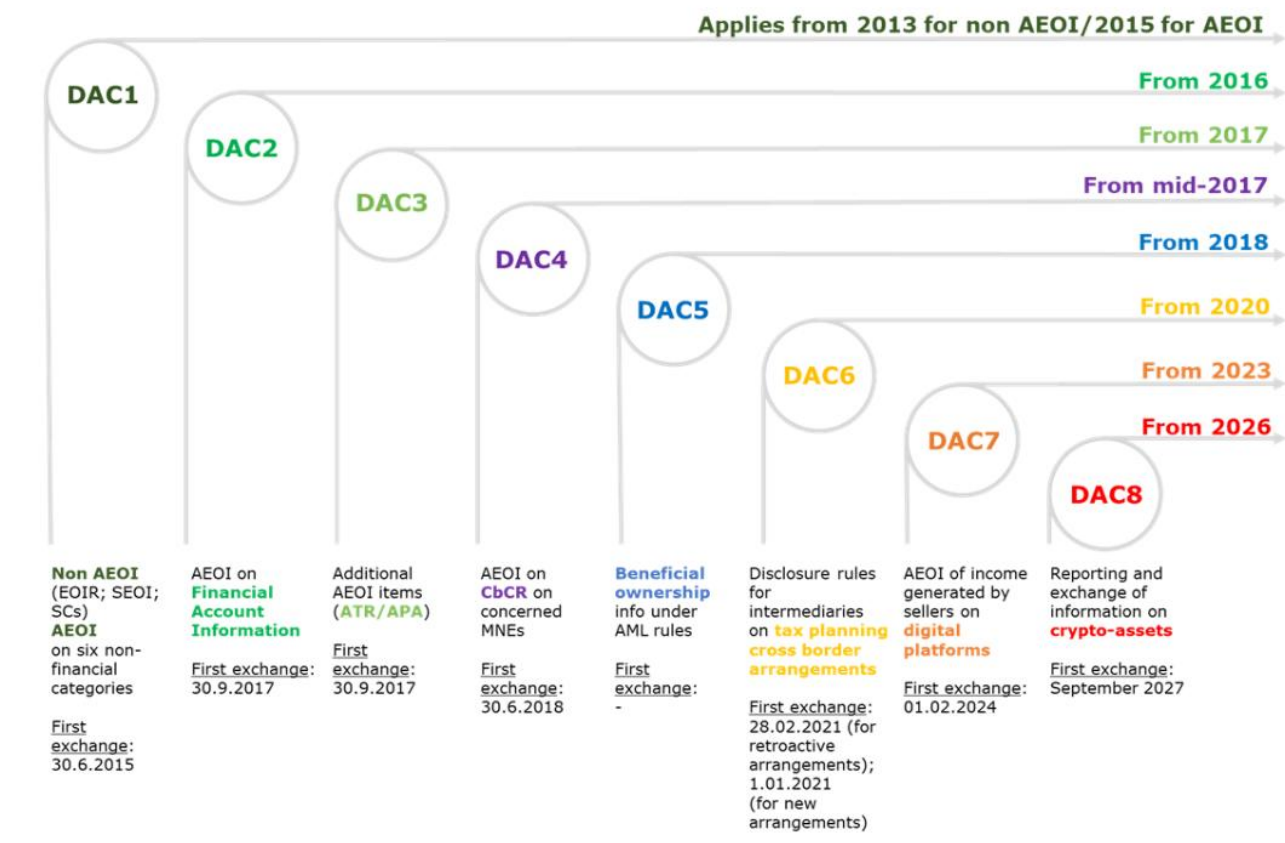
²²⁸ Nariadenie Rady (EÚ) č. 904/2010 zo 7. októbra 2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti dane z pridanej hodnoty

²²⁹ BUTU, I. BREZEANU. P., Fighting VAT Fraud through Administrative Tools in the European Union, In: Finance – Challenges of the Future, 2025, s. 99

cez VIES systém priamy prístup do registračnej databázy DPH každého členského štátu EÚ.²³⁰ V podmienkach SR je CLO umiestnené v rámci organizačnej štruktúry FR SR.

2.11 Zhrnutie

Figure 2. Overview of the evolution of DAC

Zdroj: Ramboll - Evaluation of the Directive 2011/16 and its Amendments, Executive summary, Denmark, 2024, s. 5

Diagram vývoja smernice DAC je súčasťou štúdie, ktorá sa venovala hodnoteniu smernice DAC a jej novelizácií. Štúdia bola vypracovaná konzultanskou spoločnosťou Ramboll dňa 11. januára 2024 a je súčasťou finálneho hodnotenia smernice DAC zo strany Komisie. Komisia zverejnila hodnotiacu správu k smernici DAC dňa 19. novembra 2025. V diagrame absentuje smernica DAC 9, ktorá bola schválená 14. apríla 2025 a preto ku dňu spracovania štúdie, ktorej súčasťou je predmetný diagram, ju tam nebolo možné uviesť. Z uvedeného dôvodu autor dopĺňa aj informáciu o DAC 9 nasledovne: DAC 9 – reportovanie a výmena oznámení s informáciami na určenie dorovnávacej dane podľa článku 44 smernice Rady (EÚ) 2022/2523. Smernica DAC 9 je v platnosti a účinnosti od 1.

²³⁰ European Commission. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. Evaluation of the COUNCIL REGULATION (EU) No 904/2010 of 7 October 2010 on administrative cooperation and combating fraud in the field of value added tax. Accompanying the document. Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the evaluation of the EU framework for VAT administrative cooperation. Brussels, 14.11.2025, (SWD (2025) 350 final. COM(2025) 686 final

januára 2026. Prvá výmena informácií sa uskutoční podľa čl. 27d ods. 4 smernice DAC 9 a podľa § 24da zákona č. 442/2012 Z.z. v znení účinnom od 1. januára 2026, najskôr 1. decembra 2026.

Ako je vidieť aj z diagramu, automatická výmena informácií v oblasti daní sa dynamicky a rapídne vyvíjala. Novelizácie smernice DAC sa uskutočňovali takmer každý rok alebo vo veľmi krátkom časovom horizonte medzi sebou. V rámci hodnotenia smernice DAC uvedená častá novelizácia bola negatívne a kriticky hodnotená zo strany stakeholderov, ako aj štátov. Časté zmeny môžu spôsobovať neprehľadnosť v právnej regulácii, a môžu mať aj negatívny vplyv na finančnú stránku subjektov, ktorí musia svoje IT, technologické riešenia často meniť v dôsledku častých zmien.

Je možné vo všeobecnosti zhrnúť, že EÚ vychádza vo veľkej miere z dokumentov vytvorených OECD.

OECD	EU	SR
	DAC 1	Zákon č. 442/2012 Z.z.
CRS	DAC 2	Zákon č. 359/2015 Z.z.
BEPS Opatrenie č. 5	DAC 3	Zákon č. 442/2012 Z.z.
BEPS Opatrenie č. 13	DAC 4	Zákon č. 442/2012 Z.z.
CRS	DAC 5	Zákon č. 563/2009 Z. z
BEPS Opatrenie č. 12	DAC 6	Zákon č. 442/2012 Z.z.
BEPS Opatrenie č. 1 + Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy	DAC 7	Zákon č. 442/2012 Z.z.
BEPS Opatrenie č. 1 + The Crypto-Asset Reporting Framework (CARF)	DAC 8	Zákon č. 359/2015 Z.z.
GloBE model rules (Pilier 2)	DAC 9	Zákon č. 442/2012 Z.z.

Vlastné spracovanie tabuľky

3 VÝMENA INFORMÁCIÍ A OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV

Pri výmene informácií v oblasti daní dochádza nepochybne aj k výmene osobných údajov. Osobné údaje je potrebné chrániť pred neoprávneným využívaním, zneužívaním, avšak v niektorých prípadoch cieľ sledovaný či už národne, európsky alebo dokonca celosvetovo má väčšiu prioritu. Výmena informácií, ako jedna z nástrojov administratívnej spolupráce, má zabezpečiť daňovú transparentnosť, ktorá má viesť k spravodlivému a efektívnemu zdaňovaniu. Zvyšovanie daňovej transparentnosti a právnej istoty je jedným z 3 pilierov BEPS Plánu²³¹ a rovnako aj Komisia stanovila daňovú transparentnosť za jeden z 5 hlavných kľúčových krokov pre spravodlivý a efektívny korporátny daňový systém.²³² Rozsah informácií vrátane osobných údajov daňovníkov, ktoré sa medzi daňovými správami jednotlivých štátov vymieňajú, sa za posledné roky stále rozširuje. Je to trend, ktorý sleduje OECD, EÚ a tým pádom aj jednotlivé štáty. Je to ovplyvnené aj technologickým rozvojom, ktorý uľahčuje spracovanie, úpravu, výmenu, ukladanie, uchovávanie dát, informácií. Výmena informácií presne určených v právnych aktoch je nepochybne efektívnym nástrojom boja proti daňovým únikom, vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a daňovým podvodom. Avšak celkový vývoj výmeny informácií je v niektorých prípadoch kritizovaný zo strany niektorých odborníkov tvrdiacich, že sa nevenuje dostatočná pozornosť ochrane osobných údajov.²³³ Napr. Baker vo vzťahu k automatickej výmene informácií o finančných účtoch tvrdí, že „požiadavka súladu s právom na ochranu osobných údajov sa zdá pri tvorbe systému CRS/DAC z hlboko prehliadnutá“ a že „je takmer úplne nevyhnutné, že problémy so CRS/DAC2 systémom budú narastať v súvislosti so zlyhaním ochrany súkromia a osobných údajov.“²³⁴ Aktuálne mediálne daňové kauzy, ako napr. tzv. Panama Papers zvyšujú povedomie aj obyčajných ľudí o téme zdaňovania, resp. daňových únikov, čo vyúsťuje aj do vyššej akceptovateľnosti potreby výmeny informácií v oblasti daní za účelom zabezpečenia spravodlivého platenia daní. Na druhej strane rozširovanie vymieňaných informácií môže potenciálne ohroziť aj práva daňovníkov v oblasti ochrany ich osobných údajov.²³⁵ Preto je systém výmeny informácií potrebné nastaviť tak, aby získané informácie boli zhromažďované, vymieňané, spracovávané, uchovávané len za účelom sledovaným právnymi predpismi a na základe právneho základu, len za účelom dosiahnutia cieľa, ktorý sleduje všeobecne uznané záujmy EÚ, OECD, štátu, a aby to bolo

²³¹ OECD (2015), Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris. s. 3

²³² European Commission, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. A Fair and Efficient Corporate Tax System in the European Union: 5 Key Areas for Action. Brussels, 17.6.2015, COM(2015) 302 final, SWD(2015) 121 final

²³³ VAN DAM, J., BOEI, W., Legal Protection in the Context of International Exchange of Information upon Request between Tax Authorities, Erasmus Law Review, Vol. 15, Issue 2. 2022, p 76-85

²³⁴ BAKER, P. CRS/DAC, FATCA and the GDPR, BTR 3, 2016 s. 252

²³⁵ CANNAS, F. Taxpayers' Right of Defence in the International Context: The Case of Exchange of Tax Information and a Proposal for the "English" Wednesbury Doctrine as the New OECD (BEPS) Standard. World Tax Journal, Vol. 12, Issue 2, 2020.

nevyhnutné na dosiahnutie tohto cieľa a aby sa rešpektovala zásada proporcionality, teda, aby to bolo primerané. Je potrebné nájsť správny pomer medzi zvyšovaním daňovej transparentnosti pri kontrole daňovníkov a ochranou osobných údajov daňovníkov.²³⁶

Právny základ výmeny informácií sme uviedli v predchádzajúcich kapitolách. Všeobecné aj konkrétnejšie **ciele výmeny informácií** vyplývajú priamo aj nepriamo z právnych aktov. Nepochybne medzi všeobecné ciele je možné zaradiť zvýšenie daňovej transparentnosti, daňovej spravodlivosti, boj proti daňovým únikom, vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a daňovým podvodom, proti agresívnemu daňovému plánovaniu, prekonanie negatívnych aspektov globalizácie, internacionalizácie, mobility, digitalizácie. Aj v zmysle ustálenej judikatúry je predchádzanie nebezpečenstvu daňových únikov a daňových podvodov cieľom všeobecného záujmu uznaným Úniou.²³⁷ Na tento cieľ všeobecného záujmu nadväzuje aj cieľ boja proti ukrývaniu zdaniteľných príjmov dosiahnutých v zahraničí (napr. príjem zo závislej činnosti, tantiémy, príjem z prenájmu nehnuteľnosti a pod.), boj proti ukrývaniu zdaniteľných príjmov na zahraničných finančných účtoch, boj proti zneužívajúcim daňovým štruktúram, ktorých jedným z hlavných cieľov je dosiahnutie daňovej výhody, alebo aj boj proti ukrývaniu zdaniteľných príjmov dosiahnutých prostredníctvom digitálnych platforiem majúcich sídlo v zahraničí a pod. Na odstránenie vyššie uvedených problémov sa javí medzinárodná administratívna spolupráca, najmä automatická výmena informácií medzi daňovými správami jednotlivých štátov, ako veľmi efektívny nástroj. Výslovne v bode 10 preambuly smernice DAC sa uznáva, že „*povinná a bezpodmienečná automatická výmena informácií je najúčinnnejším spôsobom, ako podporiť správne vyrubenie daní v cezhraničných situáciách a ako bojovať proti podvodom.*“

Otázku nevyhnutnosti zhromažďovania, uchovávanía, spracúvania a výmeny informácií v oblasti daní za účelom dosiahnutia cieľa spočívajúceho v boji proti agresívnemu daňovému plánovaniu a v súvislosti s právami chránenými napr. GDPR, Chartou ľudských práv alebo Európskym dohovorom pre ľudské práva, akým je napr. právo na ochranu súkromia, resp. ochrana osobných údajov, je potrebné skúmať od prípadu k prípadu.²³⁸ T.j. či povinnosti stanovené napr. smernicou DAC neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa všeobecného záujmu uznaného EÚ. Uvedené sa skúma z dôvodu potreby dodržania **zásady proporcionality** zakotvenej

²³⁶ WOHRER, V., Data Protection and Taxpayers' Rights: Challenges Created by Automatic Exchange of Information, IBFD, Netherlands, 2018.

²³⁷ Rozsudok SD EÚ zo 6. októbra 2020, Spojené veci C – 245/19 a C – 246/19 ÉTAT LUXEMBOURGEOIS proti B a iným (Právo na opravný prostriedok proti žiadosti o informácie v oblasti daní) (C-245/19 a C-246/19, EULI:C:2020:795, body 86 až 88 a citovaná judikatúra).

²³⁸ Napr. otázku či je oznámenie mena právneho zástupcu daňovým orgánom treťou sprostredkujúcou osobou alebo daňovníkom nevyhnutné na dosiahnutie cieľa spočívajúceho v boji proti agresívnemu daňovému plánovaniu. Bod 104 v návrhu generálneho advokáta Athanasiosa Rantosa predneseného 5. apríla 2022 vo veci C.694/20 Orde van Vlaamse Balies, IG, Belgian Association of Tax Lawyers, CD, JU proti Vlaamse Regering. Vec sa týkala smernice DAC 6. Dostupné na:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=257281&pageIndex=o&doclang=SK&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1657675>

v článku 5 ods. 4 Zmluvy o EÚ.²³⁹ Keďže efektívnu medzinárodnú administratívnu spoluprácu v oblasti daní, najmä výmenu informácií, nie je možné zabezpečiť na národnej úrovni jednotlivých štátov, a predmetný cieľ je podľa bodu 18 preambuly k smernici DAC možné lepšie dosiahnuť na úrovni EÚ, môže EÚ v súlade so **zásadou subsidiarity** prijať konkrétne opatrenia (napr. aj v podobe smernice DAC), čo je v súlade s čl. 5 ods. 3 Zmluvy o EÚ.

- **Údaje, ktoré sa zbierajú a vymieňajú – osobitné kategórie príjmov**

Podstatou smernice DAC 1 je automatická výmena informácií o osobitných druhoch príjmov. Podľa DAC 1, t.j. zákona č. 442/2012 (§7 ods. 1) sa poskytujú príslušnému orgánu druhého štátu informácie v členení na: príjmy zo závislej činnosti, tantiémy, príjmy z poistného plnenia, dôchodky, vlastníctvo nehnuteľného majetku a príjmy z nehnuteľného majetku, príjmy v podobe licenčných poplatkov, a od 1. januára 2026 aj príjmy z dividend, ktoré sú vyplatené na iný ako správcovský účet a sú iné ako príjmy z dividend, ktoré sú oslobodené od dane z príjmov právnických osôb podľa zákona o dani z príjmov. Tieto informácie sa poskytujú v súvislosti s fyzickou osobou majúcou trvalý pobyt, resp. subjektom so sídlom v tomto druhom štáte. Za účelom spárovania údajov je nevyhnutná identifikácia fyzickej osoby. T.j. ktorý príjem akej fyzickej osobe prislúcha. Pri výmene informácií podľa § 7 ods. 1 v súvislosti s § 2 písm. i) zákona č. 442/2012 Z.z. dochádza k výmene dostupných informácií, ktorými sú meno a priezvisko fyzickej osoby, daňové identifikačné číslo, dátum narodenia, adresa bydliska fyzickej osoby.²⁴⁰

- **Údaje, ktoré sa zbierajú a vymieňajú – finančné účty**

V zmysle CRS, MCAA CRS, FATCA, DAC 2, ako aj zákona č. 442/2012 Z.z. dochádza k automatickej výmene informácií o finančných účtoch. Držiteľom alebo ovládajúcou osobou finančného účtu je v mnohých prípadoch fyzická osoba. Oznamujúca finančná inštitúcia je podľa § 8 ods. 1 zákona č. 359/2015 Z.z. povinná získať informácie aj o fyzickej osobe, rezidentovi iného členského alebo zmluvného štátu. Pri fyzickej osobe, ktorá je držiteľom alebo ovládajúcou osobou, sa získavajú nasledovné údaje: meno a priezvisko, dátum a miesto narodenia, adresa bydliska, daňové identifikačné číslo, ak bolo pridelené, názov štátu rezidencie na daňové účely, resp. aj iné údaje. Tieto získané údaje oznamujúca finančná inštitúcia oznámi podľa § 20 zákona č. 359/2015 Z.z. FR SR, ktoré ich následne zasiela príslušnému orgánu členského, resp. zmluvného štátu. Na účely spracúvania osobných údajov sa výslovne v právnych predpisoch stanovuje, že slovenská/oznamujúca finančná inštitúcia, ako aj príslušný orgán SR, sa považujú za prevádzkovateľov na účely tohto zákona, a ich práva a povinnosti sa v tomto prípade

²³⁹ Kritérium proporcionality je z hľadiska rozsahu automaticky zdieľaných informácií podľa viacerých autorov diskutabilný. Pozri: VARTAŠOVÁ, A., BUJŇÁKOVÁ, M., Ochrana zdieľaných údajov pri medzinárodnej výmene informácií pri správe daní, Conference: Days of Law, Brno, Czech Republic, 2015, s. 8. Pozri aj: SOMARE, M., WÖHRER, V.: Automatic Exchange of Financial Information under the Directive on Administrative Cooperation in the Light of the Global Movement towards Transparency. INTERTAX, 2015, roč. 43, č. 12, S. 815.

²⁴⁰ Dôvodová správa – osobitná časť k § 19a zákona č. 250/2022 Z.z.

spravujú osobitným právnym predpisom²⁴¹ Rozsah spracúvaných osobných údajov je presne vymedzený.²⁴² Cieľom spracúvania osobných údajov je v tomto prípade správne vyrubenie daňovej povinnosti a účelom je poskytnutie informácií o finančných účtoch štátu (členskému, zmluvnému) daňovej rezidencie fyzickej osoby, resp. Spojeným štátom americkým. Predmetné informácie sa spracúvajú zo strany oznamujúcej finančnej inštitúcie ako prevádzkovateľa desať rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa oznámili.

- **Údaje, ktoré sa zbierajú a vymieňajú – záväzné stanoviská**

V zmysle smernice DAC 3, ktorá bola rovnako implementovaná zákonom č. 442/2012 Z.z. dochádza k automatickej výmene záväzných stanovísk, ktoré boli vydané, zmenené alebo obnovené príslušným orgánom konkrétneho štátu. Na účely výmeny záväzných stanovísk sa zbierali vymedzené informácie, ktoré sa však týkali iba subjektov alebo skupiny subjektov, t.j. fyzickej osoby sa netýkali. Až smernicou DAC 8, a teda aj zákonom č. 200/2025 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 359/2015 Z. z. o automatickej výmene informácií o finančných účtoch na účely správy daní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa podľa § 8 ods. 2 záväzné stanoviská budú vymieňať aj ohľadne „bohatých“ fyzických osôb. T.j. príslušný orgán SR generálne neoznamuje tie záväzné stanoviská týkajúce sa a zahŕňajúce výhradne daňové záležitosti jednej alebo viacerých fyzických osôb. Výnimkou je, ak ide o záväzné stanoviská fyzických osôb, ktoré boli obnovené, zmenené alebo novo vydané po 1. januári 2026 a ak suma transakcie, ktorá je napísaná v záväznom stanovisku a na ktorú sa stanovisko vzťahuje, presahuje 1 500 000 EUR alebo sa v záväznom stanovisku určuje otázka, či osoba je alebo nie je daňovým rezidentom v SR. Osobné údaje vymieňané v súvislosti s fyzickou osobou a záväzným stanoviskom vzťahujúcim sa na túto fyzickú osobu budú najmä meno a priezvisko, identifikačné číslo (čo môže byť daňové identifikačné číslo, ale aj dátum narodenia) a adresa.

- **Údaje, ktoré sa zbierajú a vymieňajú – správy podľa jednotlivých štátov a dorovnávacia daň**

V súvislosti so smernicou DAC 4 a DAC 9 sa nevymieňajú žiadne osobné údaje fyzických osôb. Pri smernici DAC 4, t.j. automatickej výmene správ podľa jednotlivých štátov, dochádza k výmene správ od nadnárodnej skupine podnikov (napr. hlavný alebo náhradný materský subjekt a pod.), t.j. od subjektov, ktorí nie sú fyzické osoby, a správy neobsahujú údaje o fyzických osobách. Podľa DAC 9 sa podávajú do centrálného depozitára oznámenia s informáciami na určenie dorovnávacjej dane, ktoré podávajú subjekty a nie fyzické osoby. V oznámení sa uvádzajú všeobecné časti a/aj jurisdikčné časti, ktoré sa však týkajú len subjektov a nie fyzických osôb. Z uvedeného dôvodu sa

²⁴¹ Na úrovni EÚ je ním Nariadenie GDPR, v SR je ním aj zákon č. 18/2018 Z.z.

²⁴² V § 8 a 13 zákona č. 359/2015 Z.z., v čl. 8 ods. 3a smernice DAC 2

v tejto súvislosti ochrane osobných údajov nebudeme venovať, keďže sa nebude uplatňovať.

- **Údaje, ktoré sa zbierajú a vymieňajú – cezhraničné opatrenia podliehajúce oznamovaniu**

Smernica DAC 6, implementovaná do právneho poriadku SR zákonom č. 442/2012 Z.z., zakotvila automatickú výmenu informácií o potenciálne agresívnych cezhraničných opatreniach, daňových schémach. V zmysle tejto právnej úpravy je povinná osoba povinná podať príslušnému orgánu konkrétneho členského štátu presne vymedzené informácie. Povinnou osobou je v prvom rade sprostredkovateľ a za určitých okolností priamo daňovník, t.j. klient, používateľ daného cezhraničného opatrenia (pozri bližšie kapitolu venovanú DAC 6). Medzi informácie, ktoré povinná osoba podáva príslušnému orgánu, zaraďujeme podľa § 8f zákona č. 442/2012 Z.z.: identifikačné údaje sprostredkovateľa a používateľa, ak ide o fyzickú osobu, tak minimálne meno a priezvisko, dátum a miesto narodenia, daňové identifikačné číslo, ak bolo pridelené, štát daňovej rezidencie, ako aj identifikačné údaje závislých osôb používateľa; podrobné údaje o charakteristických znakoch, na základe ktorých podlieha opatrenia oznamovaniu; obsah oznamovaného opatrenia; deň uskutočnenia prvého úkonu pri zavedení oznamovaného opatrenia; podrobnosti o právnych predpisoch, ktoré sú pri oznamovanom opatrení využívané; predpokladaná hodnota oznamovaného opatrenia; identifikácia členského štátu používateľa alebo používateľov, ako aj ostatných štátov, na ktoré sa oznamované opatrenia môže vzťahovať; identifikácia ďalšej fyzickej osoby alebo subjektu, ktorého by sa opatrenie mohlo týkať spolu s uvedením, s ktorými členskými štátmi je táto osoba prepojená, resp. subjekt prepojený; a iné údaje o sprostredkovateľoch, používateľoch a o oznamovanom opatrení. Takto oznámené informácie následne príslušný orgán jedného členského štátu EÚ oznámi prostriedkami automatickej výmeny informácií príslušným orgánom ostatných členských štátov. Aj v tomto prípade, keďže sa mnohé informácie dotýkajú fyzickej osoby a jej osobných údajov, je potrebné zabezpečiť ochranu osobných údajov a osobné údaje spracovávať v súlade s právnymi predpismi zabezpečujúcimi ochranu osobných údajov. Medzi osobné údaje fyzickej osoby v tomto prípade zaraďujeme: meno a priezvisko, dátum a miesto narodenia u fyzickej osoby, rezidencia na daňové účely, daňové identifikačné číslo, ak bolo pridelené.²⁴³

- **Údaje, ktoré sa zbierajú a vymieňajú – informácie oznamované prevádzkovateľmi platforiem**

V zmysle smernice DAC 7, transponovanej do zákona č. 442/2012 Z.z., dochádza k výmene informácií získaných od oznamujúceho prevádzkovateľa platformy o predávajúcich podliehajúcich oznamovaniu vrátane ich príjmov dosiahnutých z vybraných činností. Oznamujúci prevádzkovateľ platformy oznamuje prostriedkami

²⁴³ Dôvodová správa – osobitná časť k § 19a zákona č. 250/2022 Z.z.

automatickej výmeny informácií vymedzené informácie príslušnému orgánu konkrétneho členského štátu, ktorý ich následne oznamuje príslušnému orgánu toho členského štátu, ktorého je predávajúci podliehajúci oznamovaniu rezidentom, a v ktorom predávajúci poskytuje služby prenájmu nehnuteľností, ako aj príslušnému orgánu toho členského štátu, v ktorom sa nehnuteľnosť nachádza. Informácie, ktoré sa automaticky vymieňajú, sú podľa § 221 zákona č. 442/2012 Z.z. nasledovné: informácie ohľadne oznamujúceho prevádzkovateľa platformy – názov, adresa sídla, daňové identifikačné číslo, obchodný názov; informácie ohľadne predávajúceho podliehajúceho oznamovaniu – meno a priezvisko fyzickej osoby, primárna adresa, miesto a dátum narodenia fyzickej osoby; ak ide o subjekt - tak obchodné meno, názov, daňové identifikačné číslo, obchodné identifikačné číslo, registračné číslo; identifikačné číslo DPH, ak je dostupné; identifikátor finančného účtu, na ktorý sa vypláca alebo pripisuje odplata; meno držiteľa finančného účtu; zoznam všetkých členských štátov, v ktorých je predávajúci podliehajúci oznamovaniu rezidentom; celková odplata pripísaná alebo vyplatená počas štvrtrokov a počet vybraných činností, za ktorý bola odplata pripísaná alebo vyplatená; poplatky, provízie, dane zrazené alebo nárokované oznamujúcim prevádzkovateľom platformy počas štvrtrokov. Ak predávajúci podliehajúci oznamovaniu poskytuje aj službu prenájmu nehnuteľnosti, tak dochádza k výmene aj nasledovných informácií: adresa a katastrálne číslo každej nehnuteľnosti; celková odplata vyplatená alebo pripísaná počas štvrtrokov oznamovacieho obdobia a počet vybraných činností; počet dní prenájmania každej nehnuteľnosti počas oznamovacieho obdobia a druh každej nehnuteľnosti. Keďže aj v tomto prípade dochádza k spracúvaniu osobných údajov fyzických osôb, je potrebné zabezpečiť ich efektívnu ochranu podľa relevantných právnych predpisov. Medzi osobné údaje fyzickej osoby patria: meno a priezvisko, dátum a miesto narodenia u fyzickej osoby, rezidencia na daňové účely, daňové identifikačné číslo, ak bolo pridelené.²⁴⁴

- **Údaje, ktoré sa zbierajú a vymieňajú – informácie oznamované poskytovateľmi služieb kryptoaktív**

Oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív získava nasledovné informácie o používateľoch podliehajúcich oznamovaniu, pokiaľ ide o fyzické osoby: meno, priezvisko, adresa bydliska, daňové identifikačné číslo, označenie štátu rezidencie na daňové účely, dátum a miesto narodenia a pri ovládajúcej osobe zisťuje aj informáciu o postavení, ktorá odôvodňuje skutočnosť, že je ovládajúca osoba subjektu. Oznamujúci poskytovateľ služieb kryptoaktív oznamuje príslušnému orgánu členského štátu nasledovné informácie: identifikačné údaje fyzických osôb a subjektov, ktorí sú používateľmi podliehajúcimi oznamovaniu; meno a priezvisko, adresu bydliska fyzickej osoby, názov, obchodné meno, sídlo, miesto podnikania, daňové identifikačné číslo pri subjekte a detailné údaje o každom kryptoaktíve. Keďže aj v tomto prípade dochádza

²⁴⁴ Dôvodová správa – osobitná časť k § 19a zákona č. 250/2022 Z.z.

k spracúvaniu osobných údajov fyzických osôb, je potrebné zabezpečiť ich efektívnu ochranu podľa relevantných právnych predpisov.

3.1 Detailnejšie zakotvenie ochrany osobných údajov na úrovni EÚ a SR

Prijatím novely smernice DAC, tzv. DAC 7, bola oblasť výmeny informácií v oblasti daní daná do súladu so štandardom ochrany osobných údajov zakotveným nariadením GDPR. Uvedená úprava je aj dôsledkom kritiky nadmerného rozširovania rozsahu informácií vymieňaných automaticky medzi príslušnými orgánmi jednotlivých štátov bez aktívnejšieho zohľadňovania potreby ochrany osobných údajov, ktoré sú tiež predmetom výmeny.²⁴⁵ Predmetná úprava bola prenesená aj do zákona č. 442/2012 Z.z. a úpravy boli uskutočnené aj v zákone č. 359/2015 Z.z.

Ako bolo spomenuté vyššie, v niektorých prípadoch automatickej výmeny informácií dochádza k výmene aj osobných údajov fyzických osôb. Konkrétne je to v prípade DAC 1, DAC 2, DAC 3, DAC 6, DAC 7 a DAC 8. V súvislosti s týmito druhmi výmeny informácií sa výslovne zakotvilo, že príslušný orgán, ktorým je FR SR podľa DAC 1, oznamujúce finančné inštitúcie podľa DAC 2, oznamujúce subjekty podľa DAC 3, sprostredkovatelia podľa DAC 6, oznamujúci prevádzkovatelia platforiem podľa DAC 7, a poskytovatelia služieb kryptoaktív podľa DAC 8 sa považujú podľa nariadenia GDPR za prevádzkovateľov a podľa tohto nariadenia sa spravujú aj ich práva a povinnosti. Prevádzkovatelia spracovávajú údaje na účely správneho vyrubenia daní a platenia daní 10 rokov od konca kalendárneho roka, v ktorom sa oznámili. Uvedené je v súlade aj so zákonom č. 563/2009 Z.z. o správe daní, ako aj právom na vyrubenie dane podľa medzinárodných zmlúv o zamedzení dvojitého zdanenia. Pri sprostredkovateľovi a oznamujúcom prevádzkovateľovi platforiem sa zakotvuje ich povinnosť informovať dotknutú fyzickú osobu o skutočnosti, že sa informácie týkajúce jej osoby, budú zbierať a následne vymieňať v súlade so zákonom č. 442/2012 Z.z.. Títo prevádzkovatelia majú povinnosť poskytnúť dotknutej osobe všetky informácie za účelom uplatnenia si jej práv na ochranu osobných údajov ešte pred ich zaslaním príslušnému orgánu iného štátu.²⁴⁶

Smernica DAC umožňuje členským štátom (ich príslušným orgánom – v prípade SR je to FR SR) za účelom zabezpečenia efektívnej administratívnej spolupráce a výmeny informácií odložiť alebo obmedziť rozsah poskytnutých informácií, obmedziť právo na prístup k údajom, teda obmedziť rozsah povinností a práv zakotvených v čl. 13, čl. 14 ods. 1 a čl. 15 nariadenia GDPR. Takéto obmedzenie je akceptovateľné len v miere, ktorá je potrebná na plnenie cieľov všeobecného verejného záujmu EÚ alebo členského štátu. Cieľom všeobecného verejného záujmu je v tomto prípade riadne a správne zistenie

²⁴⁵ Pozri tiež: TOMO, A. Tax Information, Third Parties and GDPR: Legal Challenges and Hints from the Court of Justice, In. EC Tax Review, vol. 32, Issue 4, s. 152-162, 2023

²⁴⁶ Dôvodová správa – osobitná časť k § 19a zákona č. 250/2022 Z.z., a 19a ods. 7 zákona č. 442/2012 v znení zákona č. 250/2022 Z.z.

dane, zabezpečenie úhrady dane a vyvodenie zodpovednosti za porušenie daňových povinností.

Zároveň je dané, že takéto obmedzenie nemá trvať neobmedzene, ale len počas doby plnenia vyššie uvedených cieľov, pričom by príslušný orgán mal o uvedenom obmedzení, o dôvodoch a dobe obmedzenia informovať dotknutú osobu. Samozrejme, ak by malo uvedeným informovaním dotknutej osoby dôjsť k zmareniu alebo sťaženiu správneho plnenia povinností FR SR, teda k sťaženiu správneho zistenia dane, zabezpečenia úhrady dane a vyvodeniu zodpovednosti za porušenie daňových predpisov, tak sa príslušný orgán daného konania zdrží a dotknutú osobu neinformuje.²⁴⁷ Ak dôjde k obmedzeniu práv dotknutej osoby z dôvodu zabezpečenia správnej správy daní, príslušný orgán štátu je povinný osobné údaje dotknutej osoby bezpečne uchovávať a zabrániť ich zneužitiu, nezákonnému prístupu alebo presunu a to v súlade s nariadením GDPR, ako aj vnútornými predpismi finančnej správy. Zakotvenie predmetných minimálnych záruk súvisiacich s obmedzením práv dotknutej osoby vyplýva z čl. 23 nariadenia GDPR. Smernica DAC rešpektuje základné práva a dodržiava zásady uznané v Charte základných práv EÚ. Predovšetkým sa touto smernicou zabezpečuje, aby sa v plnej miere rešpektovalo právo na ochranu osobných údajov stanovené v článku 8 Charty základných práv EÚ. V tejto súvislosti je dôležité pripomenúť, že na spracúvanie osobných údajov podľa smernice 2011/16/EÚ sa vzťahujú nariadenia (EÚ) 2016/679 a (EÚ) 2018/1725. Cieľom tejto smernice je okrem toho zabezpečiť úplné dodržiavanie slobody podnikania.²⁴⁸ Rešpektovanie a ochrana práv fyzických osôb, vrátane rešpektovania práva na súkromie, resp. ochrana osobných údajov, potreba predvídateľnej relevantnosti údajov zisťovaných o fyzických osobách, zamedzenie tzv. fishing expeditions, bolo rozoberané takmer vo všetkých rozsudkoch SD EÚ, ktoré boli vydané v súvislosti so smernicou DAC.

3.2 Riziká pre daňovníkov pri výmene informácií

Oproti výhodám vyplývajúcich z automatickej výmeny informácií v oblasti daní, ktoré spočívajú najmä v efektívnom boji proti agresívnemu daňovému plánovaniu, proti daňovým únikom, podvodom, v rozširovaní daňovej transparentnosti, ktorá má pomôcť štátom k správne mu zisteniu daňovej povinnosti, k správne mu vyrubeniu dane, k zabezpečeniu správneho zaplatenia dane zo strany daňovníka existujú aj nejaké riziká.²⁴⁹ Riziká sa týkajú najmä oblasti ochrany osobných údajov, keďže pri výmene informácií v oblasti daní dochádza v mnohých prípadoch aj k výmene osobných údajov fyzických osôb – daňovníkov. Finančná správa je povinná bezpečne uchovávať všetky osobné údaje, ktoré získala v dôsledku oznamovacej povinnosti rôznych subjektov podľa

²⁴⁷ Dôvodová správa – osobitná časť k § 19a zákona č. 250/2022 Z.z.

²⁴⁸ Bod 46 preambuly k smernici DAC v znení DAC 8

²⁴⁹ WOHRER, V., Data Protection and Taxpayers' Rights: Challenges Created by Automatic Exchange of Information, IBFD, Netherlands, 2018, str. 176 – 180.

rôznych druhov výmeny informácií. Má ich chrániť pred zneužitím, nezákonným prístupom alebo presunom. Riziká v oblasti osobných údajov v súvislosti výmenou informácií v oblasti daní môžu nastať v dôsledku **nesprávneho, nedôkladného technického zabezpečenia spracúvania osobných údajov alebo aj nedostatočného organizačného a personálneho zabezpečenia**. Nedostatočné organizačné a personálne zabezpečenie môže spočívať v prístupe neoprávnenej osoby k osobným údajom, v nedostatku kvalifikovaných zamestnancov, v neoprávnenom nakladaní s osobnými údajmi. Nedostatky v technickom zabezpečení môžu spočívať v pravidelnom nevykonávaní aktualizácií antivírovej ochrany a softvéru, v dôsledku čoho sa môže v systéme vyskytnúť škodlivý počítačový vírus (malware), resp. škodlivý počítačový kód, v nedostatočnom technickom zabezpečení prístupov k údajom prostredníctvom rôznych hesiel, kódov, log; v nevykonávaní zálohovania údajov, v nedostatočnom šifrovaní prenosu osobných údajov a pod. Z uvedeného dôvodu je potrebné, aby finančná správa každého štátu nepretržite monitorovala a bezodkladne monitorovala vzniknuté riziká. Systém na výmenu informácií bol síce vytvorený zo strany Komisie, ide o spoločnú komunikačnú sieť CCN, prostredníctvom ktorej dochádza k elektronickému prenosu informácií medzi príslušnými orgánmi členských štátov EÚ, avšak každý členský štát je zodpovedný za vytvorenie vlastných informačných systémov kompatibilných so CCN, ktoré majú zabezpečiť bezpečný prenos a výmenu informácií.²⁵⁰

Ak by sa zistilo porušenie ochrany osobných údajov pri výmene informácií, smernica DAC 7 zakotvila koordinovaný postup pre príslušné orgány všetkých členských štátov, ktorý majú v tomto prípade uplatňovať. V rámci tohto postupu by malo dôjsť k vyšetreniu porušenia, k uskutočneniu opatrení na jeho zastavenie, k náprave zisteného porušenia a k informovaniu o porušení a náprave. Príslušný orgán členského štátu by mal bezodkladne informovať o zistení porušenia ochrany osobných údajov vrátane prijatých opatrení na uskutočnenie nápravy a odstránenie nepriaznivého stavu Komisiu a v nadväznosti na globálne dohodnuté postupy riešenia porušenia ochrany osobných údajov v oblasti výmeny informácií by mal príslušný orgán informovať aj koordináčny orgán podľa Dohovoru. V prípade, že príslušný orgán nedokáže bezodkladne a riadne prijať opatrenia na zabránenie porušovaniu ochrany osobných údajov, písomne požiada Komisiu o pozastavenie prístupu ku komunikačnej sieti CCN. Akonáhle sa štátu podarí zabezpečiť a znovu zaviesť ochranu osobných údajov, oboznámi o tom Komisiu. Ak by sa porušenie ochrany osobných údajov zistilo v jednom členskom štáte, druhý členský štát môže pozastaviť výmenu informácií v oblasti daní vo vzťahu k danému štátu, o čom zároveň informuje aj Komisiu a samotný dotknutý štát. V tejto súvislosti sa dáva členskému štátu, v ktorom nedošlo k porušeniu ochrany osobných údajov a ktorý pozastavil výmenu informácií, možnosť požiadať Komisiu o preverenie uskutočnenia

²⁵⁰ Dôvodová správa – osobitná časť k § 19a zákona č. 250/2022 Z.z.

nápravy v štáte, v ktorom došlo k porušeniu ochrany osobných údajov a či táto náprava bola efektívna a úspešná.²⁵¹

3.3 Riziko výmeny nesprávnych informácií – Aloe vera case

Hoci primárnym cieľom automatickej výmeny informácií je boj proti daňovým únikom, podvodom a pod., výmena informácií môže mať aj negatívne následky vo vzťahu ku daňovníkovi. Existuje riziko, že informácie o daňovníkovi, ktoré sa oznámia príslušnému orgánu druhého štátu nie sú úplne správne a prijímajúci príslušný orgán ich využije nesprávnym spôsobom. Príkladmo možno uviesť prípad Aloe Vera²⁵². Tento prípad sa zaoberal výmenou informácií podľa Zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia medzi USA a Japonskom a odhalením informácií o daňovníkovi, ktoré sa vo väčšine štátov považujú za dôverné a podliehajú mlčanlivosti. Informácie vymenené medzi príslušnými orgánmi zmluvných štátov by mali zostať utajené a nemali by sa publikovať. Avšak teória a prax sa niekedy odlišujú a v praxi sa môže vyskytnúť chyba na strane konkrétnej zainteresovanej osoby, ktorá môže viesť k publikácii nesprávnej dôvernej informácie. Daňová autorita USA (IRS) požiadala daňovú autoritu Japonska o vykonanie simultánnej daňovej kontroly. V rámci žiadosti o simultánnu kontrolu uviedla aj odhadovanú sumu neoznámených príjmov Aloe Vera, hoci táto suma nebola ešte finálne overená daňovou kontrolou IRS. Táto čiastočne nesprávna informácia oznámená daňovou autoritou USA daňovej autorite Japonska sa dostala do médií. Uvedené malo negatívny vplyv na reputáciu predmetného daňovníka, čo ovplyvnilo aj jeho celkový predaj. Súd zistil, že k úniku informácií došlo zo strany japonskej daňovej správy. Avšak nesprávnu informáciu poskytla americká daňová správa a vedomé zverejnenie nesprávnych informácií ohľadne daňového priznania daňovníka je podľa zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia s Japonskom nepovolené. Preto súd priznal daňovníkovi náhradu škody za nepovolené uverejnenie informácií, ale len vo výške 1000 amerických dolárov.²⁵³ V tomto prípade Aloe Vera oznámenie a presun nesprávnej informácie nebola chyba, ale informácia bola oznámená vedomo. Rozširujúcim sa rozsahom automatickej výmeny informácií sa riziko reportovania nesprávnych informácií v dôsledku nepozornosti, náhody, alebo chyby osoby, zvyšuje. Informácia sa môže týkať inej osoby, alebo môže byť nesprávne preložená. Stotožňovanie osôb so získanými údajmi je veľmi nízka v prípade FATCA, a to nie len v rámci SR, ale aj celosvetovo. Je to z dôvodu, že v prípade formulára FATCA nie je TIN, t.j. daňové identifikačné číslo daňovníka povinnou kolónkou, t.j. uvedie sa Jozef Mrkvička, Ružomberok, ale ak je takých osôb viac, nepostačuje to na stotožnenie osoby. Riziko výmeny nesprávnych informácií je možné

²⁵¹ Dôvodová správa – osobitná časť k § 19a zákona č. 250/2022 Z.z., a § 19a ods. 8 – 12 zákona č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 250/2022 Z.z.

²⁵² Aloe Vera of America, Inc. v. United States, 2007-1 U.S. Tax Cases Par 50,325; 99 AFTR 2d 895 (USDC D. AZ 2/2/2007)

²⁵³ DEBELVA, F., MOSQUERA, I., Privacy and Confidentiality in Exchange of Information Procedures: Some Uncertainties, Many Issues, but Few Solutions, In: Intertax, Vol. 45, Issue 5, p. 376-377, 2017

znížiť informovaním konkrétneho daňovníka o skutočnosti, že sa informácie o ňom na daňové účely idú vymieňať ešte pred samotným uskutočnením výmeny informácií a možnosťou podania odvolania/námietky, resp. nejakého prostriedku proti uskutočneniu výmeny informácií. Pretože výmena nesprávnych informácií môže viesť k nesprávnemu hodnoteniu daňovníka, k nesprávnemu určeniu jeho daňovej povinnosti, čo môže vyústiť k započatiu sporu.²⁵⁴ Mnoho štátov v súčasnosti neinformuje daňovníka o skutočnosti, že daňové informácie týkajúce sa jeho budú oznamovať príslušnému orgánu iného štátu, vrátane SR.

²⁵⁴ WOHRER, V., Data Protection and Taxpayers' Rights: Challenges Created by Automatic Exchange of Information, IBFD, Netherlands, 2018, str. 176 – 180.

4 ROZHODNUTIA TÝKAJÚCE SA VÝMENY INFORMÁCIÍ

Výmena informácií v oblasti daní má dlhú históriu, ako bolo uvedené v prvej kapitole tejto monografie. Je pochopiteľné a zrejmé, že za také časové obdobie vznikli rôzne daňové spory, v ktorých sa daňové subjekty odvolávali na ustanovenia právnych aktov týkajúcich sa výmeny informácií. Po lustrácii rozsudkov Najvyššieho súdu SR, Najvyššieho správneho súdu SR, Ústavného súdu SR, a aj Správnych súdov SR a Krajských súdov SR autor nenašiel rozsudok, ktorý by sa výslovne venoval výmene informácií v oblasti priamych daní. Situácia s problematikou výmeny informácií v súvislosti s DPH je však odlišná a súdy sa vo viacerých konaniach venovali aj tejto otázke²⁵⁵, nie však ako hlavnej, ale ako doplňujúcej. V jednom prípade Najvyšší súd SR predložil SD EÚ aj prejudiciálne otázky v súvislosti s výmenou informácií v oblasti DPH.²⁵⁶ Skúmanou otázkou bola oprávnenosť nadmerného odpočtu DPH, v súvislosti s čím daňová správa začala daňovú kontrolu, ktorú následne prerušila z dôvodu podania žiadosti o medzinárodnú výmenu informácií týkajúcich sa DPH.²⁵⁷ S uvedeným súvisí aj ďalšia skúmaná otázka primeranosti dĺžky prerušenia daňovej kontroly z dôvodu medzinárodného dožiadania informácií. Vo väčšine prípadov súdy SR skonštatovali, že prerušenia daňovej kontroly boli neprimerané. Niektoré rozsudky súdov týkajúce sa oblasti DPH síce uvádzajú miestami aj zákon č. 442/2012 Z.z., ktorý však nemôže byť použitý, pretože z rozsahu zákona č. 442/2012 Z.z. sú DPH, ako aj ostatné spotrebné dane, vylúčené. Problematike výmeny informácií v oblasti priamych daní, teda v nadväznosti na smernicu DAC, sa venoval najmä SD EÚ v niekoľkých svojich rozhodnutiach. Niekoľko sporov sa venovalo otázkam predvídateľnej relevantnosti informácií, v súvislosti s ktorými sa požadovala výmena informácií a niekoľko sporov vzniklo najmä v súvislosti so smernicou DAC 6,²⁵⁸ ²⁵⁹ čo malo za následok potrebu úpravy znenia smernice DAC v oblasti zachovania povinnosti mlčanlivosti advokátov. Z uvedeného dôvodu sa autor rozhodol bližšie uviesť predmetné rozsudky SD EÚ. Za

²⁵⁵ Rozsudok NS SR sp. zn. 4Sžfk/62/2018, Rozsudok NS SR sp. zn. 8 Sžf 6-7/2014; Rozsudok NS SR sp. zn. 6Sžfk/54/2019; Rozsudok NS SR sp. zn. 8Sžfk/19/2017; Rozsudok NS SR sp. zn. 4Sžfk/53/2019; Rozsudok NSS SR sp. zn. 4Sfk/55/2022; Rozsudok NSS SR sp. zn. 3Sfk/23/2023; Rozsudok NSS SR sp. zn. 19SVs/4/2023; Rozsudok Správneho súdu v KE sp. zn. KE-8S/47/2020; Rozsudok Krajského súdu Bratislava, sp. zn. 5S/84/2020

²⁵⁶ Uznesenie NS SR sp. zn. 5Sžfk/34/2018

²⁵⁷ Otázku prerušenia daňovej kontroly po dobu obdržania informácie v rámci medzinárodnej výmeny informácií od orgánov druhých štátov bližšie rozoberal aj: ŠTRKOLEC, M. Prerušenie daňovej kontroly - prípustnosť, dôsledky a možnosti procesnej obrany. Justičná revue. 2014, roč. 66, č. 11 s. 1303 a nasl.

²⁵⁸ KOFLER, G. a kol., CFE Tax Advisers Europe, Opinion Statement prepared by the Prepared by the CFE ECJ Task Force, Submitted to the EU Institutions on 25 February 2025, Legal Professional Privilege and the Validity of Certain Provisions of DAC6 in light of the Charter of Fundamental Rights of the European Union – Opinion Statement ECJ-TF1/2025 on the CJEU Decision of 8 December 2022 in Orde van Vlaamse Balies (Case C-694/20) and of 29 July 2024 in Belgian Association of Tax Lawyers (Case C-623/22).

²⁵⁹ SALMINI STURLI, E., HENRY, T., Extension of EU Legal Professional Privilege: Case C-694/20 Orde Van Vlaamse Balies. Journal of European Competition Law and Practice, Vol, 14, Issue 3. 2023

účelom lepšieho pochopenia rozsudkov ²⁶⁰ autor zhŕňa najdôležitejšie informácie súvisiace so smernicou DAC 6.

- **Povinné osoby podľa DAC 6:** V rámci smernice DAC6 sú povinné osoby povinné podávať informácie o cezhraničnom oznamovanom opatrení príslušnému orgánu SR. Za účelom efektivity oznamovania je potrebné, aby sa povinnosť podať informácie vzťahovala na všetky osoby zapojené do oznamovaného cezhraničného opatrenia. Povinnosť podať informácie sa vzťahuje v prvom rade na sprostredkovateľa, ktorý nie je viazaný zákonnou (nie zmluvnou) povinnosťou zachovávať mlčanlivosť a až následne za určitých okolností ²⁶¹ na samotných daňovníkov- t.j. používateľov.
- **Sprostredkovateľom** je osoba, ktoré tieto cezhraničné opatrenia navrhuje, ponúka na trhu, organizuje, sprístupňuje na zavedenie alebo riadi jeho zavedenie. Sprostredkovateľom je aj osoba, ktorá na základe odborných vedomostí vie alebo by mohla vedieť, že poskytla priamo alebo prostredníctvom inej osoby pomoc, podporu alebo poradenstvo v súvislosti s navrhovaním, ponúkaním na trh, organizovaním, sprístupňovaním na zavedenie alebo s riadením zavedenia oznamovaného opatrenia, okrem fyzickej osoby alebo subjektu, ktorý preukáže, že nevedela alebo nemohla vedieť, že bola zapojená do oznamovaného opatrenia.
- **Povinnosť zachovávať mlčanlivosť**, ktorá vychádza z vnútroštátneho právneho poriadku členského štátu EÚ, v našom prípade SR, musí vychádzať zo zákona²⁶² (nie zo zmluvy medzi klientom a sprostredkovateľom) a musí sa vzťahovať na povolanie (profesijná mlčanlivosť) ²⁶³. Ak sprostredkovateľ požíva profesijnú mlčanlivosť – povinnosť podať informácie o cezhraničnom opatrení sa presúva na ďalších sprostredkovateľov, ktorí nepožívajú profesijnú mlčanlivosť. Ak všetci sprostredkovatelia zapojení do opatrenia majú zo zákona povinnosť zachovávať mlčanlivosť, alebo sprostredkovateľ neexistuje, tak sa povinnosť podať informácie presúva na samotného používateľa opatrenia (klienta, daňovníka). V tomto prípade má sprostredkovateľ informačnú povinnosť.

²⁶⁰ Autor monografie sa venoval judikatúre v súvislosti s výmenou informácií v oblasti daní aj v jeho článku, z ktorého čiastočne čerpá v tejto kapitole: SZAKÁCS, A., Výmena informácií v oblasti daní a judikatúra, In: Mílniky práva v stredoeurópskom priestore 2021, 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2021

²⁶¹ Pod tými okolnosťami sa rozumie: ak si daňovník cezhraničné opatrenia navrhol sám, tzv. in-house; alebo sprostredkovateľ je viazaný profesijnou mlčanlivosťou; alebo sprostredkovateľ síce existuje, ale je zo štátu mimo EÚ.

²⁶² Napríklad takáto povinnosť zachovávať mlčanlivosť vyplýva zo zákona Slovenskej národnej rady č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o daňových poradcov“), ako aj zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov. Avšak vplyvom rozsudku SD EÚ vo veci C-694/20 sa zakotvilo, že táto povinnosť sa vzťahuje len na advokátov/komerčných právnikov, teda v prípade SR na daňových poradcov nie.

²⁶³ Možný rozpor medzi povinnosťou oznamovania a profesijnou mlčanlivosťou daňových poradcov rozoberá aj článok: CANNAS, F., BALLANCIN, A., The 'DAC 6' and Its Compatibility with Some of the Founding Principles of the European Legal System(s), In: EC Tax Review, Vol. 29, Issue 3, s. 117-125, 2020

- **Informačná povinnosť.** Sprostredkovateľ, na ktorého sa vzťahuje zákonná povinnosť mlčanlivosti bol do 31.12.2025 povinný informovať ostatných sprostredkovateľov zapojených do cezhraničného oznamovaného opatrenia o ich povinnosti podať informácie príslušnému orgánu. V nadväznosti na rozsudky SD EÚ vo veci C- 694/20 a vo veci C – 623/22 a smernicu DAC 8 je hore uvedený sprostredkovateľ povinný informovať už len svojho klienta o jeho povinnosti podať informácie.

4.1 Vec C - 694/20 – prejudiciálna otázka Belgicko proti Belgian Association of Tax Lawyers, Orde van Vlaamse Balies a ďalší²⁶⁴

Kľúčové slová: informačná (oznamovacia) povinnosť advokáta

Prejudiciálna otázka znie: Odporuje článok 1 bod 2 (t.j. čl. 8ab ods. 5 a ods. 6 – ktorý sa týka informačnej povinnosti) smernice DAC 6 právu na spravodlivý proces podľa čl. 47 Charty základných práv EÚ a právu na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 7 Charty základných práv EÚ? Čl. 1 bod 2 DAC6 zakotvuje, že členský štát môže oslobodiť od povinnosti podávania informácií o cezhraničných opatreniach podliehajúcich oznamovaniu určitých sprostredkovateľov, ak by oznamovaním porušili svoju národným právom zakotvenú zákonnú povinnosť zachovávať mlčanlivosť (profesijnú mlčanlivosť). V tomto prípade je členský štát povinný uložiť takýmto sprostredkovateľom požívajúcim profesijnú mlčanlivosť povinnosť informovať každého iného sprostredkovateľa zapojeného do cezhraničného opatrenia, ak neexistuje, tak priamo používateľa, o ich povinnosti oznamovania/podávania informácií o cezhraničnom opatrení príslušnému orgánu. Otázkou je, či informačná povinnosť, ktorej následkom je skutočnosť, že **advokát** požívajúci profesijnú mlčanlivosť **je povinný posunúť inému sprostredkovateľovi**, ktorý nie je jeho klientom, **informácie** (o svojom klientovi), ktoré sa dozvedel v rámci výkonu hlavných činností svojho povolania, **aj v prípade neprebiehajúceho právneho sporu**, je v súlade s Chartou základných práv EÚ. V Belgicku takáto informačná povinnosť viedla k tomu, že sprostredkovateľ (v prípade sa konkrétne jedná o advokáta ako sprostredkovateľa), ktorý má povinnosť zachovávať mlčanlivosť, je povinný oznámiť informácie o cezhraničnom usporiadaní jeho klienta, resp. informácie o totožnosti jeho klienta (mandanta) inému sprostredkovateľovi zapojenému do toho istého cezhraničného opatrenia.

Tj. či je v rozpore s Chartou základných práv EÚ ak členský štát zahrnul do informačnej povinnosti sprostredkovateľa (konkrétne advokáta) v rámci DAC 6, ktorá sa uplatní ak sprostredkovateľ požíva profesijnú mlčanlivosť, aj povinnosť takéhoto sprostredkovateľa posunúť informácie o cezhraničnom opatrení klienta (ktoré získal pri hlavnom výkone svojich činností v rámci svojho povolania – t.j. v rámci právneho

²⁶⁴ Vec C-69420-1 Zhrnutie žiadosti o rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 98 ods. 1 rokovacieho poriadku Súdneho dvora EÚ (ECLI:EU:C:2022:963)

poradenstva, súdneho konania, obhajoby) ako aj informácie o klientovi samotnom inému sprostredkovateľovi zapojenému v tomto opatrení.

V zmysle čl. 8ab ods. 5 a ods. 6 smernice DAC je sprostredkovateľ, na ktorého sa vzťahuje zákonná povinnosť mlčanlivosti, povinný informovať ostatných sprostredkovateľov o ich povinnosti podať informácie príslušnému orgánu. Z textu článku smernice vyplýva len povinnosť ich informovať. Avšak nevyplýva mu povinnosť podať informácie o oznamovanom cezhraničnom opatrení klienta ďalšiemu sprostredkovateľovi. Túto informačnú povinnosť si niektoré členské štáty modifikovali a upravili vo vlastnej réžii. Podľa § 8d zákona č. 442/2012 Z.z. v znení do 31.12.2025 SR zaviedla povinnosť sprostredkovateľa požívajúceho profesijnú mlčanlivosť „**bezodkladne informovať všetkých sprostredkovateľov zapojených do oznamovaného opatrenia o ich povinnosti podať informácie o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu Slovenskej republiky**“. Ak by sprostredkovateľ nebol zapojený alebo by všetci zapojení sprostredkovatelia požívali profesijnú mlčanlivosť, tak by mal sprostredkovateľ požívajúci profesijnú mlčanlivosť povinnosť a) *bezodkladne informovať používateľa o jeho povinnosti podať informácie o oznamovanom opatrení v rozsahu podľa § 8f príslušnému orgánu Slovenskej republiky*“ a b) *„poskytnúť používateľovi všetky informácie o oznamovanom opatrení, ktoré sú potrebné na riadne a včasné splnenie povinnosti podľa § 8e ods. 5“*,²⁶⁵ t.j. na podanie informácií o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu SR. Avšak podľa právneho poriadku SR túto povinnosť sprostredkovateľ požívajúci profesijnú mlčanlivosť nemá voči ďalším sprostredkovateľom, ktorí sú zapojení do oznamovaného opatrenia.

Belgicko si vo svojich podzákonných predpisoch (konkrétne Vyhláška z 26. júna 2020, ktorá mení Vyhlášku z 21. júna 2013 o administratívnej spolupráci v oblasti daní v súvislosti s cezhraničnými opatreniami podliehajúcim oznamovaniu – články 14 a 15, ďalej len „Vyhláška“) týkajúcich sa DAC6 zakotvilo, že takýto sprostredkovateľ je povinný informovať ďalšieho sprostredkovateľa zapojeného v tom istom oznamovanom opatrení, že on nemôže splniť svoju oznamovaciu povinnosť voči daňovej správe, spolu s uvedením dôvodov prečo nemôže. Belgická komora daňových právnikov podala sťažnosti na Ústavný súd v Belgicku na úplné alebo čiastočné pozastavenie účinnosti alebo zrušenie Vyhlášky. Sťažovatelia namietali, že niektoré ustanovenia Vyhlášky (čl. 14) sú v rozpore s Ústavou Belgicka a dokonca s rozpore s Chartou základných práv EÚ. Namietali, že advokát – ako sprostredkovateľ požívajúci profesijnú mlčanlivosť je povinný informovať ďalších sprostredkovateľov o svojej nemožnosti podať informácie príslušnému orgánu a že si túto informačnú povinnosť nemôže splniť bez porušenia povinnosti zachovávať mlčanlivosť. Ak by si sprostredkovateľ viazaný mlčanlivosťou splnil túto informačnú

²⁶⁵ §8d zákona č. 442/2012 Z.z. od 1.1.2026 (zmena zákonom č. 200/2025 Z.z. v dôsledku rozsudkov SD EÚ) znie nasledovne: Sprostredkovateľ podľa § 8b ods. 2 je povinný **bezodkladne informovať klienta**, ak je takýto klient sprostredkovateľom, alebo ak takýto sprostredkovateľ neexistuje, klienta, ktorý je používateľom, o oznamovacích povinnostiach podľa § 8c ods. 1.“

povinnosť, porušil by týmto mlčanlivosť, ktorú má voči klientovi, lebo by poskytol informácie inému sprostredkovateľovi o klientovi samotnom, ako aj o cezhraničnom opatrení. Profesionálna mlčanlivosť advokáta je esenciálnou súčasťou práva na rešpektovanie súkromného života a práva na spravodlivý súdny proces. Podľa judikatúry Ústavného súdu Belgicka informácie, o ktorých sa advokát dozvedel v rámci výkonu svojich hlavných činností v podobe právnej obhajoby, zastupovania alebo poskytovania právneho poradenstva sú chránené profesionálnou mlčanlivosťou. A rovnaká povinnosť mlčanlivosti sa vzťahuje na totožnosť klientov advokáta. Túto mlčanlivosť je možné prelomiť len ak je to v naliehavom verejnom záujme a ak prelomenie je vo vzťahu k účelu proporcionálne. Klientom advokáta môže byť daňovník alebo iný sprostredkovateľ. Ak je klientom advokáta iný sprostredkovateľ, v tomto prípade nenastane problém a jeho profesionálna mlčanlivosť mu nebráni informovať jeho klienta – iného sprostredkovateľa o jeho povinnosť podať informácie. Ak je jeho klientom daňovník a v opatrení sú zainvolvaní iní sprostredkovatelia, tak sa povinnosť podať informácie o oznamovanom opatrení vzťahuje na každého sprostredkovateľa pokiaľ nepredloží dôkaz o tom, že iný sprostredkovateľ si splnil povinnosť podať informácie príslušnému orgánu o tom istom oznamovanom opatrení. Ak by advokátovi jeho profesionálna mlčanlivosť bránila informovať iného sprostredkovateľa o tom, že si nesplní svoju oznamovaciu povinnosť, tak by už vôbec nemohol inému sprostredkovateľovi predkladať dôkazy o tom, že si splnil oznamovaciu povinnosť a podal informácie o oznamovanom opatrení. V tomto prípade by všetci sprostredkovatelia mali byť viazaní povinnosťou oznamovať informácie o oznamovanom opatrení. Vyvstáva preto otázka či informačná povinnosť v spojitosti s profesionálnou mlčanlivosťou sprostredkovateľa je dôvodom na prelomenie mlčanlivosti v súvislosti s verejným záujmom.

V zmysle čl. 8ab ods. 5 smernice DAC 6 sa v žiadosti o rozhodnutie o prejudiciálnej otázke poukazuje na to, že zavedenie informačnej povinnosti pri uplatnení profesionálnej mlčanlivosti bolo ponechané členským štátom a tak túto povinnosť uložil národný zákonodarcia v súlade so smernicou DAC 6. Preto predtým, ako Ústavný súd rozhodne o súlade Vyhlášky s ústavou Belgicka musí brať do úvahy túto skutočnosť. Avšak Ústavný súd nemá kompetenciu rozhodovať o súlade smernice DAC 6 (čl. 8ab ods. 5) s Chartou základných práv EÚ. V prvom rade sa preto musí rozhodnúť o platnosti predmetného článku smernice DAC 6 a následne môže súd rozhodnúť o platnosti Vyhlášky. Za týmto účelom podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní EÚ táto otázka bola predložená ako prejudiciálna otázka SD EÚ.

V SR aj v niektorých iných štátoch, priamo klient/ daňovník môže sprostredkovateľa zbaviť tejto profesionálnej mlčanlivosti. V právnom poriadku SR je uvedené zakotvené v § 18 ods. 1 zákona č. 78/1992 Zb. o daňových poradcov a Slovenskej komore daňových poradcov (ďalej len „zákon o daňových poradcov“): *„Daňový poradca je povinný zachovávať mlčanlivosť o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s poskytovaním daňového poradenstva. Od tejto povinnosti ho môže*

oslobodiť iba klient písomným vyhlásením alebo súd." Rovnako je to zakotvené aj v § 23 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“): „*Pozbaviť advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť môže klient a po smrti či zániku klienta iba jeho právny nástupca. Ak má klient viac právnych nástupcov, na účinné pozbavenie advokáta povinnosti zachovávať mlčanlivosť sa vyžaduje súhlasný prejav vôle všetkých právnych nástupcov klienta. Súhlas musí mať písomnú formu.*“. Avšak podľa § 23 ods. 3 zákona o advokácii ak by advokát usúdil, že pozbavenie povinnosti mlčanlivosti je v neprospech klienta, tak je naďalej povinný zachovávať mlčanlivosť.

Dňa 5. apríla 2022 bol prednesený návrh generálneho advokáta (Advocate General – AG) Athanasiosa Rantosa v tejto veci. Generálny advokát sa zaoberal prejudiciálnou otázkou týkajúcou sa posúdenia súladu článku 8ab ods. 5 smernice DAC 6 s článkami 7 a 47 Charty základných práv EÚ.²⁶⁶ Podľa názoru AG Rantosa, ako aj v zmysle judikatúry SD EÚ právo na spravodlivý proces, zaručený čl. 47 Charty základných práv EÚ, pozostáva z viacerých zložiek, ktorými sú: právo na obhajobu, právo na prístup k spravodlivosti, zásada rovnosti zbraní a právo na právneho zástupcu. Súdny dvor EÚ sa vo veci *Ordre des barreaux francophones et germanophone a i.* " (26 jún 2007, C-305/05), ktorý sa vo veľkej miere podobá konaniu v rozoberanej veci, zaoberal otázkou dôvernosti korešpondencie medzi právnym zástupcom a jeho klientom (mandantom) na jednej strane a na strane druhej právom na spravodlivý proces, konkrétne otázkou dôvernosti korešpondencie a povinnosťou spolupracovať s vnútroštátnymi orgánmi zabezpečujúcimi boj proti praniu špinavých peňazí. SD EÚ rozhodol, že „*charakter činností, na ktoré sa vzťahuje povinnosť oznamovania je taký, že nemá súvis so súdnym konaním, a preto tieto činnosti nepatria do pôsobnosti práva na spravodlivé súdne konanie.*“

Právo na spravodlivý proces sa spája podľa judikatúry SD EÚ aj Európskeho súdu pre ľudské práva so súdnym konaním. V rámci smernice DAC 6, však nejde o súdny kontext a sprostredkovateľ nepredstavuje obhajcu svojho klienta v daňovom spore. Ďalším argumentom je, že informačná povinnosť sprostredkovateľa vzniká pred prijatím cezhraničného opatrenia, teda v predbežnom štádiu, kedy ešte reálne nemohol spor s daňovým orgánom vzniknúť. A informačná povinnosť vyplývajúca z DAC 6 sa týka zákonnej činnosti, ktorá má nesporný charakter. Z vyššie uvedených argumentov AG dospel k záveru, že informačná povinnosť sprostredkovateľa neodporuje čl. 47 Charty základných práv EÚ a nezasahuje do práv chránených čl. 47 Charty základných práv EÚ, keďže táto povinnosť nesúvisí so súdnym konaním.

²⁶⁶ Návrhy generálneho advokáta Athanasiosa Rantosa prednesené 5. apríla 2022 vo veci C.694/20 *Orde van Vlaamse Balies, IG, Belgian Association of Tax Lawyers, CD, JU* proti *Vlaamse Regering*. Dostupné (8.11.2025) na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=257281&pageIndex=o&doclang=SK&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1657675>

Čl. 7 Charty základných práv EÚ zaručuje právo na ochranu osobného a rodinného života, jeho obydlia a komunikácie a tieto práva zodpovedajú právam zaručeným v čl. 8 EDLP. V rámci tohto je implementovaná aj povinnosť právnych zástupcov zachovávať mlčanlivosť ohľadne svojich klientov, ktorá však nie je obmedzená len na súdne konanie, t.j. chráni vzťah medzi právnym zástupcom a klientom aj mimo súdneho konania. Z uvedeného článku zároveň vyplýva, že sa ochrana povinnosti zachovávať mlčanlivosť nevzťahuje na všetky právne činnosti. AG Rantos uvádza, že existujú činnosti, ktoré sú tradične považované za činnosti právneho zástupcu (obhajoba a právne poradenstvo) a činnosti, ktoré sú nad rámec tradičných činností právneho zástupcu. Niektoré členského štáty tvrdia, že činnosti sprostredkovateľa nie sú činnosťou právneho zástupcu, preto sa na neho vzťahuje povinnosť oznamovania a informovania. Avšak takéto delenie nie je absolútne a povinnosť zachovávať mlčanlivosť nie je na úrovni EÚ harmonizovaná. Preto uvedené rozlišovanie, ktoré je potrebné, prináleží vnútroštátnemu súdu.

Čl. 8 EDLP obsahuje aj ochranu informácie o existencii vzťahu medzi právnym zástupcom a klientom a právny zástupca by o tomto vzťahu v zmysle jeho povinnosti zachovávať mlčanlivosť nemal nikomu povedať.

Podľa judikatúry SD EÚ nie sú základné práva absolútnymi právami. Tieto práva možno obmedziť pod podmienkou, že zodpovedajú cieľu všeobecného záujmu a vo vzťahu k tomuto cieľu sú primeraným a adekvátnym zásahom do podstaty týchto práv. Je potrebné preskúmať, či informačná povinnosť podľa DAC 6 je v súlade so zákonom, v súlade s cieľmi všeobecného záujmu uznanými EÚ, je nevyhnutná na dosiahnutie tohto cieľa, rešpektuje zásadu proporcionality. AG Rantos uviedol, že informačná povinnosť je zakotvená výslovne v právnom akte. Boj proti daňovým únikom a daňovým podvodom a ich predchádzanie sa považuje za cieľ všeobecného záujmu uznaný EÚ a cieľom DAC 6 je predchádzanie znižovaniu základu dane prostredníctvom zisťovania, odhaľovania a kontroly potenciálne agresívnych daňových schém, opatrení a agresívneho daňového plánovania. Zásah do práva na ochranu súkromia, resp. akéhokoľvek práva, musí byť nevyhnutný a primeraný. Rozsah informačnej povinnosti je obmedzený na nevyhnutné minimum, keď sa ustanovenie uplatní len v presne vymedzených prípadoch a porušenie povinnosti zachovávať mlčanlivosť je obmedzené rozsahom a obsahom informácií, ktoré právny zástupca ako sprostredkovateľ oznamuje tretím osobám. Avšak na plné posúdenie súladu informačnej povinnosti s čl. 7 Charty základných práv EÚ, je podľa AG Rantosa potrebné prihliadnuť aj na povinnosť tretej osoby ako sprostredkovateľa oznámiť príslušnému orgánu (daňovému orgánu) meno právneho zástupcu, ktorý je tiež sprostredkovateľom. Podľa ustanovenia čl. 8ab ods. 1, v spojitosti s ods. 9 a ods. 14 smernice DAC 6 sprostredkovateľ, ktorý nie je viazaný povinnosťou zachovávať mlčanlivosť, je povinný v rámci informačnej povinnosti oznámiť daňovému orgánu aj sprostredkovateľov zapojených do oznamovaného opatrenia a tým pádom aj osobu právneho zástupcu, ako sprostredkovateľa a identifikovať ju. AG Rantos tvrdí, že uvedené ohrozuje ochranu komunikácie medzi právnym zástupcom a jeho klientom, ktorá je

zaručená čl. 8 EDLP. Preto je potrebné aj v tomto prípade skúmať, či je táto povinnosť identifikácie právneho zástupcu ako sprostredkovateľa daňovému orgánu nevyhnutná na dosiahnutie všeobecného cieľa uznaného EÚ, ktorým je boj proti daňovým únikom a proti agresívnemu daňovému plánovaniu. Je potrebné spomenúť, že uvedenie mena právneho zástupcu nepredstavuje pre daňový orgán žiadnu zásadnú informáciu nie je to pre nich nevyhnutná informácia za účelom posúdenia cezhraničného oznamovaného opatrenia. Na dosiahnutie cieľa DAC 6 nie je potrebné podľa AG Rantosa poznať meno právneho zástupcu ako sprostredkovateľa a povinné osoby (sprostredkovatelia neviazaní povinnosťou mlčanlivosti alebo daňovníci) si majú vedieť splniť informačnú povinnosť aj bez toho, aby museli uviesť meno právneho zástupcu- sprostredkovateľa viazaného povinnosťou mlčanlivosti. Uvedené by bolo aj v súlade so zásadou proporcionality. AG Rantos preto v závere uvádza, že podľa neho je identifikácia právneho zástupcu, na ktorého sa vzťahuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť a jeho oznámenie daňovému orgánu v zmysle informačnej povinnosti porušením čl. 7 Charty základných práv EÚ, avšak informačná povinnosť sama o sebe nepredstavuje neprimeraný a neprípustný zásah do práva na rešpektovanie súkromného života s ohľadom na sledovaný cieľ pod podmienkou, že sa daňovému orgánu neposkytne meno právneho zástupcu – sprostredkovateľa.

SD EÚ (očakávane) povedal, že informačná povinnosť advokáta/sprostredkovateľa, ktorý musí informovať iných sprostredkovateľov o tom, že nemôže vykonať oznámenie o cezhraničnom daňovom plánovaní (potenciálnej schéme agresívneho daňového plánovania), je v rozpore s Chartou základných práv EÚ a že táto povinnosť oznamovať je neproporcionálna k dosahovaným cieľom.²⁶⁷ Tento rozsudok sa prioritne týkal sprostredkovateľov, ktorí sú advokátmi a SD EÚ po prvý krát uznal profesijnú mlčanlivosť ako všeobecnú zásadu práva EÚ.²⁶⁸ Niektorí autori polemizujú o tom, či súd v tomto prípade nezašiel ďaleko, keď dospel k záveru, že všetky úkony advokátov (v spojitosti s DAC 6) patria do rozsahu posilnenej ochrany profesijnej mlčanlivosti a že SD EÚ v nedostatočnej miere zohľadnil širšie ciele smernice DAC 6.²⁶⁹

Na predmetný rozsudok SD EÚ vo veci 694/20 reagovala aj EÚ v smernici DAC 8, kde sa v preambule uvádza, že „vzhľadom na rozsudok Súdného dvora z 8. decembra 2022 vo veci C-694/20, *Orde van Vlaamse Balies a ďalší* ⁽¹¹⁾ by sa smernica 2011/16/EÚ mala zmeniť tak, aby jej ustanovenia nemali za následok, že sa od advokátov konajúcich ako sprostredkovateľov vyžadovalo, aby v prípade, že sú oslobodení od povinnosti oznamovania z dôvodu povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ktorou sú viazaní, oznámili každému sprostredkovateľovi, ktorý nie je ich klientom, povinnosti oznamovania, ktoré týmto sprostredkovateľom prislúchajú. Všetci sprostredkovatelia, ktorí sú oslobodení od povinnosti

²⁶⁷ STOBER, M. The Charter of Fundamental Rights and EU Tax Directive. EC Tax Review, vol. 32, Issue 5, 2023, p. 203 -2013

²⁶⁸ SALMINI STURLI, E., HENRY T., Extension of EU Legal Professional Privilege: Case C-694/20 Orde Van Vlaamse Balies, In: Journal of European Competition Law and Practice, Vol. 14, Issue 3., 2023

²⁶⁹ BOEL, K. Is the Privilege Too Privileged? the Orde van de Vlaamse Balies Case Revisited, In: Intertax, Vol. 52, Issue 11, s. 713-728, 2024

oznamovania z dôvodu povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ktorou sú viazaní, by však mali mať naďalej povinnosť bezodkladne informovať svojho klienta o jeho oznamovacích povinnostiach." Zároveň sa v preambule uvádza, že smernica DAC rešpektuje základné práva a zásady, ktoré zakotvuje Charta základných práv EÚ. Smernica DAC zabezpečuje, aby sa v súlade s článkom 8 Charty základných práv EÚ v plnej miere rešpektovalo právo na ochranu osobných údajov. Cieľom smernice DAC je aj zabezpečenie úplného dodržiavania slobody podnikania.²⁷⁰

V nadväznosti na vyššie uvedený rozsudok sa uskutočnila zmena v čl. 8ab ods. 5 smernice DAC v znení smernice DAC 8²⁷¹. Pôvodné ustanovenie znelo: „Za takýchto okolností prijme každý členský štát opatrenia potrebné na to, aby mali sprostredkovatelia povinnosť bezodkladne informovať **každého iného sprostredkovateľa**, alebo ak taký sprostredkovateľ neexistuje, príslušného daňovníka, o ich povinnosti oznamovania informácií podľa odseku 6.“ Nasledne sa čl. 8ab ods. 5 v dôsledku smernice DAC 8 upravit nasledovne: „Za takýchto okolností prijme každý členský štát opatrenia potrebné na to, aby mali **všetci sprostredkovatelia, ktorým bola udelená výnimka, povinnosť bezodkladne informovať svojho klienta, ak je takýto klient sprostredkovateľom**, alebo ak takýto sprostredkovateľ neexistuje, ak je takýto klient príslušným daňovníkom, o oznamovacích povinnostiach klienta podľa odseku 6.“

4.2 Vec C - 623/22 Belgian Association of Tax Lawyers a i. proti Premier ministre/ Eerste Minister²⁷²

Kľúčové slová: informačná povinnosť sprostredkovateľov požívajúcich profesijnú mlčanlivosť

Na prípad C - 694/20, ktorý sa prioritne vzťahoval a riešil mlčanlivosť advokátov v súvislosti s oznamovacou povinnosťou vyplývajúcou zo smernice DAC 6, nadväzuje prípad C – 623/22 z 29. júla 2024, ktorý rieši mlčanlivosť všetkých sprostredkovateľov, na ktorých sa vzťahuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť podľa vnútroštátneho práva (teda nie len advokátov), vo vzťahu k oznamovacej povinnosti vyplývajúcej zo smernice DAC 6.

Ústavný súd Belgicka položil SD EÚ päť prejudiciálnych otázok, ktorých zodpovedanie je podstatné na vyriešenie vnútroštátneho súdneho konania. Ide o nasledovné prejudiciálne otázky: Porušuje smernica DAC 6 zásadu rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie, zásadu zákonnosti trestov, zásadu právnej istoty a porušuje právo na rešpektovanie súkromného života:

²⁷⁰ Body 44-46 preambuly smernice DAC v znení DAC 8.

²⁷¹ PREJS, E., Reporting Tax Schemes Violates Legal Professional Privilege, In: Kwartalnik Prawa Podatkowego, 2023, s. 163-188. Pozri aj: PAPIS- ALMANSA, M., Case Law Trend: The End Does Not Justify the Means: On How the Secondary EU Law Infringes the Primary EU Law in the Light of the Recent Judgments of the CJEU, In: Intertax, 2023, Vol. 51, Issue 8/9, s. 621-629

²⁷² Rozsudok SD EÚ z 29. júla 2024 vo veci C-623/22 Belgian Association of Tax Lawyers a i. v. Premier ministre/ Eerste Minister. ECLI:EU:C:2024:639

- keďže smernica neobmedzuje povinnosť oznamovania pri cezhraničných oznamovaných opatreniach len na daň z príjmu právnických osôb, ale vzťahuje sa na všetky dane spadajúce do pôsobnosti smernice DAC, ktoré podľa belgického práva zahŕňajú nielen daň z príjmov právnických osôb, ale aj iné dane, ako napr. registračné poplatky?
- keďže viaceré pojmy, ako napr. opatrenie, účastník, sprostredkovateľ, charakteristické znaky, test hlavného účelu a pod. nie sú dostatočne jasné a presné?
- keďže začiatok plynutia 30-dňovej lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti týkajúcej sa cezhraničného oznamovaného opatrenia zo strany sprostredkovateľa alebo príslušného daňovníka nie je určený dostatočne jasným a presným spôsobom?
- keď požaduje [...], aby členský štát uložil sprostredkovateľom požívajúcim profesijnú mlčanlivosť povinnosť zdieľať s iným sprostredkovateľom, ktorý nie je jeho mandantom, informácie (povinnosť informovania), ktoré získal pri výkone svojho povolania?
- keďže povinnosť oznamovania cezhraničných opatrení vedie k zásahu do práva na rešpektovanie súkromného života sprostredkovateľov a príslušných daňovníkov, ktorý nie je racionálne odôvodnený, nie je primeraný ani relevantný z hľadiska sledovaných cieľov, jedným z ktorých je zabezpečenie riadneho fungovania vnútorného trhu.²⁷³ K prejudiciálnym otázkam a k skutkovej podstate prípadu sa vyjadril generálny advokát Nicholas Emiliou vo svojich návrhoch prednesených 29. februára 2024.²⁷⁴

SD EÚ uviedol, že smernica DAC sa vzťahuje na všetky dane okrem DPH, ciel a spotrebných daní. Nič nenasvedčuje tomu, že praktiky agresívneho daňového plánovania – čo je v prejednávacom prípade referenčným kritériom – je možné uskutočniť len v oblasti dane z príjmov právnických osôb. Rôzne druhy daní podliehajúcich oznamovaniu patria do porovnateľných situácií vzhľadom na sledované ciele – boj proti agresívnemu daňovému plánovaniu – a podliehanie tejto povinnosti oznamovania nie je neprimerané vo vzťahu k sledovaným cieľom. Z uvedeného dôvodu neexistuje skutočnosť ovplyvňujúca zásadu rovnosti zaobchádzania a zákazu diskriminácie.

Čo sa týka nejasnosti a nepresnosti niektorých pojmov a začiatku plynutia lehoty, SD EÚ uvádza, že zásada právnej istoty vyžaduje, aby pravidlá boli stanovené jasne a presne a aby ich uplatnenie bolo pre osoby predvídateľné. Uvedené však neznamená, že bránia normotvorcovi EÚ použiť abstraktný právny pojem. Abstraktná norma nemusí ani obsahovať konkrétne prípady, v ktorých sa môže uplatniť, lebo normotvorca nedokáže vopred určiť všetky takéto prípady. Zásada určitosti uplatniteľného práva nevylučuje postupné objasňovanie pravidiel trestnej zodpovednosti prostredníctvom súdnych

²⁷³ WOUTER, P.J., Mandatory Disclosure Regime for Cross-Border Tax Planning Arrangements (DAC6): ECJ Confirms Compatibility with EU Law, In: European Taxation, Vol. 64, Issue 11, 2024

²⁷⁴ VANNESTE, L., DESMYTTERE, F., Compatibility of the DAC6 Obligation to Report Cross-Border Arrangements with Fundamental Rights: A Green Light from the Advocate General? In: European Taxation, Vol. 54, Issue 7, 2024

výkladov ak je výsledok primerane predvídateľný. Aj právna úprava používajúca široké pojmy, ktoré je potrebné postupne objasniť, sa považuje za úpravu, ktorá dostatočne jasne a presne stanovuje pravidlá, ktoré umožňujú osobe predvídať, ktoré konania môžu byť predmetom trestných sankcií. Ani preskúmanie otázok ohľadne nepresnosti a nejasnosti nevedie k záveru, že by smernica spochybňovala zásadu právnej istoty, zákonnosti trestov a ani práva na rešpektovanie súkromného života.

Otázka týkajúca sa informačnej povinnosti sprostredkovateľa požívajúceho profesijnú mlčanlivosť je podobná otázke, ktorá už bola položená vo veci C – 694/20 Orde van Vlaamse Balies a i. týkajúca sa advokátov a o ktorej SD EÚ vydal rozsudok 8. decembra 2022. Otázka vo veci C - 623/22 sa týka sprostredkovateľov, na ktorých sa vzťahuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť podľa vnútroštátneho práva a ktorí nie sú advokátmi. Komisia v tejto súvislosti uviedla, že informačná povinnosť, ktorá nahrádza oznamovaciu povinnosť, sa vzťahuje len na tých sprostredkovateľov, ktorí sú porovnateľní s advokátmi, t.j. majú podľa vnútroštátneho práva oprávnenie zastupovať účastníkov na súde. V tejto súvislosti je zaujímavý jazykový výklad, pretože jazykové verzie predmetného ustanovenia smernice sa líšia. Anglický jazyk zakotvuje „legal professional privilege“, čo podľa Komisie predstavuje profesijné tajomstvo advokáta alebo im na roveň postavených odborníkov majúcich oprávnenie zastupovať pred súdmi. Jazykové verzie Malty a Rumunska obsahujú doslovný preklad tohto výrazu („privilegiu profesionali legali“ a „privilegiu profesional legal“). Grécky preklad výslovne odkazuje na profesijné tajomstvo advokáta. Avšak 18 ďalších jazykových verzií, vrátane slovenského prekladu, odkazuje na profesijné tajomstvo podľa vnútroštátneho práva bez priameho odkazu na profesijné tajomstvo advokáta. Uvedené znamená, že v zmysle uvedeného výkladu by sme sem mohli zaradiť napr. daňových poradcov, účtovníkov, notárov, audítorov, bankových pracovníkov a pod., ktorí podliehajú povinnosti zachovávať mlčanlivosť, ale nemajú oprávnenie konať a zastupovať pred súdmi. Avšak cieľom smernice DAC je účinne chrániť pred agresívnym znižovaním vnútroštátneho základu dane, ku ktorému dochádza využívaním daňových schém a štruktúr, aby členské štáty mali kompletné, relevantné a rýchle informácie o opatreniach agresívneho daňového plánovania. Ak by sa umožnilo členským štátom oslobodiť od oznamovacej povinnosti všetkých sprostredkovateľov, ktorí sú viazaní povinnosťou zachovávať mlčanlivosť, uvedené by malo za následok narušenie účinnosti oznamovacieho mechanizmu zavedeného smernicou DAC. Pri určovaní tejto informačnej povinnosti Komisia vychádzala jednak zo vzorových pravidiel OECD, z Komentára ku vzorovým pravidlám a rovnako aj z komentára k čl. 26 Modelovej daňovej zmluvy OECD. Vo všetkých týchto východiskových dokumentoch sa pravidlo profesijného tajomstva vzťahuje na advokáta alebo iného povereného právneho zástupcu. Preto aj smernica DAC sa týka len ochrany profesijného tajomstva advokáta a iných odborníkov oprávnených zastupovať klientov v konaní pred súdom. SD EÚ sa zaoberal následne otázkou, či je informačná povinnosť sprostredkovateľa, ktorý nie je advokátom, ale je oprávnený na zastupovanie klientov v konaní pred súdom, v súlade s právom na rešpektovanie súkromného života podľa

Charty základných práv EÚ. Profesionálne tajomstvo advokátov požíva osobitnú ochranu, rovnako požíva špecifickú ochranu aj dôvernosť vzťahu medzi advokátom a jeho klientom. Táto skutočnosť je odôvodnená tým, že advokátom je zverená dôležitá úloha, ktorou je obrana osôb podliehajúcich súdnej právomoci. Z uvedeného dôvodu SD EÚ rozhodol v rozsudku vo veci C - 694/20 tak, že informačná povinnosť advokáta je v rozpore s čl. 7 Charty základných práv EÚ. Toto riešenie sa môže vzťahovať len na osoby vykonávajúce svoju profesiu pod niektorým z profesionálnych titulov uvedených v článku 1. ods.2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES zo 16. februára 1998 o uľahčení trvalého výkonu právnického povolania v inom členskom štáte ako v tom, kde bola získaná kvalifikácia. Z predmetného vyplýva, že v prípade iných odborníkov, ktorí sú aj oprávnení na zastupovanie klientov pred súdmi a nespádajú pod charakteristiku uvedenú v smernici Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES, ako napr. aj univerzitní profesori v niektorých štátoch, na vyššie uvedené riešenie nevzťahuje a ich informačná povinnosť nie je v rozpore s čl. 7 Charty základných práv EÚ. SD EÚ teda v tomto rozsudku vyjadril názor, že výnimka z informačnej povinnosti (teda z povinnosti podávať informácie) sa vzťahuje len na také osoby, ktoré vykonávajú svoju profesiu pod niektorým z profesionálnych titulov uvedených v článku 1. ods.2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES (v prípade SR je v predmetnej smernici uvedená profesia advokát/komerčný právnik). Tento názor upevnila aj Rada EÚ, ktorá rovnako uviedla, že nie je odôvodnené priznať sprostredkovateľom, ktorí nie sú advokátmi, rovnakú ochranu ako advokátom, pokiaľ ide o povinnosť zachovávať mlčanlivosť.

A v poslednom rade sa SD EÚ zaoberal aj otázkou, či je vôbec samotná povinnosť oznamovania cezhraničných opatrení sprostredkovateľom, ktorí nepoživajú výnimku, alebo príslušným daňovníkom (ak sprostredkovateľ neexistuje) podľa smernice DAC v súlade s právom na rešpektovanie súkromného života podľa čl. 7 Charty základných práv EÚ. A zároveň aj či povinnosť oznámiť opatrenie, ktoré síce sleduje daňovú výhodu, ale spôsobom súladným so zákonom, obmedzujúca slobodu daňovníka zvoliť si postup k zníženiu daňovej povinnosti, je porušením práva na ochranu súkromného života. Povinnosť oznamovania predstavuje určite zásah do práva na ochranu súkromného života, ale je otázne, či je tento zásah odôvodnený. Obmedzenie práva je možné – ak je obmedzenie dané zákonom, rešpektujú podstatu práv, sú nevyhnutné a zodpovedajú cieľom EÚ. SD EÚ konštatoval v tomto prípade, že obmedzenie tohto práva v podobe oznamovacej povinnosti (hoci aj zákonných opatrení) je odôvodnené a nie je porušením práva na rešpektovanie súkromného života.

V nadväznosti na predmetný rozsudok SD EÚ vo veci C- 694/20, ako aj na nadväzujúci rozsudok SD EÚ vo veci C – 623/22 a na smernicu DAC 8, ktorá reagovala na predmetné rozsudky SD EÚ, aj SR musela uskutočniť zmeny v ustanovení § 8b ods. 2 zákona č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z., kedy slová „*podľa osobitných predpisov*“ nahradila slovami „*podľa osobitného predpisu*“ s odkazom len na zákon o advokácii a s vypustením zákona o daňových poradcoch. T.j. sprostredkovateľ nie je

povinnou osobou, t.j. nemá povinnosť podať informácie o oznamovanom cezhraničnom opatrení FR SR, ak sa na oznamované opatrenie vzťahuje povinnosť zachovať mlčanlivosť podľa zákona o advokácii (do 31.12.2025 aj zákona o daňových poradcoch). V nadväznosti na uvedené bolo nevyhnutné upraviť aj zákon o daňových poradcoch, kde sa v § 18 ods. 2 vylúčila povinnosť daňových poradcov zachovávať mlčanlivosť ak plnia povinnosti súvisiace s medzinárodnou spoluprácou v oblasti daní podľa zákona č. 442/2012 Z.z. alebo podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná. To znamená, že daňový poradca musí byť súčinný s príslušným orgánom finančnej správy a poskytnúť mu požadované údaje bez možnosti odvolania sa na povinnosť mlčanlivosti. Okrem uvedeného sa upravilo aj ustanovenie § 8d zákona č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z., ktorý sa týka informačnej povinnosti sprostredkovateľov. V tomto prípade sa nadväzujúc na rozsudky SD EÚ určilo, že sprostredkovateľ viazaný povinnosťou mlčanlivosti je povinný bezodkladne informovať len **klienta** – ktorý je buď sprostredkovateľom alebo používateľom o oznamovacích povinnostiach. Podľa § 8d zákona č. 442/2012 Z.z. v znení do 31.12.2025 SR povinnosťou sprostredkovateľa požijavúceho profesijnú mlčanlivosť bolo „**bezodkladne informovať všetkých sprostredkovateľov** zapojených do oznamovaného opatrenia o ich povinnosti podať informácie o oznamovanom opatrení príslušnému orgánu Slovenskej republiky“.

4.3 Vec C - 432/23 F SCS, Ordre des avocats du barreau de Luxembourg proti Administration des contributions directes²⁷⁵

Kľúčové slová: informačná povinnosť advokáta

Aj v tomto prípade bolo predmetom konania profesijné tajomstvo medzi advokátom a jeho klientom v súvislosti s povinnosťami vyplývajúcimi zo smernice DAC 6.²⁷⁶ SD EÚ v tejto veci rozhodol v súlade s jeho predchádzajúcimi rozsudkami, a to v tom zmysle, že: „*právne poradenstvo advokáta v oblasti práva obchodných spoločností patrí do pôsobnosti posilnenej ochrany komunikácie medzi advokátom a jeho klientom zaručenej týmto článkom, takže rozhodnutie, ktorým sa ukladá advokátovi povinnosť poskytnúť správne orgánu dožiadaného členského štátu na účely výmeny informácií na požiadanie stanovenej smernicou Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní a zrušení smernice 77/799/EHS všetku dokumentáciu a informácie týkajúce sa jeho vzťahov s klientom súvisiacich s takýmto poradenstvom, predstavuje zásah do práva na rešpektovanie komunikácie medzi advokátom a jeho klientom, ktoré zaručuje uvedený článok.*“ Charta základných práv EÚ bráni uloženiu povinnosti uvedenej vyššie na

²⁷⁵ Rozsudok SD EÚ z 26. septembra 2024 vo veci C-423/23 F SCS, Ordre des avocats du barreau de Luxembourg proti Administration des contributions directes. ECLI:EU:C:2024:791

²⁷⁶ Predmetným prípadom C – 432/23 sa vo svojom článku venoval aj: XYGKA, A., Professional Secrecy in the Era of the Administrative Cooperation Directive: Ordre des Avocats du Barreau de Luxembourg (Case C-432/23), In: European Taxation, Vol. 64, Issue 12, 2024

vnútroštátnej úrovni, podľa ktorej sa na poradenstvo a zastupovanie advokátom nevzťahuje posilnená ochrana komunikácie medzi advokátom a klientom.²⁷⁷

4.4 Vec C - 398/21 Conseil national des barreaux, Conférence des bâtonniers, Ordre des avocats du barreau de Paris proti Premier ministre, Ministre de l'Economie, des Finances et de la Relance

Kľúčové slová: informačná povinnosť sprostredkovateľov požívajúcich profesijnú mlčanlivosť

Francúzsky Najvyšší správny súd, rovnako aj ako Belgický Ústavný súd, podal žiadosť o rozhodnutie o prejudiciálnej otázke týkajúcej sa oznamovacích povinností sprostredkovateľov požívajúcich profesijnú mlčanlivosť podľa smernice DAC 6. Sprostredkovatelia požívajúci profesijnú mlčanlivosť sú podľa vnútroštátneho práva Francúzska predmetom povinností podľa DAC 6 a na to, aby si mohli splniť oznamovaciu povinnosť potrebujú od svojho klienta súhlas s oslobodením od tejto povinnosti. Ak tento súhlas od klienta neobdržia, musia informovať ďalšieho sprostredkovateľa zapojeného do oznamovaného opatrenia o jeho povinnosti podať informácie o oznamovanom opatrení.²⁷⁸

Francúzske právnické komory a ich prezidenti podali Najvyššiemu správne súdu Francúzska sťažnosť, podľa ktorej sú pravidlá profesijnej mlčanlivosti, tak ako sú zakotvené v DAC 6, v rozpore s právom EÚ. Odvolávali sa na predchádzajúcu judikatúru ESD - "Ordre des barreaux francophones et germanophone et autres contre Conseil des Ministres" (26 jún 2007, C-305/05) ako aj na ďalší prípad ESD - "Michaud contre France" (6 December 2012, No. 12323/11). Keďže Najvyšší správny súd Francúzska nemá kompetenciu rozhodovať o súlade smernice DAC 6 s právom EÚ, preto predložila SD EÚ prejudiciálne otázky:²⁷⁹

1. Je právo na spravodlivý proces zakotvené v čl. 47 Charty základných práv EÚ porušené ak profesijná mlčanlivosť nevylučuje advokátov pôsobiacich v rámci súdneho konania z okruhu sprostredkovateľov, ktorí podliehajú oznamovacej alebo informačnej povinnosti?

²⁷⁷ Otázky profesijnej mlčanlivosti v nadväznosti na prípady C- 432/23, C – 623/22, ako aj 694/20 sú rozoberané aj v nasledovnom článku: ČIČIN-ŠAIN, N. The Changing Role of Professional Privileges in European Tax Law, Intertax, Vol, 53, Issue 11, p. 773-792

²⁷⁸ DAC6 France: Legal professional privilege questioned by Supreme Administrative Court, 2021, dostupné (5.9.2025) na: <https://vinciworks.com/blog/dac6-france-legal-professional-privilege-questioned-by-supreme-administrative-court/>

²⁷⁹ BÉRA. R., DLA Piper, Global Tax Alert: French Supreme Administrative Court requests preliminary ruling from ECJ, 2021, dostupné (6.9.2025) na: <https://www.dlapiper.com/en/ireland/insights/publications/2021/07/french-supreme-administrative-court-requests-preliminary-ruling-from-ecj/>

2. Je právo na rešpektovanie súkromného života a komunikácie garantované čl. 7 Charty základných práv EÚ porušené ak advokáti hodnotiaci právnu situáciu ich klientov nie sú vylúčení z oznamovacej povinnosti?

Najvyšší správny súd Francúzska poznamenal, že zásah do základnej slobody môže byť odôvodnený len ak to požaduje zákon, alebo to spĺňa legitímny účel a je nevyhnutný v demokratickej spoločnosti. V prípade DAC 6 sa zdá, že takýto zásah nesleduje účel boja proti daňovým únikom a podvodom, ale účelom je jednoducho iba monitorovanie potenciálne agresívnych daňových usporiadaní, štruktúr, schém, čo nepredstavuje cieľ všeobecného verejného záujmu, ktorý by odôvodňoval porušenie základnej slobody alebo práva.

Predseda SD EÚ Uznesením zo dňa 7. marca 2023 nariadil výmaz veci.²⁸⁰ Pravdepodobne z dôvodu, že sa uvedenému venoval SD EÚ aj v iných konaniach, v ktorých vydal rozsudky.

4.5 Vec C - 437/19 État Luxembourgeois proti L.²⁸¹

Kľúčové slová: predvídateľná relevantnosť, identifikácia platiteľa dane

Daňová správa Francúzska zaslala žiadosť o informácie daňovej správe Luxemburska na základe smernice DAC. V žiadosti o informácie sa francúzska daňová správa snažila zistiť, kto sú akcionári a koneční užívatelia výhod spoločnosti L., ktorá bola založená podľa luxemburského práva a vlastnila nehnuteľnosti na území Francúzska. Podľa práva Francúzska, fyzické osoby, ktoré vlastnia nehnuteľnosti vo Francúzsku majú vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam oznamovaciu povinnosť. Riaditeľ správy pre priame dane, Luxembursko, vyhovel žiadosti a vydal rozhodnutie, v ktorom spoločnosti L. uložil povinnosť poskytnúť požadované informácie – ako napr. mená a adresy akcionárov a pod. Spoločnosť L. nesplnila toto rozhodnutie a preto vydal rozhodnutie o uložení správnej sankcie – pokuty. Spoločnosť L. podala žalobu na Správny súd, ktorý rozhodnutie zrušil z dôvodu, že existuje rozpor medzi totožnosťou platiteľa dane a účelom, na ktorý sa tieto informácie požadujú. Proti tomuto rozhodnutiu Luxembursko ako štát podalo odvolanie na Odvolací správny súd v Luxembursku. Odvolací správny súd nevidel rozpor medzi totožnosťou platiteľa dane a daňovým účelom sledovaným v žiadosti o informácie. Mal však okrem iného pochybnosti, či možno upustiť od

²⁸⁰ Uznesenie predsedu Súdneho dvora zo 7. marca 2023 (návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Conseil d'État – Francúzsko) – Conseil national des barreaux, Conférence des bâtonniers, Ordre des avocats du barreau de Paris/Premier ministre, Ministre de l'Economie, des Finances et de la Relance, za účasti: Ordre des avocats du barreau des Hauts-de-Seine (vec C-398/21¹, Conseil national des barreaux a i.). ECLI:EU:C:2023:206 dostupné (2.11.2025) na:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=275733&mode=req&pageIndex=1&dir=&occ=first&part=1&text=&doclang=SK&cid=14985493>

²⁸¹ Rozsudok SD EÚ z 25. novembra 2021 vo veci C-437/19 État luxembourgeois proti L., dostupné (19.11.2025): <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionId=14E16EC07DCD78547FE8E90AD92103FE?text=&docid=250041&pageIndex=0&doclang=SK&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=13987960>

individuálnej identifikácie platiteľa dane, ktorý je podrobený vyšetrovaniu. Preto SD EÚ položil Odvolací správny súd prejudiciálne otázky, ktoré sa týkali najmä, ale nie len:

- či je v súlade s požiadavkami na identifikáciu osoby, keď sú v žiadosti o informácie platiteľa dane, ktorých sa žiadosť týka, identifikovaní len na základe svojej pozície ako akcionára alebo ekonomického užívateľa výhod právnickej osoby, bez toho aby dožadujúci orgán týchto platiteľov dane individuálne a menovite identifikoval.
- Či sa orgán dožadujúceho štátu môže na účely preukázania existencie náležitého vyhľadávania informácií napriek tomu, že neidentifikoval individuálne platiteľom dane opierať o skutočnosť, že vykonáva cielené zisťovanie ohľadne vymedzenej skupiny ľudí, ktoré je spojené s dôvodnými podozreniami, že nebola splnená zákonná povinnosť a nie je to len všeobecné zisťovanie.

Pri výklade pojmu „totožnosť osoby, ktorá sa podrobuje prešetreniu alebo vyšetrovaniu“ podľa smernice DAC treba brať do úvahy nielen meno a iné osobné údaje, ale aj súhrn rozlišovacích charakteristických vlastností a znakov umožňujúcich identifikáciu osôb. SD EÚ vo svojom rozsudku aj uvádza tvrdenia generálnej advokátky, podľa ktorej dožadujúci orgán musí splniť tri skutočnosti: po prvé – musí poskytnúť čo najdetailnejší opis dotknutej a prešetrovanej skupiny platiteľov dane, ako aj spresniť súbor charakteristických znakov tejto skupiny osôb umožňujúcich ich identifikáciu; po druhé – vysvetliť daňové povinnosti týchto osôb; po tretie – uviesť dôvody, ktoré spôsobujú podozrenie z porušenia zákonných povinností. SD EÚ v týchto otázkach rozhodol, že žiadosť o informácie sa musí považovať za žiadosť ohľadne informácií, pri ktorých nejde o nenáležité vyhľadávanie informácií (fishing expeditions), a ktoré sú predvídateľne relevantné v prípade, ak prešetrované osoby nie sú síce individuálne a menovite identifikované, avšak dožadujúci orgán preukáže na základe jasných a dostatočných vysvetlení, že vedie vyšetrovanie, ktoré je zamerané na definovanú skupinu osôb a existuje odôvodnené podozrenie, že nebola splnená konkrétna daňová povinnosť.²⁸²

4.6 Spojené veci C - 245/19 a C - 246/19 État Luxembourgeois proti B a iným²⁸³

Kľúčové slová: prostriedok nápravy, predvídateľná relevantnosť

Riaditeľ správy daní, Luxembursko, vyhovel dvom žiadostiam o informácie zo strany španielskej daňovej správy v rámci zisťovania týkajúceho sa fyzickej osoby, ktorá mala trvalý pobyt v Španielsku a zaslala rozhodnutia o uložení povinnosti poskytnúť informácie o aktívach, ktorých majiteľom alebo skutočným vlastníkom je predmetná fyzická osoba, spoločnosti a banke. Proti týmto rozhodnutiam nebol v tom čase

²⁸² ZAGA, S. The Protection of Individual Taxpayer Rights Regarding Exchange of Information on Request in the European Union. *Europan Taxation*, Vol. 62, Issue 2/3, 2022

²⁸³ Rozsudok SD EÚ zo 6. októbra 2020 v spojených veciach C-245/19 a C-246/19 ÉTAT LUXEMBOURGEOIS proti B a iným. ECLI:EU:C:2020:795, dostupné na: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?docid=232094&mode=req&pageIndex=4&dir=&occ=firts&part=1&text=2011%252F16%252FEU&doclang=SK&cid=14923870#ctx1>

prípustný opravný prostriedok. Spoločnosti, ako aj fyzická osoba, podali žaloby na Správny súd, Luxembursko, ktorý rozhodnutia zrušil, pretože konštatoval, že nie sú v súlade s čl. 47 Charty základných práv EÚ a niektoré informácie sa nezdali byť predvídateľne relevantné. Luxembursko ako štát podal odvolanie na Odvolací správny súd, ktorý predložil SD EÚ prejudiciálne otázky, v ktorých sa pýtal najmä:

- Či čl. 47 Charty základných práv EÚ bráni vnútroštátnym predpisom, ktoré zbavujú osoby, ktorých sa týka daňové zisťovanie a informácie, možnosti podať priamu žalobu proti rozhodnutiu o uložení povinnosti poskytnúť informácie.
- Na rozsah možnosti vymieňať si informácie, ktorú smernica DAC poskytuje členským štátom, pod podmienkou, že tieto informácie sú predvídateľne relevantné pre správu a vynucovanie vnútroštátnych pravidiel zakotvených v právnych predpisoch.

SD EÚ rozhodol, že Chartou základných práv EÚ založené právo na účinný prostriedok nápravy vyžaduje umožniť osobám ako držiteľom informácií, o ktorých poskytnutie sa žiada v rámci žiadosti o informácie, podanie priamej žaloby proti tejto žiadosti. Avšak členské štáty môžu zbaviť takéhoto priameho prostriedku osoby, ktorých sa daňové zisťovanie týka a ktorých sa informácie týkajú, ak existujú iné prostriedky nápravy, ktoré umožňujú dosiahnuť preskúmanie tejto žiadosti týmito osobám. Informácie v žiadosti o informácie sú predvídateľne relevantné aj vtedy, ak napr. sa týkajú zmlúv, faktúr, platieb, ktoré nie sú presne označené, ale sú charakterizované na základe rôznych kritérií – osobných, vecných, časových – z ktorých je zrejmé ich súvislosť so zisťovaním a s platiteľom dane, ktoré sa zisťovanie týka. T.j. žiadosť o informácie sa nemusí týkať len presne definovaných/označených informácií, ale môže sa týkať aj kategórií informácií, ak sú tieto kategórie vymedzené na základe kritérií, z ktorých je možné vyvodiť, že sú predvídateľne relevantné.²⁸⁴

4.7 Vec C - 682/15 Berlioz Investment Fund S.A. proti Directeur de l'administration des contributions directes²⁸⁵

Kľúčové slová: predvídateľná relevantnosť informácií

Vo veci C 682/15 je účastníkom konania spoločnosť Berlioz so sídlom v Luxembursku, ktorej jej dcérska spoločnosť Cofima so sídlom vo Francúzku vyplatila dividendy, s oslobodením od zrážkovej dane. Francúzska daňová správa mala pochybnosti o splnení podmienok na oslobodenie od dane a preto zaslala daňovej správe v Luxembursku žiadosť o informácie ohľadne spoločnosti Berlioz v zmysle smernice DAC. Z uvedeného dôvodu luxemburská daňová správa rozhodnutím vyzvala spoločnosť Berlioz, aby mu oznámila určité, jasne dané informácie. Berlioz poskytla informácie

²⁸⁴ MORENO GONZÁLEZ, S. Cross-border exchange of tax information upon request and fundamental rights – Can the right balance be struck?: Joined cases C-245/19 and C-246/2019, État luxembourgeois contre B EU:C:2020:795. In: Maastricht Journal of European and Comparative Law, 2021

²⁸⁵ Rozsudok SD EU zo 16. mája 2017 vo veci C-682/15 Berlioz Investment Fund S.A. proti Directeur de l'administration des contributions directes. Dostupné (4.9.2025)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A62015CJ0682>

s výnimkou niektorých informácií – ako napr. mená a adresy jej akcionárov, výšky podielu každého akcionára na základnom imaní s uvedením percentuálneho podielu. Odôvodnila to tým, že tieto informácie **nie sú predvídateľne relevantné na posúdenie skúmanej veci**. Na základe toho luxemburská daňová správa uložila spoločnosti Berlioz pokutu z dôvodu neposkytnutia požadovaných informácií. Spoločnosť následne podala žalobu proti rozhodnutiu o uložení pokuty na Správny súd a žiadala preskúmanie dôvodnosti rozhodnutia. Správny súd len znížil pokutu, ale v časti návrhu na zrušenie rozhodnutia žalobu zamietol s uvedením, že nie je potrebné sa k tomuto návrhu vyjadriť. Spoločnosť Berlioz podala odvolanie na Odvolací správny súd tvrdiac, že Správny súd porušil jeho právo na účinné súdne preskúmanie, keďže neoveril dôvodnosť rozhodnutia o uložení pokuty. Odvolací správny súd si kladie otázku, či má účastník konania právo na účinný prostriedok nápravy, ak nemôže dať preskúmať platnosť rozhodnutia o uložení pokuty. Avšak hlavne sa pýta ohľadne pojmu „predvídateľnej relevantnosti“ informácií vyžiadaných v zmysle smernice DAC a rozsahu kontroly, ktorú musia orgány dožiadaného orgánu vykonať, aby nebol narušený účel smernice DAC. Z uvedeného dôvodu položil SD EÚ šesť prejudiciálnych otázok, z ktorých sa budeme venovať najmä iba tým, ktoré sa týkajú predvídateľnej relevantnosti. Dve otázky sa týkali **predvídateľnej relevantnosti požadovaných informácií**. V prvom rade otázkou bolo, či sa má predvídateľná relevantnosť vykladať v tom zmysle, že je podmienkou žiadosti o informácie, aby vôbec kompetentnému orgánu dožiadaného štátu vznikla povinnosť vyhovieť tejto žiadosti a odôvodniť svoje rozhodnutie o uložení povinnosti poskytnúť informácie osobe, ktorá má požadované informácie v držbe. A v druhom rade otázka znela, či sa má smernica DAC a Charta základných práv EÚ vykladať v zmysle, že ukladajú vnútroštátnemu súdu v súvislosti so žalobou o uložení pokuty povinnosť overiť splnenie kritéria predvídateľnej relevantnosti vyžiadaných informácií zo všetkých jej hľadísk týkajúcich sa konkrétnej prejednávanej daňovej veci.⁽³¹⁾

SD EÚ v tejto prejednávanej veci rozhodol, že predvídateľná relevantnosť informácií je podmienkou žiadosti o informácie, a táto podmienka musí byť splnená, aby kompetentnému orgánu dožiadaného štátu vznikla povinnosť vyhovieť žiadosti o informácie, a tým je podmienkou aj zákonnosti rozhodnutia o uložení pokuty a podmienkou uloženia samotnej sankcie za nesplnenie rozhodnutia.²⁸⁶ Overenie žiadosti o informácie dožiadaným orgánom nie je obmedzené len na formálnu správnosť tejto žiadosti, ale je mu umožnené overiť aj to, aby požadované informácie neboli úplne zbavené predvídateľnej relevantnosti jednak z hľadiska určenia tretej osoby, dotknutého daňovníka, potreby daňovej kontroly. Vnútroštátny súd má právomoc preskúmať aj zákonnosť rozhodnutia o uložení pokuty, ako aj preskúmať podmienku zákonnosti týkajúcu sa predvídateľnej relevantnosti, avšak v tomto prípade je preskúmanie

²⁸⁶ Bližšie pozri aj: CFE ECJ Task Force, Opinion Statement, ECF-TF 3/2017 on the judgment of the Court of Justice of the EU of 16 May 2017 in the Case C-682/15, Berlioz Investment Fund SA, concerning the right to judicial review under Article 47 EU Charter of Fundamental Rights in cases of cross-border mutual assistance in tax matters, 2017

obmedzené na overenie zjavnej neexistencie takejto predvídateľnej relevantnosti. Okrem uvedeného SD EÚ aj rozhodol, že vnútroštátny súd štátu, od ktorého sa požadovali informácie, má právo na prístup k žiadosti o informácie adresovanej kompetentnému orgánu. Dotknutý účastník konania však nemá právo na prístup k celej žiadosti o informácie z hľadiska statusu tajného dokumentu podľa čl. 16 smernice DAC. Na to, aby jeho námietka neexistencie predvídateľnej relevantnosti bola prejednaná v konaní postačuje aj to, aby mal k dispozícii len informácie podľa čl. 20 ods. 2 smernice DAC, t.j. totožnosť osoby, ktorá sa preveruje alebo v prípade skupiny daňovníkov, ktorých nie je možné identifikovať jednotlivo – podrobný opis skupiny a daňový účel, na ktorý sa informácie požadujú.

4.8 Vec C - 276/12 Jiří Sabou proti Finančnímu ředitelství pro hlavní město Prahu²⁸⁷

Kľúčové slová: notifikácia daňovníka o žiadosti o informácie v jeho veci a možnosť daňovníka zúčastniť sa na formulácii otázok v žiadosti o informácie

Vo veci C – 276/12 sa ešte použila smernica Rady 77/799/EHS z 19. decembra 1977 o vzájomnej pomoci príslušných orgánov členských štátov v oblasti priamych daní a dane poistnej prémie, ktorá bola následne zrušená smernicou Rady 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní a zrušení smernice 77/799/EHS, a to vzhľadom na čas, kedy nastali skutkové okolnosti v spore vo veci samej. V tejto veci sa jednalo o spor vo veci zdaniteľného príjmu za rok 2004 medzi profesionálnym futbalistom, p. Sabouom a Finančným riaditeľstvom ČR. Pán Sabou v rámci svojho daňového priznania za rok 2004 v ČR deklaroval vynaloženie výdavkov na účely svojho prípadného prestupu ako futbalistu do jedného z futbalových klubov v štátoch ako Francúzsko, Španielsko, Spojené kráľovstvo. O tieto výdavky si znížil svoj zdaniteľný príjem. Okrem toho pán Sabou predložil aj viaceré faktúry za služby poskytnuté maďarskou spoločnosťou. Česká daňová správa spochybnila vierohodnosť výdavkov a preto uskutočnila kontrolu, v rámci ktorej adresovala žiadosti o informácie adresované daňovým správam príslušným vyššie uvedených štátov. Z odpovedí od týchto štátov vyplynulo, že pána Saboua a ani jeho agenta nepoznajú. Maďarská daňová správa ohľadne faktúr uviedla, že maďarská spoločnosť bola len sprostredkovateľom spoločnosti, ktorá má sídlo v tretej krajine a vierohodnú odpoveď by bolo možné získať len na základe kontroly v tejto tretej krajine. Po vykonaní kontroly a získaní informácií česká daňová správa vydala dodatočný platobný výmer, v ktorom zvýšila výšku dane. Pán Sabou predmetný platobný výmer napadol na Finančnom riaditeľstve pre hlavné mesto Praha, ktoré platobný výmer zmenilo a výšku dane opätovne zvýšilo. Pán Sabou podal žalobu proti platobnému výmeru na Mestský súd v Prahe, ktorý však jeho žalobu

²⁸⁷ Rozsudok SD EÚ z 22. októbra 2013 vo veci C-276/12 Jiří Sabou proti Finančnímu ředitelství pro hlavní město Prahu. Dostupné (10.11.2025) na:
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A62012CJ0276>

zamietol. Z uvedeného dôvodu Pán Sabou podal kasačný opravný prostriedok na Najvyšší správny súd ČR. Pán Sabou tvrdil, že informácie získané daňovou správou boli nadobudnuté nezákonným spôsobom a to z toho dôvodu, že ho daňová správa neinformovala o žiadosti o informácie, ktoré zaslala daňovým správam ďalších štátov a teda nemohol sa ani podieľať na formulácii predložených otázok a nezúčastnil sa ani výsluchu svedkov (ktoré sa však nekonali). Najvyšší správny súd ČR sa rozhodol SD EÚ položiť prejudiciálne otázky, ktoré sa týkali najmä:

- či má daňovník právo byť informovaný o žiadosti o informácie, ktorú daňová správa adresuje daňovým správam iných štátov,
- či má daňovník právo podieľať sa na formulácii otázok položených v žiadosti o informácie,
- či má daňovník právo podieľať sa na výsluchu svedkov pri vybavovaní žiadosti o informácie v dožiadanom štáte,
- či daňová správa dožiadaného štátu musí dodržať určitý obsah informácie, t.j. aby bolo zrejmé akým spôsobom dospela k informáciám a z akých zdrojov čerpal.

SD EÚ vo veci zaujal postoj, že právo EÚ ani smernica Rady 77/799/EHS nepriznáva daňovníkovi právo byť informovaný o rozhodnutí daňovej správy podať žiadosť o informácie adresovanej daňovej správe iného štátu za účelom overenia údajov poskytnutých daňovníkom v daňovom priznaní a ani právo podieľať sa na formulácii otázok položených v žiadosti o informácie a ani právo zúčastniť sa na výsluchu svedkov, ktorý dožiadaný štát uskutočnil. V rozsudku SD EÚ sa aj uvádza, že v rámci daňovej kontroly je potrebné rozlišovať medzi fázou vyšetrovacou, počas ktorej sa zhromažďujú informácie a teda sem zaraďujeme aj žiadosť o informácie a fázou kontradiktórnou, ktorá sa začína tým, že sa daňovníkovi zašle opravný daňový výmer. V rámci zhromažďovacej /vyšetrovacej/ fázy správny orgány nemá povinnosť informovať o tom daňovníka a získať jeho stanovisko. Nič však členskému štátu nebráni, aby umožnil daňovníkovi zúčastniť sa na rôznych fázach zhromažďovania informácií. Zároveň SD EÚ uviedol, že právo EÚ (smernica Rady 77/799/EHS) nestanovuje žiadnu osobitnú požiadavku týkajúcu sa obsahu poskytovanej informácie a teda uvedené je ponechané na rozhodnutí samotných štátov. Európsky súd pre ľudské práva dospel k rovnakému záveru, že nie je potrebné notifikovať daňovníka o žiadosti o informácie v jeho veci, avšak rozlišovanie medzi vyšetrovacou fázou a fázou kontradiktórnou by nemalo byť rozhodujúce, pretože vymieňané informácie sa môžu týkať aj iných osôb.²⁸⁸ Rozhodnutie v tejto veci, najmä umelé rozlišovanie súdu medzi vyšetrovacou fázou (investigation stage) a kontradiktórnou fázou (contentious stage) bolo veľmi kritizované.²⁸⁹ Pistone a Baker kritizujú v tejto

²⁸⁸ Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo 16. júna 2015, Case Othymia Investment BV v the Netherlands, Application No. 75292/10, bod 44.

²⁸⁹ DEBELVA, F., MOSQUERA, I., Privacy and Confidentiality in Exchange of Information Procedures: Some Uncertainties, Many Issues, but Few Solutions, In: Intertax, Vol. 45, Issue 5, p. 374, 2017, Iusener Law International BV, The Netherlands. Pozri aj:

súvislosti toto rozlišovanie na vyšetrovaciu a kontradiktórnu fázu, keďže právo daňovníka na súkromie sa musí zobrať do úvahy v rámci celého konania hodnotenia dane a jeho vymáhania.²⁹⁰

4.9 Závěry z rozhodnutí SD EÚ

- **Ohľadne oznamovacej/informačnej povinnosti sprostredkovateľov požívajúcich profesijnú mlčanlivosť**

V zmysle smernice DAC 6 majú sprostredkovatelia ako povinné osoby povinnosť podať informácie o cezhraničnom oznamovanom opatrení príslušnému orgánu do stanoveného času. Sprostredkovateľmi sú prevažne osoby, ktoré majú najlepšiu vedomosť o národných ako aj zahraničných daňovo-právnych predpisoch. Preto prevažne ide o advokátov, daňových poradcov, prípadne aj účtovníkov a pod. V členských štátoch EÚ niektorí z týchto sprostredkovateľov požívajú profesijnú mlčanlivosť. Smernica DAC 6 umožňuje členským štátom túto mlčanlivosť rešpektovať. Sprostredkovatelia, ktorí požívajú profesijnú mlčanlivosť, boli povinní do 31.12.2025 informovať každého ďalšieho sprostredkovateľa v poradí o jeho oznamovacej povinnosti. Ak takýto nebol je, resp. všetci požívali mlčanlivosť, tak informoval priamo klienta. Advokát v tomto prípade odhaľoval totožnosť svojho klienta ďalšiemu sprostredkovateľovi; odhaľoval skutočnosť, že konkrétna osoba je jeho klientom, resp. že on je právnym zástupcom konkrétneho klienta, čo už podľa určitých subjektov predstavuje porušenie povinnosti mlčanlivosti advokáta zakotvenej v právnom predpise. Tieto subjekty v podobe komôr daňových advokátov, resp. podľa právnických komôr v Belgicku a vo Francúzsku podali ohľadne uvedeného žaloby na ich vnútroštátne súdy. Aby vnútroštátne súdy mohli rozhodnúť, keďže ide o ustanovenie, ktoré sa transponovalo zo smernice DAC 6, tak položili SD EÚ ohľadne danej problematiky prejudiciálne otázky. SD EÚ vyniesol rozsudky ohľadne prelomenia profesijnej mlčanlivosti advokátov čo malo významný vplyv na spôsob uplatňovania smernice DAC 6 vo všetkých členských štátoch EÚ a v dôsledku toho došlo k úprave textu ustanovenia čl. 8ab ods. 5 DAC smernice a v nadväznosti na to aj na úpravu právnej regulácie v jednotlivých členských štátoch, vrátane SR.

SD EÚ rozhodol, že **výnimka** z oznamovanej/informačnej povinnosti týkajúcej sa cezhraničných opatrení podliehajúcich oznamovaniu **sa vzťahuje len na osoby, ktoré vykonávajú svoju činnosť pod niektorým z profesijných titulov** uvedených v článku 1. ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES²⁹¹ a preto nie je

CFE ECJ Task Force, Opinion Statement ECJ-TF 2/2014 of the CFE on the Decision of the European Court of Justice in Sabou (Case C-276/12), Concerning Taxpayer Rights in Respect of Exchange of Information upon Request, 7 Eur. Tax'n 318–321 (2014).

²⁹⁰ Pozri WOHRER, V., Data Protection and Taxpayers' Rights: Challenges Created by Automatic Exchange of Information, IBFD, Netherlands, 2018., s. 188.

²⁹¹ Čl. 1 ods. 2 písm. a) smernice 98/5/ES uvádza za Slovensko povolenia: Advokát/ komerčný právnik.

odôvodnené priznať rovnakú ochranu ako advokátom aj sprostredkovateľom, ktorí advokátmi nie sú. Táto výnimka sa nevzťahuje na ostatných sprostredkovateľov, ktorým vnútroštátne právo udeľuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť, ako je to napr. v prípade daňových poradcov v právnej úprave SR (prípady C – 623/22). Ak by sa umožnilo členským štátom oslobodiť od oznamovacej povinnosti všetkých sprostredkovateľov, ktorí sú viazaní povinnosťou zachovávať mlčanlivosť, uvedené by malo za následok narušenie účinnosti oznamovacieho mechanizmu zavedeného smernicou DAC.²⁹²

- **Predvídateľná relevantnosť**

Pri výmene informácií a pri poskytovaní informácií na základe žiadosti o informácie je podstatné, aby boli predvídateľne relevantné²⁹³ vzhľadom na prejednávajúcu vec. Predvídateľná relevantnosť informácií je podmienkou žiadosti o informácie, a táto podmienka musí byť splnená, aby kompetentnému orgánu dožiadaného štátu vznikla povinnosť vyhovieť žiadosti o informácie (vec C – 682/15). Informácie požadované v žiadosti však nemusia byť individuálne menovite označené (napr. presné mená akcionárov, konateľov alebo konečných užívateľov výhod), presne označené (napr. faktúry, platby, zmluvy). Požadované informácie sa môžu týkať aj kategórií informácií, ak sú tieto kategórie vymedzené na základe kritérií, z ktorých je možné vyvodiť, že sú predvídateľne relevantné (Spojené veci C – 245/19 a C – 246/19), alebo obsahujú súhrn rozlišovacích charakteristických vlastností a znakov umožňujúcich identifikáciu osôb a správny orgán preukáže na základe jasných a dostatočných vysvetlení, že informácie o vymedzenej skupine osôb sú predvídateľne relevantné (vec 437/19).

Prejudiciálne otázky vnútroštátnych súdov a rozsudky SD EÚ ukázali, že je veľmi dôležité zistenie a určenie predvídateľnej relevantnosti informácií požadovaných v rámci výmeny informácií na žiadosť.²⁹⁴ Na predmetnú otázku reagovala aj Komisia zakotvením pojmu „predvídateľná relevantnosť“ do smernice čl. 5a smernice DAC 7. Do vnútroštátneho právneho poriadku SR bol tento medzinárodný štandard transponovaný § 6 ods. 2 až 4 zákona č. 250/2022 Z.z.. Podľa čl. 5a smernice DAC, dožiadaný orgán poskytuje dožadujúcemu orgánu všetky informácie, ktoré sú okrem iného predvídateľne relevantné pre daňovú správu vo vzťahu prejednávanej veci pri zisťovaní plnenia si daňových povinností v relevantnom štáte. Predvídateľná relevantnosť však môže bez presnej definície pôsobiť veľmi vágne a spôsobovať rozdielne posúdenia zo strany rôznych štátov. Z uvedeného dôvodu je potrebné definovať medzinárodne uznávaný štandard výmeny informácií, tzv. štandard „predvídateľnej relevantnosti“, aby bola výmena informácií čo najúčinnnejšia a počet neodôvodnených odmietnutí poskytnutia informácií čo najmenší, ako aj za účelom zabezpečenia právnej istoty. Okrem toho

²⁹² Bod 99 prípad C – 623/22

²⁹³ Otázky predvídateľnej relevantnosti v oblasti medzinárodnej výmeny informácií v oblasti daní sa venovali: ÖNER, C., An Analysis of the “Foreseeable Relevance” Standard and the International Exchange of Tax Information: Are the European Union and the OECD in Agreement?. Bulletin for International Taxation. Vol 77, Issue 6, 2023; MORENO GONZÁLEZ, M., Transparency and foreseeable relevance in exchange of information Procedures, In: Elgar online, 2024, s. 8-33

²⁹⁴ Napr. vec C – 682/15, Spojené veci C – 245/19 a C – 246/19, vec 437/19

jednotný výklad by mal dopomôcť k odstráneniu „fishing expeditions“, ktorých účelom je nenáležité zisťovanie a požadovanie informácií bez zjavnej súvislosti a konkrétneho prepojenia na daňový prípad. V niektorých prípadoch bolo možné opísať predvídateľnú relevantnosť na základe spoločnej charakteristiky, resp. spoločného súboru vlastností, súhrnu rozlišovacích charakteristických znakov umožňujúcich identifikáciu osôb, predmetov a pod. Požadované informácie sú predvídateľne relevantné, ak podľa dožadujúceho orgánu existuje možnosť, že z hľadiska daňových záležitostí daňovníka, identifikovaného menom/názvom alebo iným spôsobom (t.j. identifikovateľného daňovníka), budú požadované informácie významné a relevantné na účely správy daní a sú pre proces zisťovania odôvodnené.²⁹⁵ Dožadujúci orgán za účelom preukázania predvídateľnej relevantnosti poskytne dožiadanému orgánu minimálne informáciu o daňovom účele a dôvode, pre ktorý sa informácie požadujú a podrobnú špecifikáciu informácií za účelom presadzovania vnútroštátneho práva, správy daní a konkrétnejšie preverovania osoby alebo subjektu.²⁹⁶

- **Právo byť informovaný o žiadosti o informácie a možnosť podieľať sa na formulácii otázok**

Právo EÚ ani smernica Rady 77/799/EHS nepriznáva daňovníkovi právo byť informovaný o rozhodnutí daňovej správy podať žiadosť o informácie adresovanej daňovej správy inému štátu za účelom overenia údajov poskytnutých daňovníkom v daňovom priznaní a ani právo podieľať sa na formulácii otázok položených v žiadosti o informácie a ani právo zúčastniť sa na výsluchu svedkov, ktorý dožiadaný štát uskutočnil. (vec C – 276/12).

- **Obsah informácie – spôsob zistenia informácie a zdroje čerpania**

SD EÚ uviedol, že právo EÚ (smernica Rady 77/799/EHS) nestanovuje žiadnu osobitnú požiadavku týkajúcu sa obsahu poskytovanej informácie a teda uvedené je ponechané na rozhodnutí samotných štátov.

²⁹⁵ Čl. 5a ods. 1 smernice DAC v znení DAC 7 a § 6 ods. 2 – 4 zákona č. 442/2012 Z.z.

²⁹⁶ Dôvodová správa - osobitná časť k bodu 3 - § 6 zákona č. 250/2022 Z.z.

5 HODNOTENIE SMERNICE DAC²⁹⁷

Spravodlivé zdaňovanie je jednou z priorít EÚ, a nie len jej, ale aj jednotlivých členských štátov EÚ. V súčasnom globalizovanom svete a pri súčasnom zabezpečení štyroch základných slobôd pohybu v rámci vnútorného trhu dochádza k častému presunu osôb, služieb, tovaru aj kapitálu. Aby nedochádzalo k vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam alebo k daňovým únikom v rámci tohto presunu, príslušné orgány členských štátov si navzájom vymieňajú informácie o daňovníkoch, ktorí sú na ich území daňovými nerezidentmi. Týmto spôsobom sa relevantné informácie dostanú do štátov, v ktorých sú daňovníci daňovými rezidentmi, čo zabezpečí ich spravodlivé zdanenie. Výmena informácií už bola zakotvená v smernici z roku 1977²⁹⁸, ktorá bola neskôr nahradená smernicou 2011/16/EÚ²⁹⁹, tzv. DAC 1. Smernica DAC 1 zakotvuje okrem iných spôsobov administratívnej spolupráce aj automatickú výmenu informácií v oblasti daní.³⁰⁰ Výmena informácií môže medzi príslušnými orgánmi členských štátov fungovať na 100%, avšak omnoho dôležitejšou zostáva otázka, či sú ustanovenia smernice DAC vhodné, primerané, jasné, efektívne na dosiahnutie stanoveného cieľa a ako získané informácie tieto orgány využijú, aby skutočne došlo aspoň k obmedzeniu negatívnych javov globalizácie a digitalizácie – ako vyhýbanie sa daňovým povinnostiam a daňových únikov. Smernica DAC predpokladá skúmanie a hodnotenie administratívnej spolupráce, ako aj hodnotenie účinnosti automatickej výmeny informácií a dosiahnutých praktických výsledkov.³⁰¹ Komisia vypracovala z informácií získaných od členských štátov³⁰² Správu adresovanú Európskemu parlamentu a Rade o prehľade a vyhodnotení štatistík a informácií o automatickej výmene informácií v oblasti priamych daní.³⁰³ Okrem

²⁹⁷ Úvod ku kapitole 6, podkapitoly 6.1 a 6.2 vychádzajú v plnej miere z článku autora: SZAKÁCS, A. *Využívanie informácií finančnou správou získaných v rámci automatickej výmeny daňových informácií*. In: *Mílniky práva v stredoeurópskom priestore* 2019. 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2019.

²⁹⁸ Smernica Rady z 19. decembra 1977 o vzájomnej pomoci príslušných úradov členských štátov v oblasti priamych daní (77/799/EHS)

²⁹⁹ SMERNICA RADY 2011/16/EÚ z 15. februára 2011 o administratívnej spolupráci v oblasti daní a zrušení smernice 77/799/EHS. DAC 1 je skratka z anglického názvu smernice „Directive on Administrative Cooperation“. Číslo 1 je dôležité z dôvodu, lebo smernica má viacero novelizácií, ktoré sa potom skratkovito označujú ako DAC 2 – DAC 9.

³⁰⁰ Smernica DAC 1 zakotvuje tieto druhy spolupráce: výmena informácií na požiadanie, automatická výmena informácií, spontánna výmena informácií, a iné formy administratívnej spolupráce ako: simultánna daňová kontrola, spoločná kontrola, prítomnosť pri administratívnom zisťovaní, výmena najlepších postupov a výmena skúseností a pod. Pozri bližšie 1. kapitolu tejto monografie.

³⁰¹ Čl. 23 ods. 1 – 4 smernice DAC.

³⁰² Štáty poskytujú informácie potrebné na každoročné posúdenie efektívnosti automatickej výmeny informácií v súlade s VYKONÁVACÍM NARIADENÍM KOMISIE (EÚ) 2018/99 z 22. januára 2018, ktorým sa mení vykonávacie nariadenie (EÚ) 2015/2378, pokiaľ ide o formulár a podmienky pre oznamovanie každoročného posúdenia efektívnosti automatickej výmeny informácií a zoznam štatistických údajov, ktoré majú členské štáty poskytnúť na účely hodnotenia smernice Rady 2011/16/EÚ

³⁰³ COM (2018) 844 z 17.12.2018, Brussels, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on overview and assessment of the statistics and information on the automatic exchanges in the field of direct taxation.

uvedenej správy, Komisia vypracovala aj dokument, ktorým vyhodnotila fungovanie administratívnej spolupráce, vyhodnotila aplikáciu smernice DAC aj s jej ďalšími novelami. Predmetné správy Komisia vypracovala v roku 2018 a 2025 a hodnotenia smernice DAC boli vypracované v roku 2019 a 2025. Táto časť monografie zhrnie najdôležitejšie aspekty z dokumentov Komisie, ktoré sa týkajú hodnotenia smernice DAC.

5.1 Správa o prehľade a vyhodnotení štatistík a informácií o automatickej výmene informácií v oblasti priamych daní

Komisia vypracovala Správu 17. decembra 2018³⁰⁴. Predmetom správy je len automatická výmena informácií a obsahuje prehľad a hodnotenie týkajúce sa len smerníc DAC₁, DAC₂ a DAC₃³⁰⁵. Správa bola vypracovaná v súlade s čl. 8b ods. 2 smernice DAC.³⁰⁶ Cieľom správy je uviesť hlavné zistenia ohľadne implementácie časti smernice týkajúcej sa automatickej výmeny informácií, náklady s tým súvisiace, benefity získané z výmeny, ako aj využitie informácií získaných prostredníctvom automatickej výmeny informácií príslušnými orgánmi členských štátov.

5.1.1 Smernica DAC 1

Smernica 2011/16/EU zaviedla automatickú výmenu informácií ohľadne piatich druhov príjmov: príjmov zo závislej činnosti, b) tantiém, c) príjmov z poistného plnenia, d) dôchodkov, e) vlastníctva nehnuteľného majetku a príjmov z nehnuteľného majetku.³⁰⁷ Informácie o týchto príjmoch začínajúc obdobím od 1. januára 2014 sa mali prvý krát vymeniť do júna 2015.³⁰⁸ Podľa Správy Komisie sa do júna 2017 vymenili informácie o cca. 16 mil. daňovníkoch s hodnotou príjmov a majetku cca. 120 miliárd EUR. Informácie sa týkali najmä dôchodkov a príjmov zo závislej činnosti. Podľa Správy medzi top 5 krajín, ktoré poslali najviac informácií ohľadne príjmov v zmysle DAC 1 patria: Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Belgicko a Luxembursko. A medzi top 5 krajín, ktoré najviac

³⁰⁴ COM (2018) 844 z 17.12.2018, Brussels, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on overview and assessment of the statistics and information on the automatic exchanges in the field of direct taxation

³⁰⁵ Pri DAC₁ je sledovaným obdobím 2015 až polka 2018, pri DAC₂ a DAC₃ – roky 2017 až polka 2018.

³⁰⁶ Čl. 8b ods. 2 v znení smernice DAC 3: „Komisia predloží do 1. januára 2019 správu obsahujúcu prehľad a hodnotenie štatistických údajov a informácií prijatých na základe odseku 1 tohto článku, ktorá sa bude týkať takých otázok, ako sú administratívne a ostatné relevantné náklady a prínosy automatickej výmeny informácií, ako aj praktických aspektov, ktoré s ňou súvisia. Komisia prípadne predloží Rade návrh týkajúci sa kategórií a podmienok stanovených v článku 8 ods. 1 vrátane podmienky, že musia byť dostupné informácie o rezidentoch v iných členských štátoch, alebo týkajúce sa položiek uvedených v článku 8 ods. 3a, alebo v oboch.“ Následne bol smernicou DAC 7 tento odsek vymazaný a plnej miere nahradený znením: „Členské štáty poskytujú Komisii každoročne štatistické údaje o objeme automatických výmen a aj informácie o administratívnych a ostatných relevantných nákladoch a prínosoch, ktoré súvisia s uskutočnenými výmenami, a akýchkoľvek prípadných zmenách týkajúcich sa daňových správ a tretích strán.“

³⁰⁷ Čl. 8 v smernici DAC a § 7 ods. 1 zákona č. 442/2012 Z.z., ktorým sa transponovala smernica DAC 1 do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky.

³⁰⁸ Čl. 8 ods. 1 a ods. 6 písm. a) smernice DAC.

informácií prijali patria: Francúzsko, Nemecko, Španielsko, Portugalsko, Taliansko. V roku 2017 iba 8 členských štátov malo k dispozícii informácie o všetkých 5 druhoch príjmov, 9 členských štátov o 4 kategóriách príjmov (okrem informácií o príjmoch z poistného plnenia), 10 členských štátov o 3 kategóriách príjmov (vrátane SR a Českej republiky) a len Cyprus mal k dispozícii informácie o jednej kategórii príjmov, a to o dôchodkoch.³⁰⁹ Získané informácie sa príslušné orgány členských štátov snažia využiť vo svoj prospech s cieľom zabrániť daňovým únikom a zabezpečiť spravodlivé zdanenie svojho daňového rezidenta. Až 23 členských štátov deklarovalo, že na základe získaných informácií začali kontrolovať svojich daňových rezidentov. Len 3 členské štáty, vrátane SR (a Malta a Bulharsko), uviedli, že so získanými informáciami vôbec nepracovali, nezačali v súvislosti s informáciami žiadnu daňovú kontrolu. Najčastejší spôsob využívania informácií z DAC 1 je hodnotenie rizika a vyhodnotenie správnosti zaplatenej dane z príjmov fyzických osôb. Na zabezpečenie výmeny informácií podľa DAC 1 bolo potrebné vytvoriť nový IT systém. Náklady na tento systém sa medzi členskými štátmi líšia aj v závislosti od toho, či vytvorenie nového systému outsourcovali alebo si ho vytvárali sami. SR minula podľa Správy Komisie na vytvorenie systému 7 mil. EUR, čo je medzi členskými štátmi EÚ 5. najväčší výdavok.³¹⁰

5.1.2 Smernica DAC 2

Prvá novelizácia smernice DAC, smernica Rady 2014/107/EÚ z 9. decembra 2014, tzv. DAC 2, zaviedla automatickú výmenu informácií o finančných účtoch daňových rezidentov iných členských štátov³¹¹, t.j. ich daňových nerezidentov. Týmito informáciami sú napr. zostatok na finančnom účte, celková suma úrokov, dividend, identifikačné údaje oznamujúcej finančnej inštitúcie, identifikačné údaje držiteľa finančného účtu a pod.³¹², ktoré oznamuje oznamujúca finančná inštitúcia príslušnému orgánu členského štátu do 9 mesiacov od skončenia kalendárneho roka alebo iného oznamovacieho obdobia (prvá výmena informácií sa uskutočnila do septembra 2017).³¹³ Členské štáty EÚ si vzájomne vymenili informácie týkajúce sa 8,7 mil. finančných účtov a zostatky na finančných účtoch predstavovali 2,919 miliárd EUR. Medzi top 5 členských štátov, ktorí poslali najviac informácií o finančných účtoch patria: Luxembursko, Nemecko, Francúzsko, Írsko, Veľká Británia. Medzi top 5 členských štátov, ktorí prijali najviac informácií o finančných účtoch patria: Nemecko, Taliansko, Francúzsko, Veľká Británia, Belgicko.³¹⁴ S informáciami získanými z prvej výmeny pracovali všetky členské

³⁰⁹ COM (2018) 844 z 17.12.2018, Brussels, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on overview and assessment of the statistics and information on the automatic exchanges in the field of direct taxation, s. 4

³¹⁰ Na vybudovanie systému zabezpečujúceho výmenu informácie ohľadne príjmov podľa DAC 1 vynaložili len 4 členské štáty EÚ viac ako Slovenská republika, a to: Nemecko, Belgicko, Luxembursko a Veľká Británia.

³¹¹ Smernica DAC 2 nadviazala na CRS (Common Reporting Standard) prijatý OECD.

³¹² Čl. 8 ods. 3a smernice DAC, § 9 ods. 1 zákona č. 359/2015 Z.z.

³¹³ Čl. 8 ods. 6 písm. b) smernice DAC.

³¹⁴ COM (2018) 844 z 17.12.2018, Brussels, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on overview and assessment of the statistics and information on the automatic exchanges in the field of direct taxation, s. 9

štáty EÚ, t.j. na základe nich preverili daňovníka, správnosť daňového priznania a pod. Len 3 štáty, medzi nimi aj SR (Bulharsko a Malta), uviedli, že získané informácie zatiaľ aktívne nevyužili. V mnohých prípadoch sú získané informácie automaticky spárované s konkrétnym daňovníkom, a to v oveľa viac prípadoch ako pri DAC 1. Najčastejším spôsobom využitia informácií z výmeny DAC2 je vyhodnotenie rizika znižovania daňovej povinnosti a posúdenie správnosti podaného daňového priznania. Na zabezpečenie výmeny informácií podľa DAC 2 SR minula na IT systém 4,2 mil. EUR, čo predstavuje 4. najväčší výdavok medzi členskými štátmi EÚ.³¹⁵

5.1.3 *Smernica DAC 3*

Druhá novelizácia smernice DAC, smernica Rady (EÚ) 2015/2376 z 8. decembra 2015, tzv. DAC 3, upravuje automatickú výmenu informácií o záväzných stanoviskách medzi príslušným orgánom SR a príslušnými orgánmi členských štátov, a to do troch mesiacov od skončenia kalendárneho polroka, počas ktorého boli vydané, zmenené alebo obnovené záväzné stanoviská. Smernica, a tým pádom aj zákon SR, definujú pojmy ako cezhraničné záväzné stanovisko alebo záväzné stanovisko k stanoveniu metódy ocenenia ³¹⁶. Automatická výmena informácií podľa DAC 3 sa zabezpečuje prostredníctvom bezpečného centrálného registra zriadeného Komisiou, kde členské štáty zaznamenávajú predmetné informácie, ku ktorým príslušné orgány ostatných členských štátov majú prístup³¹⁷. Podľa Správy Komisie bolo v roku 2017 zaevidovaných v centrálnom registri takmer 18 000 rozhodnutí, čo predstavuje obrovský nárast oproti napr. roku 2015, kedy boli vymenené len nejaké rozhodnutia prostredníctvom spontánnej výmeny informácií. Podľa Správy Komisie SR nemala žiadne výdavky v súvislosti so zabezpečením automatickej výmeny záväzných stanovísk.

5.1.4 Ciele výmeny informácií podľa smernice DAC

Hlavným benefitom a aj hlavným cieľom zavádzania automatickej výmeny informácií je boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, daňovým únikom a daňovým podvodom, ktoré sú spojené s agresívnym daňovým plánovaním nadnárodných spoločností, ale aj „veľkých“ daňovníkov – fyzických osôb. Pri súčasnej voľnosti pohybu existuje zvýšené riziko presunu príjmu a majetku do ostatných štátov, v rámci ktorých daňovníci nie sú rezidentmi a hrozí neoznámenie presunutých príjmov príslušným orgánom štátu rezidencie zo strany samotných daňovníkov, ale aj zo strany tretích strán – ako bánk a zamestnávateľov. Príjem zo zahraničia by totižto mali oznámiť príslušným orgánom samotní daňovníci. Pozitívom automatickej výmeny informácií môže byť aj posúdenie správnosti podaného daňového priznania, posúdenie správnosti

³¹⁵ Na vybudovanie systému zabezpečujúceho výmenu informácií podľa DAC 2 vynaložili len 3 členské štáty EÚ viac ako Slovenská republika: Nemecko, Dánsko, Veľká Británia.

³¹⁶ Pojmy „cezhraničné záväzné stanovisko“ a „záväzné stanovisko k stanoveniu metódy ocenenia“ sú definované v čl. 3 ods. 14 – 16 smernice DAC. Pojem „záväzné stanovisko“ v spojitosti s „cezhraničnou transakciou“ je definované v § 2 písm. k) a písm. m) zákona č. 442/2012 Z.z.

³¹⁷ Pozri čl. 21 ods. 5 smernice DAC

vyrubenej dane, čo však nemusí automaticky znamenať vznik dodatočných daňových príjmov do štátneho rozpočtu. Informovanie daňovníkov o existencii automatickej výmeny informácií môže mať aj odstrašujúci efekt pre tých, ktorí by sa chceli vyhnúť svojím daňovým povinnostiam presunom príjmov/majetku do ostatných členských štátov. Tento efekt by mohol prispieť k dobrovoľnému dodržiavaniu daňových predpisov zo strany daňovníkov. Cieľom administratívnej spolupráce v podobe výmeny informácií by malo byť aj obmedzenie škodlivej daňovej súťaže zabezpečením transparentnosti v daňových pravidlách členských štátov. Medzi všeobecné ciele smernice DAC patrí prispievanie ku správne fungovaniu vnútorného trhu, ochrana daňových príjmov členských štátov a zvyšovanie spravodlivosti v daňovom systéme. Komisia však viackrát uviedla, že si za hlavný cieľ kladie najmä zvýšenie transparentnosti daňových predpisov oproti znižovaniu škodlivej daňovej súťaže, čo je vyjadrené aj v preambulách novelizácií smernice DAC (napr. DAC2 aj DAC3).³¹⁸

5.2 Hodnotenie smernice DAC (prvá hodnotiaca správa z roku 2019)

Komisia v roku 2019 uskutočnila hodnotenie Smernice DAC³¹⁹ a hodnotenie sa týkalo administratívnej spolupráce ako celku so zameraním sa najmä na DAC1, DAC2 a DAC3. Komisia hodnotila smernicu DAC na základe 5 kritérií: účinnosť, efektivita – náklady a benefity, relevantnosť, koherentnosť, EÚ pridaná hodnota.

- **Účinnosť**³²⁰

Účinnosť v tomto zmysle sleduje skutočnosť, či a v akom rozsahu sa splnili ciele sledované smernicou DAC: všeobecné ciele: a) prispievanie ku správne fungovaniu vnútorného trhu, b) ochrana daňových príjmov členských štátov a c) zvyšovanie spravodlivosti v daňovom systéme; špecifické ciele: d) zvýšenie schopnosti bojovať proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, daňovým únikom a daňovým podvodom, e) obmedzenie škodlivej daňovej súťaže a f) dobrovoľné a spontánne dodržiavanie daňových predpisov.

a) Správne fungovanie vnútorného trhu a c) daňová spravodlivosť – neexistujú priame výsledky hovoriace, že smernica pomohla dosiahnuť tieto 2 ciele smernice. V zmysle verejnej konzultácie 19 respondentov z 25 považuje Smernicu za nástroj prispievajúci k

³¹⁸ COM (2018) 844 z 17.12.2018, Brussels, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on overview and assessment of the statistics and information on the automatic exchanges in the field of direct taxation, s. 13

SWD(2019) 327 final z 12.9.2019, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. EVALUATION of the COUNCIL DIRECTIVE 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC, s. 14

³¹⁹ SWD(2019) 327 final z 12.9.2019, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. EVALUATION of the COUNCIL DIRECTIVE 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC, s. 14

³²⁰ SWD(2019) 327 final z 12.9.2019, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT EVALUATION of the COUNCIL DIRECTIVE 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC, s. 26 - 31

zvýšenej daňovej spravodlivosti tým, že cezhranične pôsobiace subjekty platia s vyššou pravdepodobnosťou spravodlivú časť dane do správnej jurisdikcie, nevyužívajú daňové výhody iných štátov a tak prispievajú aj k fungovaniu vnútorného trhu.

b) Ochrana daňových príjmov členských štátov – na základe informácií od niektorých členských štátov je možné konštatovať, že smernica DAC prispela k ochrane daňových príjmov, avšak túto informáciu nemožno generalizovať a použiť pre celú EÚ. Čo sa týka automatickej výmeny informácií o piatich druhoch príjmov, k ochrane daňových príjmov prispeli podľa 5 členských štátov³²¹ najmä informácie o dôchodkoch a o príjmoch zo závislej činnosti.

d) Zvýšenie schopnosti bojovať proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, daňovým únikom a daňovým podvodom: vďaka administratívnej spolupráci, ako aj množstvu informácií získaných z automatickej výmeny informácií, členské štáty boli schopné vykonať daňové kontroly a efektívnejšie vyhodnotiť správnosť zaplatenej dane, vrátane lepšej identifikácie daňovníkov, pri ktorých existuje zvýšené riziko nedodržiavania daňových predpisov z dôvodu jeho aktivít v zahraničí, čím sa do určitej miery zvýšila ich schopnosť boja proti daňovým únikom.

f) Dobrovoľné a spontánne dodržiavanie daňových predpisov – zvyšovanie povedomia daňovníkov o rozširujúcom sa rámci informácií automaticky vymieňaných s príslušnými orgánmi ostatných členských štátov môže mať odstrašujúci efekt pre tých daňovníkov, ktorí majú v úmysle agresívne daňovo plánovať, čo môže koniec koncov viesť daňovníkov k dodržiavaniu daňových predpisov. Odstrašujúci efekt záleží od vedomosti a informovanosti daňovníkov, ktorá je vo všeobecnosti veľmi nízka a zvyšuje sa pri daňovníkoch, ktorých sa to dotýka.

- **Efektivita – náklady a benefity³²²**

- **Náklady**

V rámci hodnotenia efektivity Komisia skúmala, či napr. zavedenie štandardných formulárov, štruktúrovaných informačných schém, včasnosť výmeny informácií a pod, viedli k zvýšeniu efektivity administratívnej spolupráce a či je prínos vyšší ako vynaložené náklady. Zavedenie povinnej automatickej výmeny informácií si vyžiadalo od členských štátov potrebu vybudovania nových IT systémov, na ktoré museli vynaložiť nemalé finančné náklady. Na základe odpovedí od členských štátov sa vynaložilo na IT systémy – na zabezpečenie výmeny v rámci DAC1, DAC2, DAC3 – 130 miliónov EUR³²³ (cca. 4,6 mil. EUR na členský štát) a ďalších 31 mil. EUR bolo vynaložených na zavedenie EÚ

³²¹ Belgicko, Fínsko, Estónsko, Poľsko, Slovinsko

³²² SWD(2019) 327 final z 12.9.2019, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT EVALUATION of the COUNCIL DIRECTIVE 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC, s. 32 – s. 54

³²³ Na DAC 1 sa vynaložilo odhadom 74 mil. eur na vytvorenie systému, z toho 60,5 mil. eur na vytvorenie systému a 13,5 mil. eur na zabezpečenie jeho fungovania. Na DAC 2 sa vynaložilo odhadom 53 mil. eur, z toho 49 mil. eur na vytvorenie systému a 4 mil. eur na zabezpečenie jeho fungovania. Na DAC 3 sa vynaložilo cca. 2,8 mil. eur, z ktorých 2 mil. je na vytvorenie systému a 800 000 eur na zabezpečenie jeho fungovania.

systému CCN³²⁴. Na základe porovnania nákladov na automatickú výmenu a počtu prípadov vychádza pri DAC 1 priemerná hodnota vymenenej informácie 4,6 EUR na daňovníka, pri DAC 2 priemerný náklad vychádza na 6,4 EUR na daňovníka, pri DAC 3 je priemerný náklad omnoho vyšší a to 157 EUR na záväzné stanovisko, vzhľadom na omnoho nižší počet vymenených informácií v rámci DAC 3.

○ **Prínosy**

Priame dôkazy o prínose automatickej výmeny informácií sú veľmi limitované. Len pár členských štátov vedelo poskytnúť informácie o zvýšení daňových príjmov v dôsledku výmeny informácií. V prípade týchto členských štátov daňové orgány zväčša vyhodnotili na základe získaných informácií existenciu dodatočnej daňovej povinnosti, čo ešte neznamená, že táto daň bola už vyrubená. V druhom prípade v dôsledku informácií získaných pri výmene informácií daňové orgány zistili potrebu zvýšenia základu dane u určitých daňovníkov, t.j. zvýšenia hodnoty príjmov alebo majetku, ktoré daňovníci neuviedli v daňovom priznaní a potenciálne môžu byť predmetom zdanenia. Zvýšenie základu dane neznamená automaticky vznik dodatočnej daňovej povinnosti, pretože to závisí aj od sadzby dane, ktorá je v členských štátov rôzna, od zápočtu dane, od vyňatia zahraničných príjmov, od predmetu dane, oslobodenia od dane a pod. Benefity získané automatickou výmenou informácií v rámci DAC 1 sa odhadujú na cca. 92 mil. EUR³²⁵, benefity získané administratívnou spoluprácou okrem automatickej výmeny informácií v rámci DAC 1 sa odhadujú cca. na 532 mil. EUR³²⁶. Spolu len v rámci DAC 1 je to 624 mil. EUR. Na základe údajov len od niekoľkých členských štátov nemožno dospieť k všeobecnému záveru, avšak možno predpokladať, že benefity by mohli ľahko presiahnuť náklady vynaložené na zabezpečenie výmeny informácií.

● **Relevantnosť³²⁷**

Pri analýze relevantnosti smernice DAC sa zohľadňovali 2 aspekty: či je smernica v súlade s identifikovanými potrebami a prioritami EÚ v oblasti daňovej politiky a do akej miery sú mechanizmy smernice v súlade s cieľmi. Vo všeobecnosti sa zistilo, že smernica rieši hlavné problémy súčasnej doby a to vyhýbanie sa daňovým povinnostiam a daňové úniky a v tomto smere zostáva relevantná už od jej prijatia a to v dôsledku prijímania novelizácií tejto smernice. Keďže boj proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a agresívnemu daňovému plánovaniu sa stáva čoraz dôležitejší, smernica začala upravovať aj výmenu záväzných stanovísk (DAC3) a aj výmenu správ podľa jednotlivých štátov (DAC4), aj výmenu cezhraničných oznamovaných opatrení (DAC6). Informácie

³²⁴ Podľa čl. 3 bodu 13 smernice DAC predstavuje CCN spoločnú platformu založenú na spoločnej komunikačnej sieti (common communication network – CCN), ktorú vytvorila Únia na všetky elektronické prenosy medzi príslušnými orgánmi v oblasti ciel a daní.

³²⁵ Tento údaj predstavuje informáciu od 5 členských štátov.

³²⁶ Tento údaj predstavuje informáciu od 6 členských štátov.

³²⁷ SWD(2019) 327 final z 12.9.2019, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, EVALUATION of the COUNCIL DIRECTIVE 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC, s. 55 – s. 61

získané z automatickej výmeny podľa DAC1 sú relevantné a dôveryhodné pri hodnotení ekonomickej reality, migrácie a mobility daňovníkov v rámci vnútorného trhu EÚ a pri zisťovaní investičných vzorcov. Informácie z DAC 2 sa javia byť zase ako relevantný zdroj pri zisťovaní finančných aktív/príjmu/majetku v zahraničí. DAC 3 bojuje proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam cez zvýšenú transparentnosť v podobe výmeny záväzných stanovísk. Podľa daňových orgánov ako aj podľa odpovedí respondentov z verejnej konzultácie, smernica DAC je relevantná pri dosahovaní jej cieľa a to ochrany daňových príjmov členských štátov. Jej relevantnosť pri jej ďalších cieľoch, ako je správne fungovanie vnútorného trhu EÚ a zabezpečovanie spravodlivejšieho daňového systému, je však zložitejšie vyhodnotiť.

- **Koherentnosť**³²⁸

Komisia vo svojom dokumente zhodnotila, že Smernica DAC je vnútorne koherentná, t.j. jej jednotlivé ustanovenia si navzájom neprotirečia, teda sú v súlade, a nebránia členským štátom pri využívaní rozličných nástrojov, ktoré majú k dispozícii. Čo sa týka externej koherentnosti smernice v rámci EÚ, teda jej súladu s inými právnymi aktmi EÚ, hoci existujú určité rozdiely medzi nimi, je však možné konštatovať synergiu medzi smernicou DAC a inými právnymi aktmi v oblasti administratívnej spolupráce v oblasti daní (dane z pridanej hodnoty³²⁹, pri vymáhaní pohľadávok v oblasti daní³³⁰, ako aj s oblasťou boja proti praniu špinavých peňazí³³¹). Čo sa týka externej koherentnosti smernice s politikou OECD, stále existuje priestor na zlepšenie, avšak súlad medzi nimi je pomerne vysoký. Smernica do istej miery reaguje na trendy dosiahnuté v rámci OECD a v niektorých prípadoch ide dokonca aj ďalej, napr. DAC2 nadviazala na CRS (Common Reporting Standard), DAC 6 nadviazala na MDR (Mandatory disclosure rule – Opatrenie č. 12 BEPS plánu, DAC 3 nadviazala na minimálny štandard v rámci Opatrenia č. 5 BEPS Plánu a pod.).³³²

- **EÚ pridaná hodnota**³³³

³²⁸ SWD(2019) 327 final z 12.9.2019, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT EVALUATION of the COUNCIL DIRECTIVE 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC, s. 62 – s. 68

³²⁹ NARIADENIE RADY (EÚ) č. 904/2010 zo 7. októbra 2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti dane z pridanej hodnoty

³³⁰ Smernica Rady 2010/24/EÚ zo 16. marca 2010 o vzájomnej pomoci pri vymáhaní pohľadávok vyplývajúcich z daní, poplatkov a ďalších opatrení

³³¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES

³³² Pozri bližšie: SZAKÁCS, A., Vplyv OECD na legislatívne procesy Európskej únie a Slovenskej republiky, Banskobystrické zámocké dni práva [elektronický dokument] : zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem", Víglah, 22. - 23. november 2018.

³³³ SWD(2019) 327 final z 12.9.2019, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT EVALUATION of the COUNCIL DIRECTIVE 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC, s. 69 – s. 73

Najviditeľnejšou pridanou hodnotou ustanovení smernice oproti korešpondujúcim štandardom a usmerneniam OECD je skutočnosť, že ustanovenia smernice sú pre členské štáty záväzné a sú povinné ich transponovať do ich vnútroštátnych právnych poriadkov³³⁴. DAC prispela k tomu, aby si členské štáty medzi sebou automaticky vymieňali informácie aj pri absencii vnútroštátnych alebo bilaterálnych zmluvných ustanovení. Smernica vytvorila spoločný európsky právny rámec administratívnej spolupráce, čo prispelo k harmonizácii metód a platforiem výmeny informácií, čo zabezpečuje rovnaký prístup členských štátov. Smernica DAC prispela k tomu, aby sa informácie vymieňali cez zabezpečenú sieť CCN prostredníctvom štandardných formulárov a formátov, resp. cez centrálny register, čo znižuje celkové náklady výmeny. Prostredníctvom smernice DAC sa vytvorila aj možnosť simultánnych daňových kontrol, ktoré sú podporované z rozpočtu EÚ. DAC zaviedla aj povinnosť oznamovania efektívnosti smernice pri automatickej výmene informácií a povinnosť hodnotenia fungovania administratívnej spolupráce, pričom tieto informácie sa podávajú Komisii, čím sa zvyšuje kvalita vymieňaných informácií.

5.2.1 Čiastkový záver z prvej hodnotiacej správy

Ukazuje sa, že administratívna spolupráca a v rámci nej najmä automatická výmena informácií má pozitívny vplyv na riešenie problémov v podobe vyhýbania sa daňovým povinnostiam, daňových únikov a daňových podvodov. Automatická výmena informácií má zároveň potenciál ochraňovať daňové príjmy členských štátov EÚ. Rovnako zvyšovanie povedomia daňovníkov o existencii automatickej výmeny informácií môže mať odstrašujúci efekt pre daňovníkov, ktorí by chceli agresívne daňovo plánovať a tak sa vyhýbať svojim daňovým povinnostiam. Tento odstrašujúci efekt môže koniec koncov viesť k spontánnemu a dobrovoľnému dodržiavaniu daňových predpisov, čo môže prispieť k správne fungovaniu vnútorného trhu. Tento prínos je teoreticky daný, avšak priame dôkazy a konkrétne závery ohľadne benefitov smernice zatiaľ neexistujú. Opierame sa len o názory niekoľkých členských štátov, daňových orgánov, ako aj o odpovede respondentov získaných z verejnej konzultácie k danej smernici. Tieto ciele smernice je možné dosiahnuť len v prípade, ak dochádza k praktickému a efektívnemu využívaniu informácií takto získaných príslušnými orgánmi finančnej správy, na čom SR ešte musí zapracovať. Samozrejme k využívaniu informácií je potrebné najprv vybudovať informačný systém, prostredníctvom ktorého sa budú informácie vymieňať, čo predstavuje pre členské štáty veľké náklady. Avšak príjmy a benefity získané z administratívnej spolupráce vrátane automatickej výmeny informácií majú potenciál ľahko presiahnuť náklady vynaložené na zabezpečenie výmeny informácií. Vo všeobecnosti vo vzťahu ku SR je potrebné poznamenať, že SR bola v tejto správe

³³⁴ Smernica je podľa čl. 288 ZFEÚ záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metód sa ponecháva národným orgánom.

hodnotená skôr negatívne, nakoľko bolo zistené, že SR vynaložila veľké množstvo finančných prostriedkov na systémy zabezpečujúce automatickú výmenu informácií³³⁵ a zároveň s informáciami získanými z výmeny dostatočne nepracovala, nevyužila ich na preverenie správnosti daňovej povinnosti daňovníka (ako napr. aj Bulharsko a Malta pri DAC 1 a DAC 2).

5.3 Hodnotenie smernice DAC (druhá hodnotiaca správa z roku 2025)

V článku 27 ods. 1 smernice DAC sa stanovuje, že každých päť rokov od 1. januára 2013 Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o uplatňovaní smernice DAC. Prvé hodnotenie smernice DAC vychádzalo zo štúdie vykonanej v roku 2018 a uverejnenej v roku 2019. Súčasné hodnotenie predstavuje druhé hodnotenie a vzťahuje sa na roky 2018 až 2022. To znamená, že obsahuje hodnotenie DAC 1- DAC 6, a z hodnotenia sú vynechané novely smernice DAC 7 a DAC 8. V súvislosti so smernicou DAC 6 je predmetom aj hodnotenie charakteristických znakov (hallmarks) pri výmene informácií o potenciálne agresívnych daňových štruktúrach/opatreniach. Predmetný článok si kladie za cieľ zhrnúť hlavné pripomienky subjektov zapojených do verejnej konzultácie k hodnotiacemu procesu smernice DAC. V rámci toho sa autor sústreďí na vymedzenie hlavných bodov smernice, ktoré sa ukázali ako problémové a je ich potrebné revidovať, zlepšiť. Predmetné hodnotenie prínosnosti, relevantnosti, efektivity, potreby smernice sa uskutočnilo naposledy v roku 2019 a aj z uvedeného vyplýva potreba sa tejto téme opätovne venovať.

Hlavným cieľom hodnotenia smernice DAC je vyhodnotenie administratívnej kooperácie v oblasti priamych daní v súlade s piatimi kritériami: efektívnosti, účinnosti, relevantnosti, koherentnosti a pridanej hodnoty EÚ. Hodnotiaci proces v sebe zahŕňa okrem cielených konzultácií aj verejnú konzultáciu, ktorá v rámci druhého hodnotenia smernice DAC bola otvorená pre prípadné pripomienky zo strany verejnosti od 7. mája do 30. júla 2024 s cieľom osloviť širšie a rozmanitejšie publikum. Cílené konzultácie sa uskutočňujú s rôznymi zainteresovanými stranami – ako napr. s finančnými orgánmi, daňovými orgánmi, daňovými poradcami, účtovníkmi, veľkými spoločnosťami - z rôznych geografických lokalít. V rámci verejnej konzultácie bola široká verejnosť vyzvaná, aby vyhodnotila efektívnosť, účinnosť a pretrvávajúcu relevantnosť smernice DAC a jej novelizácií (DAC2 – DAC6) z hľadiska rozsahu pôsobnosti a účelu smernice, ako aj jej súlad s ostatnými prioritami EÚ. V rámci verejnej konzultácie by sa subjekty mali vyjadriť aj ku skutočnosti, či smernica rieši výzvy, ktorým členské štáty čelia a to problém

³³⁵ Slovenská republika vynaložila podľa správy (Report) Komisie (na zavedenie systému DAC 1: 7 miliónov EUR (v poradí 5. najvyššie náklady – 1. DE – 15,3 mil., 2. BE – 9,1 mil., 3. LU -7,9 mil., 4. UK – 7,9 mil.), na DAC 2 Slovenská republika vynaložila podľa správy 4,2 mil. eur (v poradí 4. najvyššie náklady – 1. DE -19,7 mil., 2. DK – 5,1 mil., 3. UK – 5,0 mil.). Pozri bližšie: COM (2018) 844 z 17.12.2018, Brussels, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on overview and assessment of the statistics and information on the automatic exchanges in the field of direct taxation

správneho vyrubenia daní pri cezhraničných situáciách, a ešte väčší problém vyhýbania sa daňovým povinnostiam a daňových únikov.

V rámci verejnej konzultácie sa vyjadrilo 39 subjektov, toho 28 bolo validných odpovedí. Približne 46% subjektov, ktoré sa v rámci verejnej konzultácie vyjadrili, boli obchodné asociácie, takmer 18 % boli obchodné spoločnosti, 7% predstavovali mimovládne organizácie; občania EÚ približne 7% a iné skupiny subjektov vrátane akademickej obce a výskumných inštitúcií predstavovali približne 21%. Z hľadiska geografickej polohy najviac vyjadrení bolo z Belgicka (12), Holandska (5), Nemecka (5), Francúzska (5) a Írska (5)³³⁶. Hodnotenie smernice DAC vychádza nielen z výsledkov verejnej konzultácie, ale aj z externej štúdie o smernici, z údajov od členských štátov, ich daňových správ, a prípadne aj iných relevantných tretích strán. Cieľom je získať čo naj dôveryhodnejší a najpresnejší obraz o fungovaní smernice DAC, identifikovať problémy, ich dôvody a ich vplyv na zainteresované strany.³³⁷

Na základe odpovedí z verejnej konzultácie subjekty identifikovali nasledovné problémové aspekty smernice DAC:

- Mnohé subjekty uvádzajú, že informácie z výmeny sa nedostatočne využívajú, resp. že nemajú presnú vedomosť, ako sa využívajú a aké (ne/finančné) benefity smernica DAC prináša. Z mnohých odpovedí subjektov vyplývala ich požiadavka na to, aby Komisia zozbierala od členských štátov informácie o tom, ako daňové orgány členských štátov informácie z výmeny využívajú, a aby uviedli aj vyhodnotenie efektívnosti existujúcich nástrojov, aké (finančné) benefity z týchto informácií majú. Ak sú informácie získané z výmeny pre daňové správy neaktuálne, alebo nevhodné, alebo ich nemajú ako použiť, tak tam subjekty požadujú odstránenie zberu týchto informácií z regulácie DAC.
- Smernica DAC existuje súbežne s inou európskou a medzinárodnou právnou reguláciou. Ich vzájomná korelácia je niekedy nekonzistentná a niekedy protichodná. Napr. DAC odkazuje na AML legislatívu na viacerých miestach. Kým AML legislatíva zavádza povinnosť neoznamovať, nezverejňovať informácie klientovi, ktorý je podozrivý z AML aktivít (vrátane daňového podvodu), DAC 6 vyžaduje, aby finančná inštitúcia pri výmene informácií ohľadne opatrení vytvorených na obchádzanie automatickej výmeny informácií o finančných účtoch a v súlade s GDPR, informovala dotknutého klienta vopred.
- Najviac negatívnych pripomienok bolo v rámci verejnej konzultácie smerovaných na smernicu DAC 6 a subjekty vyjadrili potrebu jej kritického prehodnotenia:

³³⁶ Európska komisia, Cooperation on direct taxation – evaluation, dostupné (4.11.2025) na: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13678-Cooperation-on-direct-taxation-evaluation/public-consultation_en

Európska komisia, Ohľadne predmetnej iniciatívy, dostupné (2.11.2025) na: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13678-Cooperation-on-direct-taxation-evaluation_en

³³⁷ Európska komisia, Výzva na predkladanie podkladov na účely hodnotenia/kontroly vhodnosti, Ref. Ares(2024)3338658 - 07/05/2024, dostupné (21.10.2025) aj na: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13678-Cooperation-on-direct-taxation-evaluation_en

- Cezhraničné oznamované opatrenia sú v prevažnej miere vytvárané zo strany sprostredkovateľov, ktorí sú podľa smernice vylúčení z oznamovania v dôsledku zachovania ich profesijnej mlčanlivosti. Preto v mnohých prípadoch je oznamovania povinnosť prenesená na finančné inštitúcie, ktoré boli povinné zaviesť extenzívne due diligence procedúry, hoci o predmetných cezhraničných opatreniach majú často veľmi obmedzenú vedomosť. Z uvedeného dôvodu len minimum cezhraničných opatrení oznamovaných podľa DAC 6 je skutočne oznamovaných zo strany finančných inštitúcií. Aj European Banking Federation (EBF) namietla, že existuje veľký nepomer medzi extenzívnymi a intenzívnymi povinnosťami due diligence spolu s nákladmi vynaloženými finančnými inštitúciami ako oznamujúcimi sprostredkovateľmi na jednej strane a relatívne malými výsledkami získanými správami daní v spojitosti s DAC 6. Rovnako aj napr. ABBL (Association des Banques et Banquiers, Luxembourg) namietla, že finančné inštitúcie nie sú schopné kvalifikovane vyhodnotiť predmetné cezhraničné opatrenia, keďže nie sú daňovými poradcami. Daňoví poradcovia následne tvrdia, že povinnosti vyplývajúce z DAC 6 majú v praxi veľmi obmedzený efekt, keďže veľmi málo z obrovského množstva získaných informácií je následne využitých v rámci daňového alebo súdneho konania.
- V praxi zostáva stále nie dostatočne zrejmé čo presne je potrebné oznamovať. Neefektivita môže vyplývať aj z nejasných právnych termínov v rámci smernice, ako napr. cezhraničné opatrenie, osoby zúčastnené na opatrení, znak/hallmark, hlavný test účelu, ako aj sprostredkovateľ. Niektoré členské štáty vypracovali vlastné doplňujúce definície, čoho následkom je, že sa oznamujú a vymieňajú informácie rôznej kvality a kvantity. Podľa informácie FR SR bolo v SR doteraz podaných 49 Oznámení DAC6 týkajúcich sa cezhraničných opatrení podliehajúcich oznamovaniu. Celkový počet oznámení DAC6 z iných štátov týkajúcich sa SR v Centrálnom úložisku EK je 356.³³⁸
- Niektoré subjekty tvrdia, že DAC 6 je zastaralý nástroj. OECD Pilier II/smernica EÚ Pilier II (o dorovnávaní dani) ³³⁹ obmedzuje možnosť nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín spoločností získavať benefity z režimov s nízkym alebo žiadnym daňovým zaťažením a zapájať sa v rámci praktík agresívneho daňového plánovania – čo znižuje potrebu pre DAC 6. V zmysle Piliera II - veľké nadnárodné aj vnútroštátne skupiny podnikov budú platiť minimálne 15% daň v každej jurisdikcii, v ktorej pôsobia. Preto sa relevantnosť DAC 6 bude znižovať. Subjekty ako napr. International Chamber of Commerce, ako aj American Chamber of Commerce odporúčajú tieto veľké skupiny podnikov, ktoré spadajú pod Pilier II, vyňať z rozsahu smernice DAC 6. Z uvedeného dôvodu by sa v rámci hodnotenia smernice DAC malo zamerať na preskúmanie kompatibility a prekryvu DAC 6 a OECD Piliera II/ako aj smernice Pilier II, hlavne aj z toho dôvodu, aby sa zamedzilo viacnásobným oznamovaniam zo strany spoločností.

³³⁸ Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutá na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

³³⁹ SMERNICA RADY (EÚ) 2022/2523 zo 14. decembra 2022 o zabezpečení globálnej minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín v Únii.

- Subjekty v rámci verejnej konzultácie uviedli, že nemajú vedomosť o tom, že by v dôsledku informácií získaných z DAC 6 boli začaté daňové kontroly a ako tieto informácie vôbec dopomohli členským štátom pohoťovo reagovať na odstránenie právnych medzier, ktoré boli využívané na daňové úniky, teda je otázne, či DAC 6 priniesla očakávané benefity. Aj FISC Subcommittee³⁴⁰ uviedla v rámci verejnej konzultácie, že v štúdii³⁴¹, ktorú si dala vypracovať sa preukázalo, že DAC 6 nespĺnila očakávania, ktoré prezentovala Komisia.
- Viacero subjektov sa v rámci verejnej konzultácie vyjadrilo, že EÚ má na znižovanie škodlivých daňových štruktúr a na zvýšenie daňovej transparentnosti dostatok právnej regulácie. Okrem smernice DAC, sú to aj smernice ATAD (ATAD 1, ATAD2), Pilier II smernica – ktoré majú dostatočný odstrašujúci účinok pre daňovníkov uskutočňujúcich agresívne daňové plánovanie. Komisia vypracovala aj návrh smernice ATAD 3, tzv. Unshell smernica, ktorej cieľom je stanoviť pravidlá, ktoré zabránia zneužívaniu schráňkových spoločností, t. j. subjektov bez dostatočnej ekonomickej aktivity, na uplatňovanie výhodnejších sadzieb pri zdaňovaní vybraných príjmov.³⁴² Avšak Komisia (ECOFIN) sa rozhodla nepokračovať v legislatívnom procese pri návrhu tejto smernice a tento návrh definitívne stiahnuť z viacerých dôvodov: značný prekryv so smernicou DAC 6, ciele Unshell smernice by bolo možné dosiahnuť aj novelizáciou smernice DAC 6, čím sa má zabrániť aj dvojitému oznamovaniu, k odstráneniu disproportčných nákladov pre spoločnosti a k zníženiu administratívnej záťaže pre správy daní.³⁴³

Komisia vypracovala a zverejnila druhú hodnotiacu správu k smernici DAC dňa 19. novembra 2025.³⁴⁴ Okrem uvedeného Komisia vypracovala dňa 14. novembra 2025 aj hodnotiacu správu k nariadeniu Rady (EÚ) 904/2010 zo 7. októbra 2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti dane z pridanej hodnoty ako doplnkový materiál k Správe od Komisie pre Európsky parlament a Radu o hodnotení EÚ rámca pre administratívnu spoluprácu v oblasti DPH.³⁴⁵ Koncom roka

³⁴⁰ Ide o podkomisiu zaoberajúcej sa daňovými otázkami – subcommittee on tax matters of the European Parliament. Podkomisia je súčasťou Komisie pre ekonomické a menové otázky – Committee on Monetary and Fiscal Affairs (ECON). Komisia aj podkomisia sú súčasťou Európskeho parlamentu.

³⁴¹ HASLEHNER, W., PANTAZATOU, K., 2022, Assessment of recent anti-tax avoidance and evasion measures (ATAD & DAC 6), Publication for the Subcommittee on tax matters (FISC), Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, European Parliament, Luxembourg.

³⁴² SZAKÁCS, A., Boj proti daňovým únikom a tzv. schráňkové spoločnosti, In: Bratislavské právnické fórum 2024, 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2024.

³⁴³ ECOFIN, ECOFIN report on tax issues 9960/25, dostupné (18.6.2025) na:

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9960-2025-INIT/en/pdf>

³⁴⁴ European Commission, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on the evaluation of Council Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation, COM(2025) 695 final, Brussels, 19.11.2025

³⁴⁵ SWD (2025) 350 final. COM(2025) 686 final, European Commission. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. Evaluation of the COUNCIL REGULATION (EU) No 904/2010 of 7 October 2010 on administrative cooperation and combating fraud in the field of value added tax. Accompanying the document. Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the evaluation of the EU framework for VAT administrative cooperation. Brussels, 14.11.2025

2025 sa očakávalo aj vypracovanie hodnotiacej správy Komisie ku smernici ATAD,³⁴⁶ ale ku dňu zverejnenia monografie ešte nebola zo strany Komisie publikovaná. Týmto ostatným hodnotiacim správam sa z dôvodu zamerania monografie nebudeme venovať.

Podľa čl. 27 smernice DAC Komisia predkladá správu o aplikácii smernice DAC Európskemu parlamentu a Rade každých 5 rokov od 1. januára 2013. Ako bolo vyššie spomenuté, prvá hodnotiaca správa bola vypracovaná v roku 2019 a zahŕňala roky 2013 až 2017. Kľúčovým zistením v rámci prvej správy bolo, že hoci boli ustanovenia smernice DAC implementované, ale nie všetky nástroje boli implementované efektívne; smernica DAC zabezpečila obrovský nárast informácií, ktoré daňové správy majú k dispozícii, ale ich schopnosť spracúvať tieto dáta nedosahovala potrebnú úroveň; hodnotenie benefitov bolo limitované v dôsledku chýbajúcich štatistických informácií. Druhá hodnotiaca správa zahŕňa roky 2018 až 2022 a obsahuje všetky novelizácie DAC až do DAC 6. Ohľadne DAC 7 správa obsahuje len kvalitatívne informácie vzhľadom k tomu, že prvá relevantná výmena informácií z tejto DAC sa uskutočnila až vo februári 2024. Komisia pri správe dodržala štruktúru použitú už v rámci prvej správy a smernicu hodnotila podľa 5 kritérií: účinnosť, efektivita, koherentnosť, EÚ pridaná hodnota, relevantnosť.

- **Účinnosť**

Smernica DAC zabezpečila a umožnila výmenu značného objemu informácií, ktoré sú čím ďalej tým viac spárované s konkrétnym daňovníkom a ktoré sú využívané zo strany správcov dane, jednak na účely hodnotenia rizika, daňovej kontroly, aj na podporu dobrovoľného plnenia daňových povinností zo strany daňovníkov. Uvedené má potenciál pozitívne vplývať na daňové príjmy do verejného rozpočtu členských štátov. Úspech automatickej výmeny informácií vyplýva z možnosti daňových správ členských štátov využiť získané informácie na vyhodnotenie správnosti daňovej povinnosti príslušného daňovníka. Toto závisí od a) použiteľnosti získaných informácií – ktorá je ovplyvnená včasnou a úplnou a závisí od b) schopnosti spárovania informácií (spojiť informáciu s daňovníkom)³⁴⁷. **Včasnosť, úplnosť a kvalita informácií** sú hlavnými faktormi účinnosti, keďže do veľkej miery ovplyvňujú schopnosť správcov daní využívať získané informácie. V zmysle analýzy sú tieto kritériá naplnené najmä pri informáciách získaných podľa DAC 1 a DAC 2. Vymieňané informácie podľa DAC 3 a DAC 4 sú síce včasné, ale veľakrát nie úplné kvôli chýbajúcemu TIN (DIČ), alebo aj kvôli nedostatočným detailom

³⁴⁶ Svoje pripomienky, názory a postoje k smernici ATAD predložili v rámci verejnej konzultácie aj CFE Tax Advisers Europe ako európska asociácia daňových inštitúcií a asociácií daňových poradcov v dokumente: CFE Tax Advisers Europe, Opinion Statement FC 5/2024 - Evaluation of the EU Anti-Tax Avoidance Directive (ATAD) – Council Directive (EU) 2016/1164 of 12 July 2016 as amended by Council Directive (EU) 2017/952 of 29 May 2017 submitted to the EU Institutions on 11 September 2024

³⁴⁷ SWD (2025) 365 final, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, EVALUATION, Accompanying document. Report from the Commission to the European parliament and the Council on the evaluation of Council Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation, {COM(2025) 695 final}, Brussels, 19.11.2025, str. 25

v rámci cezhraničných záväzných stanovísk. Problémy s kvalitou a účinnosťou boli zaznamenané aj pri DAC 6.

- **Efektivita – náklady a výnosy**

Bolo vyhodnotené, že smernica DAC vykazuje pozitívny pomer nákladov a výnosov, pričom náklady vynaložené na DAC sú primerané vo vzťahu k vytvorených výnosom. Ročne opakujúce sa náklady súvisiace s DAC sa odhadujú na cca 646 mil. EUR (pre verejný aj súkromný sektor spoločne), z toho cca 604 pre súkromný sektor (najmä v súvislosti s DAC 2) a 42 mil. pre verejný sektor – pre daňové správy. Celkové výnosy sa odhadujú na 6,8 miliardy EUR ročne (predpokladovo 1,2 miliardy z DAC 1 a DAC 2 a 5,6 miliardy EUR z DAC 4).

- **Koherentnosť**

Smernica DAC je vo všeobecnosti koherentná s ostatnými relevantnými iniciatívami EÚ a vhodne dopĺňa ciele ostatných EÚ nástrojov cielených na boj proti praniu špinavých peňazí a proti financovaniu terorizmu a proti daňovým DPH podvodom. Aj keď niektorí odborníci načrtávajú, že niektoré informácie v rámci reportov môžu byť duplicitné, resp. ciele môžu byť dosiahnuté aj v rámci iných smerníc (napr. smernica o dorovnávej dani, ATAD a DAC 6).³⁴⁸ Niektorí autori uvádzajú, že sa smernice navzájom podporujú a posilňujú svoje postavenie. Napr. smernica ATAD nepriamo posilňuje transparentnosť, tým že dopĺňa ďalšie EÚ iniciatívy ako: CbCR, DAC 6, verejná databáza daňových rozhodnutí (záväzných stanovísk).³⁴⁹ Niektorí autori *vice versa* vyjadrujú obavy súladu medzi čl. 6 smernice ATAD (GAAR) a smernicou DAC 6.³⁵⁰ Niektoré subjekty zo súkromnej sféry uviedli v rámci verejnej konzultácie, že je potrebná väčšia koherencia medzi DAC 6 a AML. Smernica DAC je do veľkej miery v súlade so štandardmi výmeny informácií prijatými na medzinárodnej úrovni (OECD) čo uľahčuje integráciu do širšieho rámca medzinárodnej daňovej spolupráce a zvyšuje svoju účinnosť v rámci boja proti daňovými únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. V mnohých prípadoch ustanovenia DAC priamo inkorporujú definície a procesy vyplývajúce z OECD iniciatív, napr. DAC 2/ CRS, DAC 4/BEPS Action 13, DAC 7/ Model Reporting Rules for Digital Platforms, DAC 8/ CARF (Crypto- Asset Reporting Framework), a v niektorých prípadoch sa miernej odlišujú – nap. DAC 3/ BEPS Action 5.

- **EÚ pridaná hodnota**

DAC v tejto oblasti poskytuje značnú pridanú hodnotu vytvorením harmonizovaného rámca pre spoluprácu daňových správ, ktorý presahuje národné, prípadne bilaterálne riešenia. Smernica DAC komplexne zabezpečuje výmenu informácií v oblasti daní medzi

³⁴⁸ Napr. KOFLER, G., „The „Decluttering“ of EU Direct Tax Law, In: EC Tax Review, Volume 34, Issue 1 (2025), p. 4; HEY, J. Editorial: Time for Rethinking: The ATAD experiment and the Conceptual Flaws of Its Hybrid Mismatch Rules, In: Intertax, Volume 52, Issue 11, 2024, p.670

³⁴⁹ BALOGUN, P. Evaluating the Effectiveness of the EU Anti-Tax Avoidance Directive (ATAD) in Reducing Corporate Tax Evasion

³⁵⁰ PURPURA, A. Article: DAC6: Some (potential) Incompatibility Profiles with Article 6 ATAD, In: Intertax, Vol. 51, Issue 1, s. 51,62, 2023

členskými štátmi EÚ, pričom v plnej miere dodržiava ustanovenia tzv. GDPR. Automatická výmena informácií zakotvená v DAC rovnako zabezpečuje, že kompetentné orgány členských štátov majú včasný prístup ku kritickým daňovým informáciám, čo znižuje možnosti vyhýbania sa daňovým povinnostiam a zvyšuje transparentnosť naprieč celou EÚ. Spoločná IT infraštruktúra vytvorená v súvislosti s DAC zjednodušuje procesy výmeny informácií, čo následne znižuje administratívnu záťaž, znižuje náklady a nedostatky, ktoré sú spájané v bilaterálnymi dohodami a posilňuje vzájomnú dôveru a spoluprácu medzi daňovými správami.

- **Relevantnosť**

Smernica DAC predstavuje flexibilný nástroj začlenenia nových oblastí spolupráce a nových oblastí výmeny informácií, vždy, keď sa ukáže potreba. Preto sa ukazuje byť ako stabilne relevantná a prínosná v boji proti daňovým únikom, vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a agresívnemu daňovému plánovaniu. So zvyšujúcou sa globalizáciou a digitalizáciou vznikajú nové obchodné modely, s ktorými tradičné daňové systémy nevedia udržať krok. Preto je ich potrebné neustále aktualizovať, rovnako tak aj smernicu DAC (viditeľné pri DAC 7, DAC 8).

5.3.1 Čiastkový záver z druhej hodnotiacej správy

- Právny rámec obsiahnutý v DAC je robustný, avšak frekvencia novelizácií smernice spôsobila, že je právny text menej užívateľsky priateľský a právny text je komplexnejší. Zároveň aj rôzna aplikácia smernice naprieč EÚ zvyšuje administratívnu záťaž na súkromnú sféru. Najviac reakcií sa dostáva smernici DAC 6, ktorá predstavuje najdiskutovanejšiu oblasť z DAC, keďže dochádza k jej **odlišnej interpretácii** medzi členskými štátmi. Niektoré ustanovenia DAC 6 boli zámerne napísané veľmi všeobecne (hlavný test účelu, niektoré charakteristické znaky), aby obsiahli všetky potenciálne škodlivé cezhraničné opatrenia. To spôsobuje interpretačné problémy spôsobujúce nerovnakú aplikáciu a problémy s právnou istotou, ktoré zvyšujú administratívnu záťaž. Súkromný sektor a v určitom rozsahu aj daňové správy už považujú niektoré charakteristické znaky DAC 6 za neúčelné.
- **Sankcie** za porušenie ustanovení DAC sa do značnej miery líšia medzi členskými štátmi. Čl. 25a smernice požaduje, aby členské štáty zaviedli účinné, primerané a odrádzajúce sankcie, bez toho, aby stanovila nejakú minimálnu hranicu sankcií. Európsky dvor audítorov vo svojej správe z 2021³⁵¹ zdôraznil riziko, že sankcie ukladané zo strany členských štátov nepredstavujú dostatočne odstrašujúci efekt na dosiahnutie súladu s DAC ustanoveniami. Komisia predstavila návrh zavedenia minimálnych sankcií, ale Rada túto

³⁵¹ EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special Report: Exchanging tax information in the EU, solid foundation, cracks in the implementation, Luxembourg, 2021, issue 3, bod 38

zmenu odmietla. Avšak táto otázka zostáva relevantná, čo potvrdzuje aj Európsky dvor audítorov vo svojej správe z 2024.³⁵²

- **Kvalita vymieňaných informácií** sa zlepšila, avšak úplná identifikácia daňovníka zostáva stále problémom v prípade niektorých výmen. Napriek progresu, problém správneho spárovania dát s daňovníkom zostáva relevantný. Neschopnosť spárovania informácií má za následok nemožnosť prezistenia správnosti deklarovanej daňovej povinnosti daňovníka a spôsobuje, že daňové správy musia poskytnúť alebo požiadať manuálne prezistenie, čo výrazne zvyšuje administratívnu záťaž. 80% a väčšia úspešnosť spárovania dát pri DAC 1 a DAC 2 sa pri hodnotiacej správe z roku 2019 zistila len pri 7 členských štátoch. Z tejto hodnotiacej správy vyplýva, že v roku 2023 pri DAC 1 už 17 členských štátov a pri DAC 2 už 18 členských štátov dosahovalo 80% a väčšiu úspešnosť spárovania dát.³⁵³
- **Využívanie informácií** daňovými správami sa jednoznačne zvýšilo, avšak daňové správy členských štátov nemonitorujú a nezverejňujú dostatočne efektívne výsledky vyplývajúce z využitia informácií. Informácie podľa DAC 1 a DAC 2 sa využívajú na určenie alebo prehodnotenie základu dane alebo na overenie daňových priznaní. Zatiaľ čo informácie podľa DAC 3, DAC 4 a DAC 6 sa využívajú najmä v súvislosti s analýzou rizík, čoho cieľom je identifikácia daňových únikov.
- **IT informačný systém** na výmenu informácií funguje, ale požaduje značné finančné prostriedky na ich prevádzku a neustálu aktualizáciu. Frekvencia novelizácií DAC spôsobuje tlak nielen na členské štáty, ale aj pre súkromný sektor ohľadne aktualizácií a údržby systému zabezpečujúceho výmenu informácií a plnenie si reportovacích povinností. Hoci EÚ poskytuje jednotný rámec reportovania a výmeny informácií, konkrétna IT architektúra musí byť vyvinutá a prijatá na úrovni členských štátov, čo vyžaduje veľké náklady.

5.4 Finálne zhrnutie hodnotiacich správ

Hoci prvá hodnotiacia správa z roku 2019 postrádala podrobné dôkazy a údaje o výmene informácií, a to vzhľadom na krátke obdobie medzi implementáciou smernice DAC a jej hodnotením, celkové hodnotenie bolo pozitívne a správa potvrdila, že informácie z DAC sú účinné pri boji proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Informácie použité na prvé hodnotenie smernice DAC pochádzali najmä z odpovedí niekoľkých členských štátov, daňových orgánov, ako aj od respondentov

³⁵² EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special Report: Combatting harmful tax regimes and corporate tax avoidance. The EU has established a first line of defence, but there are shortcomings in the way measures are implemented and monitored, Luxembourg, 2024, issue 27, body 64-66

³⁵³ SWD (2025) 365 final, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, EVALUATION, Accompanying document. Report from the Commission to the European parliament and the Council on the evaluation of Council Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation, {COM(2025) 695 final}, Brussels, 19.11.2025, str. 28

získaných z verejnej konzultácie k danej smernici. Z prvej správy vyplynula potreba kvalitných informácií, odporučilo sa zlepšiť kontrolné procesy a zlepšiť komunikáciu medzi členskými štátmi. Druhá hodnotiacia správa z roku 2025 už v nadväznosti na dlhšiu existenciu smernice DAC vedela vychádzať z konkrétnejších a robustnejších štatistických údajov. Druhá hodnotiacia správa uvádza, že sa objem informácií rapídne zvýšil, komunikácia medzi členskými štátmi sa zlepšila, zvýšila sa schopnosť spárovania dát, zvýšilo sa využívanie informácií zo strany daňových správ, a zlepšila sa aj včasnosť, úplnosť a kvalita informácií. Hoci existuje ešte priestor na zlepšenie úplnosti a kvality dát najmä pri DAC 3, DAC 4 a DAC 6 a úplná identifikácia daňovníka zostáva stále problémom v prípade niektorých výmen. Rovnako aj otázka stanovenia minimálnych hraníc sankcií za nesplnenie povinností vyplývajúcich z DAC zostáva stále aktuálnou témou. Relevantnosť, koherentnosť a pridaná hodnota smernice DAC sa potvrdili v prípade prvej aj druhej hodnotiacej správy.

5.5 Nedostatky smernice DAC a odporúčania v súvislosti so zistenými nedostatkami

Výmena informácií v oblasti daní nepochybne prináša mnohé benefity v podobe napr. znižovania miery daňových únikov, znižovania miery vyhýbania sa daňovým povinnostiam, a tým aj v podobe zvýšených príjmov do verejného rozpočtu členských štátov. Je možné povedať, že systém výmeny informácií v oblasti daní je postavený na veľmi dobrých základoch, avšak je potrebné zapracovať a odstrániť nedostatky v oblasti monitoringu výmeny informácií, v oblasti zabezpečenia kvality vymieňaných informácií a v oblasti efektívneho využívania získaných informácií. Aj na základe hodnotiacich správ k smernici DAC a aj správy audítorov z Európskeho dvora audítorov (ďalej len „EDA“) autor poukazuje na nasledovné nedostatky:³⁵⁴

- Nedostatok podporných, usmerňujúcich dokumentov: Komisia síce poskytla vhodný právny rámec výmeny daňových informácií a v počiatočných fázach po prijatí smernice DAC (najmä DAC 1, DAC2) poskytla aj dostatok doplňujúcich a vysvetľujúcich usmernení, odporúčaní a pod.. Avšak pri ďalších novelizáciách smernice DAC (napr. DAC 3, DAC 4 a je možné povedať, že až do DAC 9) už neposkytuje ďalšie podporné, vysvetľujúce dokumenty, ktoré by členským štátom pomohli pri účinnom vykonávaní smernice DAC v jej neskorších zneniach.³⁵⁵
- Nekompletné, nekvalitné a nevhodné dáta: kompetentné orgány členských štátov síce dostávajú obrovské množstvo informácií v dôsledku výmeny daňových informácií, avšak tieto získané informácie často vykazujú nedostatky v kvalite, kompletnosti a vhodnosti. Minimum členských štátov vykonáva audit informácií ohľadne ich kvality pred ich poskytnutím na účely výmeny informácií. Jedným

³⁵⁴ EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special Report: Exchanging tax information in the EU: solid foundation, cracks in the implementation, Luxemburg, 2021, bod 5, dostupné (5.11.2025) na: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_03/SR_Exchange_tax_inform_EN.pdf (ďalej len „Správa audítorov z EDA“)

³⁵⁵ Str. 5 Správy audítorov z EDA

z príkladov nekompletných informácií je napr. chýbajúce DIČ fyzickej osoby alebo subjektu, ktoré by malo byť súčasťou vymieňanej informácie za účelom možnosti korektného spárovania informácií s konkrétnym daňovníkom, ktoré následne vedie k správne posúdeniu daňových povinností príslušného daňovníka. Pri chýbaní DIČ členské štáty často využívajú ďalšie dostupné informácie, ako napr. meno, priezvisko, adresu, miesto narodenia a pod., ktoré však nie vždy musia byť postačujúce. V rokoch 2015 – 2017 len 2% informácií získaných z automatickej výmeny informácií obsahovalo DIČ. Aj Komisia uvádza, že DIČ zohráva kľúčovú úlohu pri identifikácii daňovníka a navrhuje koordinovaný prístup na úrovni EÚ s možným zavedením spoločného identifikátora, tzv. EÚ DIČ³⁵⁶. Rovnako aj pri DAC 2 len minimum daňových správ členských štátov vykonáva kontrolu kvality dát získaných od finančných inštitúcií. V prípade DAC 3 kvalita nahratých informácií do centrálneho registra nebola vždy dostačujúca: v mnohých prípadoch chýbalo meno individuálneho daňovníka, čo sťažovalo spárovanie; v niektorých prípadoch zhrnutie nahratého stanoviska/rozhodnutia nebolo dostatočne detailné pre účely lepšieho a hlbšieho pochopenia poskytnutých informácií. V súvislosti s DAC 4 sa väčšina členských štátov spolieha na dobrú vôľu a ochotu spoločností dodržiavať ich oznamovacie povinnosti. Daňové správy vykonali minimálny počet kontrol zameraných na skutočnosť, či si všetky entity, ktoré mali oznamovaciu povinnosť, skutočne splnili túto povinnosť, t.j. členské štáty si neoverili či sú informácie získané z DAC 4 kompletné.³⁵⁷

- Nie všetky kategórie príjmov podľa DAC 1 sú poskytované na výmenu informácií: V rámci smernice DAC 1 vo vyhlásenom znení sa zavádza automatická výmena informácií ohľadne piatich kategórií príjmov a majetku. Pričom počet kategórií príjmov, ktoré členské štáty mali automaticky vymieňať, bol ponechávaný na členských štátoch podľa toho, ktoré informácie mali k dispozícii.³⁵⁸ Z uvedeného dôvodu sa počet kategórií príjmov automaticky vymieňaných medzi členskými krajinami značne líšil. Niektoré krajiny automaticky vymieňali len 3 kategórie príjmov, niektoré 4 kategórie a niektoré všetkých 5 kategórií príjmov.³⁵⁹ Počet vymieňaných kategórií príjmov sa líšil podľa existencie a dostupnosti národných databáz s predmetnými informáciami. Neexistencia súhrnných dát ohľadne niektorej z kategórií príjmov môže byť spojená so zložitou získaním a prístupom k informáciám (napr. príjem z nehnuteľného majetku je zaznamenávaný v inom národnom registri ku ktorému daňové orgány nemajú prístup, alebo majú obmedzený prístup), alebo môže existovať z dôvodu rozdielnosti daňových systémov (napr. nie všetky členské štáty zdaňujú príjmy z produktov životného poistenia a z uvedeného dôvodu nemajú komplexné informácie priamo dostupné

³⁵⁶ COM(2025) 695 final, Brussels, 19.11.2025, European Commission, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on the evaluation of Council Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation, s. 8

³⁵⁷ Body 8, 47, 52, 76 a 81 Správy audítorov z EDA

³⁵⁸ Čl. 8 ods. 2 smernice DAC v znení DAC 1

³⁵⁹ 3 kategórie príjmov vymieňali napr.: SR, ČR, IT, PL, DE, SE. 4 kategórie príjmov vymieňali napr.: ES, PT, IE, FI, AT. A 5 kategórií príjmov vymieňali napr. FR, HU, NL, BE, Lotyšsko. – viď: Body 26 Správy audítorov z EDA.

v ich registri), alebo jednoducho z dôvodu, že členský štát predmetné príjmy špecificky nezaznamenáva.³⁶⁰ Okrem uvedeného, smernica do roku 2021 vôbec nereflektovala na príjem v podobe licenčných poplatkov, príjmy z digitálnych platforiem, do roku 2023 príjmy z kryptoaktív, ako ani príjmy z dividend, ktoré sú vyplatené na iný ako správcovský účet a sú iné ako príjmy z dividend, ktoré sú oslobodené od dane z príjmov právnických osôb.

- Nedostatočné využívanie získaných informácií: daňové správy členských štátov každoročne vymieňajú milióny dát v dôsledku výmeny informácií v oblasti daní. Členské štáty tieto dáta musia spracovať a spárovať ich s údajmi konkrétneho daňovníka a jasne ho identifikovať. Cieľom je s využitím získaných informácií identifikovať a spárovať čo možno najviac daňovníkov, aby sa zabezpečila čo najvyššia miera súladu s daňovými predpismi. Na účely spárovania prichádzajúcich dát z DAC 1 a DAC 2 členské štáty využívajú rôzne automatické a poloautomatické IT programy, a dokonca aj manuálne spárovanie. Ak nedôjde ku spárovaniu dát, nemôžu byť využité na vyhodnotenie príslušných daní. Efektivita systému závisí od kvality a kompletnosti dát, ale aj od jeho prepojenia s lokálnymi databázami. Miera spárovania závisí od kategórie príjmov, ako aj od konkrétneho štátu. Miera spárovania je v rozmedzí napr. cca 68 – 99% pri DAC 1 a 70% - 95 pri DAC 2. Pri informáciách získaných prostredníctvom DAC 3 minimum členských štátov systematicky vykonáva rizikovú analýzu týchto dát. Aj keď sa im podarí spárovať informácie s daňovníkom, väčšinou nemajú procedúry na ich využitie pri dodatočnom zdaňovaní. Rovnako aj pri DAC 4 členské štáty minimálne využívajú informácie získané z tejto výmeny. Len minimum členských štátov vykonáva rizikovú analýzu týchto dát. Na vyhodnotenie efektívnosti výmeny informácií v oblasti daní neexistuje jednotný súbor výkonnostných kritérií, na základe ktorých by sa hodnotila ich efektivita. Správa Komisie ohľadne vyhodnotenia DAC z roku 2019 sama priznala, že informácie o samotných nákladoch a prínosoch výmeny daňových informácií nie sú kompletné, pretože sa spoliehali výlučne na dotazníky, samohodnotenie a odhady členských štátov využívajúc nie jednotnú metodiku. Napr. členské štáty používali rôzne referenčné roky na posudzovanie daňového základu pre dodatočné dane pre DAC 1.³⁶¹ Z výskumu, ktorý uskutočnil EDA vyplynulo napr.: pri DAC 1 si EDA prezrel 75 vzoriek informácií. Z toho 51 vzoriek bolo spárovaných s daňovníkmi v národných databázach. Z toho 40 vzoriek bolo nahratých do centrálnej databázy, ale neexistuje ďalej informácia, ako boli využité; 11 vzoriek bolo poslaných na regionálne daňové správy na ďalšie šetrenie. 13 vzoriek bolo využitých na prehodnotenie daňových priznaní a na výpočet dodatočných daní alebo na vykonanie daňovej kontroly. Lokálne daňové úrady poskytli spätnú väzbu len v prípade 7 vzoriek. Pri DAC 2 si EDA rovnako prezrel 75 vzoriek informácií. Z toho

³⁶⁰ Bod 49 Správy audítorov z EDA

³⁶¹ Body 57-62, 77, 82 a 100 Správy audítorov z EDA

55 vzoriek bolo spárovaných s daňovníkmi v národných databázach. Z toho 39 vzoriek bolo nahraných do centrálnej databázy, 11 vzoriek bolo poslaných na regionálne daňové správy na ďalšie šetrenie, 5 vzoriek nebolo vôbec využitých. 32 vzoriek bolo využitých na predvyplnenie daňových priznaní, vyhodnotenie povinností daňovníka a k výpočtu dodatočných daní, alebo k vykonaniu daňovej kontroly. Lokálne daňové úrady poskytli spätnú väzbu len v prípade 6 vzoriek. Pri DAC 3 si EDA prezrel 50 vzoriek informácií. 36 vzoriek bolo spárovaných s daňovníkmi. Z toho 26 vzoriek bolo nahratých do centrálnej národnej databázy a 10 vzoriek bolo poslaných na miestne príslušné daňové správy. Z nich len 2 vzorky bolo využité na preskúmanie splnenia daňových povinností a len v prípade 1 vzorky daňový úrad zaslal spätnú väzbu. Pri DAC 4 si EDA prezrel 50 vzoriek správ. Z toho 20 vzoriek bolo spárovaných s daňovníkmi a 30 z nich vôbec nebolo žiadnym spôsobom využitých. Z 20 vzoriek bolo 20 nahratých do centrálnej databázy, pri 10 z nich bola vykonaná riziková analýza, pri ktorých sa nezistili veľké riziká. Z 10 vzoriek len 2 vzorky sa využili na preskúmanie správnosti zdanenia a žiadny daňový úrad neposlal spätnú väzbu.³⁶²

- Nedostatočný rozsah výmeny záväzných stanovísk: automatická výmena záväzných stanovísk sa vzťahovala výhradne na subjekty, bez toho aby sa oznamovali aj záväzné stanoviská týkajúce sa daňových záležitostí „bohatých“ fyzických osôb. Uvedené spôsobovalo, že „bohatá“ fyzická osoba získala v dôsledku záväzného stanoviska vydaného jedným členským štátom výhodnejšie a miernejšie daňové podmienky v podobe nižších daňových sadzieb a tým sa vyhla plateniu spravodlivej časti dane v štáte jej daňovej rezidencie.³⁶³
- Nedostatočné monitorovanie transpozície/ implementácie smernice DAC: členské štáty sú povinné transponovať smernicu EÚ do dátumu uvedeného v texte smernice. Pri nedodržaní lehoty na transpozíciu, Komisia začne konanie pre porušenie povinnosti (infringement procedure) voči konkrétnemu porušujúcemu členskému štátu.³⁶⁴ Komisia vykonáva aj „high level“ monitoring implementácie smernice do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov. Komisia získava informácie aj priamo od členských štátov prostredníctvom každoročného dotazníka ohľadne hodnotenia fungovania smernice. Avšak ich monitorovanie nezahŕňa: úkony na riešenie kvality posielaných dát; informačné návštevy členských štátov za účelom hodnotenia progresu, ako aj za účelom identifikácie dobrých praktík; hodnotenie nástrojov rizikovej analýzy vytvorených členskými štátmi na analýzu získaných informácií.³⁶⁵ Podľa štúdie spoločnosti Ramboll³⁶⁶

³⁶² Bod 69, 70, 78 a 83 Správy audítorov z EDA

³⁶³ Bod 33 Správy audítorov z EDA

³⁶⁴ Do roku 2021 bolo 64 konaní pre porušenie povinnosti v súvislosti so smernicou DAC (bod 34 Správy audítorov z EDA).

³⁶⁵ Bod 37 Správy audítorov z EDA

³⁶⁶ RAMBOLL, Evaluation of the Directive 2011/16 and its amendments, final report, Volume 1, 2024, s 28, 29 dostupné (20.11.2025) na:

https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/tax-transparency-cooperation/administrative-co-operation-and-mutual-assistance/directive-administrative-cooperation-dac_en

v súvislosti s transpozíciou smernice DAC bolo začatých dohromady 83 konaní pre porušenie povinnosti (tzv. „infringement procedures“). Len 4 z týchto konaní boli začaté z dôvodu žiadnej alebo čiastočnej transpozície a zvyšných 79 bolo začatých z dôvodu neoznámenia štátu o transpozícii smernice do vnútroštátneho právneho poriadku, teda neoznámenia súladu so smernicou DAC. Neoznámenie súladu, resp. neskoré oznámenie môže byť spôsobené aj so skutočným oneskorením pri prijímaní vnútroštátnych právnych predpisov transponujúcich smernicu DAC.

- Odlišné ustanovenie sankcií za porušenie povinností: v súvislosti so sankciami smernica len uvádza, že majú byť dostatočne účinné, primerané a odrádzajúce. Neustanovuje ani len určitý odporúčajúci rozsah, ani usmernenia v tejto súvislosti. Uvedené spôsobuje, že si sankcie každý štát upravuje po svojom a sú často veľmi odlišné čo sa týka výšky sankcie.³⁶⁷ Napr. pri DAC 6 od 1450 EUR v prípade Maďarska, až po 870 000 EUR v prípade Luxemburska. SR stanovila za porušenie povinnosti v súvislosti s DAC 6 pokutu vo výške do 30 000 EUR. Ak bude pokuta stanovená napr. príliš nízko hrozí, že pre subjekt to nebude mať dostatočne odrádzajúci efekt.
- Nedostatočné zdieľanie dobrých praktík: čl. 15 smernice DAC požaduje hodnotenie smernice, ako aj zdieľanie skúseností s administratívnou spoluprácou/výmenou informácií. Vyzýva členské štáty, aby sa podelili o ich dobrú prax cez rôzne projekty, workshopy, pracovné návštevy a usmernenia, hlavne čo sa týka analýzy dát a využívania dát. Vzhľadom na neustály a dynamický vývoj a rozširovanie administratívnej spolupráce členské štáty často nedokážu do detailov podchytiť všetky aspekty výmeny informácií. Uvedenému by určite prospeli podrobné usmernenia zo strany Komisie, ktoré však do veľkej miery absentujú.³⁶⁸ V tejto súvislosti je však potrebné poznamenať, že na úrovni EÚ bol prijatý viacročný program Fiscalis 2020 a Fiscalis 2027, ktorých podstatou je organizácia spoločných akcií, seminárov a workshopov aj v súvislosti s cieľom zlepšenia vplyvu a využitia údajov smernice DAC.³⁶⁹
- Rôzne výklady ustanovení DAC 6 o teste hlavného účelu a charakteristických znakov: Smernica DAC 6 obsahuje viacero pojmov, ktoré nie sú jednoznačne vysvetlené žiadnymi usmerneniami zo strany Komisie, ako napr: cezhraničné opatrenie, osoby zúčastnené na opatrení, charakteristický znak, hlavný test účelu, ako aj sprostredkovateľ. Niektoré členské štáty vypracovali vlastné doplňujúce definície, čoho následkom je, že sa oznamujú a vymieňajú informácie rôznej kvality a kvantity. Členské štáty majú problém s výkladom ustanovení. Napr. pre členské štáty je nejasné, akým spôsobom určiť, či daňové zvýhodnenie je hlavným alebo jedným z hlavných účelov cezhraničného oznamovaného opatrenia. Okrem

³⁶⁷ Bod 38 Správy audítorov z EDA

³⁶⁸ Body 39-45 Správy audítorov z EDA

³⁶⁹ EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special report: Combatting harmful tax regimes and corporate tax avoidance: The EU has established a first line of defence, but there are shortcomings in the way measures are implemented and monitored, 2024, issue 27, s. 59 a 60, dostupné (20.9.2025) na: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-27/SR-2024-27_EN.pdf

uvedeného sa vyskytli aj prevádzkové problémy v spojitosti s oznamovaním podľa smernice DAC 6 pomocou XML EU.³⁷⁰

V súvislosti s nedostatkami uvedenými vyššie, ako aj v súvislosti s hodnotiacimi správami k smernici DAC, je možné **uviesť nasledovné odporúčania:**³⁷¹

1. Zabezpečenie povinnosti výmeny informácií o všetkých kategóriách príjmov zo strany všetkých členských štátov. EDA odporúchal aj rozšírenie okruhu druhu informácií, ktoré sa majú automaticky vymieňať podľa DAC na kryptoaktíva, na príjmy z dividend, ktoré sú vyplatené na iný ako správcovský účet a sú iné ako príjmy z dividend, ktoré sú oslobodené od dane z príjmov právnických osôb, a na záväzné stanoviská bohatých fyzických osôb. Tieto zmeny boli vykonané siedmou novelizáciou smernice DAC, tzv. DAC 8, ktorá bola prijatá v roku 2023 a jej ustanovenia sa stanú účinnými od 1. januára 2026.
2. Komisia by mala prijať priame a efektívne nástroje na riešenie nedostatočnej kvality informácií posielaných zo strany členských štátov. Zároveň by Komisia mala rozšíriť svoje monitorovacie činnosti, pričom by sa nemala zamerať len na kontrolu a monitorovanie transpozície smernice, ale aj na ďalšie skutočnosti – ako napr. stanovenie približného rámca v oblasti sankcií, alebo identifikáciu dobrých praktík v členských štátoch. Okrem uvedeného by mala vypracovať aj ďalšie usmernenia ku ďalším novelizáciám smernice DAC smerujúce ku kvalitnej implementácii smernice DAC - napr. ohľadne rizikových analýz, alebo efektívneho využívania dát.
3. Minimum členských štátov vykonáva kontrolu kvality informácií posielaných inému členskému štátu – pri DAC 1 aj DAC 2. V mnohých prípadoch chýba DIČ³⁷², čo je podstatná informácia z hľadiska spárovania informácií s konkrétnym daňovníkom, alebo dáta pri DAC 2 sú nekompletné. V prípade záväzných stanovísk nahratých do centrálného registra by tieto mali byť dostatočne jednoznačné a poskytovať dostatočne jasné, pochopiteľné a komplexné zhrnutia, z ktorých členský štát vie jednoznačne určiť o čo v danom prípade ide. Za účelom zabezpečenia maximálneho využitia potenciálu smernice DAC by členské štáty mali zaviesť systém kontroly kvality a kompletnosti dát a v rámci pravidelného bilaterálneho ročného hodnotenia smernice zo strany členských štátov zahrnúť aj informácie o kvalite vymieňaných informácií. Je vhodné preskúmať možnosti vytvorenia spoločného identifikátora v rámci EÚ, tzv. EU TIN (DIČ) a spoločného

³⁷⁰ EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special report: Combatting harmful tax regimes and corporate tax avoidance: The EU has established a first line of defence, but there are shortcomings in the way measures are implemented and monitored, 2024, issue 27, s. 52 a 55, dostupné (20.9.2025) na: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-27/SR-2024-27_EN.pdf

³⁷¹ Body 105 -120 Správy audítorov z EDA.

³⁷² Informácie ohľadne daňového identifikačného čísla (DIČ) sa prvý krát začali vyžadovať v súvislosti s piatou novelizáciou smernice DAC, tzv. DAC 6 (v čl. 8ab bod 14 písm. a)). Následne v omnoho väčšom rozsahu DIČ bolo vyžadované v súvislosti so šiestou novelizáciou DAC, tzv. DAC 7 (v čl. 8ac bod 2 písm. a), d) a následne v Prílohe V smernice).

centralizovaného nástroja umožňujúceho preverenie identity daňovníka automatizovanými spôsobmi naprieč EÚ. Cieľom pri párovaní informácií je dosiahnuť 100% zhodu vo vzťahu ku všetkým získaným informáciám.

4. Členské štáty nevyužívajú informácie získané z výmeny dostatočne efektívne. Za účelom maximálneho využitia benefitov ponúkajúcich smernicou DAC je nevyhnutné využitie získaných informácií v čo najväčšom, najširšom a najkvalitnejšom rozsahu. Preto by členské štáty mali zaviesť procedúry na efektívne vykonávanie rizikovej analýzy získaných informácií. Zároveň by mali vykonať ďalšiu analýzu nespárovaných dát, spárovať ich s príslušnými daňovníkmi, čo by malo vyústiť do preverenia správnosti splnenia daňových povinností. Efektívnosť využitia informácií nezávisí len od množstva informácií, ale aj od kvality informácií a následne od maximalizácie ich spároateľnosti s konkrétnym daňovníkom. Ak by sa pri výmene informácií zistilo, že informácie získané z výmeny sú pre daňové správy neaktuálne, alebo nevhodné, alebo ich nemajú ako použiť, v tom prípade je vhodné pristúpiť k odstráneniu zberu týchto informácií z regulácie DAC.
5. Komisia, v spolupráci s členskými štátmi, by mala vytvoriť spoľahlivý jednotný rámec a metodiku hodnotenia benefitov, ale aj nákladov výmeny informácií, ktorá by zabezpečila, že členské štáty budú jednotne postupovať pri jej hodnotení – napr. budú vychádzať z rovnakého referenčného roku.
6. Stanovenie približného rámca ukladaných sankcií za porušenie povinností vyplývajúcich zo smernice DAC. Výška sankcií sa v jednotlivých členských štátoch diametrálne odlišuje, napr. za porušenie povinností vyplývajúcich z DAC 6 sa na Cypre uloží pokuta 20 000 EUR ročne až po 1 030 000 EUR v Holandsku.³⁷³ Preto sa môže stať, že aj uložené sankcie nemajú dostatočne odstrašujúci účinok a prípadne si daňovník môže cielene vybrať ten členský štát, kde by bola pokuta najnižšia. Diskrepancie v oblasti sankcií môžu podryvať efektívnosť smernice a môžu vyústiť do neželanej aplikácie smernice naprieč EÚ.
7. Za účelom zabezpečenia jednotného výkladu ustanovení smernice DAC by bolo vhodné zo strany Komisie vypracovať rôzne „pomocné“ dokumenty, ako napr. usmernenia, otázky a odpovede, pokyny a pod. V niektorých prípadoch je možné použiť Komentáre OECD (napr. ku CRS, teda DAC 2), ale vo väčšine prípadov jednoznačné výkladové usmernenia absentujú (predovšetkým u DAC 6). Výkladové pravidlá by prispeli k jednoznačnosti definícií pojmov, ktoré sú pri praktickej aplikácii smernice DAC pre mnohé subjekty nejasné, čo má za následok

³⁷³ EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special report: Combatting harmful tax regimes and corporate tax avoidance: The EU has established a first line of defence, but there are shortcomings in the way measures are implemented and monitored, 2024, issue 27, s. 31, dostupné (5.11.2025) na: https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/SR-2024-27/SR-2024-27_EN.pdf

rozdielnú implementáciu do vnútroštátnych právnych poriadkov,³⁷⁴ ako aj oznamovanie informácií rôznej kvality a kvantity. Komisia, by sa za účelom jednoznačnosti smernice a za účelom simplifikácie mala zamerať na vnútornú koherenciu ustanovení smernice DAC – a to elimináciou možných duplícít a nekonzistentností, resp. elimináciou oznamovacích povinností, ktoré by boli priveľmi zťažujúce v porovnaní s benefitmi, ktoré by prinášali.

8. Digitalizácia a odlišnosť technologických a IT riešení pri zabezpečení výmeny informácií v rámci členských štátov EÚ vzbudzuje otázku vhodnosti vytvorenia centralizovaného prístupu. To môže znamenať vytvorenie jednotného prístupového bodu na výmenu, prípadne aj pre oznamovanie informácií podľa smernice DAC. Vytvorenie centrálného bodu v EÚ by mohlo znížiť náklady pre štáty, ale aj pre reportujúce subjekty a prispieť k zvýšeniu kvality informácií.
9. Mnoho subjektov nemá vedomosť o tom, ako sa využívajú a aké (ne/finančné) benefity smernica DAC prináša. Z uvedeného dôvodu by bolo vhodné, aby jednotlivé členské štáty zaviedli iniciatívy, informačné kampane na zvyšovanie povedomia ľudí o výsledkoch z administratívnej spolupráce, najmä z automatickej výmeny informácií a každoročné správy štátov, ktoré predkladajú Komisii ohľadne posúdenia účinnosti automatickej výmeny informácií, ako aj dosiahnuté praktické výsledky by sa mali poskytnúť verejnosti a viac propagovať. Následkom by mohlo byť zvýšenie dodržiavania právnych predpisov v daňovej oblasti.

³⁷⁴ PEETERS, B., VANNESTE, L., DAC 6: An additional common EU Reporting standard ?, In: World Tax Journal, Vol. 12, Issue 3, 2020

6 VYUŽÍVANIE INFORMÁCIÍ ZÍSKANÝCH Z VÝMENY

Za účelom zabezpečenia efektívnosti DAC smernice v boji proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňových povinností a za účelom zabezpečenia fungovania administratívnej spolupráce v oblasti daní je potrebné, aby sa priebežne vyhodnocovalo jej fungovanie. Z uvedeného dôvodu členské štáty oznamujú Komisii všetky podstatné informácie potrebné na dosiahnutie tohto účelu. Podľa čl. 23 ods. 3 smernice DAC *„Členské štáty oznamujú Komisii každoročné posúdenie efektívnosti automatickej výmeny informácií ... , ako aj dosiahnuté praktické výsledky. Komisia prijme prostredníctvom vykonávacích aktov formu a podmienky oznamovania tohto každoročného posúdenia.“* Podľa už odstráneného článku 8b ods. 2 v znení smernice DAC 3 *„ Komisia predloží do 1. januára 2019 správu obsahujúcu prehľad a hodnotenie štatistických údajov a informácií prijatých na základe odseku 1 tohto článku, ktorá sa bude týkať takých otázok, ako sú administratívne a ostatné relevantné náklady a prínosy automatickej výmeny informácií, ako aj praktických aspektov, ktoré s ňou súvisia.“*³⁷⁵ Komisia každoročne podľa čl. 8b smernice DAC získava od členských štátov štatistické údaje o objeme automatických výmen, ako aj informácie o administratívnych a iných relevantných prínosoch a nákladoch, ktoré súvisia s výmenou informácií. Komisia podľa čl. 27 smernice DAC predkladá Európskemu parlamentu a Rade každých 5 rokov správu o uplatňovaní tejto smernice, a to od 1. januára 2013.

Podľa § 20 ods. 3 a § 22f ods. 2 zákona č. 442/2012 Z.z. *„príslušný orgán Slovenskej republiky oznamuje každoročne Európskej komisii ročné hodnotenie efektívnosti a dosiahnuté výsledky automatickej výmeny informácií...“*. Zákon č. 442/2012 Z.z. už v úvodných ustanoveniach: § 1 písm. a), § 2 písm. a) a b) upravuje, že jedným z predmetov právnej úpravy je aj ustanoviť postup a podmienky poskytovania, požadovania a prijímania medzinárodnej pomoci a spolupráce pri správe daní a to v záujme zabezpečenia správneho zistenia, vyrubenia a platenia daní. Rovnako v § 19a ods. 3 a 4 zákona č. 442/2012 Z.z. sa ustanovuje, že FR SR z dôvodu správneho, riadneho zistenia dane, zabezpečenia úhrady dane a vyodenia zodpovednosti za porušenie daňových povinností odloží alebo obmedzí poskytnutie informácií a úplne alebo čiastočne obmedzí právo na prístup. Ustanovenie § 22 ods. 12 zákona č. 359/2015 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z. zakotvuje výslovne spôsob využívania daní keď ustanovuje, že FR SR využíva informácie získané z automatickej výmeny informácií na určenie správnej výšky dane. FR SR uviedlo, že informácie získané z automatickej výmeny informácií prostredníctvom DAC 1, DAC2/CRS a FATCA využíva na overenie zdaniteľnosti príjmov plynúcich zo zdrojov v zahraničí a na overenie ich zdanenia na území SR podľa zákona o dani z príjmov, ako aj podľa príslušnej zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia, ktoré majú zaistiť správne zistenie daňovej povinnosti daňového rezidenta SR. Informácie

³⁷⁵ Tento článok bol smernicou DAC 7 vypustený.

o majetkoch daňových dlžníkov na území iných členských štátov získané z výmeny DAC 1 a DAC2/CRS sú využívané na účely medzinárodného vymáhania daňových nedoplatkov.³⁷⁶

Aj preambula smernice DAC ustanovuje, že automatická výmena informácií je kľúčová na získavanie informácií, ktoré daňovým správam členských štátov umožnia správne vymerať výšku splatných daní z príjmov a následne vyrubiť.³⁷⁷ Už v čase prijatia smernice DAC v roku 2011 sa uznalo, že bezpodmienečné, povinné a automatické vymieňanie si informácií v oblasti daní je najefektívnejším spôsobom podpory správneho vyrubenia daní v cezhraničných situáciách a boja proti daňovým podvodom a únikom.³⁷⁸ Na správne vymorenie príslušných daní konkrétnemu daňovníkovi je nevyhnutná správna identifikácia príslušného daňovníka, teda správne spárovanie informácií získaných z automatickej výmeny informácií s údajmi uvedenými vo vnútroštátnych databázach. Na správnu identifikáciu daňovníka je nevyhnutné uvedenie daňového identifikačného čísla (DIČ) a preto smernicová a tým pádom aj zákonná úprava zdôrazňuje potrebu uvádzania DIČ v súvislosti s vymieňanými informáciami. Okrem uvedeného smernica DAC zakotvuje, že výmena informácií má kľúčový praktický aj politický význam v boji proti daňovým podvodom, daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a význam na zabezpečenie spravodlivého zdaňovania. Informácie získané v dôsledku výmeny informácií podľa smernice DAC by mohli byť využité aj na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj vyrubovanie a vymáhanie ciel, a to vzhľadom na ich prepojenie s daňovými podvodmi, únikmi a vyhýbaním sa daňovým povinnostiam. Predmetné informácie by mohli byť užitočné aj v niektorých ďalších oblastiach a v situáciách závažnej povahy a v prípadoch, keď sa na úrovni EÚ schválilo prijatie reštriktívnych opatrení podľa čl. 215 Zmluvy o fungovaní EÚ, a teda informácie z výmeny informácií by mohli byť relevantné pri odhaľovaní obchádzania a porušovania reštriktívnych opatrení.³⁷⁹ Kompetentné orgány členských štátov by mali zaviesť efektívny mechanizmus na využívanie týchto informácií. Využívanie informácií môže mať formy: programy na dobrovoľné dodržiavanie predpisov, informačné kampane, predvypĺňanie daňových priznaní, posúdenie rizika, daňové audity, odhady, kódovanie a pod. daňové opatrenia.³⁸⁰

Využívanie informácií získaných prostredníctvom automatickej výmeny informácií je zo strany FR SR v súčasnosti omnoho efektívnejšie, ako pri prvom celkovom hodnotení smernice DAC zo strany Komisie z roku 2019. Získané informácie prinášajú benefity aj do štátneho rozpočtu SR. FR SR sa vyjadrila, že na základe automatickej výmeny informácií bolo doteraz získaných vyše 42,4 mil. EUR dodatočných príjmov zahrňujúcich dorubenú daň, pokuty a sankcie. Tieto príjmy boli získané z dát výmeny

³⁷⁶ Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutej na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

³⁷⁷ Bod 13 preambuly k smernici DAC v znení DAC 8

³⁷⁸ Bod 10 preambuly k smernici DAC v znení DAC 1

³⁷⁹ Body 1, 2, 29, 35, 36 preambuly k smernici DAC v znení DAC 8

³⁸⁰ Bod 37 Preambuly k smernici DAC v znení smernice DAC 8

DAC 1, DAC 2/CRS a FATCA. Prínosy z výmeny DAC 3, DAC 4/CbCR a DAC6 nie je možné kvantifikovať v EUR, keďže tieto informácie sa posudzujú pri preverovaní vo vzájomnej súvislosti a spolu s inými dostupnými informáciami a taktiež zámer výmeny daných typov informácií zahŕňa aj rizikové analýzy a analýzy vplyvov na legislatívu, napríklad na daňové zákony. Čo sa týka výmeny DAC7, preverovania dát z tejto výmeny zatiaľ prebiehajú a nie sú definitívne ukončené. Výmeny informácií podľa DAC 8 a DAC 9 ešte len budú uskutočňované.³⁸¹

Ohľadne sankcií uložených za neplnenie si povinností vyplývajúcich z ustanovení týkajúcich sa výmeny informácií FR SR bolo schopné kvantifikovať počet výziev uložených na opravu podaní, počet uložených pokút, ale aj výšku pokút v EUR. FR SR udeľuje podľa zákona č. 359/2015 Z. z. sankcie za nasledovné porušenia:

- neoznámenie informácií v lehote (§ 9 ods. 3 zákona č. 359/2015 Z.z.),
- nesprávne vykonávané hĺbkové preverovanie (§ 7 zákona č. 359/2015 Z.z.),
- nevedenie záznamov (§ 22 ods. 2 zákona č. 359/2015 Z.z.),
- nepodanie správnych a úplných informácií (§ 9 zákona č. 359/2015 Z.z.).

V súvislosti s chybnými podaniami je každoročne zaslaných takmer 50 výziev na opravu podaní a približne 20 pokút pre finančné inštitúcie, ktoré nesplnia legislatívne povinnosti. Za porušenie oznamovacích povinností DAC 2/CRS bolo doteraz uložených spolu 40 pokút v celkovej sume 11 950 EUR. Za porušenie oznamovacích povinností FATCA bolo doteraz uložených spolu 58 pokút v celkovej sume 13 880 EUR. V zmysle zákona č. 442/2012 Z. z. udelilo FR SR nasledovné sankcie:

- za porušenie oznamovacích povinností DAC 4/CbCR bolo doteraz uložených spolu 17 pokút v celkovej sume 109 600 EUR,
- za porušenie oznamovacích povinností DAC 6 bola doteraz uložená jedna pokuta vo výške 500 EUR,
- za porušenie oznamovacích povinností DAC 7/DPI bolo doteraz uložených spolu 13 pokút v celkovej sume 2 210 EUR.

Najvyššia výška pokuty za DAC 2/CRS bola v sume 2000 EUR za nepodanie správnych a úplných informácií. Najvyššia výška pokuty za FATCA bola v sume 2000 EUR za neoznámenie informácií včas. Najvyššia výška pokuty za DAC 4/CbCR bola v sume 10 000 EUR za nesplnenie povinnosti podať správu podľa jednotlivých štátov. Najvyššia výška pokuty za DAC 6 bola v sume 500 EUR za nesplnenie povinnosti povinnej osoby podať informácie v lehote. Najvyššia výška pokuty za DAC 7/DPI bola v sume 700 EUR za nesplnenie povinnosti podať informácie v lehote.³⁸²

Za účelom efektívneho využívania informácií získaných z výmeny je veľmi dôležitý aj spôsob vyhodnocovania informácií zo strany FR SR. Podľa FR SR spôsob vyhodnocovania informácií závisí od konkrétnej výmeny informácií, v procesoch

³⁸¹ Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutej na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

³⁸² Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutej na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

vyhodnocovania informácií z jednotlivých výmen sú zainteresované viaceré útvary finančnej správy. Pri DAC 1, DAC 2/CRS, FATCA, DAC 7 – sú prijímané informácie z AVI priebežne spracovávané v systémoch finančnej správy. Po ich jednoznačnej identifikácii sú doplnené k interným údajom o daňových subjektoch. Realizujú sa pritom automatické aj manuálne procesy/kontroly, porovnania s údajmi v daňových priznaniach, posudzuje sa rizikovosť a spracované informácie sú ďalej využívané, napr. na kontrolu plnenia daňových povinností daňových subjektov. Taktiež sa kontroluje plnenie oznamovacích povinností zo strany oznamujúcich subjektov (napr. finančných inštitúcií alebo prevádzkovateľov platforiem). Pri DAC 3, DAC 4/CbCR, DAC 6 sa informácie z daných výmen vyhodnocujú jednotlivo, aj vo vzájomnej súvislosti. Informácie sa využívajú okrem preverovania aj na rizikové analýzy a na posudzovanie prípadných zmien v slovenskej legislatíve.³⁸³

Využívanie informácií z DAC môže mať dosah aj na **rozpočet obcí SR**. Keďže zo smernice DAC 7 vyplýva, že sa vymieňajú informácie okrem iného aj o prenájme nehnuteľného majetku. Príjem fyzickej osoby – a tým pádom aj príjem z prenájmu nehnuteľnosti, príjem z podnikania, ak je nehnuteľnosť zaradená do ich obchodného majetku a používajú ju na podnikanie³⁸⁴, alebo aj ostatný príjem³⁸⁵ - sa zdaňuje daňou z príjmu fyzických osôb, ktorá je **podielovou daňou** a ide do rozpočtu obcí a vyšších územných celkov. Ak sa tento príjem neprizná, neplatí sa tým pádom z neho daň, a tým pádom sa táto daň ani nemôže odvieť do rozpočtu územnej samosprávy, čím koniec koncov územná samospráva prichádza o príjmy. Z uvedeného dôvodu je podstatné, aby daňové správy o týchto príjmoch svojich daňových rezidentov majúcich a prenajímajúcich svoje nehnuteľnosti vedeli a mali o nich informácie. Okrem vyššie uvedeného, prenájom nehnuteľnosti (či už krátkodobý alebo dlhodobý) napr. poskytovaný aj prostredníctvom digitálnej platformy – resp. prevádzkovateľa digitálnej platformy Airbnb,³⁸⁶ môže byť predmetom **dane za ubytovanie**. Podľa § 37 zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné

³⁸³ Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutej na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

³⁸⁴ Na určenie toho, či ide o príjem z podnikania podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona o dani z príjmov alebo príjem z prenájmu podľa § 6 ods. 3 zákona o dani z príjmov je potrebné pristúpiť k uvedenému na individuálnom základe a je potrebné vychádzať z reálneho charakteru poskytnutej činnosti v spojitosti s § 3 ods. 6 zákona o správe daní. Pozri bližšie: FR SR, Metodický pokyn č. 16/DZPaU/2023/MP k zdaňovaniu príjmov z prenájmu podľa § 6 ods. 3 zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

³⁸⁵ Podľa Metodického pokynu FR SR č. 16/DZPaU/2023/MP k zdaňovaniu príjmov z prenájmu podľa § 6 ods. 3 zákona o dani z príjmov v znení neskorších predpisov nie je možné medzi príjmy zo živnosti podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona o dani z príjmov zaradiť príjmy z činnosti (ako napr. prenájom, popri ktorom sa poskytujú aj iné služby ako ubytovanie ako základná služba), ktorá vykazuje znaky podnikania, ale daňovník ju nevykonáva so živnostenským oprávnením a to aj napriek tomu, že na výkone tejto činnosti je živnostenské oprávnenie potrebné. Takto dosiahnuté príjmy sa zaradia medzi ostatné príjmy podľa § 8 zákona o dani z príjmov.

³⁸⁶ Otázke zdaňovania Airbnb sa v podmienkach českého právneho systému venovali bližšie: RADVAN, M, KOLÁŘOVÁ, Z. Airbnb Taxation, In: The financial law towards challenges of the XXI century : (conference proceedings). 1st edition. Brno: Masaryk University, Faculty of Law, 2020. 1063 p. Publications of the Masaryk University, edition Scientia, File no. 682. eds. P. Mrkvka, J. Gliniecka, E. Tomášková, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Radvan, Gdańsk–Brno 2020. Pozri aj: JANOVEC, M. Airbnb as an Accommodation Platform and Tax Aspects, In: Studia Iuridica Lublinensia, vol. 32, Issue 5, 2023, s. 163-180

stavebné odpady je predmetom dane za ubytovanie odplatné prechodné ubytovanie fyzickej osoby podľa § 754 až 759 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v ubytovacom zariadení, ktorým je okrem iného napr. aj apartmánový dom, rodinný dom, byt v bytovom dome, v rodinnom dome alebo v stavbe slúžiacej na viaceré účely a iné zariadenie poskytujúce odplatné prechodné ubytovanie fyzickej osobe. Podľa § 22i ods. 1 písm. c) bod 4 zákona č. 442/2012 Z.z. sú FR SR oznamované informácie o počte dní prenájmania každej položky na zozname nehnuteľností počas oznamovacieho obdobia zo strany oznamujúceho prevádzkovateľa platformy za každého predávajúceho podliehajúceho oznamovaniu, ktorý vykonával vybranú činnosť zahŕňajúcu prenájom nehnuteľností. Predpokladám, že v tomto prípade ide aj o spoločnosť Airbnb, ktorá sa podľa môjho názoru kvalifikuje ako oznamujúci prevádzkovateľ platformy. Otázka súvisí s miestnou daňou – daňou za ubytovanie. Predmetom tejto dane je odplatné prechodné ubytovanie, základom je počet dní prenocovania a sadzbu určuje samotná obec. Teda obec má z tejto dane príjem. V nadväznosti na uvedené autora zaujímalo, či FR SR automaticky oznamuje obciam, že určitá osoba poskytla ubytovanie napr. v byte v bytovom dome na území konkrétnej obce (a teda táto osoba by mala od daňovníka vyžiadať daň za ubytovanie a následne by ju mala zaplatiť ako platiteľ dane obci) resp. či žiadajú obce od FR SR tieto informácie. Ak áno, či požaduje tieto informácie veľa obcí. Z odpovede FR SR vyplýva, že FR SR **neposkytuje automaticky obciam informácie**, že určitá osoba poskytla ubytovanie napr. v byte v bytovom dome na území konkrétnej obce. **Údaje sú** v súčasnej dobe **poskytované na základe žiadosti obce** buď o konkrétne informácie týkajúce sa konkrétnej nehnuteľnosti v jej katastrálnom území, prípadne za požadované oznamovacie obdobie celkovo. V súčasnej dobe ide o jednotkové prípady, avšak očakávajú sa žiadosti od viacerých obcí. Zároveň **FR SR oslovilo ZMOS v súvislosti s využívaním informácií DAC 7 obcami**, diskusie zatiaľ neboli ukončené.³⁸⁷ Informácie získané z automatickej výmeny informácií podľa DAC 7 sa používajú okrem iného aj na kontrolu plnenia daňových povinností zo strany predávajúcich na digitálnych platformách a taktiež na kontrolu miestnych daní zo strany miest a obcí.³⁸⁸

Informácie získané z výmeny informácií sú, resp. môžu byť, do väčšej alebo menšej miery, viac alebo menej efektívne, **využívané najmä na nasledovné účely:**

- zvýšenie schopnosti štátov bojovať proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, daňovým únikom a daňovým podvodom, a zvýšenie schopnosti štátu lepšie posúdiť riziko s tým súvisiace,
- posúdenie správnosti podaného daňového priznania, posúdenie správnosti vyrubenej dane, a to porovnaním s podaným daňovým priznaním,

³⁸⁷ Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutej na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

³⁸⁸ SZAKÁCS, A., Príjem z nehnuteľného majetku a výmena informácií v oblasti daní. Príspevok bude publikovaný v rámci vedeckého časopisu Štát a právo. Do dňa zverejnenia monografie vedecký časopis s príspevkom ešte nebol publikovaný.

- dobrovoľné a spontánne dodržiavanie daňových predpisov zo strany daňovníkov, v prípade informovania daňovníkov o existencii výmeny informácií, čo môže mať pre nich odstrašujúci efekt,
- obmedzenie škodlivej daňovej súťaže, zabezpečením transparentnosti v daňových pravidlách členských štátov,
- prispievanie ku správne fungovaniu vnútorného trhu,
- ochrana daňových príjmov členských štátov,
- zabezpečenie dodatočných daňových príjmov do verejných rozpočtov štátu
- možnosť predvyplnenia daňových priznaní pre svojich daňovníkov,
- možnosť vykonať na základe získaných informácií daňové kontroly, daňové audity,
- zvyšovanie spravodlivosti v daňovom systéme,
- vykonávanie rizikových analýz,
- posudzovanie prípadných zmien v legislatíve SR, najmä v oblasti daňových zákonov,
- na kontrolu miestnych daní zo strany obcí a miest,
- na kontrolu plnenia oznamovacích povinností zo strany oznamujúcich subjektov za účelom zistenia potreby uloženia sankcie za nesplnenie povinností,
- na boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, ako aj vyrubovanie a vymáhanie ciel, a to vzhľadom na ich prepojenie s daňovými podvodmi, únikmi a vyhýbaním sa daňovým povinnostiam

Záver

Automatická výmena informácií v oblasti daní ako jedna z foriem administratívnej medzinárodnej spolupráce medzi daňovými správami podlieha dynamickým zmenám už viac ako dekádu z pohľadu legislatívnych tendencií OECD, EÚ a tým pádom aj SR. Cieľom monografie bolo identifikovať problematické aspekty vznikajúce pri aplikácii automatickej výmeny informácií v oblasti priamych daní, a to preskúmaním aktuálne nastavených právnych textov OECD, EÚ a SR, a v nadväznosti na zistené formulovať odporúčania na úpravu.

Rôzne formy administratívnej spolupráce a administratívnej pomoci v daňovej oblasti medzi kompetentnými orgánmi štátov, na ktoré sme poukázali v prvej kapitole, majú rôznu intenzitu využitia a uplatňujú sa na rôzne štádiá a oblasti, v ktorých sa ich kompetentné orgány rozhodnú využiť. Autor zastáva názor, že najefektívnejším nástrojom boja proti daňovým únikom, proti vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam je výmena informácií v oblasti daní, ktorá sa uskutočňuje automaticky, bez potreby žiadosti alebo bez potreby posúdenia poskytnutia informácie zo strany druhého štátu. Z uvedeného dôvodu sa autor rozhodol zamerať svoju pozornosť len na automatickú výmenu informácií v oblasti priamych daní.

Okruh informácií, pri ktorých dochádza k automatickej výmene, sa každým rokom zväčšuje, čo je z hľadiska cieľov výmeny informácií akými sú zabezpečenie daňovej spravodlivosti, daňovej transparentnosti, ochrana daňových príjmov štátov, obmedzenie škodlivej daňovej súťaže a pod. určite pozitívnym javom. Avšak pre štáty, ako aj pre osoby podliehajúce povinnostiam z výmeny informácií uvedené predstavuje veľkú výzvu z pohľadu zabezpečenia ich súladu (či už regulačného alebo technologického) s dynamicky sa meniacou legislatívou. Ak sa pozrieme na roky prijímania novelizácií smernice DAC, tak ku zmenám, k novým povinnostiam a k rozšíreniam informácií dochádzalo aj každý rok alebo vo veľmi krátkom časovom odstupe (DAC 1- 2011, DAC 2 – 2014, DAC 3 – 2015, DAC 4 – 2016, DAC 5 – 2016, DAC 6 – 2018, DAC 7 – 2021, DAC 8 – 2023, DAC 9 – 2025). Uvedený problém uvádzajú viaceré subjekty aj pri verejnej konzultácii smerujúcej k hodnoteniu smernice DAC. V mnohých prípadoch však je potrebné podotknúť, že EÚ nie je hlavným iniciátorom týchto zmien a nasleduje „trendy“ nastolené OECD, aj keď v niektorých prípadoch je medzi ich právnym zakotvením mierna diskrepancia, napr. a) Opatrenie č. 5 BEPS Plánu zavádza povinnú spontánnu výmenu záväzných stanovísk, zatiaľ čo DAC 3 vyžaduje automatickú výmenu záväzných stanovísk, b) OECD modelové pravidlá pre oznamovanie zo strany prevádzkovateľov platforiem vo vzťahu k predajcom v zdieľanej a gig ekonomike (vychádzajúc z Opatrenia č. 1 BEPS plánu) sa vzťahujú na prenájom nehnuteľností, osobné služby vrátane prepravných a doručovaných služieb, zatiaľ čo DAC 7 má širší rámec a vzťahuje sa na prenájom nehnuteľného majetku; osobné služby - poskytovanie služby prepravy, doručovania; predaj tovaru; prenájom akýchkoľvek dopravných prostriedkov, c) v Opatrení 12 BEPS plánu (MDR) sa poskytuje možnosť výberu medzi dvoma

možnosťami v prípade definície povinnej osoby, a to: A. povinnosť zverejňovania, podávania informácií sa vzťahuje na „promotéra“ teda sprostredkovateľa A AJ na používateľa, teda daňovníka osobitne alebo B. povinnosť sa vzťahuje na sprostredkovateľa ALEBO na používateľa, zatiaľ čo DAC 6 zakotvuje len jednu možnosť, a to možnosť B.

Pri výmene informácií dochádza nepochybne k výmene osobných údajov fyzických osôb, ktoré v rámci EÚ podliehajú prísnej ochrane zo strany GDPR, Charty ľudských práv EÚ aj Európskeho dohovoru pre ľudské práva. Smernica DAC svojou novelizáciou DAC 7 potvrdila súlad s GDPR, pričom vo väčšej miere aktívnejšie zohľadnila potrebu ochrany osobných údajov aktualizáciou odkazov na príslušné právne predpisy zakotvujúce ochranu údajov v EÚ, ktoré by sa mali rozšíriť aj na pravidlá zavedené smernicou DAC. Avšak aspekty nedostatočnej IT ochrany, nedostatočného technického zabezpečenia údajov a ich únik, resp. aj výmena nesprávnych dôverných informácií môžu byť pretrvávajúcim problémom, čo vyplynulo aj z prípadu medzi USA a Japonskom s názvom Aloe Vera.

Informácie získané v procese výmeny informácií v oblasti daní by mali byť významné a relevantné na účely správy daní a pre proces zisťovania daňových záležitostí identifikovateľného daňovníka odôvodnené, t.j. by mali byť predvídateľne relevantné. Tým by sa mohlo dopomôcť k odstráneniu tzv. fishing expeditions“, teda k odstráneniu nenáležitého zisťovania a požadovania informácií, ktoré zjavne nie sú prepojené a súvisiace s konkrétnym daňovým subjektom. Aby kompetentnému orgánu dožiadanému štátu vznikla povinnosť poskytnúť informácie, podmienka predvídateľnej relevantnosti v žiadosti o informácie musí byť naplnená (vec C-682/15 (Berlioz)). Okrem uvedeného informácie sa môžu týkať aj kategórií informácií vymedzených na základe kritérií, z ktorých je možné vyvodiť ich predvídateľnú relevantnosť (Spojené veci C – 245/19 a C – 246/19), alebo môžu obsahovať aj súhrn rozlišovacích charakteristických vlastností umožňujúcich identifikáciu osôb, ktoré sa preukážu, že sú predvídateľne relevantné (vec C – 437/19). Ďalšou otázkou, ktorá sa stala čoraz viac rozoberanou zo strany SD EÚ po prijatí smernice DAC 6, je otázka prelomenia profesijnej mlčanlivosti. SD EÚ rozhodol, že výnimka z oznamovacej/informačnej povinnosti pri DAC 6 sa vzťahuje len na osoby, ktoré vykonávajú svoju činnosť pod niektorým s profesijných titulov uvedených v článku 1. ods. 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/5/ES (v podmienkach SR je to advokát/komerčný právnik). T.j. nevzťahuje sa na iných sprostredkovateľov, ktorým vnútroštátne právo udeľuje povinnosť zachovávať mlčanlivosť, ako to napr. bolo v prípade daňových poradcov v právnom poriadku SR (prípady C – 623/22). Zároveň sa aj ustanovilo, že advokáti konajúci ako sprostredkovatelia a ktorí sú oslobodení od povinnosti oznamovania z dôvodu povinnosti zachovávať mlčanlivosť, nie sú povinní oznámiť každému inému sprostredkovateľovi, ktorý nie je ich klientom, povinnosti oznamovania, ktoré týmto sprostredkovateľom prislúchajú (vec C – 694/20). Predmetné rozsudky mali za následok potrebu úpravy textu v smernici DAC (ohľadne predvídateľnej relevantnosti čl. 5a smernice DAC v znení smernice DAC 7,

ohľadne povinnosti zachovávať mlčanlivosť u advokátov čl. 8ab ods. 5 smernice DAC v znení smernice DAC 8), ako aj v zákone č. 442/2012 Z.z. aj v zákone č. 78/1992 Zb. (ohľadne predvídateľnej relevantnosti § 6 ods. 2 až 4 zákona č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 250/2022 Z.z.; a ohľadne povinnosti zachovávať mlčanlivosť v §8b ods. 2 zákona č. 442/2012 Z.z. a § 18 ods. 2 zákona č. 78/1992 Zb. o daňových poradcoch, a ohľadne informačnej povinnosti sprostredkovateľov v §8d zákona č. 442/2012 Z.z. v znení zákona č. 200/2025 Z.z.). Otázkami v spojitosti s predvídateľnou relevantnosťou informácií získavaných pri výmene informácií a v spojitosti s prelomením povinnosti zachovávať mlčanlivosť pri oznamovaní opatrení podliehajúcich oznamovaniu pri advokátoch, právnikoch, ale aj pri napr. daňových poradcoch sa intenzívnejšie zaoberal SD EÚ len v poslednej dekáde. Hoci existujú aj staršie rozsudky, ale oblasť výmeny informácií v priamych daniach nebola veľmi častou otázkou preskúmanou zo strany súdov, a to zo strany SD EÚ a ani súdov SR. V omnoho väčšom rozsahu sa súdy SR, ako aj SD EÚ zaoberali výmenou informácií v oblasti DPH, ktorá sa uskutočňuje podľa nariadenia (EÚ) č. 904/2010 o administratívnej spolupráci a boji proti podvodom v oblasti DPH, ktorú analyzovali len doplnkovo najmä v spojitosti s otázkou preskúmania oprávnenosti nadmerného odpočtu DPH so zapojením medzinárodného prvku, na posúdenie čoho si daňový orgán vyžiadal informácie z iných členských štátov a na tento čas prerušil daňovú kontrolu.

V dôsledku hodnotiacich správ zo strany Komisie, Európskeho dvora audítorov, vyplynulo, že smernica DAC predstavuje solídny a robustný právny rámec pre automatickú výmenu informácií v oblasti daní. Využívanie smernice DAC v priebehu rokov sa rapídne zvýšilo, zväčšil sa objem vymieňaných informácií, zvýšil sa objem finančných prostriedkov, ktoré sa pomocou výmeny informácií podarilo dostať do verejných rozpočtov štátov, napriek tomu však stále existujú nedostatky a medzery v právnej úprave aj pri praktickej aplikácii, ktoré je potrebné odstrániť, resp. zabezpečiť jej lepšie používanie. V nadväznosti na v monografii zistené a uvedené nedostatky smernice DAC boli formulované odporúčania na úpravu legislatívnych aj praktických aspektov výmeny informácií. Hlavným odporúčaním je zamerať sa na kvalitu informácií ako takých: 1. aby informácie boli kompletne (v mnohých prípadoch chýba DIČ, resp. dátum narodenia daňovníka, čo spôsobuje nemožnosť ich spárovania s konkrétnym daňovníkom); 2. aby informácie boli dostatočne jasné a presné (nedostatočne detailné informácie v zhrnutí záväzného stanoviska), 3. aby sa vykonávala kontrola posielených informácií zo strany štátov a zároveň, aby aj Komisia prijala nástroje na riešenie nedostatočnej kvality posielených informácií zo strany štátov. V ďalšej práci Komisie by bolo potrebné sa zamerať aj na zavedenie jednoznačnejších definícií pojmov prostredníctvom „pomocných“ výkladových dokumentov v podobe napr. usmernení, otázok a odpovedí (napr. v súvislosti s DAC 6 pojmy ako charakteristický znak, hlavný test účelu, osoby zúčastnené na opatrení a pod. nie sú podľa viacerých subjektov jednoznačné, čo má za následok oznamovanie informácií rôznej kvality a kvantity). Nerovnaký prístup štátov ku sankciám ukladaným za porušenie povinností vyplývajúcich

zo smernice DAC môže mať za následok zníženie efektivity smernice v spojitosti so znížením odstrašujúceho efektu a môže vyústiť do neželanej aplikácie smernice naprieč EÚ v podobe cieleného výberu štátu zo strany daňovníka, kde mu hrozia najnižšie pokuty. Z uvedeného dôvodu stanovenie aspoň približného informačného rámca ukladaných sankcií za porušenie povinností by bolo prínosom. Zabezpečenie povinnosti výmeny informácií o všetkých kategóriách príjmov zo strany všetkých členských štátov je nevyhnutné za účelom efektívneho využívania smernice DAC. Dané odporúčanie vychádza z faktu, že nie všetky štáty vymieňajú automaticky informácie o všetkých kategóriách príjmov. Členské štáty s cieľom maximálneho využitia benefitov ponúkajúcich smernicou DAC by mali zaviesť procedúry na efektívne vykonávanie rizikovej analýzy získaných informácií, a zamerať sa na maximalizáciu spárovatelnosti dát s konkrétnym daňovníkom a to čo najväčšou automatizáciou a analýzou systémov na to slúžiacich. Zdieľanie dobrých praktík a skúseností medzi kompetentnými orgánmi v tejto oblasti v ešte väčšom a pravidelnejšom rozsahu by nepochybne rovnako prispelo k efektívnosti využívania získaných informácií. Autor zastáva názor, že aj informačné kampane obsahujúce výsledky, resp. benefity administratívnej spolupráce, a najmä automatickej výmeny informácií môžu prispieť k dobrovoľnému dodržiavaniu daňovoprávných predpisov zo strany daňovníkov. V nadväznosti na informácie a v súlade so záverom autora v tejto kapitole monografie je možné uviesť, že hypotéza č. 1 nebola potvrdená. To znamená, že aktuálna právna úprava je jasná a presná len do určitej miery a existuje stále priestor na jej úpravu a klarifikáciu po legislatívnej stránke, ako aj z pohľadu jej praktickej aplikácie. Autor predostrel odporúčania na prípadnú úpravu smernice DAC, ktoré sa vplyvom neustálej globalizácie, digitalizácie, internacionalizácie aj daňových vzťahov môžu veľmi dynamicky meniť.

Využívanie informácií získaných z výmeny je najpodstatnejším aspektom v celej výmene. Zmysel celej automatickej výmeny informácií v oblasti daní by bol stratený, ak by štát síce prijal včas kvalitné a kompletne informácie, ale nebol by schopný ich využiť. Z hodnotiacich správ je zrejmé, že efektívnosť využívania dát je ešte stále problematickým javom, na ktorom je potrebné popracovať. Avšak zároveň z hodnotenia smernice DAC z roku 2025 vyplýva, že sa schopnosť využívania každým rokom zvyšuje. Účely využívania informácií získaných z výmeny sú viaceré: napr. - posúdenie správnosti podaného daňového priznania, posúdenie správnosti vyrubenej dane, a to porovnaním s podaným daňovým priznaním; zvyšovanie spravodlivosti v daňovom systéme; možnosť vykonať na základe získaných informácií daňové kontroly, daňové audity; ochrana daňových príjmov členských štátov. Efektivita naplnenia účelov závisí najmä od správnej, jasne a presne nadefinovanej právnej úpravy a jej praktickej aplikácie zo strany kompetentných orgánov štátov. Z ekonomického uhľu pohľadu prináša využívanie informácií získaných z výmeny aj finančné benefity, napr. ochrana daňových príjmov členských štátov; zabezpečenie dodatočných daňových príjmov do verejných rozpočtov štátu, ale aj územnej samosprávy, najmä obcí. Napr. SR len v dôsledku DAC1, DAC2/CRS,

FATCA získala do štátneho rozpočtu 42,4, mil. EUR.³⁸⁹ Zatiaľ čo tieto finančné benefity môžu byť omnoho vyššie v dôsledku výmen z ostatných DAC (DAC 3- DAC 7), ktoré nie je možné kvantifikovať nakoľko tieto informácie sa posudzujú pri preverovaní vo vzájomnej súvislosti a spolu s inými dostupnými informáciami. V nadväznosti na informácie uvedené v celej monografii a so závermi autora najmä v kapitole 5 a 6, je možné hypotézu č. 2 potvrdiť. Podmienkou potvrdenia hypotézy č. 2 je však kompletnosť a kvalita získaných informácií a schopnosť správneho a efektívneho využívania informácií zo strany daňových správ. T.j. informácie získané z výmeny v daňovej oblasti zvyšujú daňovú spravodlivosť, t.j. zvyšujú mieru zaplatenia správnej výšky dane v správnom štáte. Zároveň je možné potvrdiť, že informácie získané z automatickej výmeny môžu byť postačujúce na preverenie správnosti daňovej povinnosti daňovníkov zo strany daňových správ a to pod podmienkou, ak dôjde k presnému spárovaniu získaných informácií s internými údajmi daňových správ o daňových subjektoch; ak dôjde k výmene DIČ, resp. dátumu narodenia daňovníka, za účelom spárovania; ak dôjde k výmene kvalitných, kompletných, detailných a jasných informácií. V tejto súvislosti je možné pozitívne odpovedať na výskumnú otázku položenú autorom v úvode a to v zmysle, že informácie získavané z výmeny informácií v oblasti daní predstavujú vhodný nástroj pre dodatočné napĺňanie príjmovej stránky verejného rozpočtu štátu. O uvedenom svedčí aj informácia získaná z FR SR o výške získaných finančných prostriedkov do štátneho rozpočtu z výmen podľa DAC 1, DAC 2/CRS, FATCA,³⁹⁰ ako aj informácie z hodnotiacich správ Komisie k smernici DAC.

³⁸⁹ Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutá na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

³⁹⁰ Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutá na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025

Použitá literatúra

1. ASHFAG AHMED, M. UN MTC Article 26: Inequitable Exchange of Information Regime—Questionable Efficacy in Asymmetrical Bilateral Settings. In: *Laws*, 2022, Volume 11, Issue 5, s. 4.
2. AVI-YONAH, R. Tax In History: The 1923 Report and the International Tax Revolution, *INTERTAX*, Volume 51, Issue 5, 2023 Kluwe Law International BV, The Netherlands.
3. AVI-YONAH, R., LEMPERT, E. The Historical Origins of the Multilateral Tax Convention, *Law & Economics Working Papers*, 2023.
4. AVI-YONAH, Reuven S., XU, H., Evaluating BEPS, In: *U of Michigan Public Law Research Paper No. 493*, s.10. 2016.
5. BABČÁK, V., *Dane a daňové právo na Slovensku 1.*, Aprilla s.r.o., Košice, 2008.
6. BAKER, P., CRS/DAC, FATCA and the GDPR, *BTR* 3, 2016 s. 252.
7. BAKER, P., CZAKERT, E. EIJSDEN, A. GRAU RUIZ, M. A., KANA, L. International Assistance in the Collection of Taxes, In: *Bulletin for International Taxation*, April/May 2011, s.283-284.
8. BALOGUN, P. Evaluating the Effectiveness of the EU Anti-Tax Avoidance Directive (ATAD) in Reducing Corporate Tax Evasion.
9. BÉRA. R., DLA Piper, Global Tax Alert: French Supreme Administrative Court requests preliminary ruling from ECJ, 2021.
10. BOEL, K. Is the Privilege Too Privileged? the Orde van de Vlaamse Balies Case Revisited, In: *Intertax*, Vol. 52, Issue 11, s. 713-728, 2024.
11. BRNOVÁ, M. Zmeny v zdaňovaní virtuálnej meny – kryptoaktív – od 1. 1. 2025, *EPI*.
12. BRODZKA, A., DAC 3: mandatory automatic exchange of information on advance cross-border rulings and advance pricing arrangements, In: *Exchange of Information in the EU*, 2024.
13. BUTU, I. BREZEANU. P., Fighting VAT Fraud through Administrative Tools in the European Union, In: *Finance – Challenges of the Future*, 2025, s. 99.
14. CAKOČI, K., ČERVENA, K., Peniaze a mena v čase digitalizácie. In: *IV.SLOVENSKO-ČESKÉ DNI DAŇOVÉHO PRÁVA*, s. 103, 2021.
15. CAKOČI, K., ČERVENÁ, K., Tax Transparency in the Context of a Shared Economy, [in:] *Finansovoje pravo vcifrovuju epochu: materijaly meždunarodnoj naučno-praktičeskoj konferencii*, Moscow 2021, pp. 174–183.
16. CAKOČI, K., FORRAIOVÁ, I. Automatická výmena informácií, In: *Právo-obchod-ekonomika VI : zborník príspevkov z vedeckej konferencie*, Suchoža, Jozef [Zostavovateľ, editor] ; Husár, Ján [Zostavovateľ, editor] ; Hučková, Regina [Zostavovateľ, editor]. – 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2016.
17. CAKOČI, K., OLEXOVÁ, C., Regulácia prevodov kryptoaktív - spôsob ako predchádzať podvodným konaniam?, In: *5. slovensko-české dni daňového práva: daňové právo a nové javy v ekonomike : recenzovaný zborník vedeckých prác*, 1. vyd., Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2023.

18. CAKOČI, K., SIMIČ, S. K vybraným otázkam zdaňovania digitálnej ekonomiky. In: Právo obchod ekonomika XI [online]. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2022, s. 36 – 38.
19. CANNAS, F. Taxpayers' Right of Defence in the International Context: The Case of Exchange of Tax Information and a Proposal for the "English" Wednesbury Doctrine as the New OECD (BEPS) Standard. *World Tax Journal*, Vol. 12, Issue 2, 2020.
20. CANNAS, F., BALLANCIN, A., The 'DAC 6' and Its Compatibility with Some of the Founding Principles of the European Legal System(s), In: *EC Tax Review*, Vol. 29, Issue 3, s. 117-125, 2020.
21. CFE ECJ Task Force, Opinion Statement ECJ-TF 2/2014 of the CFE on the Decision of the European Court of Justice in Sabou (Case C-276/12), Concerning Taxpayer Rights in Respect of Exchange of Information upon Request, 7 *Eur. Tax'n* 318–321 (2014).
22. CFE ECJ Task Force, Opinion Statement, ECF-TF 3/2017 on the judgment of the Court of Justice of the EU of 16 May 2017 in the Case C-682/15, *Berlioz Investment Fund SA*, concerning the right to judicial review under Article 47 EU Charter of Fundamental Rights in cases of cross-border mutual assistance in tax matters, 2017.
23. CFE (Confédération Fiscale Européenne) Tax Technology Committee, Tax Advisers Europe, Opinion Statement: CFE input on extending EU DAC to cryptocurrencies & e-money, submitted to the EU Commission Platform for Tax Good Governance 11 January 2021.
24. CFE Tax Advisers Europe, Opinion Statement FC 5/2024 - Evaluation of the EU Anti-Tax Avoidance Directive (ATAD) – Council Directive (EU) 2016/1164 of 12 July 2016 as amended by Council Directive (EU) 2017/952 of 29 May 2017 submitted to the EU Institutions on 11 September 2024.
25. ČIČIN-ŠAIN, N. The Changing Role of Professional Privileges in European Tax Law, *Intertax*, Vol. 53, Issue 11, p. 773-792.
26. ČIČIĆ-ŠAIN, N., EHRKE-RABEL, T., ENGLISCH, J., Joint Audits: Applicable Law and Taxpayer Rights, In: *World Tax Journal*, Vol. 10, Issue 4, 2018.
27. CRICLIVAIA, D. Joint Audits – Ten Years of Experience: A Literature Review, In: *World Tax Journal*, Vol. 12, Issue 3, 2020.
28. ČUNDERLÍK, L., SZAKÁCS, A., Exchange and provision of information in the field of tax administration and prevention of tax evasion, In: *Institutiones Administrationis [elektronický dokument] : journal of administrative sciences. – Győr (Maďarsko) : Universitas Győr., Roč. 3, č. 1 (2023), s. 6-26.*
29. DAUDRIKH, Y. Implementation of V. AML Directive into national legislation in the territory of the Slovak republic. In *Strategies, models and technologies of economic systems management in the context of international economic integration. Scientific monograph.* Riga: Institute of Economics of the Latvian Academy of Sciences Riga, 2020, ISBN 978-9984-774-28-2, s. 416.
30. DEBELVA, F., DIEPVENS, N. Exchange of Information. An Analysis of the Scope of Article 26 OECD Model and Its Requirements: In *Search for an Efficient but Balanced Procedure.*, *Intertax*, Vol. 44, Issue 4, p. 300-302, 2016 Kluwer Law International BV, The Netherlands.

31. DEBELVA, F., MOSQUERA, I., Privacy and Confidentiality in Exchange of Information Procedures: Some Uncertainties, Many Issues, but Few Solutions, In: Intertax, Vol. 45, Issue 5, p. 374, 2017, Iusener Law International BV, The Netherlands.
32. DE BROE, L., MASSANT, M. Are the OECD/G20 Pillar Two GloBE-Rules Compliant with the Fundamental Freedoms?, In: EC Tax Review, Vol. 30, Issue, 3, s. 86-98, 2021
33. DRAGHI, M., The Future of European Competitiveness, Part A / A Competitiveness Strategy for Europe 65, 2024.
34. ENGLISCH, J., ČIČIN-ŠAIN, N. DAC 7: An Entire New Framework for Joint Audits in the EU: How Do the Taxpayers Fare?, In: Intertax, Vol. 50, Issue 1, s. 7-27, 2022.
35. FISHBIEN, N., LEMPERT, E., The 1963 OECD Model Tax Convention: Now and Then, In: Intertax: volume 51, Issue 12, 2023, p. 870.
36. GIACOBBE, A., JANOVEC, M., Markets in crypto assets regulation: advantages, challenges and future outlooks, In: Finančné inovácie – determinant súčasnej a anticipovanej regulácie na finančnom trhu (výzvy a riziká). 1. časť. / Ľubomír Čunderlík, Maroš Katkovčín (zost.). Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 2024.
37. GSCHOSSMANN, E., HECKEMEYER, H.J., MULLER, M.J., SPENGEL, CH., SPIX, J., WICKEL, S. The EU's new era of "fair company taxation": the impact of DEBRA and Pillar Two on the EU Member States' effective tax rates, In: International Tax and Public Finance, 2025.
38. GÜNTHER, O.CH., TÜCHLER, N. Exchange of Information for Tax Purposes, Linde Verlag Wien, 2013.
39. HAASE, F., EU Tax Disclosure Rules, UK: Edward Legar Publishing Limited, 2021
40. HASLEHNER, W., PANTAZATOU, K., 2022, Assessment of recent anti-tax avoidance and evasion measures (ATAD & DAC 6), Publication for the Subcommittee on tax matters (FISC), Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, European Parliament, Luxembourg.
41. HESEKOVÁ, S. Požičiavanie formou peer to peer. In: Justičná revue. - Roč. 70, č. 10 (2018), s. 1076-1085.
42. HESEKOVÁ, S. Poskytovanie pôžičiek peer to peer spôsobom v kontexte legislatívy upravujúcej poskytovanie úverov spotrebiteľom, In: Wolters Kluwer ; Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2. vyd. – Bratislava (Slovensko). 2023.
43. HESEKOVÁ, S. Peer to peer lending ako inovatívna forma financovania. Inovatívne a atypické modely správy majetku na finančnom trhu a súvisiace otázky. - : 1. vyd. Praha : Nakladatelství Leges, 2019.
44. HESEKOVÁ, S., KATKOVČÍN, M. Právne vzťahy v rámci peer to peer lendingu. In Justičná revue. 2021, č. 11, s. 1312 – 1326.
45. HESEKOVÁ, S., SZAKÁCS, A. Služby hromadného financovania založené na požičiavaní a ich daňové aspekty In Slovensko-české dni daňového práva: Zdaňovanie virtuálnych platidiel a digitálnych služieb. Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021, s. 156 – 171.
46. HEY, J. Editorial: Time for Rethinking: The ATAD experiment and the Conceptual Flaws of Its Hybrid Mismatch Rules, In: Intertax, Volume 52, Issue 11, 2024, p.670

47. HRABČÁK, L. (2019): „Virtuálna mena“ a právo. In Vplyv moderných technológií na právo (Recenzovaný zborník príspevkov z vedeckej konferencie), Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Košice.
48. HRABČÁK, L. a kol.: Blockchain technológia ako činiteľ (faktor) ovplyvňujúci súčasnú podobu práva. Košice: ŠafárikPress, 2021. 116 s.
49. HRDLICKA, L. The Pillar 2 Directive and the Qualified Domestic (Minimum) Top-up Tax Puzzle, In: Intertax, Vol. 52, Issue 10, s. 602-620.
50. CHRISTENSEN, H., TIRARD, J-M., The Amazing Development of Exchange of Information in Tax Matters : from Double Tax Treaties to FATCA and the CRS.
51. IVANOV, I. Can we talk about digital economy taxation without Improved administrative cooperation between countries?. In: PRAVNI ZAPISI, God. XIII, br. 2, 2022, s. 489.
52. JANOVEC, M. Airbnb as an Accommodation Platform and Tax Aspects, In: Studia Iuridica Lublinensia, vol. 32, Issue 5, 2023, s. 163-180.
53. KNAPP, V. Vědecká propedeutika pro právníky. Praha: EUROLOEX BOHEMIA. 2003, s. 67.
54. KOFLER, G., The „Decluttering“ of EU Direct Tax Law, In: EC Tax Review, Volume 34, Issue 1 (2025), p. 4.
55. KOFLER, G., The Impact of Pillar Two on the Notion of Abuse in International Taxation, In: Abuse of Law in European Taxation, 2025.
56. KOFLER, G. a kol., CFE Tax Advisers Europe, Opinion Statement prepared by the Prepared by the CFE ECJ Task Force, Submitted to the EU Institutions on 25 February 2025, Legal Professional Privilege and the Validity of Certain Provisions of DAC6 in light of the Charter of Fundamental Rights of the European Union – Opinion Statement ECJ-TF1/2025 on the CJEU Decision of 8 December 2022 in Orde van Vlaamse Balies (Case C-694/20) and of 29 July 2024 in Belgian Association of Tax Lawyers (Case C-623/22).
57. MARINO, G., New exchange of information versus Tax solution of Equivalent Effect, IBFD, EATLP International Tax Series, Volume 13, 2015.
58. MORENO GONZÁLEZ, S. Cross-border exchange of tax information upon request and fundamental rights – Can the right balance be struck?: Joined cases C-245/19 and C-246/2019, État luxembourgeois contre B EU:C:2020:795. In: Maastricht Journal of European and Comparative Law, 2021.
59. MORENO GONZÁLEZ, S., Transparency and foreseeable relevance in exchange of information Procedures, In: Elgar online, 2024, s. 8-33.
60. MUSGRAVE, R. A., MUSGRAVEOVÁ, P.B.: Veřejné finance v teorii a praxi, Management Press, Ringier ČR, a.s., 1994.
61. NAROTZKI, D., Tax Treaty Models - Past, Present, and a Suggested Future, In: Akron Law Review: Vol. 50 : Iss. 3 , Article 1, 2017, p. 386.
62. OATS, L., Principles of International Taxation, Bloomsbury Publishing, 2021.
63. OBERSON, X. International Exchange of information in Tax Matters, Towards Global Transparency. Elgar Tax Law and Practice, Second Edition, 2018.
64. ÖNER, C., An Analysis of the “Foreseeable Relevance” Standard and the International Exchange of Tax Information: Are the European Union and the OECD in Agreement?. Bulletin for International Taxation. Vol 77, Issue 6, 2023.

65. PAPIS- ALMANSA, M., Case Law Trend: The End Does Not Justify the Means: On How the Secondary EU Law Infringes the Primary EU Law in the Light of the Recent Judgments of the CJEU, In: *Intertax*, 2023, Vol. 51, Issue 8/9, s. 621-629.
66. PEETERS, B., VANNESTE, L., DAC 6: An additional common EU Reporting standard ?, In: *World Tax Journal*, Vol. 12, Issue 3, 2020.
67. PISTONE, P., An EU Model Tax Convention, In: *EC Tax Review*, 2002, Volume 11, Issue 3.
68. PREJS, E., Reporting Tax Schemes Violates Legal Professional Privilege, In: *Kwartalnik Prawa Podatkowego*, 2023, s. 163-188.
69. PURPURA, A. Article: DAC6: Some (potential) Incompatibility Profiles with Article 6 ATAD, In: *Intertax*, Vol. 51, Issue 1, s. 51,62, 2023.
70. PUTERA, M., ŠTRKOLEC, M. Taxation of Income from the Sale of Virtual Currencies in the Slovak Republic, In: *Interaction of Law and Economics: Sustainable Development*, 2024, s. 175 -182.
71. RADVAN, M, KOLÁŘOVÁ, Z. Airbnb Taxation, In: *The financial law towards challenges of the XXI century : (conference proceedings)*. 1st edition. Brno: Masaryk University, Faculty of Law, 2020. 1063 p. Publications of the Masaryk University, edition Scientia, File no. 682. eds. P. Mrkývka, J. Gliniecka, E. Tomášková, E. Juchniewicz, T. Sowiński, M. Radvan, Gdańsk–Brno 2020.
72. RAMBOLL, Evaluation of the Directive 2011/16 and it amendments, final report, Volume 1, 2024.
73. RAMIRO, TROITINO, D., HAMULÁK, O., KERIKMäA, T., Digital Development of the European Union, An Interdisciplinary Perspective, Springer International Publishing, 2023.
74. SALMINI STURLI, E., HENRY T., Extension of EU Legal Professional Privilege: Case C-694/20 Orde Van Vlaamse Balies, In: *Journal of European Competition Law and Practice*, Vol. 14, Issue 3, 2023.
75. SAMUELSON, P.A., NORDHAUS, W.D., *Ekonomie*. 18. vydání. Praha: Svoboda, 2010.
76. SERRAT ROMANÍ, M., KORVING J., ELIANTONIO M., Exchange of information in the EU, UK: Edward Legar Publishing Limited, 2024.
77. SCHUCH, J., SPIES, K., LANG, M. Introduction to European Tax Law on Direct Taxation, Spiramus Press, 2022.
78. SIDAK, M, DURAČINSKÁ, M. a kol,, *Finančné právo*. 2. vydanie, Bratislava: C.H. Beck, 2014.
79. SIMIĆ BALLOVÁ, S. Zdaňovanie digitálnych služieb – iniciatívy, problémy a možnosti smerovania ich daňovo-právnej regulácie. Praha: Leges, 2023. 204 s.
80. STOBER, M. The Charter of Fundamental Rights and EU Tax Directive. *EC Tax Review*, vol. 32, Issue 5, 2023, p. 203 -2013.
81. SZAKÁCS, A., Boj proti daňovým únikom a tzv. schránkové spoločnosti, In: *Bratislavské právnické fórum 2024*, 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2024.
82. SZAKÁCS, A., Výmena informácií v oblasti daní ako nástroj na zvyšovanie transparentnosti, In: *Bratislavské právnické fórum 2023*, 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2023

83. SZAKÁCS, A., Príjem z nehnuteľného majetku a výmena informácií v oblasti daní. Príspevok bude publikovaný vo vedeckom časopise Štát a právo. Do dňa zverejnenia monografie vedecký časopis s príspevkom ešte nebol publikovaný.
84. SZAKÁCS, A. Výmena informácií na účely správy daní : so zameraním sa na smernicu DAC 6 v podmienkach Slovenskej republiky, In: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov, Bratislava (Slovensko) : Slovenská komora daňových poradcov. č. 1 (2021), s. 15-23.
85. SZAKÁCS, A., DAC 8 a zdaňovanie kryptoaktív a elektronických peňazí, In: 4. Slovensko - české dni daňového práva [elektronický dokument] : Zdaňovanie virtuálnych platidiel a digitálnych služieb : COVID-19 a iné aktuálne výzvy pre daňové právo, 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2021.
86. SZAKÁCS, A., Výmena informácií v oblasti daní a judikatúra, In: Míľniky práva v stredoeurópskom priestore 2021, 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2021.
87. SZAKÁCS, A. Legal professional privilege and DAC 6., In: Bratislava legal forum 2020, 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2020.
88. SZAKÁCS, A., Využívanie informácií finančnou správou získaných v rámci automatickej výmeny daňových informácií. In: Míľniky práva v stredoeurópskom priestore 2019. 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2019.
89. SZAKÁCS, A., Vplyv OECD na legislatívne procesy Európskej únie a Slovenskej republiky, Banskobystrické zámocké dni práva [elektronický dokument] : zborník z 4. ročníka medzinárodnej vedeckej konferencie na tému "Strategické determinanty kreovania právnych noriem", Víglaš, 22. - 23. november 2018.
90. SZAKÁCS, A.: Právny základ opatrení prijatých zo strany USA na boj proti daňovým únikom v kontexte súčasnej hospodárskej krízy a ich vplyv na členské štáty EÚ, In: Bratislavské právnické fórum. 1. vyd. – Bratislava (Slovensko) : Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta UK, 2013.
91. SZAKÁCS, A., Výzvy v daňovom práve v súvislosti s digitalizáciou (fokus na výmenu informácií), In: Bratislavské právnické fórum 2025 / Monika Miháliková, Veronika Ťažká (zost.). Bratislava : Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 2025.1 649 s.
92. SZAKÁCS, A., BONK, F., Mandatory disclosure rules in the Slovak republic, In: Mandatory disclosure rules, Lang, Michael [Zostavovateľ, editor]. 1. vyd., Amsterdam (Holandsko) : IBFD, 2023. – (European and international tax law and policy series ; 26)
93. SZAKÁCS, A. CIBULA, T., HLINKA, T. Výmena informácií v oblasti daní v kontexte právneho poriadku SR. In: 3. slovensko-české dni daňového práva [elektronický dokument] : pozitívna a negatívna stimulácia štátu v oblasti zdaňovania. 1. vyd. – Košice (Slovensko) : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Celouniverzitné pracovisko UPJŠ. Vydavateľstvo ŠafárikPress UPJŠ, 2019.

94. SZAKÁCS, A., HLINKA, T.: Niekoľko poznámok k vymáhaniu pohľadávok v nadväznosti na novelu zákona č. 222/2004 Z. z. [elektronický dokument] In: Bulletin Slovenskej komory daňových poradcov, č. 4 (2021).
95. SZAKÁCS, A., KAČALJAK, M., GAAR as tax treaty override - Slovak perspective. In: Danube: Law, Economics and Social Issues Review. – Varšava (Poľsko) : De Gruyter. De Gruyter Open. Roč. 8, č. 3 (2017), s. 139-155.
96. SOMARE, M., WÖHRER, V.: Automatic Exchange of Financial Information under the Directive on Administrative Cooperation in the Light of the Global Movement towards Transparency. INTERTAX, 2015, roč. 43, č. 12, S. 815.
97. ŠTEFANKO, M. Základy všeobecnej metodológie vedy. Študijné materiály. Nitra: Filozofická fakulta, Univerzita Konštantína Filozofa, s. 42, 52.
98. ŠTRKOLEC, M. Virtuálne meny (právna podstata, regulačný rámec a zdaňovanie). Acta Universitatis Carolinae: Iuridica. 2022, roč. 68, č. 4, s. 99 – 115.
99. ŠTRKOLEC, M. Security measures in tax administration as a tool to eliminate tax evasions. In: Optimization of organization and legal solutions concerning public revenues and expenditures in public interest: conference proceedings. Białystok: Temida 2, 2018, s. 761-769.
100. ŠTRKOLEC, M., Zabezpečovacie inštitúty pri správe daní. 1. vyd. Košice: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, 2017, 164 s.
101. ŠTRKOLEC, M. Prerušenie daňovej kontroly - prípustnosť, dôsledky a možnosti procesnej obrany. Justičná revue. 2014, roč. 66, č. 11 s. 1303 a nasl.
102. TOMO, A. Tax Information, Third Parties and GDPR: Legal Challenges and Hints from the Court of Justice, In: EC Tax Review, vol. 32, Issue 4, s. 152-162, 2023
103. VANNESTE, L., DESMYTTERE, F., Compatibility of the DAC6 Obligation to Report Cross-Border Arrangements with Fundamental Rights: A Green Light from the Advocate General? In: European Taxation, Vol. 54, Issue 7, 2024.
104. VAN DAM, J., BOEI, W., Legal Protection in the Context of International Exchange of Information upon Request between Tax Authorities, Erasmus Law Review, Vol. 15, Issue 2. 2022, p 76-85.
105. VAN VERSEVELD, L., Exchange of Information in the Field of Indirect Tax, Erasmus Law Review, Vol. 15, Issue 2, 2022.
106. VARTAŠOVÁ, A., Daňová spravodlivosť ako princíp zdaňovania, In: Daňové právo a jeho rozvoj v národnom a medzinárodnom kontexte, Pavol Jozef Šafárik University in Košice, 2010.
107. VARTAŠOVÁ, A., BUJŇÁKOVÁ, M., Ochrana zdieľaných údajov pri medzinárodnej výmene informácii pri správe daní, Conference: Days of Law, Brno, Czech Republic, 2015, s. 8.
108. VARTAŠOVÁ, A., BUJŇÁKOVÁ, M. The role of tax administration within securing fiscal interests of state (in respect of fight against tax evasion and tax frauds). Conference: Prawo finansowe wobec wyzwań XXI wieku=The financial law towards challenges of the XXI century=Problemy i zadań finansowego prawa b XXI wiekuAt: Gdynia, Poland, 2015, s. 5.
109. VAZQUEZ J.M., DEMYTTERE, F: DAC 7 Rules for Digital Platforms: Comparing EU Member State's Implementation, Kluwe Law International.
110. WOHRER, V., Data Protection and Taxpayers' Rights: Challenges Created by Automatic Exchange of Information, IBFD, Netherlands, 2018., s. 188.

111. WOUTER, P.J., Mandatory Disclosure Regime for Cross-Border Tax Planning Arrangements (DAC6): ECJ Confirms Compatibility with EU Law, In: European Taxation, Vol. 64, Issue 11, 2024.
112. XYGKA, A., Professional Secrecy in the Era of the Administrative Cooperation Directive: Ordre des Avocats du Barreau de Luxembourg (Case C-432/23), In: European Taxation, Vol. 64, Issue 12, 2024.
113. ZAGA, S. The Protection of Individual Taxpayer Rights Regarding Exchange of Information on Request in the European Union. Euroepan Taxation, Vol. 62, Issue 2/3, 2022.
114. ZILLI, G., The OECD Model Rules and DAC7: A Critical Assessment of Selected Design and Enforcement Issues. In: European Taxatgion, Vol. 62, Issue 12, 2022.

Dokumenty OECD

1. OECD, Model Double Taxation Convention on Income and on Capital, Repor of the OECD Committee on Fiscal Affairs, 1977, Paris, s. 4 .
2. Komentára k OECD modelovej daňovej zmluve.
3. OECD and Council of Europe (2011), The Multilateral Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters: Amended by the 2010 Protocol, OECD Publishing.
4. OECD (2021), Harmful Tax Practices – 2020 Peer Review Reports on the Exchange of Information on Tax Rulings: Inclusive Framework on BEPS: Action 5 , OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.
5. OECD (2022), Prevention of Tax Treaty Abuse – Fourth Peer Review Report on Treaty Shopping : Inclusive Framework on BEPS: Action 6, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.
6. OECD (2021), Country-by-Country Reporting – Compilation of 2021 Peer Review Reports: Inclusive Framework on BEPS: Action 13 , OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.
7. OECD (2021), Making Dispute Resolution More Effective – MAP Peer Review Report, The Slovak Republic (Stage 2): Inclusive Framework on BEPS: Action 14, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.
8. Dohovor o vzájomnej administratívnej pomoci v daňových záležitostiach
9. OECD (2017) Standard for Automatic Exchange of Financial Account Information in Tax Matters, Second Edition.
10. OECD, Recidence/Sitizenship by investment schemes, Dostupné na: <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>
11. OECD/G20 Inclusive Framework on Base Erosion and Profit Shifting (BEPS), OECD, Countering Harmful Tax Practices More Effectively, Taking into Account Transparency and Substance, Action 5 - 2015 Final Report.
12. OECD (2015), Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting, Action 13 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.
13. OECD (2015), Mandatory Disclosure Rules, Action 12 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.

14. OECD (2015), Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy, Action 1 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris.
15. OECD (2018), Standard for Automatic Exchange of Financial Information in Tax Matters - Implementation Handbook – Second Edition, OECD, Paris
16. OECD (2019), The Sharing and Gig Economy: Effective Taxation of Platform Sellers : Forum on Tax Administration , OECD Publishing, Paris.
17. OECD (2020), Model Rules for Reporting by Platform Operators with respect to Sellers in the Sharing and Gig Economy, OECD, Paris.
18. OECD (2020), Taxing Virtual Currencies: An Overview Of Tax Treatments And Emerging Tax Policy Issues, OECD, Paris.
19. OECD (2023), International Standards for Automatic Exchange of Information in Tax Matters: Crypto-Asset Reporting Framework and 2023 update to the Common Reporting Standard, OECD Publishing, Paris.
20. OECD (2021), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two): Inclusive Framework on BEPS, OECD Publishing, Paris.
21. OECD (2024), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on the Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), June 2024, OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS, OECD, Paris; tzv. Usmernenie OECD o6/24.
22. OECD (2025), Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Administrative Guidance on Article 9.1 of the Global Anti-Base Erosion Model Rules, OECD/G20 Inclusive Framework on BEPS, OECD, Paris. tzv Usmernenie OECD o1/25
23. OECD (2025), The 2025 Update to the OECD Model Tax Convention, OECD Publishing, Paris.
24. OECD, The Multilateral convention to implement amount a of Pillar one, Two-pillar solution to address the tax challenges arising from the digitalisation of the economy.

Dokumenty EÚ

1. COM(2001) 582 final, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE COUNCIL, THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE; Towards an Internal Market without tax obstacles; A strategy for providing companies with a consolidated corporate tax base for their EU-wide activities; Brussels, 23.10.2001.
2. SWD(2021) 305 final, European Commission, Commission staff working document, Better regulation guidelines, Brussels, 3.11.2021.
3. SWD (2025) 350 final. COM(2025) 686 final, European Commission. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. Evaluation of the COUNCIL REGULATION (EU) No 904/2010 of 7 October 2010 on administrative cooperation and combating fraud in the field of value added tax. Accompanying the document. Report from the Commission to the European Parliament and the

Council on the evaluation of the EU framework for VAT administrative cooperation. Brussels, 14.11.2025.

4. SWD(2015) 121 final, European Commission, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL. A Fair and Efficient Corporate Tax System in the European Union: 5 Key Areas for Action. Brussels, 17.6.2015, COM(2015) 302 final.
5. COM (2018) 844 z 17.12.2018, Brussels, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on overview and assessment of the statistics and information on the automatic exchanges in the field of direct taxation.
6. SWD(2019) 327 final z 12.9.2019, Brussels, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. EVALUATION of the COUNCIL DIRECTIVE 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation and repealing Directive 77/799/EEC.
7. COM(2025) 695 final, Brussels, 19.11.2025, European Commission, REPORT FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL on the evaluation of Council Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation.
8. COM (2020) 312 FINAL. European Commission, COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL, An Action Plan for fair and simple taxation supporting the recovery strategy, Brussels, 15.7.2020.
9. SWD(2025) 365 final, COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT, EVALUATION, Accompanying document. Report from the Commission to the European parliament and the Council on the evaluation of Council Directive 2011/16/EU on administrative cooperation in the field of taxation, {COM(2025) 695 final}, Brussels, 19.11.2025.
10. European Commission, Evaluation of Administrative Cooperation in Direct Taxation, Final report, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019, ISBN 978-92-76-02916-8.
11. EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special report: Combatting harmful tax regimes and corporate tax avoidance: The EU has established a first line of defence, but there are shortcomings in the way measures are implemented and monitored, 2024, issue 27.
12. EUROPEAN COURT OF AUDITORS, Special Report: Exchanging tax information in the EU, solid foundation, cracks in the implementation, Luxembourg, 2021, issue 3.

Dokumenty SR

1. Metodický pokyn č. 16/DZPaU/2023/MP k zdaňovaniu príjmov z prenájmu podľa § 6 ods. 3 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.
2. Metodické usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/10386/2018-721 k postupu zdaňovania virtuálnych mien.

3. Odpoveď FR SR č. 400649/2025 z 29.7.2025 poskytnutá na základe infožiadosti zo dňa 22.7.2025.
4. MF SR, Informácia a odporúčaný postup detailnejšieho preverenia v prípade schém získania štátnej príslušnosti alebo rezidencie na základe investície (ďalej len „CBI/RBI schémy“).

Výmena informácií ako forma administratívnej spolupráce
a jej reflexia v daňovoprávnej regulácii
Univerzita Komenského v Bratislave
Právnická fakulta
1. vydanie
2025

ISBN 978-80-7160-779-9

PRÁVNICKÁ FAKULTA
Univerzita Komenského
v Bratislave

ISBN: 978-80-7160-777-9